הארץ

1.50 ש"ח יום ו' א' סיון תשמ"ז, 29 במאי 1987 VOL. 68/20696 MAY 29 1987

כך יש להמשיך

[illegible]

שינוי מפלגת המרכז

המורים מאיימים: נשבית את הלימודים ביום ראשון

האוצר מוכן לפרוס את הקיצוץ על פני תקופה ארוכה יותר • מנכ"ל משרד החינוך שושני מוכן להצעה; השר נבון מתנגד

מאת נילי מנדלר, כתבת "הארץ" לענייני חינוך

הלימודים היום מתקיימים כסדרם, אולם אם לא תושג הבנה בהחלוקת התקציבית בין משרדי החינוך והאוצר, אפשר שארגוני המורים ישביתו את הלימודים ביום א'.

אמש דיווח שר החינוך, יצחק נבון, לראשי שני הארגונים, שושנה באייר ויצחק ולבר, על המגעים בין משרדו ובין האוצר. הפגישה התקיימה בבית החולים הדסה עין־כרם.

(סוף בעמוד 7)

"אבא, אנחנו לא רוצים אותך יותר, לך לליכוד" – קראו לאבן במרכז העבודה

רבין: אבן נתן יד למסע הליכוד; פרס: הדו"ח פגע בי ופגע ביצחק; אבן: לא יכולתי לקבל דין התנועה

פרס: בוועדת החוץ והביטחון אתה לא יושב על תקן של שופט עליון אלא על תקן של שליח תנועה • רבין: אבן תמך לכל אורך הדרך בעמדות הליכוד • אבן: מתנהל נגדי מסע מתוכנן של התקפות והשמצות • פרס: זה בדיוק הפוך, אתה איפשרת את ההדלפות הרבות שפגעו בנו; זה היה מסע מאורגן ומסודר נגדנו שנועד להכפיש וללכלך באופן שיטתי

במרכז מפלגת העבודה, אתמול: שמעון פרס ויצחק רבין, מעיינים בדו"ח־אבן; אבא אבן נושא דבריו. (צילום: עודי קרן)

מאת אילן שחורי, כתב "הארץ" לענייני מפלגות

עימות חריף ביותר, חסר תקדים, היה אמש במהלך ישיבת מרכז המפלגה בקרב צמרת מפלגת העבודה בין שר הבטחון יצחק רבין ושר החוץ שמעון פרס מול ח"כ אבא אבן יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת שעמד בראש ועדת המישנה שבדקה את פרשת פולארד. פרס ורבין השמיעו כלפי אבן דברים חריפים ביותר, האשימו אותו בתמיכה בעמדות הליכוד ובכך שאיפשר את ההדלפות הרבות שהיו בוועדה ושפגעו בראשי מפלגת

(סוף בעמוד 7)

רוטנשטרייך וצור ניסחו לבקשת שמיר תקציר הדו"ח כהודעה לעתונות, ללא פרטים מהותיים

"ועדת רוטנשטרייך נמנעה מהמלצות אישיות מחשש להתפטרות הממשלה"

— מוסר מקור המקורב לוועדה • לדבריו, היה חשש שהתפטרות הממשלה תוביל למערכת בחירות שבמהלכה יודלפו פרטים סודיים שיסכנו את יחסי ישראל־ארה"ב • לאחר חשיפת פולארד פעל "פורום ראשי הממשלה" לא ביסודיות • ביקורת מפורשת על רבין והרמטכ"ל לוי בעניין מינוי סלע • הדו"ח מתייחס גם למנכ"ל משרד הבטחון לשעבר מנחם מרון

מאת עקיבא אלדר, סופרו המדיני של "הארץ"

קטעי דו"ח רוטנשטרייך־צור שפורסמו השבוע אינם אלא הודעה מיוחדת שנוסחה עבור העתונות על ידי יהושע רוטנשטרייך וצבי צור לפי בקשת ראש הממשלה יצחק שמיר. כמה פרטים מהותיים, המוזכרים בדו"ח הסודי, לא מצאו את ביטויים בהודעה זו.

כך, למשל, בעוד שההודעה מסתפקת בביקורת כללית כלפי גורמים שלחצו על שר הבטחון ועל הרמטכ"ל למען קידומו של סלע, מותח הדו"ח ביקורת מפורשת על יצחק רבין ועל משה לוי אשר לא מנעו את המינוי. הדו"ח מתייחס למנכ"ל משרד הבטחון לשעבר מנחם מרון, אך חברי הוועדה החליטו שלא לתת לכך ביטוי פומבי כיוון שהדבר נוגע לתחום רגיש של יחסי ישראל־ארה"ב.

באשר לטיפול "פורום שלושת

(סוף בעמוד 7)

זהו מטוס "פוגה מגיסטר" של צבא לבנון, שזוהה אתמול לפני־הצהריים על־ידי מטוסי חיל־האוויר. מטוס הפוגה היה במשימת־חיפוש של ספינה ששירדה אותות מצוקה מול חוף דרום־לבנון. ה"פוגה מגיסטר" זוהה על מסכי המכ"ם, בדרכו מצפון לדרום לאורך החוף הלבנוני. טייסי חיל האוויר הישראלי שהוזנקו, התקרבו אל המטוס והורו לטייסיו לטוס בעקבותיהם עד לשדה התעופה רמת־דוד. לאחר שהוסברה משימתם של הטייסים הלבנוניים, הם הוזמנו לארוחת צהריים בבסיס. בינתיים תודלק המטוס וטייסיו המריאו ללבנון. במקביל, יצאו ספינות חיל הים לסייע לספינה ששידרה את אותות המצוקה. הסיבה לקריאות המצוקה היתה תקלה טכנית, שתוקנה על ידי אנשי חיל הים. (כתב: ראובן פדהצור, תצלום: דובר צה"ל)

"פרשת פולארד נחקרה באופן עלוב • עלולים להתפתח יחסי סלידה ואי־אמון כלפי ישראל"

"קואליציית הטיוח הקוראת לעצמה ממשלת אחדות חמקה מאחריות אישית"

— כותב ויליאם סאפייר ב"ניו יורק טיימס" • "הממשלה הבטיחה מראש שלא תמונה ועדה שתוכל לברר פרשה שבה ישראל השתמשה בכספי ארה"ב כדי לגייס אמריקאי שיגנוב סודות צבאיים מארה"ב" • "איננו יכולים לצקת אל תוך ישראל את תחושת הזעם המוסרי שחשים האמריקאים ביחס למחדל הזה" • ואשינגטון פוסט: שמיר ופרס כלאו עצמם בישיבה שפופה הדוקה אל תוך עמדה הגנתית באופן שלאף מנהיג אמריקאי לא היתה ניתנת הרשות לעשות

מאת צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ").

לעומת האריסות והקרירות של ועדות הממשל השונות על דו"חות ועדות חקירת פולארד בישראל, רשמו העתונים הראשיים בארה"ב ציון דרך חדש בהתקפה על רמתה המוסרית של ההנהגה הפוליטית בישראל. הוואשינגטון פוסט כתב במאמר מערכת: "תחילה פטרה ישראל את פרשת פולארד כמעשה חריג... אחר כך היא קידמה בתפקיד את מפעיליו ורק אחרי שענין זה הותקף בארה"ב נסוגה ישראל מעט ופתחה בחקירה מקבילה של שתי ועדות... לשתי הוועדות לא היו סמכויות חקירה מלאות, ועתה לאחר שסיימו עבודתן בסודיות נראים

והממצאים כבטירה קלה על הורע... החלטת הממשלה לקבל את מסקנות ועדת רוטנשטרייך אין לה כל משמעות זולת עצם האבירה".

מאמר מתחת לשטיח

בעל המאמר מאשים, כי כבר מתחילת הפרשה כלאו עצמם שמיר ופרס בישיבה שפופה הדוקה אל תוך עמדה הגנתית, המניפה את דגל הבטחון הלאומי. באופן שלאף מנהיג אמריקאי לא היתה ניתנת הרשות לעשות. "ברמה הפוליטית בישראל

(סוף בעמוד 7)

ערך את העמוד: ביני שפירא

הפרסום האמצעי הארץ חדשות

מתפרסם היום בעמודים

חלק א' 8 – 11

חלק ג' 1 – 12

שוק ההון

ירידות קלות

מאת אריה לביא

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול תוך ירידות קלות בדרך כלל בשערי המניות. היה זה בתום שבוע במהלכו נרשמו בסיכום שבועי עליות לעתים עד 10 אחוז בחלק ניכר מענפי המניות, זאת כתיקון לירידות החדות שהיו בבורסה בשבועות הקודמים.

זעם בשב"כ; אחד מחוקרי נאפסו: "עכשיו הכל ייחשף"

חריש מוסר למשטרה חקירת 11 אנשי השב"כ; שמיר ופרס אינם מרוצים

שמיר ניסה אתמול פעם נוספת לשכנע את חריש להקים ועדה משפטית — אך היועץ המשפטי החליט, לאחר היסוסים ממושכים, לדחות את הרעיון • ביהמ"ש העליון קבע שהחוקרים חשודים בביצוע עבירות פליליות חמורות והעונש המירבי על כל אחת מהן הוא 7 שנות מאסר

מאת גדעון אלון, כתב "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ייפגש היום עם מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס ויעביר לידיו את כל החומר נגד 11 חוקרי השב"כ החשודים שמסרו עדות שקר בפני בתי הדין הצבאיים בעניינו של הקצין הצ'רקסי עיזאת נאפסו, וגבו בשיטות פסולות את הודאתו של נאפסו.

חריש החליט, אחרי היסוסים ממושכים, להנחות את המשטרה לפתוח בחקירה נגד אנשי השב"כ ולדחות את הרעיון להקמת ועדת חקירה משפטית עפ"י חוק ועדות חקירה, משום שגורמים משפטיים בכירים בפרקליטות המדינה, הבהירו לו שאחרי פסק הדין של ביהמ"ש העליון, שקיבל את ערעורו של נאפסו, אין מנוס מחקירה משטרתית.

גורם משפטי בכיר אמר אמש: "ביהמ"ש העליון קבע בצורה מפורשת, שחוקרי השב"כ שחקרו את נאפסו פעלו בניגוד לחוק. הם חשודים בביצוע עבירות פליליות חמורות שהעונש המירבי על כל אחת מהן הוא שבע שנות מאסר, לכן אילו החליט חריש להענות להפצרות ראש הממשלה וראשי השב"כ והיה ממליץ על הקמת ועדת חקירה, היתה זו התעלמות מוחלטת מפסק הדין של ביהמ"ש העליון".

היועץ המשפטי לממשלה נפגש אתמול עם ראש הממשלה יצחק שמיר. במהלך הפגישה ניסה שמיר לשכנע את חריש, שלא לפנות למשטרה ולהסתפק בהקמת ועדת חקירה משפטית. אבל חריש הבהיר לשמיר, כי

(סוף בעמוד 7)

היועץ המשפטי יוסף חריש ומפכ"ל המשטרה דוד קראוס משוחחים שלשום בירושלים. (צילום: אפי שריר, י.פ.א.)

פרשנות / גדעון אלון

פסיקתו של שמגר היתה חזקה מפניות שמיר והשב"כ לחריש

החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש להורות למשטרה לפתוח בחקירה נגד חוקרי השב"כ, החשודים בכך שהוציאו מהקצין הצ'רקסי עיזאת נאפסו את הודאתו בדרכי ני־ אל והביאו לשיקרו בעדותם בפני ביה"ד

(סוף בעמוד 7)

אלרם

מיסודה של החברה לישראל ואשטרום

בית טוב מבית טוב!

רמת השרון
שד' ביאליק – ההגנה

במקום המרכזי ביותר ברמת השרון
מוצעות דירות 4, 5 חדרים ודירות גג.
בסטנדרט בניה גבוה.
פרטים ומכירה במשרדי אלרם בתיא.
הנחה לתשלום במזומן.

גני הרצליה
הרצליה הצעירה

דירות 5, 4 חדרים, פנטהאוזים בגדלים שונים וקוטג'ים.
בואו לבקר באתר הבניה בימים א', ג', ד' 10.00-13.00,
ה' 16.30-18.30 ובשבת 11.00-14.00
טלפון באתר: 052-574517.
הנחה לתשלום במזומן.

נוה אלרם
רמת השרון

החלה המכירה של בית מס' 1 ברח' המלכים

דירות 4, 3½, 3 חדרים ודירות גג
בבניינים בני 5,6,7 קומות עם מעליות.
הבניינים מצופים באבן.
הפרוייקט נמצא ברח' בית שמאי, רח' המלכים
ובפינת הרחובות שמואל הנגיד - עבדת.

נוה הדרים
ראשון לציון

דירות 5 חדרים 132 מ"ר בסטנדרט בניה גבוה
וכן קוטג'ים ופנטהאוזים.
בואו לבקר באתר הבניה בימים א', ג', ה', ו', 9.00-13.00
ב', ד', 14.00-18.00 ובשבת 11.00-14.00
טלפון באתר: 03-959556
הנחה לתשלום במזומן.

בת ים
נאות ימים

דירות בנות 3, 3½, 4, 4½ חדרים.
הנחה לתשלום במזומן.

משרד ראשי: "אלרם" – שד' רוטשילד 133 ת"א (ליד כיכר הבימה)
טלפון: 03-203341 פתוח בימים א'-ה' 08.30-18.00; יום ו' 08.30-13.00

אסולינגר־דנציגר

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:

רק התפטרות תחדש האשראי
פולס

יוונים מפולגים
א. שוייצר

הרחוב: התעלומה והפחד
גדעון סאמט

שיעור בתקציב החינוך
אברהם טל

עמ' ב' 2

השבוע של דו"חות פולארד

ה"נעורים" של אבן
דן מרגלית

השבוע של מרוץ הוועדות
עקיבא אלדר

דו"ות ללא תכלית
צבי בראל

עמ' ב' 3:

השב"כ נתן, השב"כ לקח
חמן פריסטר

הרפורמים בישראל: תחילת המהפיכה
רן כסלו

קווי ההפרדה
מנחם הורוביץ

לחקור את החברים
ראובן שפירא

גברים במלכודת
דן סגיר

עמ' ב' 4:

רחוק מהבית, במים סוערים
ניוזוויק

הרצל והיטלר
די צייט

עמ' ב' 5:

חריקות
זאב יפת

כספת
נחמיה שטרסלר, אריה לביא ויונתן שרמן

עמ' ב' 6–7:

תרבות וספרות

עמ' ב' 8:

הטלוויזיה של השבוע
הדה בושס

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית עד בהיר, עם טמפרטורות רגילות.

הטמפרטורות:
- ירושלים: 26–15.
- תל־אביב: 26–18.
- חיפה: 27–20.
- באר־שבע: 18.30.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5976	+0.0076
נטעים	1.8989	+0.0091
שחור	1.5900	—

שער הסל

יציג	1.6764	+0.0040

בגליון זה 32 עמודים
בצירוף 48 עמודי מוסף
העיתון מופיע ב־3 חלקים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

התעשייה האווירית עומדת להציג את עמדתה בפני השרים בישיבת הממשלה מחרתיים

פרס: אם נקמט המצח בצורה הגונה נמצא הפתרון לפרוייקט ה"לביא"

אמר בביקור בתעשייה האווירית: אם מוטרדים מהמצוקה הכלכלית אפשר לייצר רק 75 מטוסים ● יו"ר ועד העובדים: 20 אלף עובדים לא יהססו לצאת למאבק גלוי אם יוחלט שלא להמשיך בפיתוח מסיבות תקציביות ● טייס חדש הטיס ה"לביא" בטיסת הניסוי ה־43

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תעופה

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס מצדד במציאת דרכים תקציביות שיאפשרו את המשך פיתוח וייצור של מטוס "הלביא". בהשיבו אתמול על שאלות עיתונאים, בתום סיור בתעשייה האווירית אמר פרס: "הבעיה האמיתית או נקודת המצוקה היא הצד התקציבי והכספי. משרד הביטחון עשה כבר קיצוצים עצומים. השאלה אם אפשר למצוא תיקצוב אשר יעבוד במסגרת האפשרויות של משרד הביטחון. אני מאמין, כי אם יקמטו את המצח בצורה הגונה ימצא הפתרון אותו צריך לחפש".

פרס נועד אתמול במשך כשעתיים עם הנהלת התעשייה האווירית. הוא שמע מפי המנכ"ל משה קרת, כי משמעות הפסקת פרוייקט "הלביא" כיום, הוא יציאת מדינת ישראל מתוך לתחומי ייצור מטוסים. "פיתוח וייצור מטוסים מעסיק היום כמחצית מכלל עובדי התעשייה האווירית. יצוא התעשייה האווירית, למעלה מכ־600 מיליון דולר וכ־15 אחוז מכלל הייצוא בתעשייה כולה בארץ. אם יבוטל הפרוייקט, נחזור להיות מכון לשיפוץ ותחזוקה של מטוסים", אמר.

לדברי קרת סך כל מכירות התעשייה האווירית של מטוסים, צבאיים ואזרחיים וכן השבחות של מטוסי קרב בעולם כולו, הגיעו מאז 1980 ל־2 מיליארד ו־208 מיליון דולר במחיר 87'.

ביקור בסככת ה"לביא"

בהפגישה המשיך פרס וביקר בסככה בו מטופל האב טיפוס השני של מטוס "הלביא". לדבריו ביקש לקבל מאנשי התעשייה האווירית נתונים נוספים באשר לעלויות הקשורות לאפשרויות המשך פיתוחו ויצורו של המטוס. לדברי פרס אין פיתוח חדש אשר עמד בדיוק בתחזיות הכלכליות ולכן צריך "הרבה עצבים, כדי לעשות דברים חדשים". לדברי פרס מדובר במצוקה כספית ולא טכנולוגית. לדבריו אין הוא יכול לתת תשובה פשטנית בעד או נגד המשך יצורו של המטוס והשאלות הם שניים: אם מדובר בהיבט של התרומה להתפתחות הטכנולוגית של מדינת ישראל התשובה היא כן. אם מדובר על המצוקה הכלכלית, יש חלופות להמשך פיתוחו ויצורו של המטוס כמו לדוגמא ייצור מספר קטן יותר של מטוסים כמו לדוגמא 75 מטוסים. לדברי פרס יש אמנם להתחשב בדעתו של שר האוצר, אולם יש למצוא חלופה להמשך פיתוחו ויצורו של המטוס שתענה גם על המיגבלות התקציביות.

ועד העובדים מזהיר

יו"ר ועד עובדי התעשייה האווירית, יעקב שפי, הזהיר אתמול, כי אם תחליט הממשלה שלא להמשיך בהמשך פיתוחו ויצורו של פרוייקט מטוס "הלביא" בשל אילוצים תקציביים ולא טכנולוגיים ותחליט להפנות את המשאבים הכלכליים לפרוייקטים אחרים, לא יהססו 20 אלף עובדי התעשייה האווירית מלצאת למאבק גלוי, כולל הפגנות רחוב.

בפגישה עם עיתונאים אמר אתמול יו"ר ועד העובדים, כי כבר כיום מופעלים לחצים מצד העובדים לצאת למאבק גלוי בחוצות אולם הוועד מעדיף להמתין עד לאחר ישיבת הממשלה מחרתיים, בה אמורים אנשי התעשייה האווירית להציג את עמדתם לפני השרים. לדבריו תהיה לעובדים מלוא הלגיטימציה להאבק על מקום עבודתם ומקור פרנסתם, בדומה לכל מפעל תעשייתי אחר. שכן המאבק יהיה על הרצון לזכות בחלק מהמשאבים כמו כל מפעל אחר. לדבריו שוחח עם נציגי ועדי עובדים במפעלים גדולים אחרים־ רפאל־תעש, אשר יצאו לכאורה כנגד המשך הפניית המשאבים להמשך פיתוחו ויצורו של המטוס, וכולם תמכו בהמשך הפיתוח והיצור של פרוייקט "הלביא".

הטיסה הארבעים ושלוש

אב טיפוס מטוס "הלביא" ביצע אתמול את טיסתו ה־43 במספר, כאשר 35 טיסות ניסוי, כולל זו של אתמול, בוצעו באב טיפוס הראשון. את הטיסה אתמול ביצע לראשונה טייס חדש נוסף ש. הרביעי במספר אשר הטיסו עד היום את שני אבות הטיפוס. לדברי טייס הניסוי הראשי של התעשייה האווירית, מנחם שמול, נועדו טיסות הניסוי על ידי טייסים שונים, לאסוף חוות דעת והתרשמויות נוספות של אנשי מקצוע על אפשרויות ביצועיו של המטוס החדש. בכל אחת מטיסות הניסוי ממשיכים לדבריו לצבור נתונים להרחבת בסיס הידע וליצבור ניסיון, כדי שהמתכננים יוכלו להעריך את התאמתו של המטוס לדרישות. היישומים השונים באים לידי ביטוי בעבודה, בשינויים ובשיפורים המוכנסים באב טיפוס השני.

ראיתי שמעתי

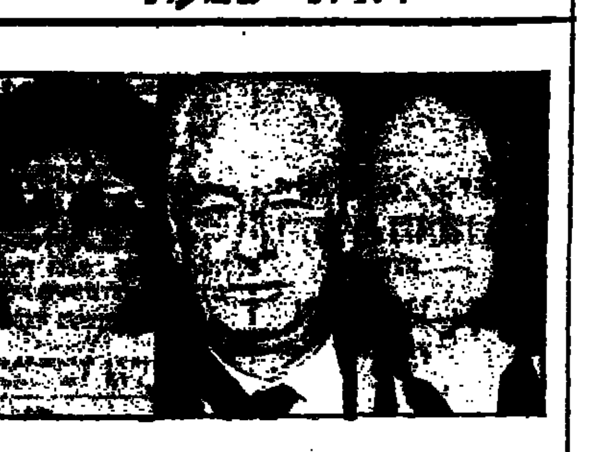

קלצ'קין הייז רג'ואן

המשל על הלביא

כשנשאל ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, שהיה אתמול אורח התעשייה האווירית, אם הוא תומך בהמשך פיתוחו וייצורו של מטוס "הלביא", השיב במשל: "זה מזכיר לי את הסיפור על מדריך ספורט בצבא, שאימן את חייליו לשישה הבנות. כאשר נשאל על־ידי אחד החיילים מה עליו לעשות אם יגיע עד־אמצע הדרך ויתעייף, השיב לו המדריך: תחזור בשחיה לחוף... אני כאלה הבאגינים שבמצב כזה כדאי כבר לשחות אל העבר השני".

פרס לא היסס מלטפס לתא הטייס, ולהתיישב באב הטיפוס השני של מטוס "הלביא". הוא קיבל הסברים על המערכות שלפניו מפי יו"ר מועצת המנהלים, מוטי הוד ומנכ"ל התעשייה האווירית, משה קרת.

זוהר בלומנקרנץ

רפאל קלצ'קין: מסך אחרון

שבוע לפני מותו שלח רפאל קלצ'קין מבית החולים מכתב ברכה לשר החוץ, שמעון פרס, שבו הודה לו על איחוליו להחלמה מהירה ועל "ההתרגשות שגרמת לי בביקורך אלי. כי ייתן ובשאלותיך תתגשמנה במלואן". המכתב של קלצ'קין הגיע אל פרס ביום מותו של השחקן.

גם אורה גולדנברג, יו"ר אגודת ידידי "הבימה", קיבלה מכתב מקלצ'קין, בו הוא מודה לה על הברכות ועל זר הפרחים, ומוסיף: "רצוני עז ולוהט לשוב לעבודה ולהצטרף למעגל היצירה שלנו".

ראש הממשלה, יצחק שמיר, שלח אתמול מברק תנחומים להדסה קלצ'קין, אלמנתו של רפאל קלצ'קין. "יחד עם כל שוחריו בארץ ומעריציו של בעלך, אני מצטער ודואב על הסתלקותו מאיתנו. מותו הוא אבידה קשה לעולם התיאטרון ולחיי התרבות בארץ. קלצ'קין השחקן רב הכישרון ושופע האופטימיות, המשורר ואיש הרוח, מראשוני "הבימה" ומעמודי התווך של תיאטרוננו הלאומי. דמותו תיזכר לעד בין מאות הדמויות שגילם", כותב שמיר.

א. לם

הפוליטיקה וטניס השולחן

נשיא הונדורס, חוזה אסקונה הויו, רמטכ"ל צבאו, שר החוץ ושר החינוך של ממשלתו, העושים בארץ בביקור ממלכתי, לא ישתעממו כאן. בצד מטלותיהם הרשמיות, מתוכננים ל־אורחים ביקורים בקיבוץ איילת השחר ובמצדה, בחיפה וביפו. שם יצפו במופע אור קולי של "החוויה הישראלית" ויסעדו ארוחת ערב עם דיפלומטים.

הנשיא האורח יקיים בשבוע הבא קבלת פנים לנשיא חיים הרצוג, במלון המלך דוד, בו הוא מתאכסן. הנשיא הויו הוא שחקן טניס שולחן נלהב ונוהג לשחק מדי יום. כך עשה גם ביום בואו למלון בירושלים — הניח את המזוודות ומיהר להגיע לימק"א למשחק היומי. הפוליטיקה יכולה לחכות מעט.

חבר ועדת פרס נובל ברפואה בארץ

לישראל מגיע היום פרופ' בירון מגנרות, מנהל מחלקת עיניים במרכז הרפואי קרולינסקה בשטוקהולם וחבר ועדת פרס נובל ברפואה. הוא ישהה כאן כאורח מכון העיניים ע"ש מורים וגבריאלה גולדשלגר, המשותף לפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר באוניברסיטת תל־אביב ולמרכז הרפואי ע"ש שיבא.

פרופ' סגנרות יהיה אורח הכבוד בטקס הענקת פרס מחקר על שם פרופ' ריצ'רד שבזיין, המוענק לשני חוקרים במחלקת המחקר של המכון, פרופ' אורי יגון וד"ר נדעם לנדשטן, על חידושיהם בתחום רפואת העיניים.

שמיר מברך את מובארק

ראש הממשלה, יצחק שמיר, שלח לנשיא מצרים, חוסני מובארק, איגרת ברכה לרגל סיום הרמדאן. שמיר מאחל למובארק, למשפחתו ולעם המצרי את מיטב איחוליו לחג מאושר ביותר. "בחג זה, המסמל אחווה ושלום, איחולי לך שיהיה ביכולתנו להתקדם בבהירות לקראת יציבות, שגשוג ושלום בין כל עמי האיזור". שמיר מסיים בברכה הערבית המסורתית "כל השנה ואתם בטוב".

א. לם

מתה גוגה רג'ואן

גיאורית (גוגה) רג'ואן, אשת ציבור, ילידת ירושלים, נפטרה אתמול באורח פתאומי בביתה, לאחר שחשה ברע יום קודם לכן. בת 57 היתה במותה. גוגה רג'ואן ניהלה משרד נסיעות גדול בירושלים והקדישה מיטב זמנה ומרצה לסייע לזולת. היא שימשה יו"ר האגודה למלחמה בסרטן בבירה, וכן היתה פעילה בארגונים שונים — אנוש, מיכ"ה, אלי"ן, אילים ועוד. גוגה רג'ואן סייעה גם אישית לרבים אשר פנו אליה ונזקקו לעזרה, כמו בנושאי השתלות וכדומה. בעלה, מוריס רג'ואן, הוא מראשי המפלגה הליברלית בירושלים, חבר מועצת העירייה ואחד הקבלנים הגדולים בבירה. המנוחה, בת למשפחה ירושלמית מזה כמה דורות, הותירה אחריה גם בן ובת וארבעה נכדים.

עת"מ

מתי טוב לעירייה: כשלהט בארץ או בחו"ל?

בקרב חברים רבים במועצת עיריית תל־אביב נמתחת ביקורת על ראש העירייה, שלמה להט, על כי הוא מרבה לנסוע לחו"ל. להט חזר מארה"ב לפני כשבוע, לאחר ביקור של יותר משבוע, ובאמצע השבוע הבא הוא עומד לצאת לביקור נוסף של כ־16 יום בארה"ב. עד סוף חודש יוני יעמוד מניין הימים בהם שהה להט בחו"ל על 40 יום, מרביתם בארה"ב. חלקם הגדול לאיסוף תרומות מטעם קרן תל אביב לפיתוח. את הנסיעות הללו מבצע להט בדרך כלל עם יועצו, חנן בן יהודה. חבר מועצת עיריית תל־אביב, אריה צוקר (מפ"ם), אמר כי הוא מעריך את כשרונו של להט לאסוף כספים, אבל לא יתכן שלהם יהיה ראש עירייה שיעבוד בעת שהוא בא לחופשת מולדת.

אמנם, מוסיף צוקר, יש יתרון בעצם היותו של להט בחו"ל. כשהוא בחו"ל, מבוזבזים פחות כסף בעירייה. אבל ברור שתכיפות כה גדולה של נסיעות פוגעת בתפקוד הרגיל של העירייה למרות שהמנגנון שלה משומן היטב.

דובר עיריית תל אביב, בני כהן, אמר בתגובה כי הטענות הינן מגוזמות. "כשראש העיר בחו"ל, הוא בקשר הדוק עם משרדו תוך כדי גיוס כספים החשובים מאד לעיר".

חיים הנדוורקר

בעריכת עידית רוזנבלום

מספר שיא של 950 יהודים יצא במאי מבריה"מ: 200 עלו — 750 נשרו

(ע). בחודש מאי יצאו מבריה"מ 950 איש, אך רק כ־200 עלו לישראל. על כך מסר אתמול חיים צ'סלר מנכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ. לדבריו, זהו מספר שיא בשנים האחרונות.

תוכנית מפורטת לקליטת עולים מבריה"מ בתנועה הקיבוצית שהוגשה ע"י חיים ברנשטיין ממזכירות הקיבוץ הארצי, בסמינר של פעילי עליה וקליטה שהתכנס אתמול באפעל, אומצה עקרונית ע"י נציגי התק"ם והקיבוץ הדתי, יוזמי הסמינר באפעל.

התוכנית מתבססת על הנחת יסוד, כי יש להתחשב במוצאם והמנטליות המיוחדת של העולים המגיעים, בשלב זה, בתוך השקפה ציונית וקשר אמוציונלי לישראל.

התוכנית מתחשבת בקליטה אינדיבידואלית של משפחות בודדות בקיבוצים, המסוגלים להתמודד עם משימה זו.

גם לקיבוצים מובטחים התשלומים, המענקים לעולים, בדומה למרכזי הקליטה וכל סידור מקביל אחר, כגון שכר דירה, חינוך, אולפן, הכשרה מקצועית וכו'.

התוכנית מתבססת על עריכת סקר במפעלי התעשיה הקיבוצית, על מנת לברר אפשרויות ותנאים לקליטת עולים בעלי מקצוע בתעשיה ובמפעלים הכלכליים. נציגי התק"ם בקיבוץ הדתי הסכימו עקרונית על תוכנית זו וסוכם להקים ועדה בין תנועתית של התק"ם, הקיבוץ הארצי והקיבוץ הדתי, על מנת לעבד את הפרטים לקראת הערכות משותפת.

נציגי משרד הקליטה ברכו על היוזמה וציינו שרצוי לנצל את הפוטנציאל החברתי, החינוכי והכלכלי על מנת להבטיח שאחוז מסויים של עולים יתנסו בקליטה זו, בהבטיחם את מלוא העזרה של משרדי הממשלה.

הסמינר באפעל ננעל אתמול, אחרי שלושה ימי דיונים על "קולטים ומאמצים בתנועה הקיבוצית". ראשי המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ פרופ' אריה האל, חיים צ'סלר ושמואל בן צבי ציינו בדבריהם את חשיבות תרומתה של התנועה הקיבוצית בפעילות חבריהם במוסדות המועצה ובקליטת העליה מבריה"מ.

מסלול של שנתיים

מדובר על מסלול של נסיון קליטה במשך שנתיים, כאשר כל הזכויות־האופציות המוענקות לעולים ע"י הסוכנות ומשרד הקליטה כגון מענקים, משכנתאות, שיכון ועוד נשמרות ומובטחות להם, עד תום תקופת שהותם משך השנתיים בקיבוץ.

יומן פסטיבל ישראל

אממפונדו כן באים

מאת מיכאל הנדלזלץ

הלהקה הדרום אפריקאית השחורה "אממפונדו" הפכה להיות ה"טוטר" של הפסטיבל. קודם הודיעו שהם לא באים בגלל חרם תרבותי של הקונגרס הלאומי האפריקאי, אחר כך הודיעו שאולי בכל זאת יבואו בגלל לחץ ממשלת דרום אפריקה, אחר כך שלא יבואו בגלל לחץ של החזית הדמוקרטית. המלה האחרונה היא שהם כן באים. ממשלת דרום אפריקה, בלחץ השגרירות שלנו שם, ועזרה מאמרגן יהודי מקומי הצליחו לשכנע אותם. ההופעות בתל אביב ובירושלים במוצאי שבת בוטלו. הלהקה תגיע ביום שבת, תקיים מסיבת עיתונאים כדי להסביר מה קרה, ותתחיל להופיע ביום ראשון, באולם הנרי קראון. עכשיו צריך לקוות שיימכרו הכרטיסים שבינתיים הוחלפו (עד ההודעה על הביטול כל הכרטיסים נמכרו) ושהמופע יהיה טוב במידה המצדיקה את המהומה סביבו.

תיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

בשביל מה זה טוב!

תיאטרון "קוסמוקומיקר" מצרפת מציג את "נא לא להתכופף החוצה". בימוי: הקטור מלכור ואנזו סקאלה. משתתפים: מישל גרוסמן, אלדו וג'וזיה רונגה.

זהו התיאטרון הצרפתי השלישי שהביא עודד קוטלר מפסטיבאל אביניון לירושלים. הפעם מדובר בתא ברכבת בו נפגשים סוחר שמן, רוזן עשיר ואשה מלאת עכבות.

המסע המשותף שלהם, המתנהל בבליל לשונות נונ־סנסי, אמור להיות מסע אל עברם ואל המודעות של המאה ה־20. מתרגילי אבסורד ונונ־סנס האמורים להצחיק הם עוברים גם לסצינה בטעם רע של יהודים המרימים ידיים לצליל קולות גרמניים. ואחר כך ולפני זה יש עוד עניינים מאקאבריים.

זהו מופע המשך שעה. מזה כארבעים דקות מיותרות, ההופכות מהתלה שהיתה יכולה להיות חביבה להצגה מייגעת ומרגיזה. שלושת המשחקים מיומנים ובעלי יכולת קומית, אבל למה הם לא מסוגלים לדעת מה הם גבולות האורך הסבירים להצגה כן הסוג שבה הם רוצים לעסוק? למה מעלי הצגות שמוותרות על מילה כבודים שקהל רוחש מהם יותר משעה של תעסוקה? מעטים מסוגלים למלא שעה עם מלים, או בלעדיהם! חוץ מזה הם מאוד מאוד רוצים גם להצחיק וגם להיות משמעותיים. הם לא מצחיקים מספיק ובוודאי לא משמעותיים מספיק.

מוסיקה / אורי אפשטיין

שמחת חיים הונגרית

התזמורת הקאמרית על־שם פרנץ ליסט מבצעת יצירות של מרצ'לו, רוסיני, גריג, ויינר וברטוק בתוכניתה השנייה בפסטיבאל הישראלי.

יש הרבה שמחה, חיוך ואור בנגינתה של תזמורת פרנץ ליסט. בצליל מלא הם המעגל את כל הזוויות, בגמישויות "רובאטו" של האטות והאצות צפויות ובלתי צפויות, ובשפע גווני צליל של דינמיקה מתעצמת ודועכת — והכל בריקנות קלילה ומשמעת, אך ללא שום תחושת אילוץ.

כבר ב"מבוא, אריה ופרסטו" של מרצ'לו הפגינו הנגנים את כשרם בהפקת צליל זימרתי ובמלאכת מחשבת פיליגראנית במהירות המסחררת של פרק הסיום. בסונטה מספר 1 לכלי מיתרים של רוסיני, מיצתה התזמורת את מלוא ההומור והחינניות של העימות שבין הכלים הנמוכים לכלים הגבוהים.

הקהל הישראלי חייב לאמנים ההונגריים תודה על ביצוע הדיברטימנטו מספר 1 של המלחין ההונגרי־היהודי ליאו ויינר, שיצירותיו כמעט ואינן ידועות בארץ. המיקצבים הקפיציים של מחולות העם ההונגריים המסתחררים היו חגיגה סוחפת של גמישות ריקודית. גולת הכותרת האמנותית היתה הדיברטימנטו לכלי מיתרים של ברטוק — היצירה התובענית ביותר בתוכנית הערב, שאת דקויותיה ומורכבויותיה מיצו הנגנים במלוא ההודהות. הערב הסתיים — איך יתכן אחרת — במחול הונגרי של ברהמס, שממנו דלו את חדוות החיים ההונגרית עד טיפתה האחרונה.

היום בפסטיואל

● באולם רבקה קראון — "נא לא להתכופף החוצה" בביצוע ה"קוסמוקומיקס". בשפת הנונ־סנס. אין תרגום וגם לא צריך. 15:00.

● התיאטרון הקטן — "דו"ח לאקדמיה" על פי סיפור של קפקא, בביצוע השחקן מאריוס ואירדס. באנגלית, ללא תרגום. 14:30.

● בבנייני האומה — "גן התענוגות הארציים" בביצוע להקתה של מרתה קלארק. 14:00 ו־16:00.

במוצאי שבת בפסטיואל

● בתיאטרון כרובר — "ציד המכשפות" של ארתור מילר בביצוע תיאטרון "אריגה" מוואשינגטון. באנגלית. זו ההצגה הראשונה, ובהצגה זו אין תרגום סימולטני. 20:30.

● באולם רבקה קראון "נא לא להתכופף החוצה" בביצוע "הקוסמוקומיקס". 21:00.

● התיאטרון הקטן — "תמונות מתערוכה רוקה" — ערב יחיד משירי חנה רוט בביצועה. 22:00.

● תיאטרון החאן — ערב קנבר־רוזנברג בביצוע נגנים ושחקן ישראלים. 20:30.

● בבנייני האומה "גן התענוגות הארציים" בביצוע מרתה קלארק ולהקתה. הופעה אחרונה. 21:30.

● באמפיתיאטרון הר הצופים "מאמאם" בביצוע הלהקה של אמיל דובאה. הופעה ראשונה של להקת מחול זו בפסטיבאל. 20:30.

● בבריכת השולטן קונצרט של הצ'לן ידידיה עם תזמורת רשות השידור בניצוחו של מנדי רודן. קונצרט ביוזר לכבוד ירושלים. 21:30.

● במגדל דוד "ירושלים" באת אלינה סוחוס בביצוע "לה מאמא" עם חיזוק ישראלי. 20:30.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ניצב (מיל') יחזקאל קרתי, לשעבר ראש אגף החקירות במשטרה

על: החלטת חריש להורות למשטרה לחקור את אנשי השב"כ

טבעי שאדם מנסה להסיט ראיות מפלילות וליפות את התמונה

לא נראה לי שיש הצדקה שהחקירה תימשך חודשים. היועץ המשפטי לממשלה החליט שהמשטרה היא שתחקור את אנשי השב"כ שהיו מעורבים בפרשת נאפסו. האם יש למשטרה כלים ויכולת לנהל חקירה בנושא מורכב ורגיש כל־כך?

איזה כלים דרושים? זו לא תעשייה בה נזקקים, לצרכי יצרה של כל מצב, למיכשור מיוחד. מסמכותה של המשטרה לחקור, כשיש יסוד סביר או לכאורה, שנעברה עבירה פלילית. המשטרה לא נדרשת לחקור את יעילות השב"כ, המשמעת בתוכו, הפיקוח עליו וכדומה, אלא אם בוצעה עבירה פלילית וחו"לא.

מהפרסומים בכלי התקשורת אני מבין שיש חשד כי במהלך חקירתו של הקצין הצ'רקסי נעשו על־ידי חוקרי השב"כ מעשים שלא ייעשו — לחצים, הפעלת כוח ומעשים אחרים הפסולים על־פי החוק, וכן יש חשד כי נמסרו עדויות שקר בפני ביה"ד הצבאי.

איך צריכה המשטרה לנהל חקירה כזו?

ככל חקירה אחרת. יש לזכור, שבמקרה זה מדובר באנשים ברמה אינטלקטואלית גבוהה ומעמד חברתי מכובד, כך שאין מקום לטריקים, התחכמויות והטעיות. וודאי שאין מקום להפחדות והפעלת לחצים. יש לשבת עם הנחקרים, לעיין במסמכים, להשוות גירסאות ולבקש הבהרות — אם יתגלו סתירות בין העדויות, ולנסות לגבש תמונה ברורה, עד כמה שאפשר, של מה שאירע.

אבל המשטרה לא נזקקה כלל להנחייתו של חריש כדי לפתוח בחקירה. עפ"י החוק היא היתה רשאית להתחיל בחקירה ביוזמתה על בסיס פסה"ד של ביהמ"ש העליון, לא כן?

נכון שחוק סדר הדין הפלילי קובע כי המשטרה תפתח בחקירה כשנודע לה על תלונה, או כי שיוודע לה כי בוצעה עבירה פלילית מסוג פשע. השוטרים, כמו כל עם ישראל, קוראים עיתונים ויודעים מכלי התקשורת על פרטי הפרשה. אבל על־סמך מידע זה אין לקבוע אם יש יסוד לחשד. מה בדיוק החשדות המיוחסים לחוקרי השב"כ, וכדומה.

המשטרה לא שותפה בבירורים המוקדמים. גם לא בהליכים בביהמ"ש העליון, כל עוד אין פנייה מפורשת מהיועץ המשפטי לממשלה או מפרקליט המדינה או כל עוד ביהמ"ש לא העביר את הפרוטוקולים ואת החומר שישנו בפניו. המשטרה לא היתה נוהגת כשורה אילו היתה קופצת כמו תיש בראש, ופותחת מיוזמתה בחקירה, רק משום שמישהו סבור כי יש מקום לחקור. היו אף היסוסים, אם להעביר את הנושא לטיפולה של ועדת חקירה משפטית או לחקירה משטרתית.

יש להניח שמפכ"ל המשטרה יקים צוות חקירה בכיר ומיוחד בנושא זה?

הנושא ורגישותו הציבורית והאנשים החשודים שבהם מדובר, מצדיקים הקמת צוות מיוחד, של אנשים ברמה ועם כישורים מתאימים. מתוך החוקרים המצויינים המצויים במערכת החקירות של המשטרה.

בדו"ח המשפטנים שהוקם בעקבות פרשת "אוטובוס 300" נאמר שעד לפרשת השב"כ הראשונה, מעולם לא נחקר השב"כ כגוף על־ידי המשטרה.

כגוף, השב"כ לא נחקר מעולם על־ידי המשטרה, אבל גם עכשיו אין כוונה לחקור את השב"כ כגוף, אלא רק את קבוצת האנשים שנטלו חלק באירוע מסויים ובחשדות המיוחסים להם. יש לזכור כי המשטרה היא הגוף היחיד המוסמך לחקור במדינה. השב"כ אינו גוף חוקר. תפקידו לסכל פעולות חתרנות וריגול. ברגע שהחקירה הופכת לחקירה רגילה, כלומר כשמתחיל תהליך של איסוף ראיות ובניית תיק תביעה, הנושא עובר למשטרה — הגוף הגלוי המבצע חקירות. החוק גם העניק לשוטרים סמכויות בנושא זה.

ראשי השב"כ התנגדו בתוקף לחקירה משטרתית. העדיפו הקמת ועדת חקירה משפטית. האם זה נובע מהיריבות השוררת בין השב"כ והמשטרה?

בין שתי המערכות יש שיתוף פעולה מצוין, ועבודה משותפת במשך הרבה מאד שנים. אם לנחש, מה היו המניעים של בכירים בשב"כ שהתנגדו לחקירה משטרתית והעדיפו הקמת ועדת חקירה משפטית — נראה לי שהטעם נבע, מכך כי ועדת חקירה אינה גוף חוקר, ועדויות הנמסרות בפניה אינן יכולות לשמש כראיה בהליך פלילי. בנוסף ועדת חקירה בודקת רק את דרכי תפקודה של מערכת, בלי להיכנס לחלקו של פרט זה או אחר. לכן היה לחוקרי השב"כ עניין לגיטימי כי הבדיקה תעבור לפסים של המערכת ולא של הפרטים הבודדים שנטלו חלק בחקירת נאפסו.

אולי התנגדות השב"כ לחקירה משטרתית, נובעת מהחשש להדלפות שיהיו במהלך החקירה והעלולות להסב נזק לביטחון המדינה?

אנו חיים במציאות מסויימת, בה יש גם הדלפות מישיבות הקבינט והממשלה. בכל מקום ששני אנשים ויותר מדברים, יש לעתים הדלפות. לפעמים, גם כשאדם אחד מדבר עם עצמו, הוא מדליף זאת. לדעתי ההדלפות מהמשטרה אינן יותר חמורות מאשר מכל מקור אחר.

מנסיונך העשיר בחקירות של נושאים רגישים, האם המשטרה מסוגלת להבטיח סודיות בחקירת נושא עדין כמו חקירות השב"כ?

ללא שום בעיה. צריך לקחת בחשבון, שחקירה היא תהליך של איסוף ראיות וחקירת אנשים. כשאתה בא למקום כלשהו, לתפוס מסמכים או לחקור אנשים שאינם אנשי שב"כ, ושעליהם לא חלה חובת הסודיות, קשה להבטיח שלא יהיו הדלפות.

בדו"ח המשפטנים נאמר ש"אנשי השב"כ שהיו בשטח ביום האירוע, הכבידו על המשטרה במשימתה ולא דייקו בדבריהם". האין חשש שגם הפעם יכבידו אנשי השב"כ על חוקרי המשטרה ולא ישתפו עמם פעולה?

שיתוף פעולה בעגה המשטרתית — פירושו שמישהו בא ושופך את לבו ומוסר את הגירסה הנכונה והרצויה לתביעה. לא תמיד אנשים עושים זאת, וודאי שאינם חייבים. לומר עתה שאנשי השב"כ אינם חשודים מראש באי־שיתוף פעולה, אלא בנסיון להכשיל את החקירה, לא נראה לי. עם זאת, טבעי שאדם מנסה להסיט מעליו את הראיות המפלילות, למעט בחלקו, וליפות את התמונה. זו נטייה טבעית, ואנשי השב"כ הם בני־אדם, מלבד היותם אנשים טובים.

אתה יכול להעריך כמה זמן עשויה חקירת המשטרה להמשך?

איני יודע מהו היקף החומר. אם החקירה תהייה אינטנסיבית ורצופה, לא נראה לי שיש הצדקה שהחקירה תימשך חודשים.

"עד 1990 לא יוקמו עוד ישובים בקו העימות בצפון"

מאת מנחם הורוביץ
כתב "הארץ" בצפון

בשלוש השנים הקרובות לא יוקמו ישובים חדשים לאורך קו העימות בצפון. כך מסר מנהל מחלקת ההתיישבות בסוכנות היהודית, נסים זווילי.

זווילי אמר, כי בניגוד להחלטות הממשלה והבטחותיה למתיישבים בגליל, לא יוקמו היישובים עקב מיצוי הפוטנציאל החקלאי באזור והעדר תקציבים מתאימים.

עוד אמר זווילי כי אם לא יחוזקו המערכות הכלכליות של היישובים, קיימת סכנה שהיישובים לאורך הגבול יתמוטטו.

ערפאת קיבל "שדר חשוב" מהקרמלין

תוניס (ע"צ). מנהיג אש"ף יאסר ערפאת קיבל שלשום בערב במקום מושבו בתוניס "שדר חשוב" מאת הקרמלין, אשר נמסר לו על־ידי השגריר הסובייטי המסוטט מיכאיל סיטנקו, שהגיע לתוניס שעה קלה קודם לכן מדמשק.

סוכנות החדשות הפלשתינית "ואפא" מוסרת, כי ערפאת נועד עם השגריר לשיחה של 4 שעות, אשר נסבה על שיגור משלחת פלשתינית רמת־דרג למוסקווה בראשותו של פארוק קאדומי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף. סוכנות "ואפא" מוסרת, כי ביקור המשלחת יתקיים במהלך השבוע השני של יוני.

פועלת נקיון מנעה שוד בנק בעכו

(ע). פועלת ניקיון מעכו מנעה אתמול בלילה פריצה ושוד לסניף הראשי של בנק לאומי בעיר. המבצע ברחוב בן עמי.

העובדת סיימה את עבודתה, יצאה מהבנק ונעלה אותו. ואז תקף אותה צעיר רעול פנים וניסה לקחת ממנה את המפתח. זו התנגדה ובדרך כלשהי הצליחה להעלים את המפתח, ולמרות כל החיפושים שערך על גופה הפורץ הוא לא הצליח לגלותו. כשראה שלא יצליח להיכנס לבנק, תלש מעל צווארה שרשרת זהב וברח במקום.

פועלת הנקיון התלוננה במשטרה וזו פתחה בסריקות בכל האיזור. עד למסירת הידיעה טרם נתפס הפורץ.

שמש היום מאירה שמו שמורת חיוו דבקה בעקשנות ראויה לברכה בערכים שנשארו צמודים לנפשו מאז מלחמת יוני 67 ועד עתה קווי אופיו המחוספסים מאהבה ומאמונה התייצבו נגד ארס הכיבוש והלאומנות כאחד מנופי הגליל (אמן האבן והפיסול) זרים היו לו פולחני הגבורות והנצחונות

הוא חלם ולחם על תפארה אחרת שבמרכזה שפת הרעות האחווה והצדק הסוציאלי

מאירקה דוזון (חברו הקרוב של מולה אגון היקר שעל טוהר מידותיו ואומץ רוחו עוד יסופר)

היה איש הפו"ש מראשוני הפלמ"ח וממפקדיו וחניך דרכו של יצחק שדה

מאירקה הוא תוכן אחר של קיום שסימן ההיכר שלו הוא האדם

לעדנה וחיים בראון

ברכות לבביות להולדת

הבן

הארץ

מערכת "החי והצומח של ארץ־ישראל"
אנציקלופדיה שמושית מאויירת
כרך היונקים
בעריכת ה. מנדלסון וי. יום־טוב
יישלח למנויים בימים הקרובים
מנויים אשר שינו כתובתם בזמן האחרון מתבקשים למסור מיידית את הכתובת החדשה למשרד הבטחון, ההוצאה לאור רח' דוד־אלעזר 25, הקריה, תל־אביב. או לטלפון 03-205612 מח' הפצה.
משרד הבטחון־ההוצאה לאור

בקו הבריאות
לשכת דובר קופת חולים הכללית והמרכז לחנוך לבריאות עורכים:
קו פתוח לבריאות הציבור
דלקות פרקים
מחלות ראומטיות
שיטות הטיפול והמניעה
צוות רופאים מומחים ישיבו טלפונית לשאלות הציבור במבצע מיוחד שייערך
ביום שני 1.6.87
בשעות 16:00-19:00
צוות המרכז:
פרופ' אברהם וויינברגר - בי"ח בילינסון
ד"ר אריה ויסנביק - בי"ח בילינסון
ד"ר ישראל מכטוי - בי"ח השרון
ד"ר אברהם ירצקי - בי"ח מאיר
ד"ר לסלי גרין - בי"ח קפלן
טלפונים: 03-433500 (5 שלוחות)
צוות חיפה:
פרופ' יהודה שרף - מרפי לין
ד"ר דוד רימון - בי"ח כרמל
ד"ר דניאל שפירא - מרפי לין
טלפונים: 04-568449, 04-568521
04-568553
צוות באר־שבע:
ד"ר יעקב הורביץ - בי"ח סורוקה
ד"ר שאול סוקניק - בי"ח סורוקה
טלפונים: 057-74406, 057-660321
לשכת הדובר
עוז יקר בריאות!
קופת חולים ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

במלאת שלוש שנים לפטירת יקירנו
פרופ' אוריאל טל ז"ל
המשפחה
ערב עיון לזכרו ולרגל הופעת ספרו "מיתוס ותבונה ביהדות ימינו" יתקיים ביום שלישי י"ב סיון 9.6.87 בשעה 20.00 בבית התפוצות ברמת־אביב

המעלות של
אל על

	מעלות מינימום	מעלות מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	-9	12	מ"ח	8	13
אתונה	16	22	מ"ח	15	27
בוקארשט	11	22	מ"ח	-	—
בריסל	8	14	מ"ח	5	18
וינה	16	18	מ"ח	13	20
ז'נבה	12	17	מ"ח	11	18
לונדון	8	19	מעונן	8	19
ליסבון	12	22	מ"ח	13	23
מדריד	10	22	מ"ח	11	27
ניו־יורק	13	18	מ"ח	12	16
פאריס	10	19	מ"ח	9	15
פרנקפורט	11	15	מעונן	11	20
ציריך	10	17	מ"ח	—	—
קהיר	20	32	בהיר	19	30
קופנהאגן	7	9	גשום	8	17
רומא	16	21	מ"ח	8	23
שטוקהולם	ס	11	גשום	6	9

ELAL אל על

בפתיחת המו"מ על הסכם השכר במיגזר הציבורי

הממשלה דוחה על הסף כל כוונה להעלות השנה את השכר הריאלי

הברפלד מזהיר שאם לא יושג במהירות הסכם מסגרת יהיה מו"מ נפרד עם האיגודים

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

הממשלה קראה להסתדרות שלא להציג תביעות שכר קיצוניות, ודחתה על הסף כל כוונה להעלות את השכר הריאלי השנה.

כך הוכרז בפתיחת המו"מ על חידוש הסכמי השכר במגזר הציבורי, בו מועסקים 450 אלף עובדים. פורום המעסיקים, בראשותו של הלל דוראי, הממונה על השכר במשרד האוצר, ונציגי האיגודים המקצועיים במגזר הציבורי, התכנסו בבית הוועד הפועל של ההסתדרות בתל־אביב לישיבת פתיחה שנשאה אופי פורמלי ולא הוצגו בה תביעות מפורטות, אלא עמדות עקרוניות.

חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, קרא לממשלה לנהל מו"מ מהיר ורצוף, והזהיר את הממשלה באומרו, כי אם לא יושג בסיס להסכם־מסגרת, לא יהיה מנוס מהליכה נפרדת של איגודים מקצועיים במו"מ, עם כל הכרוך בכך.

חשים במצוקת העובד

הברפלד אמר, כי בניגוד לטענות האוצר, על חוסר אפשרות להעלות את השכר הריאלי, ולהיענות לאחרות מהתביעות היסודיות של ההסתדרות, המעסיקים הישירים חשים במצוקת העובדים, והם מעוניינים, לא פחות מהעובדים עצמם, להביא לשיפור בשכרם.

את דברי הברפלד חיזקו אחדים מנציגי האיגודים המקצועיים, שהצביעו על בריחה נמשכת של עובדים מהמגזר הציבורי לפרטי, בעיקר במקצועות הפרהרפואיים ובתפקידים בכירים בשירות המדינה ובשלטון המקומי.

הברפלד חזר על הטיעון, כי השכר אינו גורם אינפלאציוני דרמינטי. על־כך השיב דוראי, כי מאז אוגוסט '86 השכר הריאלי הוסיף לעלות ואין לאפשר להמשך המגמה השנה, משום שהמחיר הכלכלי עלול להיות הרסני למשק ולעובדים כאחד.

מו"מ מהיר

ראשי ההסתדרות לא התעלמו אתמול בפתיחה הרשמית של המו"מ, מחילוקי הדעות בין האיגודים לבין עצמם. אך הברפלד טען שאפשר לגשר עליהם, בתנאי שהמעסיקים ינהלו מו"מ רצוף ומהיר, ויראו בהשגת הסכם מסגרת — יעד מרכזי ובהתאם לכך יציגו את עמדותיהם הקונקרטיות בדיונים. עם זאת, לא הוציא הברפלד מכלל אפשרות תסריט הפוך — ניהול מו"מ עם כל איגוד מקצועי בנפרד. אם וכאשר יוברר במהלך הדיונים, כי העמדה, שהמעסיקים מציגים אינן בקדמות אינטרסים משותפים לכלל האיגודים.

במהלך הישיבה הובעה תביעה משאלה מפי נציגי ההסתדרות ומפי המעסיקים, לזירוז עבודתה של ועדת הזמן, שמטרתה לבדוק את מערכת השכר במגזר הציבורי.

הדוברים הדגישו שהוועדה היתה אמורה לפרסם את ממצאיה כבר בינואר השנה, והכל קיוו לנהל השנה את המו"מ על יסוד המלצות אלה.

ביטול שחיקת השכר

בהעדר המלצות, השאלות העקרוניות הנוגעות למבנה השכר במגזר הציבורי נותרו פתוחות ובכך נעוץ גם הקושי המרכזי בתיקון העיוותים שנוצרו במהלך השנים האחרונות בסולמות השכר, והמשך לכך — כאיש תפקידים בשירות הציבורי, עלידי עובדים בעלי כישורים ומיומנות.

סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי אפרים זילוני (מפ"ם) תבע להחזיר חלק ניכר מהשחיקה עליבסיס שנת '84, גם אם הדבר ייעשה בשלבים.

המועד המדוייק להמשך הדיונים ייקבע רק בעוד כ־10 ימים. עד אז יגבשו הצדדים את עמדותיהם ויפעלו להקים צוותות מצומצמים לניהול המו"מ העינייני.

נשיא הונדורס, חוזה אסקונה הויו, הקורשה בעת בישראל, ביקר אתמול ב"יד ושם" בירושלים (צילום: י.פ.פ.א)

קריאות "בוז" ליוו טקס מתן דוקטור כבוד ליצחק שמיר

הסטודנטים המוחים הורחקו על ידי שוטרים וסדרנים ★ בין נימוקי מתן התואר לשמיר: "מגן בקנאות על עמדות ישראל"

(ע). תואר ד"ר לפילוסופיה לשם כבוד מטעם האוניברסיטה העברית הוענק לראש הממשלה יצחק שמיר ולשמונה אישים אחרים בטקס חגיגי שהתקיים אתמול, במעמד הנשיא, באמפיתיאטרון האוניברסיטאי על הר הצופים בירושלים, בסימן מלאת 20 שנה לשובה של האוניברסיטה להר ובסימן יום ירושלים.

הענקת התואר לראש הממשלה היתה רצופה הפרעות וקריאות "בוז" שהשמיעו מדי פעם מספר סטודנטים בשולי האמפיתיאטרון ולאחר מכן גם מקרב הקהל. הם מחו על החלטת הממשלה בשאלת שכר הלימוד באוניברסיטאות וצעקו "שכר לימוד אחיד", וכן "שמיר התפטר".

ראש הממשלה יצחק שמיר נאלץ להפסיק פעמים אחדות את דברי בירכתו עם קבלת התואר, בגלל הפרעות הסטודנטים שהורחקו מן המקום על ידי סדרנים ושוטרים.

במגילת "תואר הכבוד" שנמסרה לראש הממשלה נאמר כי מר שמיר "מייצג בנאמנות את המאבק לקיומה ולבטחונה של ישראל ומגן בקנאות על עמדותיה של ישראל".

שמיר הדגיש בדבריו כי שאיפת ישראל לשלום נעוצה בעצם הוויתו של העם היהודי, אך השלום לא יבוא אלא נישא על רצונו של העם ואחדותו, ולא על מחלוקת מבית.

פרופ' אמנון פזי נשיא ורקטור של האוניברסיטה העברית השמיע קרא לממשלה לעשות לשיפור מצבה של האוניברסיטה.

תוארי "ד"ר לפילוסופיה של כבוד" הוענקו לאריה "לובה" אליאב, פרופ' ז'אק לה גוף מצרפת, ד"ר סידני אדלשטיין, פאול מארקס, מרטין פרץ, פרנץ רוזנטל מארה"ב וכן למרג'ורי שרמן. אלמנתו של ידיד האוניברסיטה העברית אשר בית המינהלה שלה נושא את שמו.

תארים אקדמיים של ד"ר לפילוסופיה וד"ר למשפטים הוענקו במעמד זה גם לכ־150 מתלמידי המוסד.

נשיא אוניברסיטת תל־אביב הוסמך לנקוט צעדים דרסטיים

אם לא ייפתרו הבעיות הכספיות של המוסד ייתכן שלא תיפתח שנת הלימודים הבאה

מאת בריית אבינזר
סופרת "הארץ"

חבר הנאמנים של אוניברסיטת תל אביב הסמיך אתמול את נשיא אוניברסיטת תל אביב, פרופ' משה מני, לנקוט בצעדים דרסטיים, עד כדי השבתת הלימודים, אם לא ייפתרו הבעיות הכספיות של האוניברסיטה. בין השאר הסמיך חבר הנאמנים את האוניברסיטה לא לפתוח את שנת הלימודים הבאה, לא לקבל תלמידים חדשים ולהוריד את רמת הלימוד.

בישיבת הנאמנים שהתקיימה אתמול באוניברסיטת תל אביב קרא פרופ' מני ורקטור אוניברסיטת תל אביב פרופ' יהודה בן שאול לפעול את בעיות האוניברסיטה וכינו את המתרחש כיום במוסד "קטסטרופה".

חבר הנאמנים הביע את דאגתו לאדישות שמגלה הממשלה להשכלה הגבוהה וקרא לנקוט בצעדים מיידיים למנוע התמוטטות מתחום זה.

לאחר שייקבע ביום ראשון הקרוב בישיבה שלה הלומד בממשלה יוכלו ראשי האוניברסיטה לקבוע את המשך דרכם ומעולתם בתחום זה.

פרופ' מני סיפר על התמורות הקיימת בקרב חברי הסגל האקדמי על שכרם הנמוך.

הרקטור בן השאול הדגיש כי אם לא תהיה ברירה "נוריד את הרמה".

כיום יש לאוניברסיטת תל אביב גרעון של שלושים ושמונה מיליון דולרים וכשנה הבאה הוא יגדל בעשרים מיליוני דולרים נוספים.

מספר היהודים בגדה המערבית — 40,000 פחות ממה שתוכנן

במקום מאה אלף כמתוכנן — 60,000 החיים ב־139 נקודות ישוב ★ כאלף דירות פנויות

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

אוכלוסית הקבע ביישובים ביהודה ושומרון (כולל בקעת הירדן) מנתה בסוף '86 60,500 נפש, כך מגלה דו"ח המחלקה להתיישבות בהסתדרות הציונית העולמית.

על־פי הנתונים המתפרסמים בדו"ח, היו בסוף '86 ביהודה ובשומרון ובקעת הירדן — 118 ישובים, 21 האחזויות ומאחזים, ובסך הכל 139 נקודות ישוב.

מספר יחידות הדיור המאוכלסות באותו תאריך היו 13,500. ואילו 1,042 דירות ניצבו ריקות והוגדרו: "פנויות לאכלוס מידי". 2,821 דירות נמצאו באותה שעה בהליכי בנייה.

הישובים הגדולים ביותר הם אריאל (6,500 נפש), מעלה־אדומים (12,400), עמנואל (4,000) גבעת זאב (3,900) וקריית ארבע (4,440 נפש).

הדו"ח מציין "הנהגה חוסר מרדעות בסיסית לחשיבות הכבישים בהקשר האזורי והארצי, כבסיס לפריצת דרך בפריסת אוכלוסיה המבקשת איכות־חיים. לאזורים בעלי חשיבות."

הדו"ח ממליץ על פריצת כבישים שיחברו את מרכזי האוכלוסיה עם הפריפריה ביו"ש, להמשיך ברכישת מקרקעין.

עוד מומלץ בדו"ח, לעצור איכלוס באזורים שחשיבות האיכלוס שבהם שלילית.

היקף מערכת החינוך ביו"ש: 406 כתות ב' ב־48 בתי־ספר. רק 27% מבתי הספר הם מדרג חטיבת ביניים ועליונה. רוב התלמידים מקבלים שירות זה מחוץ לאזור.

אל־מג'יד: מצרים נגד פתרונות כפויים במזה"ת

מאת סופר "הארץ"
לענייניים ערביים

מצרים מתנגדת לכפיית פתרונות על הצדדים מצד הוועידה הבינלאומית לשלום במזרח התיכון — אמר סגן ראש הממשלה ושר החוץ של מצרים המצרי, ד"ר עבד אל־מג'יד בראיון לעתון הקהירי "אל־ג'מהוריה".

לדבריו על הפלשתינאים לקבל את החלטת מועצת הביטחון 242, שעל בסיסה תתכנס הוועידה, עם זכות להוסיף את עקרון ההגדרה העצמית לסעיפי ההחלטה.

הוא שיבח את יחסיה העמוקים של מצרים עם ארה"ב, המושתתים על האינטרסים המשותפים, והודה על הסיוע שמגישה ארה"ב לכלכלה המצרית.

מקורות במפרץ מסרו אתמול, כי הנשיא מובארק עשוי לערוך בקרוב ביקורים בחלק מנסיכויות המפרץ.

אש"ף מסר אתמול, כי משלחת בכירה מטעמו בראשות קדומי תצא בקרוב למוסקווה לשיחות. ההודעה נמסרה בטונים לאחר פגישת השליח הסובייטי סטינקו עם ערפאת. מקורות של אש"ף הפיצו אתמול ידיעה, כי המלך חוסיין מציין בהחלפת ממשלתו של זיד אל־ריפאעי.

התובע בניו יורק שוקל לתבוע 2 עובדי צים החשודים במעילה

השניים, פקידים זוטרים, חשודים כי שלשלו לכיסם מאה אלף דולר

מאת אבי בנאור
סופרו הכלכלי של "הארץ" בניו־יורק

התובע הכללי של ניו־יורק בודק בימים אלה אפשרות להעמדתם לדין של שניים מעובדיה של צים בניו־יורק, החשודים שמעלו בכספי החברה בעשרות אלפי דולרים.

הנהלת צים שלחה לניו־יורק צוות חקירה מטעמה, עליו נמנה גם מבקר החברה, דוד הגרל. הצוות, שבדק את השתלשלות הדברים, שב לא מכבר לישראל והגיש את ממצאיו בפני הנהלת החברה.

אלי שטיינבך נציגה הבכיר של חברת צים בארה"ב, מסר כי מדובר בסיפור "שהוא יחסית ישן". לדבריו, המעילה של שני העובדים התגלתה עוד בשנה שעברה וטופלה מייד. שטיינבך הגדיר את שני העובדים — "פקידים מקומיים זוטרים, שאינם נמנים עם הנהלת החברה, מעלו בכ־100 אלף דולר, ומיד לאחר שמעילתם התגלתה הושעו מעבודתם והטיפול בהם עבר לידי התובע הכללי של ניו־יורק.

בחברת צים בניו־יורק מציינים, כי קיימים סיכויים סבירים שהכספים שנגנבו מהחברה יוחזרו לקופתה.

גלעד בלום ניצח בזוגות באליפות הטניס של צרפת

מאת מרג'ו ליברינסקי

פאריס (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הטניסאי הישראלי גלעד בלום עלה אתמול לסיבוב השני בתחרויות הזוגות באליפות צרפת הפתוחה ברולאן גארוס, כאשר ניצח עם בן־זוגו הצ'כי סיריל סוק 6–3, 6–4, את הזוג השוודי פיטר לונדגרן ורוני בסמן.

רפאל קלצ'קין — היום למנוחות

(ע). שחקן "הבימה" רפאל קלצ'קין יובא היום למנוחות בבית העלמין בקרית שאול.

ארונו של המנוח יוצב על בימת תיאטרון הבימה בתשע וחצי בבוקר, ומסע הלוויה, יצא מרחבת התיאטרון בשעה 11.30.

טעות שלנו

במאמר המערכת אתמול, קטע 6, צריך היה להיות כתוב "ראשי ממשלה ושרי בטחון אשר לא ידעו כי ראש הלשכה לקשרי מדע (לק"ם) צייס יהודי אמריקאי לצרכי ריגול בתחום המודיעין של צי ארה"ב, וכן הגיחו את הפיקוח על פעילות לק"ם", וכו' — ולא כפי שפורסם.

עורך את העמוד: אוריאל רייכולד

העובדים הסוציאליים חוזרים לעבודה סדירה

הובטח להם למצוא פתרון תוך שבועיים

(עו). העובדים הסוציאלים נענו אתמול בבוקר לבקשה של ועדת העבודה, הרווחה של הכנסת משלום, להפסיק את העיצומים, תוך הבטחה שבמשך שבועיים יימצא פיתרון לבעיותיהם.

בישיבה של ועדת העבודה והרווחה בכנסת שלשום, יחד עם נציגי העובדים הסוציאלים, קראה הוועדה למשרד העבודה והרווחה, ללכת לקראת העובדים ולמצוא פתרונות למצוקותיהם. על פי הסיכום, משרד העבודה והרווחה חייב לנהל מו"מ עם העובדים הסוציאלים בשבועיים הקרובים ובתוך זמן זה להמציא להם פתרונות שיתקבלו על דעתם.

יצויין, כי שר העבודה והרווחה משה קצב, לא השתתף שלשום בישיבת הוועדה בכנסת, בנימוק שהוא עסוק בישיבת הממשלה.

במקביל להצעת הוועדה בכנסת ביקשה ועדת העבודה והרווחה מהעובדים הסוציאלים, להפסיק לאלתר את עיצוביהם ולשוב לעבודה סדירה במשרדיהם.

ביום ד' בערב עדיין לא נענו העובדים הסוציאלים לקריאה זו, אולם אתמול בבוקר, כאשר הגיעו שוב ללשכת משרד העבודה והרווחה ביפו כדי להשתכן שם גם היום הם נתקלו בסירוב להכניסם לשם, בניגוד לקבלת הפנים החמה שנערכה להם ביום ד'. הפעם, הרשו רק למנהלי המחלקות הסוציאליות המקומיות להכנס לבניין, אבל את העובדים התעקשו להשאיר בחוץ.

בעקבות התפתחות זו, התקיים דיון נוסף במטה המאבק של העובדים הסוציאלים, בסופו של הדיון הוחלט להענות לבקשת הוועדה משלום ולשוב לעבודה סדירה למשך שבועיים. עד שישמעו מהם הפתרונות המוצעים להם.

אקינו חוקרת מה קורה לפיליפיניות במזה"ת

ידיעות על אונס וזנות בארצות ערב

מאנילה (ע"ר). נשיאת הפיליפינים, קורזון אקינו, עומדת לשגר משלחת למזרח התיכון ולהונג־קונג, כדי לברר את גורלן של נשים פיליפיניות באזורים אלה — נמסר אתמול על ידי משרד החוץ הפיליפיני.

דובר המשרד אמר, כי המשלחת תצא לאזור בהקדם האפשרי, כדי לערוך חקירה סביב הדיעות על ניצול לרעה של נשים פיליפיניות, כולל ידיעות על מעשי אונס והידרדר לזנות באמצעים של כפייה.

"הנשיאה החליטה לפעול, משום שהיא מודאגת מאוד מהמידע שהגיע לידיה", אמר הדובר לכתב רויטר במאנילה. לדבריו התקבלו באחרונה דיווחים על ארבע עוזרות בית פליפיניות שנאנסו בידי מעבידיהן הערבים. כן התקבלו ידיעות על נשים פליפיניות שעם למודעות של "שידוכים באמצעות הדואר", ובסופו של דבר אולצו לעסוק בזנות.

הדובר ציין, כי חברי המשלחת יגישו המלצות לקראת כינוס הקונגרס הפיליפיני החדש ב־27 ביולי.

מדינות המערב יתאמו מאבק משותף בטרור

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל"הארץ"). "פיסגת המלחמה בטרור" של תשעת שרי הפנים והמשטרה המערביים נבעלה אמש בפאריס בהחלטה להקים שתי מערכות תיאום בינלאומיות: האחת לצורך מאבק בטרור המזרח־תיכוני, והשנייה לצורך איתורו של הטרור ה"אירופי".

בכנס, ראשון מסוגו בתולדות ההתגייסות המערבית למלחמה בטרור, השתתפו שרים ומומחים לענייני ביטחון מארצות־הברית, קנדה, יפאן, צרפת, בריטניה, מערב־גרמניה, איטליה, בלגיה ודנמארק.

אמש התקבל הרושם — מבלי שניתן היה לאשרו — שהשרים והמומחים גיבשו למעשה שורה מפורטת הרבה יותר של המלצות מעשיות: ואולם ניסוחן העינייני של אלה ומימושן האפשרי יוגש קודם כל לדיון בפני הדרג המדיני הבכיר במדינות השונות.

בין היתר, עתידים מנהיגי הקהילייה האירופית לדון בסיכומיה של "פיסגת הטרור" הפאריסאית בפיסגה האירופית שתיערך בחודש הבא בוונציה.

בני משפחתה של ילנה בונר יצאו לבריה"מ

בוסטון (ע"צ). בני משפחתה של הגב' ילנה בונר, רעייתו של חתן פרס נובל לשלום אנדריי סחארוב, יצאו אור לאתמול את ארה"ב בדרכם לביקור בבריה"מ.

המדובר הוא בדרת בונר, אימה של הגב' ילנה בונר, של הבת סטיאנה בונר, בת 36, ושל שני ילדיה.

חתנה ובתה של הגב' בונר, אפרים וטטיאנה ינקלביץ, לא חזרו לבריה"מ מאז יצאו משם בשנת 1977. אולם לאחר שחרורו של אנדריי סחארוב מגלותו בדצמבר אשתקד, ביקשו בני משפחת ינקלביץ רשות לבקר בבריה"מ לפגישה משפחתית.

הפרופסור סחארוב עצמו הפעיל את השפעתו אצל השלטונות. אולם אפרים ינקלביץ לא זכה לקבל היתר כניסה, עקב פעילותו למען זכויות האדם בבריה"מ.

AVIS
חופשי חופשי

אנחנו תחרותיים יותר!

AVIS מאפשרת לך לקחת רכב באירופה במדינה אחת ולהחזירו במדינה אחרת ללא תוספת תשלום במרבית המקומות!

חינם!

קח AVIS ב:	החזר אותו בארצות ובערים הבאות ללא תשלום:
אוסטריה	מילאנו, גרמניה, שוויץ
בלגיה	פרנקפורט, אמסטרדם, פריז, לוקסמבורג
גרמניה	לוקסמבורג, אוסטריה, בלגיה, הולנד, שוויץ
דנמרק	בלגיה, גרמניה, הולנד, פריז, שוויץ, נורבגיה, שבדיה, איטליה, לוקסמבורג
הולנד	בלגיה, פרנקפורט, פריז, לוקסמבורג
צרפת	מילאנו, בלגיה, גרמניה, שוויץ, לקוסמבורג
שוויץ	אוסטריה, איטליה, בלגיה, גרמניה, דנמרק, הולנד, ספרד, צרפת, נורבגיה, שבדיה, פורטוגל, יוגוסלביה, לוקסמבורג

רק כשתשווה תראה כמה AVIS שווה!

חצי חינם!

בתוספת תשלום מזערית, תוכל להחזיר את ה- AVIS שלך גם במקומות אחרים לדוגמה:

קח AVIS ב:	החזר אותו בארצות ובערים הבאות	תוספת תשלום
אוסטריה	רומא, נאפולי, ניצה מרסל, זגרב, בלגרד	900 שילינגים אוסטרים בלבד!
בלגיה	נורבגיה, אוסטריה, איטליה, דנמרק, שבדיה, ספרד, ניצה, שוויץ, פורטוגל, יוגוסלביה	7000 פרנקים בלגיים בלבד!
גרמניה	מילאנו, קופנהגן, פריז	120 מרקים גרמניים בלבד!
הולנד	מינכן, שוויץ	100 פלורינים בלבד!
צרפת	רומא, נאפולי, הולנד	365 פרנקים צרפתיים בלבד!

הערה: כל המבצע הוא לשוכרי רכב מ-14 יום ומעלה.
פרטים נוספים על דמי ההחזר לתקופת שכירות קצרה יותר או בערים נוספות ברחבי אירופה ניתן לקבל במרכזי ההזמנות של "אוויס" או אצל סוכני-הנסיעות.

Avis features Opel cars.

AVIS עובדה. אנו משתדלים יותר.

P.B.S|בס

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שערי המניות 28.5.87

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אגוד ש	23700		3	-100	-0.4	-3
הספנות 0.1	2405		3638			-1611
הספנות א 0.5	1480		3697			+1383
הספנות אפ 2	2020		1152			+575
כללי לא בהסדר	28000		63			
בנק צפאנר' 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפאנר' 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פיבי 0.5	9900		3030	-45	-0.5	-2488
בנק בינלאומי 05	7620		1232	-96	-1.2	-868

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אדיבי רג 100.0	93680		562			-560
אדיבי ב 100.0	93360	שב				
אדיבי בב א	574700			-500	-0.1	-2
אמור 0.1	70143		28	+400	+0.6	+24
דיסקונט ב	120600		8	+900	+0.8	+6
דיסקונט א	119500		72			-115
דיסקונט שה ב	13856		278			+172
המזרחי ש	38740		922	+340	+0.9	+3113
המזרחי ב	38740		97	+340	+0.9	+324
המזרחי שה 9	17340		63			-15
הפועלים בבב	97000	תב	9.9	+5000	+5.4	+14.5
הפועלים ש	63840		1572	+440	+0.7	+3538
הפועלים ב	63750		217	+400	+0.6	+595
כללי א 1.0	164550		123	+1800	+1.1	+123
כללי שה 7	7500		3	-400	-5.1	-3
כלל 0.1	40450		2318			-1547
כלל שה 11	15020		175	+80	+0.5	+1948
מימון המר 1.0	53850	שב				
מימון המר 5.0	27900					-2

בנקים למשכנתאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אדנים 0.1	28250		22			-19
לאומימשכ' ש	9940		178	-10	-0.1	-6
לאומימשכ' ב	9500		68	-480	-4.8	-98
טפחות ש	6535		929	+195	+3.1	+1451
טפחות שה 1	4046	בח	300	+40	+1	+135
בנין ב' 5.0	16032		170.2	+1		+23.2
פת מבב ש	4011		1201	+1		+883
משכן ב ש	3700		1598	+10	+0.5	+1188
עצמאות 0.1	22600		30	-198	-0.9	-10
משכנות מבב ש	25350	שב				
משכנות רג ש	25500		55			
משכנות שה 1	10220			+120	+1.2	+120
משכנות שה 2	5010		455			
יעמד 1.0	2238	בח	449	+22	+1	+191
יעמד 5.0	1250		660	-40	-3.1	-920
ביתב 1.0	8800		428			-418

מוסדות מימון

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
שלמון אפ	900		14982			-5325
ההקלאות בבב א	181911	לב				
ההקלאות בבב ג	195250	לב				
לאומי תעש' א ש	13769		197	+300	+2.2	+227
פתוח העש' בבב	183739	לב				
פת תעש' בב ג	330000	לב				
פת תעש' בב גג	208000	לב				
פת תעש' בב גג1	200000	לב				
פת תעש' בב ד	230000	לב				
פת תעש' בב דד	68529	לב				
מרמו קבלנים 5.0	1415	בח	2825	-15	-1.1	-3352
תיירות בב	197050	לב				
כלל ליסינג 0.1א	26200		69	-600	-2.2	-79
כלל ליסינג 0.52	22800		284	-220	-1	-345
כלל ליסינג אגח	19400					

ביטוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איתן	257		2355	-5	-1.9	-1465
אדיס 0.1	1448		132	-2	-0.1	-416
אדיס א 0.5	870		470	+40	+4.8	+2914
בטוח משנה 0.1	801		362	-9	-1.1	-1619
בטוח משנה 0.5	339		3205	-4	-1.2	-4820
הדר 1.0	286		12722	-5	-1.7	-10912
הדר 5.0	239		9124	-5	-2.1	-13900
הדר אפ סד 2	290		14340			+2646
הפניקס 0.1	781		3558			-3285
הפניקס 0.5	702		2479	+1	+0.1	+1410
המשמר-הראל 1.0	6910		30	+70	+1	+24
המשמר-הראל 5.0	4840		426	-15	-0.5	-586
מנורה 1.0	2990		457			
מנורה 5.0	1737		546	-15	-0.9	-676
סהר ג 1.0	8970		1320			-478
סקוריטס 0.1	1433		627	-12	-0.8	-2799
צור ש	420		3818	-5	-1.2	-3229
ציון החזקות 1.0	10050		12	-150	-1.5	-12
ציון החזקות 5.0	3149		70	-100	-3.1	-398
הסנה ש	429		8763	-7	-1.6	-5497

מסחר

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אינטר גאגא 1 ש	8760		238	-20	-0.2	-318
אינטר גאגא 5 ש	5710		597	-100	-1.7	-543
מאיר עזרא 1.0	1080		2425			-2090
מאיר עזרא אפ	740		2423	-10	-1.3	-2963
כלל סחר	531		46352			-25528
אפ 4	443		38053			-36186
אגח 2	190.5		39000			-41784
קריסטל 1.0	1089		10949	+29	+2.7	+17374
רפק 0.1	23400		48.8			
רפק 0.5	13704		22			-30
שופרסל א 2.0	15541		143	+39	+0.3	-123
שופרסל ב 10.0	12812		269	-20	-0.2	-415

שירותים

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
הראל 1.0	2385		345	+50	+2.1	+256
כפנות הספקה 0.1	29426		95			+1
כפנות הספקה 0.5	12716		260	-220	-1.7	-587
קידוד 0.1	1507		1355	-50	-3.2	-3248
קידוד 1.0	385		40896	-12	-3	-95665
מחש' עיבוד 0.1	3570		1015	+120	+3.5	+1046-
מחש' עיבוד 0.5	1670	תב	2879	+100	+6.4	+12568
קונטרולים 0.1	4101		26355			-25431
קונטרולים 0.5	2795		663	-5	-0.2	-637

מלונות ושירותי תיירות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
קיסר 1.0	6800		162	-176	-2.5	-349
דלק ג ש	6314		1193	-64	-1	-873
גלי זהר 1.0	5715		13	-85	-1.5	-11
גלי זהר 5.0	4200		23.5	+30	+0.7	+13.5
מלונות דן 1.0	2210		520	-67	-2.9	-886
מלונות דן 5.0	1655	תב	325	-120	-6.8	-901
חוף האלמוג 1.0	9000		326			-206
כנס מר 1 ש	2733		906.5	+27	+1	+219.7
מלונות הירדן	2560	תב	172	-240	-8.6	-161

מחשבים ושירותי מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אינת מחשבים	1520		520	-43	-2.8	-1228
דנה כיון 1.0	13550		164	+500	+3.8	+235
ת.ל.ב. 1.0	23190		45			+15
ימנא 1.0	8099		50	+9	+0.1	+57
כלל מחשבים 1.0	14050		85	+250	+1.8	+148
מ.ל.ל. 1.0	17765	שב		-935	-5	-394
מ.ל.ל. 5.0	8180		414	-20	-0.2	-414
משוב מחשבים 1.0	665		2458	-35	-5	-4458
משוב אפ'	539		200			+200
ניקוב מחשבים 1	2360		240	-210	-8.2	-353
ניקוב מחש' 5	1249		2726			-1700
ניקוב אפ סד 2	5900		9	-120	-2	-451
תים מחשבים 1.0	945		2594	+11	+1.2	+253

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אברהם בינוי 1ש			—	הפסקת	מסחר	—
אברהם בינוי 5ש			—	הפסקת	מסחר	—
אזור 1.0	680		474	-35	-4.9	-1293
אזור 5.0	347		2015	-1	-0.3	-2390
אזורים 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אזורים אפ			—	הפסקת	מסחר	—
אזורים אגח			—	הפסקת	מסחר	—
אילון 1.0	453		5028	-9	-2	-16229
אל-רוב 1.0	1921	תב	1724	-189	-9	-3156
אבנתים 1.0	6900		565	+300	+4.6	+300
אפריקה 0.1	59200		159			-197
אפריקה 1.0	46901		517			+118
אפריקה אפ	40700		120	+1000	+2.5	+96
ארזים	3150		883	-100	-3.1	-1131
אילנן 0.1	5420	תב	1297	-300	-5.2	-3159
אילנן 0.5	3500		3283	-78	-2.2	-3167
בן-יקר גת 1.0	9000		193	+285	+3.3	+331
בונטין 1.0	3451		605	-149	-4.1	-636
בונטין 5.0	2717		497			+3
הבנור 1.0	7500		460	+100	+1.4	+545
חזיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
חזיק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
הדעד 0.1	269		9135			+1935
הדעד 0.5	193		13220			+2320

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
המכלול 1.0	1800		332			
המכלול 5.0	1277		730			-120
תלב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	351		30091			-42446
ירושלים אפ	218		29640	-2	-0.9	-20000
גבים 0.1	6195		1851			-1420
גבים 0.5	5010		1081			-895
ישראלום 1.0	1888		1956	-2	-0.1	-2256
ישרס 10.0	22100		475	+200	+0.9	+177
כהן פיתוח 1.0	10300		6			
לומיר 1.0	5900		6910			-7178
לומיר 5.0	2850	תב	2752	+148	+5.5	+3398
מ.ת.מ. 1.0	590		5770	-5	-0.8	-3787
מ.ת.מ. אפ 2	418		2663	-12	-2.8	-4837
מ.ת.מ. אגח	134		11560	-2.5	-1.8	-32360
מאגרי בניה 1.0	905		1892			-187
מיכאל 5.0	370	תב	7912	-40	-9.8	-9517
מרב 5.0	2600	תב	2110	-200	-7.1	-2905
מר-לו 1.0	880		1525			
לוינשטין 1.0	540		1486	-10	-1.8	-768
לוינשטין 5.0	260		33235			-31390
ליפשיץ 1.0	2200		675	-101	-4.4	-2657
ליפשיץ 5.0	1750		2239	-50	-2.8	-3289
נאות אביב 0.5	14480		541	+440	+3.1	+581
נכסי אורים	344		10608	+10	+3	+8019
סהר החזקות 1.0	25550		28	-350	-1.4	-307
סהר החזקות 5.0	24260	בח	3	+240	+1	+1
סקף 1.0	6950		34	-70	-1	-28
סקף 5.0	4600		58	-150	-3.2	-92
עמר וכלע בר 1 ש	690		1627	-23	-3.2	-5801
עזר 3.0	2590		432	-100	-3.7	-1586
קיסריה 0.1	5285	בח	50	-53	-1	-34
קיסריה 0.5	2180		1276	-30	-1.4	-3378
רובינשטין 1.0	480		3500	-5	-1	-2514
רובינשטין 5.0	256		26577	-2	-0.8	-26491
רובינשטין אפ'	1400		986			
רובינשטין אג"ח	129		7710	-6	-4.4	-7710
רסקו מבנה	5000		101	+70	+1.4	+216
רסקו רג	4300		307	-192	-4.3	-582
נכסים ובנין	4192		1024			-647
הכשרת הישוב ש	92575		62	+689	+0.8	+42
ישפרו 0.1	4780		456	-58	-1.2	-420
כלל נדל 1	833		3909	-2	-0.2	+2258

חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מטעי הדר 0.1	3820		157			-173
מטעי הדר 0.5	3470		260	+90	+2.7	+1849
מהדרין 0.1	6947		1216			-665
מהדרין אפ'	4780		429			
נכסי הדרים 1.0	1890		1799	-30	-1.6	-2077
פרי אור 0.5	2648		300	-10	-0.4	-811
יבור 5.0	3165		703	-5	-0.2	-337
יבור אפ	2193		1181	-2	-0.1	-389

מזון וטבק

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אסאס	1580		40	+8	+0.5	+275
גולדפרוסט 1.0	3370		369	+84	+2.6	+329
גולדפרוסט 5.0	2383	תב	1085	-250	-9.5	-532
גולדפרוסט אפ 1	1601		100	-20	-1.2	-100
דובק בב ש	6400		1213	+60	+1	+570
דובק בב מ	6360		484			-376
זגלכל 1.0	1010		100	-15	-1.5	-100
זגלכל 5.0	803		500	-14	-1.7	-500
פרי-הה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-הה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	35500		82	-1300	-3.5	-113
טמפו בירה 5.0	33400		86	-1000	-2.9	-374
יכין 1.0	1501		500	+21	+1.4	+230
יכין א 5.0	894		4360	+20	+2.3	+4945
יכין אפ 2	649		2855	-1	-0.2	-2957
מן 1.0	840		1857	-21	-2.4	-475
מן 5.0	512		550	-20	-3.8	-843
סנפרוסט 1.0	18000		35	+60	+0.3	+18
עסיס ב 0.5	500		8111	-16	-3.1	-21521
עגל שקל 1	3150		25	-50	-1.6	-76
שמן מבב א	6030		663	+80	+1.3	+2178
עלית	21989		158	-51	-0.2	+11

טכסטיל והלבשה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אודו סד 1 ש	804		9549	+1	+0.1	+1285
אופיס 1.0	942		1666	+1	+0.1	+973
אופנת כרמן 1.0	707		2258	-3	-0.4	-1351
אופנת כרמן 5.0	575		6050			-2502
אפ א	528		1911	-3	-0.6	-2241
ארגמן רג ש	18600		243			-228
דלתא-גליל א 3.0	4550		708	-50	-1.1	-737
מטוויות מאוחד 1	3022		175	-28	-0.9	-149
מטוויות מאוחד 5	1242		650	-78	-5.9	-1331.9
ויטלנו 1.0	2335		594			+120
ויטלנו 5.0	1675		516			+75
ורדינון 1.0	7930	בח	50	-220	-2.7	-435
דיקות 1.0	2605		878	+5	+0.2	+148
דיקות 5.0	2130		952	-50	-2.3	-2318
לודזיה 0.1	3590		555	-118	-3	-1108
לודזיה 0.4	2800		724			-345
לינת 1.0	375		4234	-5	-1.3	-849
מיפ גליק	1399		1202			-1089
מקס 0.1	5250		320	-250	-4.6	-461
מקס 0.5	3720		246	-40	-1.1	-975
עיט 1.0	678		3362	+21	+3.2	+5055
עיט 5.0	320		8029	+6	+1.9	+7497
עמק סריגה 1 ש'	356		19258	+4	+1.1	+10283
עמק אפ	221		22923	-6	-2.6	-52065
פולגת א 1	2250		691			
פולגת ב 4	1527		4635			-3857
פלימן א 0.5	12699		266	-1		-170
פיטר	5650		173	+40	+0.7	+121
גיבור סברינה	15950		190	-200	-1.2	-380
תעש רוגוזין 1.0	2610		140	-91	-3.4	-271
דלתא-גליל 1.0	5769		651	-103	-1.8	-858

מתכת ומוצריה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אוקסמן 5.0	2920	תב	292	-300	-9.3	-983
אורדן 0.1	11360		506			-319
אורדן 0.5	10120		97			-127
אלומית 1.0	7600		200	-400	-5	-250
אלומית 5.0	6750		173	-350	-4.9	-173
כבלים ש	77000		72	+2000	+2.7	+64
התכוף 1.0	8476		406	+326	+4	+570
התכוף 5.0	6196		663	+280	+4.7	+985
התכוף אפ	5560		357			-332
דיקה 1.0	4871		100	-49	-1	-40
דיקה 5.0	2290		274			
קופסאות פח 1.0	5610		2505			
קופסאות פח 5.0	5300		591	-100	-1.9	-1014
כתנות פרים 1.0	340		8933			+7450
כבלי ציון 1.0	3890		1243	-90	-2.3	-756
כבלי ציון 5.0	2200		3190	-25	-1.1	-1864
כבלי ציון אפ	1255		4766	-120	-8.7	-7490
מרגן 1.0	1365		1162	+65	+5	+628
קיטבי 1.0	364		5586			+874
קיטבי 5.0	223		14295	-7	-3	-34009
נחושתן 0.1	45000		42	-1		-43
נחושתן 0.5	16222		71	+200	+1.3	+71
פקר פלדה 1.0	21300		343	+300	+1.4	+19
קנג 1.0	1203		753	-2	-0.2	-245
קנג 5.0	728	תב	1500	-60	-7.6	-2784
קליל 1.0	2744		1820	+2	+0.1	+1570
קליל 5.0	2500		380	-120	-4.6	-1044
קליל אפ'	1285		2023			-959
קליל אגח	122		7940			+5440
שלהבת 5.0	13770		195	-80	-0.6	-413
תעשיות לביש 1.0	1280		200			-100
תעשיות לביש 5.0	965		500	-6	-0.6	-979

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלביט 3.0	594000		16	-3000	-0.5	-15
אלקו 0.1	11850		186	+250	+2.2	+94
אלקו 0.25 ש	5626		339	-300	-5.1	-1142
אלקו 0.25 מ	5603	תב	122	-380	-6.4	-112
אלקטרה 0.1	2473		1016	-7	-0.3	-563
אלקטרה א 0.5	1748		2808			-1044
אפ 5	1540		1799			-1612
אגח 3	172.5		34000			+10650
אלרון 3.0	444000		74	-10000	-2.2	-56
אורית 1.0	29500		183	-510	-1.7	-231
כלל תעש אלק	3300		8526			-6721
ספקטרוניקס 1.0	1622		3001	-10	-0.6	-3482
ספקטרוניקס 5.0	1273		2654			-2678
פיכמנגר 1.0	789		1562	-1	-0.1	-125
פיכמנגר 5.0	700		1779			-1706
ציקלון 1.0	2590		238	-10	-0.4	-57
ציקלון 5.0	1455		202	-30	-2	-670
קצנשטיין אלקר 1.	10296		157	-3		-187
קצנשטיין אלקר 5.	6830		171	+150	+2.3	+209
ת.א.ת. 1.0	1870		230	-40	-2.1	-455
ת.א.ת. 5.0	922		4821	-8	-0.9	-3100
ת.א.ת. אפ 1	26235	בח	40	-265	-1	-15
תדיראן	915		2310	-18	-1.9	-2585

מוצרי בניה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.ב. תעשיות 1.			—	הפסקת	מסחר	—

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.ב. אש			—	הפסקת	מסחר	—
א.ב. אגח			—	הפסקת	מסחר	—
אלקל 5.0	580	תב	3483	-65	-10.1	-3104
אקרשטיין 1.0	1360		2100	+9	+0.7	+1476
אקרשטיין 5.0	949		4776			
אקרשטיין אפ'	649		7436			-7935
אקרשטיין אגא	142		107240	-2	-1.4	-191933
בר-כון 1.0	1430	תב	320	-98	-6.4	-474
בר-כון 5.0	650		2795	-3	-0.5	-5227
טרומאסבסט 1.0	10000		10	-139	-1.4	-54
טרומאסבסט 5.0	4701	תב	477	-499	-9.6	-616
מ.ל.ב. 1.0	1180		175			-175
מ.ל.ב. 5.0	890	בח	746	+10	+1.1	+596
מנהל השק תעש			—	הפסקת	מסחר	—
כמוסיקה ולפמן 1	23000	לב				
כמוסיקה ולפמן 5	20670					-5

כימיה, גומי ופלסטיק

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אליאנס ב	3520		511			-411
גל תעשיות 1.0	26700		13	+520	+2	+14
גל תעשיות 5.0	19700		210	+200	+1	+236
דקסטר 1.0	3351	תב	175	+200	+6.4	+1087
דשנים 0.1	5399		69	+49	+0.9	+71
דשנים 0.5	2120		1719			-382
חיפה כימי 10.0	1118		12052			-7618
ליפסקי 1.0	2950	תב	1253	-200	-6.4	-1845
מקסימה 1.0	8650		30	+151	+1.8	+14
מקסימה 5.0	6820		250	+120	+1.8	+71
מקס כימיקל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סבר 1.0	27857		57			-41
סבר 5.0	23300		146	-300	-1.3	-156
פריקלאס	618		11252	-7	-1.1	-11168
פריקלאס אפ'	251		22110			-8002
קים כימיקל 1.0	8025		326			-319
ת.ג.ל. 1.0	3750					-40
ת.ג.ל. 5.0	3040		63	-60	-1.9	-212
תיא 5.0	16000		260	+292	+1.9	+185
פרוטארום 10.0	42505		129			+77
תור א 5.0	10690	תב	122	-1000	-8.6	-234
אגן 5.0	2131		312	+5	+0.2	+1
טבע ש	13979		650	-285	-2	-363
ים המלח	3222		3373	-8	-0.5	-5579
פטרוכימיים 10.0	866		15770	-20	-2.5	-6650

עץ, נייר ודפוס

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כתר	265		16013			-5800
דפרון 1.0	9700		2	+71	+0.7	+9
דפרון 5.0	6300	שב				
תבג. 1.0	11550		195	-500	-4.2	-273
יאה 1.0	5900		176	-200	-3.3	-261
לבידי אשקלון 1	752		3561	-5	-0.4	-1217
מלט ב 0.5	55500		9			-2
סקאנדיה 1.0	3741		60	+100	+2.8	+635
רים 0.1	2530	תב	403	-170	-6.5	-406
רים 0.4	1942	תב	600	-110	-5.4	-673
תעל ב 0.2	22000		133	-550	-2.4	-115
מפעלי נייר 10.0	460439		10	-2314	-0.5	+7

תעשיות שונות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אבירן 1.0	14299		58	-100	-0.7	-160
אבירן 5.0	7750		140			+134
חמישה יוד	3700	תב	163	-200	-5.1	-219
הנפולק 1.0	2235		363	+10	+0.5	+268
הנפולק 5.0	1920		796	+60	+3.2	+1389

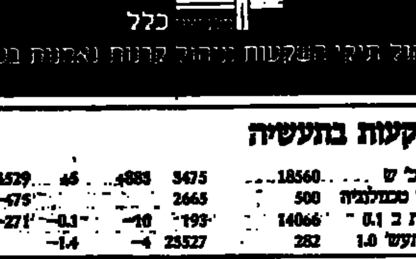

השקעות בתעשיה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כנ.בל ש	18560		3475	+885	+6	+4529
מאגרי טכנולוגיה	500		2665			-675
מרכזת ב 0.1	14066		193	-10	-0.1	-271
כלל תעש' 1.0	282		23527	-4	-1.4	

חברות השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אמקו ש	9755		115	+5	+0.1	+36
ארקטבה 0.1	98		29545			-3043
אלגר ש	18501		222	-99	-0.5	-91
אלגר מ	18500		149	-500	-2.6	-149
אלרן מ	7383		540	+124	+1.7	+236
אמישר בב'	1661		340	-88	-5	-487.6
אפיק 1.0	424		4671	-5	-1.2	-12941
אפיק 5.0	330		6936	-7	-2.1	-2185
גחלת 1.0	1700		966			-966
דנבאר 1.0	899		1850			-1563
דנבאר 5.0	564		3230	-9	-1.6	-5730
חברה לישראל 1.0	4950		9395	-70	-1.4	-12090
חברה לישראל 5.0	4710		5577	-110	-2.3	-5935
הלפמן 0.1	141000		1			
הלפמן 1.0 ש	30433		44			-5
אמפא א 0.5	27351	תב	249	-3039	-10	-337
פעלים השק ש	12500		759	-400	-3.1	-754
מזרחי השק ש	37000		26			
כור השקעות124	13860			+500	+3.7	+53
חירון 1.0	3588		391	+149	+4.5	+2109
חירון 5.0	1900		2037	+55	+3	+2561
ישום החזקות	291		13604	-10	-3.5	-42952
ימנא ש	16200		62			
ירדן א 0.1	2350		564	+10	+0.4	+255
כלל 50.0	1509		4042	-1	-0.1	-2072
לגדן 0.1	2490		325			-216
לגדן 0.1	1225		316			-221
מנור 0.1	700		3029	+15	+2.2	+2160
מנור א 0.5	452		2776	-5	-1.1	-2206
מנור אפ	350		1346	+3	+0.9	+2012
אגח 1	155.5		5080	+5.5	+4.2	+5000
עוז השק ב 0.1	4400	תב	180	-388	-8.1	-174
עוז השק ג 0.5	3458		312	-100	-2.8	-386
פמה א 0.1	10650		68	-50	-0.5	-166
פמה 0.5	8950		833	+200	+2.3	+678
פריון ב 2.5	16398		628	-50	-0.3	-689
קרדן 1.0	197		30941	-3	-1.5	-20924
קרדן 5.0	175		21638	-5	-2.8	-20484
אדיבי פתוח 2.0	11215		455	-200	-1.8	-415
אלרן ש	6814		750	-86	-1.3	-420
דיסקונט השק ש			—	הפסקת	מסחר	—
כלל 10.0	1549		2930	-52	-2	+368
פז השק ש	3972		881	-20	-0.5	+228

נסחרות במט"ח

שם החברה	השער אתמול
בית ב	210

חיפושי נפט

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק נפט 1	5000		618	-120	-2.5	-567
דלק נפט 5	2851		59	-149	-5	-721
דלק חיפ' אפ 2	2230		457	-51	-2.2	-654
פז חיפושי נפט	40000		31	-200	-0.5	-15
יואל 5.0	950		35949			
מ.ג.נ. 1.0	6966	תב	358	-774	-10	-390
מ.ג.נ. 5.0	3500		1771			-1359
פאריל ב 0.3	7700	בח	153	+210	+2.8	+141
נפטא ש	2658999		3	-70000	-2.6	-5

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 28.5.1987 באירופה

מכירה מידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.6295/1.6305	ליו שטרלינג
מרקים גרמניים	1.8120/1.8130	ל-$ ארה"ב
גולדנים הולנדיים	1.0410/2.0420	"
פרנקים שוויצריים	1.5019/1.5029	"
פרנקים בלגיים	37.60/37.62	"
פרנקים צרפתיים	6.0470/6.0500	"
לירטות איטלקיות	1310.50/1311.50	"
ינים יפאניים	143.20/143.30	"
$ ארצות הברית	1.2692/1.2697	ל-ש.ד.ר.

שער הזהב $ 453.35 ארה"ב אונקיה לזהב פיקסינג

מכירה מאוחרת (פורוורד)

	ליש"ט/$	פר"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.6271/1.6284	1.4981/1.4996	1.8071/1.8084
3 ח'	1.6229/1.6242	1.4893/1.4907	1.7959/1.7974
6 ח'	1.6185/1.6200	1.4751/1.4771	1.7789/1.7803

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / אריה לביא

ההיצעים התחדשו

סיומו של שבוע המסחר בבורסה לא היטיב עם המשקיעים במניות. היצעים גדולים היו לרוב ענפי המניות אך הם נקלטו ללא קושי. לעתים היתה הרגשה שהמוכרים שמחו על היצעים.

ירידות השערים היו מתונות בדרך כלל. הדבר השרה אופטימיות בקרב הסוחרים לקראת שבוע המסחר הבא. המחזור במניות התר־פשיות ירד ל-18 מיליוני שקלים.

בסיכום שבועי היתה השבוע בבורסה פעילות חיובית לאחר הירי־דות שהיו בשבועות הקודמים. תרמו לכך בעיקר הרגיעה הפוליטית והעובדה שהוחל בשבוע הבא תירשם ירידה נוספת בשיעורי הריבית.

מדד המניות הכללי עלה ב-4.84 אחוזים. ללא בנקים עלה המדד ב-8.5 אחוזים. בכל ענפי המניות ותת-הענפים נרשמו עליות, שבולטו קן היו חדות. העליות הבולטות ביותר היו במניות החברות להשקעה שעלו ב-11.77 אחוזים. הבנקים שאינם בהסדר. הבנקים למשכנ־תאות וענף הטכסטיל וההלבשה עלו ביותר מ-10 אחוזים.

4 מיליוני דולרים
נמסרו לקרנות

לקרנות הנאמנות התווספו את־מול כארבעה מיליוני דולרים, בעיקר בקרנות מניות וקרנות מעור־בות. בסיכום שבועי צברו קרנות הנ־אמנות כ-25 מיליוני דולרים.

בסך הכל נרשמו אתמול ירידות שערים ב-193 ניירות. 21 מהם ירדו ב-5 אחוזים או יותר. במקביל נר־שמו עליות שער ב-93 ניירות. 4 מהם עלו ביותר מ-5 אחוזים. 109 ניירות ערך נסחרו בלי שינוי.

	מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	131.59	-0.24
כללי-ללא בנקים	161.08	-0.83
מדד אג"ח כללי	108.79	-0.14
אג"ח צמוד מדד	108.08	-0.12
אג"ח צמוד מט"ח	112.98	0.12

ניירות כבדים
נקלטו בלי שינוי

בהרבה ניירות ערך כבדים או הנ־כבדים, הנהנים מסחירות גבוהה, בלטה הנטייה לקלוט את ההיצעים בלי שינוי שער או בירידות מתונות. האופייניים ביותר היו חיפה כימי־קלים, אפריקה 0.1, מהדרין וגב ים. לעומת זאת נרשמו ירידות חדות בניירות ערך בעלי אופי ספקול־טיבי. הירידות הגדולות ביותר היו באלקול, מ.ג.נ., אמפא ומישנאל. שירדו בכ-10 אחוזים. ירדן ירדו ב-8.6 אחוזים.

המסחר ברדוקר
יחודש לפעם בשבוע

מועצת המנהלים של הבורסה החליטה אתמול לחדש את המסחר במניות חברת רדוקר החל מיום ג' הקרוב. עד שלא תסתיים אי הב־הירות בחברה יהיה המסחר במניה זו פעם בשבוע, ביום ג'.

אשרה הנפקת
חברת מידן

חברת מידן, בעלת בית דפוס בנצרת, היא חברה בת של אינקובה. הנפקתה אושרה אתמול בכפוף לכמה שינויים טכניים שיוכנסו לתשקיף החברה.

עליות קלות
בבנקאיות שבהסדר

במניות ההסדר נרשמו אתמול עליות קלות. המחזור המשיך להיות מצומצם והגיע ל-3.2 מיליוני שק־לים. במשך השבוע עלו הבנקאיות שבהסדר בכ-1.5 אחוז.

	תשואה שנתית דולרית ב-%
בל"ל 0.1	15.87
הפועלים ש	15.64
אי.די.בי. רג	15.89
דיסקונט א	15.94
המזרחי ש	15.50

המ.ק.מ. חזר
להוביל במחזור

שערי הצמודים למדד המשיכו להישחק עקב הציפייה למדדים נמו־כים בחודשים הקרובים. אתמול הצטרפו גם צמודי המט"ח לאיגרות המדדיות שנשחקו ברוב ימי השבוע שחלף. המלווה קצר המועד חזר אתמול להוביל באפיקי ההשקעות בכל הקשור למחזור הפעילות. המחזור במלווה קצר המועד הסתכם ב-37.8 מיליוני שקלים.

הסדרה	יתרה לפדיון	שער	תשואה חודשית
617	6	99.67	1.69
627	12	99.35	1.67
637	19	98.99	1.64
647	26	98.67	1.58
717	33	98.31	1.58
727	40	97.99	1.56
737	47	97.55	1.62
747	54	97.31	1.55

הודעות לבורסה

אפריקה לישראל אישרה ידיעה ב"הארץ" לפיה היא מתכוונת להי־כנס לשלושה תחומי פעילות חד־שים, הקמת מרפאות פרטיות, בתי אבות ובית חולים.

● נחושתן — גליה אלבין הקטינה במקצת את אחזקותיה בנחושתן. באמצע מאי היא מכרה 650 מניות.

יצוא לארה"ב
חברת שיווק אמריקאית, עתירת ניסיון
מעוניינת לייצג יצרנים
רציניים בארה"ב

"פריים יצוא" נחמני 47 ת"א
03-623278-9

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	38405	+139
3602	35373	+129
3603	32864	+122
3604	29486	+130
3605	26887	+122
3606	25304	+116
3607	23235	+17
3608	22231	+243
3609	20965	-147
3610	19777	+15
3611	18985	+13
3612	18789	+11
3613	18135	+6
3614	17358	+11
3615	16054	+11
3616	14560	+10
3617	13701	+9
3618	12989	-2
3619	11946	-3
3620	11159	-81
3621	10597	-78
3622	9552	-71
3623	8984	-23
3624	8458	-23
3625	7789	-75
3626	7201	-71
3627	6675	-66
3628	6112	-86
3629	5723	-82
3630	5407	-79
3631	4941	-60
3632	4651	-58
3633	4391	-55
3634	3901	+3
3635	3687	+3
3636	3549	+2
3637	3372	-25
3638	3137	-24
3639	2870	-23
3640	2384	+1
3641	2066	+2
3642	1814	-22
3643	1572	-20
3644	1423	+1
3645	1283	+1
3701	1044	+18
3702	802.9	+11.4
3703	715.9	+0.5
3704	612.7	+0.5
3751	320.7	-2.3
3752	129.5	+0.1

סדרה	שער	שינוי
3753	124.3	+0.1
3901	119.6	-1.2
3902	113.8	-1.1
3903	112.9	-1.1
3904	110.9	-1.2
3754	112.6	+0.7
3755	108.2	+0.6
3756	104.4	+0.6
3757	102.2	+0.5
3758	103.8	+0.1
3759	103.4	+0.1
3760	101.9	+0.1
3761	99.6	+0.1
3762	96.9	+0.1
3763	93.9	+0.1
3764	91.4	— —
3765	89.2	+0.1
3766	88.1	+0.1
3791	95	+0.5
3792	93.2	+0.5
3826	113.9	-0.3
3827	111.6	-0.3
3828	107.7	-0.2
3829	105.4	-0.3
3830	106.8	+0.1
3831	106.3	+0.1
3832	104.8	+0.1
3833	102.4	+0.1
3834	99.6	— —

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	352.7	-7.4
4102	142.6	+0.1
4103	136.9	+0.1
4104	132.5	+0.1
4301	132.5	+0.1
4302	126	+0.1
4303	125	— —
4304	128	+0.1
4105	107.6	-0.9
4106	104.7	-0.9
4107	101.4	-0.9
4108	99.5	-0.9
4109	97.6	— —
4110	96.4	— —
4201	120.8	— —
4204	112.1	— —
4205	109.8	— —
4206	111.1	— —
4207	110.6	— —
4208	109.1	+0.1
4209	106.6	— —
4210	103.7	— —
4211	100.5	— —
4212	98.5	— —

סדרה	שער	שינוי
4213	96.1	+0.1
3211	204900	— —
3212	202500	— —
3213	192400	— —
3214	184300	— —
3501	180500	— —
3502	182700	— —
3503	168774	— —
3504	163000	— —
3505	157751	— —
3521	153900	+200
3522	147300	+200
3523	139800	— —
3524	139000	+101
3525	143000	— —
3526	136140	— —
3527	133400	— —
3528	135900	— —
3529	141500	— —
3530	134900	-500
3531	132000	— —
3532	128200	-900
3533	127550	-450
3534	120800	-608
3535	120500	-600
3536	120300	-300
3537	119900	-1080
3538	115000	-700
3539	113350	+115
3540	112700	— —
3541	109300	-100
3542	109300	— —
3543	103700	-100
3544	104150	-50
3545	100916	-570
3549	95269	-567
3552	83583	-548
3554	87194	-573
3555	87171	-575
3546	101082	-592
3547	100795	-595
3548	100649	-596
3550	95420	-587
3551	94942	-592
3553	86686	-552
3556	83485	+58
3558	83360	+50
3559	80387	+48
3560	79475	+55
3557	84187	+58
3572	79862	+55
3561	79844	+54
3571	78765	+55
3573	79501	+55
3574	73111	+51
3577	73055	+50
3578	67447	+47
3575	72875	+50

סדרה	שער	שינוי
3576	72619	+50
3579	66996	+46
3580	62548	+45
3581	56876	+39
3582	52429	+36
3583	48851	+34
3584	46458	+32
3585	44028	+30
3586	39701	+7
3588	39644	+6
3589	36191	+5
3587	40054	-92
3591	36494	-86
3592	36443	-86
3593	36366	-90
3590	36220	+25
3595	34502	+20
3594	34502	+1

5% מלווה פיתוח (בריבית כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	150100	-300
2002	151400	+1700
2003	144600	— —
2004	145400	+400
2005	136600	— —
2006	136100	-600
2007	133800	— —
2008	132800	+200
2009	134000	+200
2010	133900	— —
2011	130800	— —
2012	131771	— —
2013	129074	-1300
2014	132600	— —
2015	132100	— —
2016	131700	-700
2017	128600	-1000
2018	126150	-750
2019	127100	+100
2020	123100	+200
2021	123800	-800
2022	118200	— —
2023	117000	— —
2024	110300	— —
2025	109600	+300
2026	108700	-900
2027	106158	— —
2028	105500	-1200
2029	100000	— —
2030	102000	— —
2031	99800	— —
2032	99539	-2417
2034	93983	-2390
2033	96953	+61
2835	89111	+56
2036	85803	-555
2038	81641	-554

סדרה	שער	שינוי
2040	76551	-568
2037	82214	+207
2039	79196	+199
2041	76513	-95
2052	70380	-93
2051	78095	+53
2053	72023	+123
2055	66526	+117
2054	67874	+43
2056	62869	+40
2057	61759	+41
2059	56150	+37
2058	57651	+1346
2060	53240	+1287
2061	38886	+133
2062	35490	+122
2063	34906	+122

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	245.2	-7.4
7002	237.6	-7.3
7003	234.9	-4.9
7004	216.5	-4.6
7005	209.4	+6
7006	192.3	-2.4
7007	177.5	-0.1
7008	168.6	-0.1
7009	166.9	+3.9
7010	154.5	-2.6
7011	148	-0.3
7012	142.9	-0.3
7013	133	-0.1
7014	115.4	-1.1
7015	99.2	-0.1
7016	98.4	— —
7017	97.5	-0.1
7018	97.3	-0.1
7019	97.7	-0.1
7020	97.5	-0.1
7021	96.6	-0.1
7201	97.6	+0.7

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13196	-404
6102	7881	-68
6103	7096	-96
6104	6535	-43
6105	6192	-41
6106	5988	-98
6107	5768	-95
6108	4110	-73
6109	3908	-71
6110	3841	-69
6111	3198	-37
6112	3104	-33
6113	2082	-19
6151	808.6	-1.4
6152	774.3	-1.4
6153	667	-1.2

סדרה	שער	שינוי
6154	656.5	-1.1
6155	421.4	-12.1
6156	354	+9.7
6157	258.5	-0.4
6158	245.2	-0.4
6159	207.3	-0.2
6160	195.6	+0.3
6161	189	+0.3
6162	171.9	+0.9
6163	157.4	-0.9
6164	151.3	-0.8
6165	142.8	-0.2
6166	134.1	-1.3
6167	131.3	-1.2
6168	129.4	-1.2
6169	125	+2.5
6170	118.4	+2.9
6171	82.7	+0.5
6172	81.8	+0.4
6801	90.5	-0.2

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2505	158.5	— —
2506	153	— —
2507	148.2	— —
2508	106.6	-0.6

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
5 יהד	128	-4

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אופ	1249	— —
אלביט	223	-6.9
אלתא	1216	— —
אלסינט	2125	+44
מאיסקו	787	+12
תדיר 84	97.4	+2.8
תדיר 85	373	— —
חב הים	231	+4
דיס הים	166.6	+0.2
כור	156.4	— —
כלל	435	— —
מצא ד	208	— —
מצא מ	288.6	— —
מצא י	335	— —
דן	116.3	-1.2
סול בנה	155.6	— —
תיעש	215	— —

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
ב.ל.ת.	133.1	— —
דיס הים	141.5	— —
כור	135.4	— —
כלל	173.7	-0.4
בנ דיס	137	— —
מבגא מ	133.2	-0.4
בשא מ	118.7	-3.7
מבא מ	121.5	-0.4
לאומי	119	-3

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יזוה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב.	6000.96	5977.17	-12.35	-0.21
אבוקה	623.53	611.60	-5.58	-0.90
אגוז	244.52	239.84	-1.02	-0.42
אדיר	1606.18	1574.78	-0.63	-0.04
אודם	3243.76	3182.67	-1.51	-0.05
אמפיר	1827.71	1813.87	0.01	0.00
אור	424.28	415.32	0.87	0.21
אוריון	152.44	149.37	-0.53	-0.35
אורלי	270.74	268.77	-0.12	-0.04
אורן	794.67	779.42	-1.32	-0.17
אייל	3786.44	3710.37	-16.51	-0.44
אירוס	5476.15	5357.28	8.56	0.16
איתן	717.61	703.22	0.09	0.01
אלון	582.66	570.72	-1.20	-0.21
אלמוג	647.79	635.15	-0.29	-0.05
ארז	420.84	412.86	-1.67	-0.40
אש	213.06	212.07	-1.10	-0.52
אשל	176.74	173.33	-0.24	-0.14
אתרוג	241.15	238.91	0.21	0.09
בדולח	3081.81	3023.37	3.49	0.12
ברוש	571.72	560.94	-1.86	-0.33
ברק	597.58	586.11	-2.87	-0.49
ברקת	292.21	286.62	0.85	0.30
גביש	1520.20	1509.62	-0.38	-0.03
גבע	1062.62	1047.35	-0.45	-0.04
גורן	417.76	412.97	0.04	0.01
גיא	9807.08	9662.32	6.54	0.07
גיל	3383.62	3320.82	-19.34	-0.58
גלית	612.78	605.66	-1.68	-0.28
דובדבן	448.73	444.52	-1.77	-0.40
דוכיפת	518.77	512.66	-0.88	-0.17
דולב	232.34	227.43	-0.38	-0.17
דורון	1467.50	1439.13	-4.54	-0.31
דורן	259.79	254.76	-0.87	-0.34
דליה	586.00	575.71	2.12	0.37
דרור	456.40	448.23	-1.06	-0.24
דקל	517.08	507.32	-2.88	-0.56
הדס	476.81	475.01	-2.52	-0.53
ורד	525.86	516.91	1.30	0.25
זהבית	2909.06	2847.60	-2.40	-0.08
זוהר	20296.48	20000.58	-12.23	-0.06
זיו	18710.74	18438.78	-16.79	-0.09
זמיר	630.81	618.65	-1.87	-0.30
חוחית	156.40	152.99	-0.63	-0.41
חליפין	129.32	128.74	-0.07	-0.05
חלמיש	206.64	202.67	-0.24	-0.12
חן	137.46	137.19	0.06	0.04
טופז	1383.67	1352.05	1.41	0.10
טל	6036.13	5966.78	-0.75	-0.01
יבול	413.57	408.78	0.02	0.00
יהלום	2894.07	2839.48	5.74	0.20
ימרות	450.04	445.88	-1.67	-0.42
יערה	422.54	413.48	-0.93	-0.22
כוכב	417.87	409.93	-1.72	-0.42
כחל	133.24	130.63	0.28	0.21
כלנית	642.58	631.01	2.35	0.37
כספית	248.48	246.04	0.76	0.31
כרמל	150.02	146.96	-0.68	-0.46
כתר	1175.05	1151.60	-3.92	-0.34
להב	4791.76	4701.89	-25.47	-0.54
למשקיע	120113.44	118061.41	61.57	0.05
לפיד	499.35	497.18	-5.29	-1.05
לקט	1734.87	1699.95	-0.41	-0.02
לשם	322.99	316.74	-0.04	-0.01
מבחר	1266.93	1242.58	-2.25	-0.18
מבטח	3677.48	3644.17	-0.08	-0.00
מגד	248.34	244.74	-0.62	-0.25
מעגן	3761.76	3726.45	-0.55	-0.01
מגל	394.66	392.25	-0.28	-0.07
מור	2352.90	2319.88	-9.94	-0.43
מורן	1017.36	1007.97	-1.61	-0.16
מנוח	27952.03	27486.61	0.00	0.00
מישר	969.66	950.63	1.58	0.17
מעוף	5068.49	4972.33	-9.46	-0.19
מעיין	772.44	757.80	0.01	0.00
מקשת	335.63	329.14	-0.43	-0.13
מרגלית	1702.19	1669.06	4.69	0.28
מרווה	119.14	118.74	-0.16	-0.13
מרום	1263.91	1239.72	0.71	0.06
נגה	28853.51	28437.42	-37.13	-0.13
נטיף	391.37	383.99	-1.87	-0.48
נטע	544.33	533.37	-3.68	-0.69
נילי	7901.32	7788.46	-46.94	-0.60
סביון	692.25	679.35	3.51	0.52
סגולה	131.57	128.95	0.01	0.01
סלע	333.17	326.70	-0.48	-0.15
סנונית	482.91	477.09	-0.16	-0.03
סנר	415.45	410.95	-0.84	-0.20
ספיר	180.76	179.87	0.54	0.30
עדיף	411.12	406.57	-1.02	-0.25
עידית	976.49	958.04	-5.39	-0.56
עירן	489.64	483.00	0.18	0.04
עכבר	1218.33	1192.45	0.76	0.06
ענת	3023.98	2999.53	-5.33	-0.18
עפרוני	449.85	440.05	-0.65	-0.15
ערמון	135.94	133.35	-0.44	-0.33
פיא	1775.00	1762.78	0.03	0.00
צבר	562.87	551.72	0.73	0.13
צופית	518.18	511.87	-2.39	-0.46
צוק	117.40	116.94	-0.17	-0.15
צמיד	1021.96	1007.86	-0.39	-0.04
צפורה	586.85	578.73	-0.59	-0.10
צבית	1796.91	1761.58	3.59	0.22
קלט	2467.93	2455.62	2.75	0.11
רונית	21388.53	21209.84	-118.01	-0.55
רימון	121.86	121.60	-0.10	-0.08
רקפת	821.24	807.63	1.23	0.15
רשף	392.97	384.44	-0.55	-0.14
שבלים	404.35	399.55	0.04	0.01
שחם	324.15	316.18	-0.62	-0.20
שירה	473.79	470.45	-0.98	-0.21
שמיר	364.14	361.37	-0.11	-0.03
שנהב	1101.27	1085.48	-5.06	-0.46
שפע	1109.75	1083.24	-5.20	-0.48
שקד	175.31	171.87	-0.21	-0.12
תאנה	275.19	272.80	-0.95	-0.35
תדהר	644.05	640.84	-2.37	-0.37
תירוש	506.93	500.74	-1.49	-0.30
תמח	217.62	213.55	-0.19	-0.09
תפוח	184.87	183.86	0.07	0.04
תרשיש	1376.31	1366.14	-0.99	-0.07
תשרי	494.53	492.61	-0.68	-0.14

שערי מטבע חוץ

28.5.87

המטבע	בנק לאומי — מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים — מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט — מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.55	1.62	1.5861	1.6059	1.55	1.62	1.5871	1.6069	1.55	1.62	1.5581	1.6481	1.5976	-0.0014
1 ליש"ט	2.51	2.63	2.5790	2.6112	2.54	2.67	2.5901	2.6225	2.54	2.66	2.5877	2.6203	2.6049	0.0233
1 מארק גרמני	0.86	0.89	0.8756	0.8865	0.86	0.90	0.8761	0.8871	0.86	0.90	0.8764	0.8874	0.8819	0.0052
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2621	0.2654	0.25	0.27	0.2629	0.2662	0.25	0.27	0.2624	0.2657	0.2632	0.0017
1 גולדן הולנדי	0.76	0.79	0.7767	0.7864	0.76	0.80	0.7780	0.7877	0.76	0.80	0.7780	0.7878	0.7820	0.0043
1 פרנק שווייצרי	1.03	1.08	1.0556	1.0688	1.04	1.09	1.0556	1.0688	1.04	1.09	1.0573	1.0706	1.0626	-0.0023
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.2508	0.2539	0.25	0.26	0.2507	0.2539	0.24	0.26	0.2510	0.2542	0.2524	0.0016
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2371	0.2400	0.23	0.24	0.2356	0.2385	0.23	0.24	0.2372	0.2401	0.2386	0.0030
1 כתר דני	0.23	0.21	0.2322	0.2351	0.23	0.24	0.2327	0.2356	0.22	0.24	0.2327	0.2357	0.2337	0.0011
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3602	0.3647	0.35	0.37	0.3604	0.3649	0.35	0.37	0.3597	0.3642	0.3627	0.0023
1 דולר קנדי	1.15	1.21	1.1806	1.1953	1.16	1.21	1.1802	1.1949	1.16	1.21	1.1807	1.1955	1.1890	-0.0019
1 דולר אוסטרלי	1.06	1.17	1.1293	1.1434	1.09	1.17	1.1307	1.1448	1.10	1.18	1.1315	1.1457	1.1381	-0.0006
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7835	0.7933	0.47	0.79	0.7824	0.7922	0.50	0.70	0.7876	0.7976	0.7909	-0.0016
10 פרנק בלגיים	—	—	0.4227	0.4280	—	—	0.4229	0.4282	—	—	0.4221	0.4274	0.4239	0.0021
10 שילינג אוסטריים	1.22	1.28	1.2489	1.2645	1.22	1.28	1.2438	1.2593	1.22	1.28	1.2455	1.2612	1.2590	0.0002
1000 לירות איטלקיות	1.18	1.24	1.2108	1.2259	1.19	1.26	1.2128	1.2280	1.18	1.26	1.2108	1.2261	1.2180	0.0055
100 ינים יפאניים	1.08	1.13	1.1084	1.1222	1.09	1.14	1.1060	1.1198	1.09	1.14	1.1080	1.1225	1.1153	0.0005

חברי ועדת הכספים שמעו הסברי הממונה על התקציבים וד"ר שמעון רביד, והתרשמו:

"תוכנית האוצר לסייע למושבים מיועדת בעיקר להבטיח הבנקים"

חובות המושבים לבנקים נאמדים כעת ב־2 מיליארד ש"ח • יו"ר ועדת הכספים ח"כ שפירא: נבדוק השפעת החובות על מצב הבנקים לאומי, הפועלים, המזרחי והחקלאות

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

"תוכנית האוצר לסיוע למושבים הינה הרס ההתיישבות במדינה. התוכנית לא מאפשרת לחלץ את המושבים מהמצוקה ומבטל החובות. התוכנית נועדה בעיקרה, להבטיח את הבנקים, שהחוב של המושבים להם נאמד כיום ביותר מ־2 מיליארד שקלים".

זו מסקנתם של חברים בוועדת הכספים, לאחר ששמעו אתמול הסברים מפי הממונה על התקציבים באוצר ומפי ד"ר שמעון רביד שעמד בראש ועדת הדיגוי העליונה לנושא המשק המושבי.

הם מבססים את קביעתם על העובדה כי בעבר לחוב שיפרס במסגרת ההסדר, יש להלק מ־היישובים חוב נוסף של 10% — 25% מהפדיון השנתי. חוב זה הושאר בלא טיפול, מתוך הנחה שבהתאם לאופי המשקים, וזה שיעור ההון החוזר הרגיל שמשק יכול להישאר חייב.

אם גם על חוב זה יצטרך בעל המשק לשלם ריבית ריאלית של 30% עד 40% לשנה, כפי שקרה בחודשים האחרונים, אין סיכוי שהם יוכלו לעמוד בתשלומים על פרישת החוב.

כמו כן הוברר כי במקביל, יהיה צורך להסדיר לסקטור החקלאי אשראי נוסף בסכום של 200־250 מיליון דולרים, הדרושים לחדש את הייצור של חיטה, ירקות וכדומה, לשוק המקומי.

עוד הובהר לחברי הוועדה, כי הבנקים נתנו אשראים על סמך הערבות ההדדית של המושב למפעל האיזורי, בלא שבדקו מה משמעות ערבות זו.

היום ברור, כי תנאי הערבות ההדדית אינם עומדים במבחן המשפטי. מושביניקים רבים, בשל הערבות ההדדית למפעלים אזוריים וארגוני קניות, דאגו להעביר את הרכוש והנכסים על שם בני משפחה, והקימו אגודות־דמה (פורמאליות), כדי לעקוף את המחויבות של הערבות ההדדית.

על פי הצעתם של חברי הכנסת יהושע מצא ואריאל ויינשטיין (ליכוד), החליטה ועדת הכספים, לפנות לבנקים, להפסיק עד סוף יוני, כל פעולה של גבייה או עיקול כספים מבעלי משקים, בגין חובותיהם.

יו"ר ועדת הכספים, ח"כ אברהם שפירא, אמר כי דיוני הוועדה בשבועות הקרובים יתמקדו בבדיקת השפעת החוב על מצבם של הבנקים. מדובר בבנקים: לאומי, פועלים, מזרחי וחקלאות. החוב לבנקים אלו ל־30.9.86 מגיע לכ־1.7 מיליארד שקלים, ונאמד היום ביותר מ־2 מיליארד שקלים. יו"ר ועדת ההגוי, התחייב להגיש לוועדת הכספים, פירוט החובות לפי ארגוני המושבים.

נתוני ד"ר רביד מלמדים, כי החוב הגדול ביותר לבנקים, 353.5 מיליון שקל, צברו 47 מושבי הצפון. 49 מושבי הגולן והבקעה צברו חוב של 341 מיליון דולר. 42 מושבי הגליל צברו חוב למערכת הבנקאית, בסכום של 206 מליון ש"ח. 39 מושבי הנגב צברו חוב של 147 מליון. סכומים אלו נכונים לסוף ספטמבר 1986, ולפי הערכות, גדל שיעורם ביותר מ־30%. הסכום המבוקש למחיקת חובות לארגוני המושבים הוא 299 מיליון שקל.

השר קורפו:

אין בעיות תקציב להשלים כביש תל־אביב — באר־שבע

מאת יפעת נבו

לא יהיו שום מגבלות תקציב להשלמת סלילתו של כביש באר־שבע — תל־אביב בזמן הקצר ביותר. כך הבטיח אתמול שר התחבורה, חיים קורפו, בסיור בבירת הנגב.

קורפו אמר כי הכביש המהיר, בן ארבעה נתיבים, הוא עורק תחבורה חיוני בין מרכז הארץ לנגב, ולכן יש לו עדיפות.

הבנקים ייקרו בקרוב את העמלות

חלק מהעמלות הוצאו מהפיקוח על המחירים; השאר — יתייקרו באופן מבוקר • רק בנקים שהגישו תוכניות התייעלות מפורטות לבנק ישראל יהיו זכאים לייקר העמלות

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

העמלות שהבנקים גובים בעד שירותיהם — יתייקרו בקרוב, בשל הוצאת חלק מהעמלות מהפיקוח על המחירים. בעמלות שיישארו בפיקוח, תהיה ההתייקרות מבוקרת ואיטית יותר, לאחר שבקשות הבנקים ייבדקו בוועדת המעקב הבין־משרדית.

הוצאו מהפיקוח: דמי משמרת לניירות ערך, שכירות כספות, גביית שטרות בגוביינא, החזרת שיקים בידי הבנק, ערבויות ואחרים. על צו הסרת הפיקוח חתמו אתמול שרי האוצר והתעשייה והמסחר.

יישארו בפיקוח: העמלות על שירותים בנקאיים, כגון מחיר פנקסי המחאות, עמלות משיכה מהחשבון, ביצוע תשלומים בדלפק, הפקדת שיקים, הפקות, ביצוע פעולות באמצעות מכשירי בנק ממוכנים, עמלות ממכירת ניירות ערך, העברת ניירות ערך לפקדון, תשלומי ריבית ודיבידנד ומכירה של מזומנים והמחאות נוספים במט"ח.

בנקים שיבקשו לייקר עמלות על שירותים אלו יידרשו כאמור להגיש בקשות לוועדת המעקב.

מהפיקוח על הבנקים נמסר כי הוצאת חלק מהעמלות מהפיקוח, תחול על הבנקים שהגישו תוכניות התייעלות מפורטות, כפי שנדרש. בפועל, רוב הבנקים המסחריים כבר עשו זאת. בבנק ישראל ממתינים עתה לקבלת תוכניות הייעול מהבנקים למשכנתאות, כדי שיהיה אפשר להחיל את ההסדר גם עליהם.

כמחצית העוסקים הרשומים מדווחים שגבו מע"מ ב־800 ש"ח בחודש בלבד

מנהל המכס: הומלץ על ביקורת עמוקה נגד 50 אלף עוסקים שדיווחו על מע"מ נמוך

(ע). מתוך 220 אלף עוסקים רשומים, 100 אלף מדווחים על מע"מ שאינו עולה על 10 אלפי ש"ח בשנה כלומר — 800 ש"ח בחודש, סכום נמוך, המעורר אצלנו דאגה — אמר אמש מנהל המכס ומע"מ במשרד האוצר, מרדכי ברקת, במסיבת עיתונאים.

ברקת הודיע, כי מדובר בעוסקים יזמים בעלי עסקים או מספקי שירותים, שתשלומי המע"מ שלהם מעוררים את השאלה אילו סכומים נשארים בידם לתשלומי מים, שכר הדירה, מהכנסה ויותר התשלומים החלים עליהם.

הוא הוסיף כי יש לזכור, עם זאת, שבין 100 אלף העוסקים — ישנם בעלי הכנסות חלקיות.

לדבריו, רבע ממספר העוסקים, קרוב ל־50 אלף, המדווחים על מע"מ נמוך מעוררים ספקות [illegible] 50% [illegible] לביקורת עמוקה.

ברקת: מעלים מס הוא כאיש בבריא־משקל הטוען שמשקלו 17 ק"ג

ברקת סיפר כי הורכבה רשימה של משלמי מע"מ נמוך משלושה סניפים של מחלקת המע"מ. [illegible] שאלה המורים, 40 אחוז מומלצים לביקורת מעמיקה ו־10% נראים "ממש חשודים" בהעלמת הכנסות. "דומה הדבר לגבר כבד־משקל כבן 50, האומר לך שמשקלו 17 ק"ג", אמר מנהל המכס.

עוד מסר, כי הורכבה במחשב רשימה מדגמית נוספת מתוך החמישה סניפים, והוחל בבדיקה מעמיקה לגביהם.

הוא תיאר ביקורת שנעשתה לחמישה עוסקים בעלי חנויות לדברי מתיקה שדיווחו על מע"מ נמוך. נעשו תצפיות על עסקים במשך שבוע ימים, והתעוררו תמיהות מרובות.

שלושה לא הכניסו סכומים שקיבלו לקופה, ושלושה הדוו שאינם רושמים הכנסות. "נצטרך לפסול את הספרים של כל החמישה האלה, הודיע ברקת.

שלושה ממעלימי ההכנסות שילמו כבר במקום סכומים גבוהים למס־ערך־מוסף, ונגד האחרים יוגשו תביעות, לרבות דרישה לתשלום כופר", אמר ברקת.

עוד הוסיף ברקת כי הורכבה רשימה של 6,000 עוסקים "חשודים" שאליהם נשלחו מכתבי אזהרה.

ברקת: מדי שנה אנו גובים מהציבור 2 מיליון דולר

מנהל המכס אמר, כי 70% מרשימה זו הכפילו מייד את תשלומי המע"מ שלהם, רבים השלישו, ואחרים שילמו פי ארבעה מהסכום הראשון עליו דיווחו.

ברקת סיפר כי 70% מתוך יבוא של 10 מיליארד דולר לישראל כיום, פטור ממס, בגלל הסדרים עם השוק המשותף, פטורים על יבוא ופטורים שונים. עקב כך הוסיף ברקת, חלה מהפכה בגביית המכס.

עוד אמר, כי 45% מכלל הכנסות המדינה כיום, מגיעים מתשלומי מכס ומע"מ. לצורך זה מועסקים 1,600 עובדים ב־33 סניפים. "מדי שנה אנו גובים מהציבור 2 מיליון דולר", ציין מנהל המכס והמע"מ.

תוקם מערכת לאומית משולבת לסחר־חוץ

דוד שמעוני, מהנהלת המכס, מסר על החלטת ועדת השרים לענייני כלכלה להקים מערכת לאומית משולבת לסחר־חוץ (ממס"ח) בתחומי היבוא והיצוא של סחורות.

לדברי שמעוני המטרה היא להקים מערכת מידע ממוחשבת, שתשרת את כל הפעולות הקשורות ביבוא ויצוא סחורות.

שמעוני תיאר את יתרונות המערכת החדשה: שיפור וייעול ההליכים הקשורים ביבוא וביצוא סחורות. שיפור מערכת הנתונים שיעמדו לרשות הגורמים הכלכליים. שיפור מנגנוני האכיפה והבקרה על תשלום מסים, הכנסה והוצאה במט"ח.

שמעוני הוסיף כי כשתוקם המערכת — תהיה המתקדמת ביותר בעולם. לדבריו, יכוסו הוצאות המימון על־ידי המשתמשים במערכת, ולא על־ידי משרד האוצר.

חברות הביטוח ידרשו מנסים להתיר להן לנהל קופות גמל

יבטיחו לשר האוצר: לקופות שלנו לא יהיה גרעון אקטוארי

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משלחת של ראשי חברות הביטוח תיפגש עם שר האוצר משה ניסים, ותעלה לפניו שורה של תביעות הנוגעות לפעילותן של החברות לביטוח חיים.

המשלחת, בראשות עוזי לוי, יו"ר התאחדות לביטוח חיים, תיפגש עם שר האוצר ב־7 ביוני, לאחר שפגישה קודמת עם השר לא יצאה אל הפועל. ראשי החברות ידרשו מהשר טיפול בארבעה נושאים מרכזיים:

- תביעה לאפשר לחברות הביטוח להפעיל קופות גמל, שיתחרו בקופות הגמל המופעלות כיום בידי ההסתדרות. בדעת לוי להבטיח לשר האוצר, שקופות הגמל שיפעלו מטעם חברות הביטוח, לא יסבלו מגרעון אקטוארי בדומה לקופות ההסתדרותיות.
- החברות ידרשו שמשרד האוצר יפיק אגרות חוב מיוחדות, כדי לאפשר לחברות הביטוח להציע תוכניות לביטוח גריאטרי.
- ראשי החברות יתבעו משר האוצר, להמשיך ולהנפיק אגרות חוב צמודות עבור ביטוחי חו"ץ ותיים צמוד, ולא ליצור מצב של אפליה בין חברות הביטוח לקופות הגמל.
- תביעה דומה תתייחס לגבי ביטוח המנהלים, אותו מבקשים באוצר להפסיק במתכונת הקיימת, כאשר הוא צמוד למדד. ראשי החברות ידרשו להמשיך את המצב הקיים בנושא של ביטוח מנהלים ולהימנע מהצמדת ביטוח זה לשכר, כפי שמתכוון האוצר.

פיתוח של רפא"ל — מערכת לראיית לילה

הרשות לפיתוח אמצעי לחימה רפא"ל פיתחה מערכות הדמאה תרמיות לראיית לילה. מערכות אלה "רואות" גם למטווח רחוק. ניתן לשלבן בכוונות־נשק ומערכות אלקטרוניות למעקב ופיתוח. המערכת נמצאת בשימוש צה"ל, ותוצג ביוני בסלון האווירי בפאריס.

פסטיוואל תיירות — בהרצליה

מאת זוהר בלומנקרנץ

כ־100 אלף ש"ח יושקעו בארגונו של פסטיוואל תיירות ראשון מסוגו בהרצליה.

הנגינות, שיהיו הקיץ, יגוונו את היצע האירועים לתיירות החוץ והפנים ולתושבי העיר.

אירועי הפסטיוואל יכללו מופעי־זמר, מוסיקה ומחול, בביצוע אומנים מהארץ ומחו"ל. יתקיימו תחרויות ספורט, הרקדות המוניות ומופעי־ראווה. במוקדי האירועים יוקמו גם בזארים גדולים, ויוצעו למכירה מוצרי־אמנות ותפציוח.

באירוע הפתיחה תופיע להקת הייצוג של הפיליפינים — "הבייניאן".

8.9% גידול במספר התאונות עם נפגעים ברבע הראשון של 87

מאת יפעת נבו

בשלושת החודשים הראשונים השנה (ינואר־מארס) היתה עליה של 8.9% במספר תאונות הדרכים עם נפגעים (3857 תאונות), לעומת 3542 תאונות בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה זו נפגעו השנה בתאונות הדרכים 5624 איש, לעומת 5031 בתקופה המקבילה אשתקד, וזו כבר עליה של 11.8%. לעומת זאת היתה בתקופה זו ירידה של 6.3% במספר ההרוגים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ברבע הראשון של השנה נפגעו 1,241 הולכי רגל, המהווים 22.6% מכלל הנפגעים. מספר ההרוגים בתאונות דרכים מקרב הולכי הרגל מגיע ל־95, הם מהווים 53% מכלל ההרוגים.

הסיבות העיקריות לתאונות אלה: אי־שמירת מרחק מהמכונית שלפניו; אי שמירה על הימין; אי מתן זכות קדימה להולכי רגל במעבר חצייה; התנהגות הולכי רגל; אי ציות לתמרור עצור.

לעומת ההחמרה במספר התאונות אצלנו, מביא "דף לנהג" של חברת נתיבים נתונים המלמדים על הפחתה במספר התאונות בכבישי ניו־יורק. בשנת 1985, השנה הראשונה בה חוייבו הנהג והנוסעים במושב הקדמי, על פי חוק, בחגירת חגורות בטיחות גם בעיר.

גם דיסקונט והבינלאומי מפחיתים הריבית ביוני

בנק הפועלים ובנק לאומי כבר הודיעו על הפחתה • רק בנק המזרחי עדיין לא החליט

מאת אריה לביא סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק דיסקונט והבנק הבינלאומי הצטרפו אתמול לבנק הפועלים ובנק לאומי שכבר החליטו על הפחתת הריבית הדביטורית החל מיום שני הקרוב ה־1 ביוני.

בשלב זה נותר רק בנק המזרחי שטרם החליט על ההפחתה. מנכ"ל הבנק מיכאל צביגרי מסר אתמול ל"הארץ", שהבוקר תדון הנהלת הבנק בשיעור ההפחתה.

דיסקונט והבינלאומי החליטו להפחית את הריבית הבסיסית ל־1.5 אחוז לחודש, בדומה לשני הבנקים הגדולים. בהנחה שהמזרחי יקבל החלטה דומה, תהיה הריבית הבסיסית בכל הבנקים הגדולים, בשיעור זהה.

מקבלי משכורת ובעלי חשבונות פרטיים, ישלמו בבנק דיסקונט ריבית של 2.5 אחוז עד למשיכת יתר של 400 שקל. על משיכת יתר של עד 2000, ישלמו בדיסקונט ריבית שבין 2.5 ל־3.5 אחוז. החריגה תגיע בבנק דיסקונט ל־1.25 אחוז לחודש, בדומה לעלות החריגה בבנק הפועלים.

בבנק הבינלאומי תהיה הריבית ללקוחות פרטיים, על משיכה של עד 1500 שקל בחשבון "עו"ש משופר" 2.5 אחוז לחודש לעומת 2.75% כיום. תוספת החריגה תהיה בשיעור של 0.75% אחוז לחודש כלומר 3.25% לחודש, שהיא הריבית החריגה הנמוכה במערכת.

חברת "שמיר" תנהיג ביטוח ממחלת הסרטן

לא תתנה אותו בקניית ביטוח חיים • לא תיעשה בדיקה רפואית • המחיר יהיה כנראה: 80 ש"ח לגבר ו־65 ש"ח לאשה

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברת הביטוח שמיר, הנמנית עם קבוצת הביטוח ההסתדרותית הסנה עומדת להנהיג בקרוב פוליסת ביטוח ראשונה מסוגה לביטוח מפני מחלת הסרטן.

בניגוד לפוליסות הקיימות כיום בתחום זה, המופעלות בידי חברות הביטוח מקבוצת כלל, הפוליסה לביטוח סרטן של חברת שמיר לא תהיה כפופה לקניית פוליסה לביטוח חיים.

מנכ"ל חברת שמיר, אהוד שני, אמר ל"הארץ" שהמבקשים לעשות ביטוח זה לא יידרשו לעבור בדיקה רפואית, אך יידרשו להצהיר על מצב בריאותם. הביטוח ייכנס לתוקף חצי שנה לאחר עריכת הפוליסה.

המחיר של הפוליסה יהיה כמקובל בביטוח חיים, על בסיס הגיל של המבוטח אך המחיר המוצע של הפוליסה, שתסתכם ב־40 אלף ש"ח, יהיה 80 ש"ח לגבר ו־65 ש"ח לאשה.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

קפה תיאטרון
הבימה

קפה תיאטרון הבימה יהיה סגור לקהל הרחב
במוצ"ש 30.5.87
לרגל ארוחת משתתפי הכנס הבינלאומי של פי"א (הפדרציה הבינלאומית של האומנים)
הארוע מתקיים בחסות **התיאטרון** הלאומי "הבימה"
אתכם הסליחה

תזמורת סימפונית חיפה
מנהל מוסיקלי: סטנלי ספרבר
קונצרט מיוחד
מנצח: **סטנלי ספרבר**
סולן: **חגי שחם**-כינור.
שוברט - פתיחה בסגנון איטלקי
ברהמס - קונצ'רטו לכינור
אמיר - מוסיקה לכלי מיתר
היידן - סימפוניה 99 "לונדון"
יום רביעי 3.6.87 מוזיאון ת"א בשעה 21.00
HAIFA SYMPHONY

המוזיאון לאמנות ישראלית רמת־גן
הרשות לתרבות ואמנות
מזמין את הציבור לבקר בתערוכת
■ אמן - פורמט
■ פורמט - אמן
■ ציור ישראלי בפורמט גדול
הפתיחה בחסות ראש עיריית רמת־גן
מר אורי עמית
מוצ"ש 30.5.87 בשעה 21:00 במוזיאון לאמנות ישראלית רח' אבא הלל 144־146, רמת גן.
שעות הפתיחה של המוזיאון ימים א'־ה 9:00־21:00 יום ו' 9:00־14:00 שבתות 10:00־16:00

חדש
• הופיע •
מדריך לפיד
אירופה לצעירים
להשיג ברשת חנויות כתר
ובכל חנויות הספרים המובחרות

בתי זקוק לנפט בע"מ
ת. ד. 4 חיפה 31000

מרכז למכירת מכוניות מס' 3/87 א'

רכב משומש	שנת ייצור	רשיון בתוקף עד
פורד קורטינה 1600 אוטומטי	1982	27.10.87
סובארו 1600 אוטומטי + מזגן	1981	21.7.87
סובארו 1600 אוטומטי + מזגן	1983	25.7.87
כבאית דודג' 700	1969	פג תוקפו ב: 16.5.86
כבאית דודג' 1100	1970	פג תוקפו ב: 7.11.85

מכרז למכירת ציוד משומש מס' 87 3 ב'
מנוע ג'יפ רמבלר משומש (לא שלם)
מנוע סוסיתא טריומף משומש (לא שלם)
גוף מנוע טריומף משומש
מכבש כבישים ממונע, תוצרת בדפורד משנת 46.
נגרר לסמיטריילר משומש 6 מטר
8 יחידות של גרוטאות מנועי חשמל
במת הרמה לאנשים "אפרון" ל־8 מ' גובה ל־200 ק"ג
עומס משומשת דגם 1979
את הרכב והציוד ניתן לראות וגם לקבל את טפסי המכרז ופרטים נוספים בבית זקוק חיפה, אגף האפסנאות בתאריכים: 31.5.87 עד 2.6.87 בין השעות: 07.00–11.30.
המועד האחרון להגשת ההצעות: 11.6.1987
על המציע לצרף להצעתו המחאה בנקאית בשיעור של 10% מערך הצעתו למכרז.
פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפונים: 04-746378; 04-746267.

אפשר להציע לך חברות?
אם נופי הארץ מרגשים אותך והטבע קרוב ללבך - מקומך איתנו!
טבע וארץ - עיתון החברה להגנת הטבע - מעבשיו 12 פעמים בשנה!
תמורת 30 ש"ח בלבד אתה ובני משפחתך זכאים לשורה של הנאות והטבות במשך שנה.
הצטרף גם אתה לעשרות אלפי החברים בחברה להגנת הטבע ותכיר את הארץ מזווית אחרת.
★ תקבל לביתך אחד מעיתוני החברה להגנת הטבע לפי בחירתך, (טבע וארץ - למבוגרים, סלעית - לבני הנעורים, פשוש - לילדים), שיעדכן אותך מידי חודש על המעשה בתחום הטבע וידיעת הארץ.
★ לכל אחד מהעיתונים מצורף עלון טיולים המפרט את כל פעילויות החברה - טיולים, נופשים, קייטנות, סמינרים, סיורים ללא תשלום (סלתיים), פרסומים חדשים ועוד.
★ מחירים מוזלים לקייטנות, סמינרים וטיולים לכל סוגי המטיילים - מגיל הזהב ומשפחות ועד מטיבי לכת.
★ הנחות בנופשים, למשפחות וליחידים בבתי ספר שדה, בכל רחבי הארץ, (טיולים עם הדרכה צמודה, חדרים משפחתיים עם שרותים צמודים, כלכלה מלאה).
★ הנחות בכניסה לרוב האתרים ושמורות הטבע.
★ הנחות ברכישת פרסומים בנושאי טבע וידיעת הארץ. מפות סימון שבילים, ציוד לטיולים ועוד במרכזים למטייל של החברה להגנת הטבע.
הצטרף אלינו וביחד נשמור על הטבע והנוף בישראל.
לכ' החברה להגנת הטבע מחי מנויים, רח' השפלה 4 ת"א 66183
רשמו אותי כמנוי חברה להגנת הטבע וזכו אותי בכל ההטבות המגיעות לחברים; אבקש לקבל העיתון הבא בחינם: □ טבע וארץ - למבוגרים ולנוער. □ סלעית - לילדים בכיתות גבוהות. □ פשוש - לילדים בכיתות נמוכות. רצ"ב המחאה ע"ס 30 ש"ח.
שם ______ כתובת ______
מיקוד ______ מס' תעודת זהות ______
לחיוב טלפוני באמצעות ויזה/ישראכרט טל. 03-375063.
במרכז הארצי למטייל של החברה להגנת הטבע, רח' השפלה 3 ת"א וכן בסניפי החברה: פרסומים בנושאי טבע וידיעת הארץ, מסלולי טיולים, מפות סימון שבילים וציוד טיולים ומחנאות.
החברה להגנת הטבע

משה יוסף הפקות בשיתוף פסטיבל ישראל ירושלים מציגים את:
המחזמר AMERICA
מאת: יורם מרות
מוסיקה: שלמה גרוניך
משתתפים: אלי גורנשטיין, אריה מוסקונה, יהונתן סגל, מוקי קם, עדי לב, דורית לוברבי, שמואל איזר, רומי הלחמי, עמנואל חנון, אלברט עמר.
ניהול מוסיקלי: רפי קדישזון
עיצוב תפאורה: רוני תורן
עיצוב תלבושות: יובל כספי
בליווי תזמורת בת 9 נגנים בניצוחו של רפי קדישזון

לוח הצגות חודש יוני
30/5 בשעה 21:00 - כפר מכבים - הצגת הרצה
2/6 בשעה 21:00 - אמפיתאטרון שפיים
3/6 בשעה 21:00 - אמפיתאטרון שפיים במסגרת פסטיבל שפיים.
6/6 ★ בשעה 21:00 - תאטרון ע"ש הנרי קראון
7/6 ★ בשעה 21:00 - תאטרון ע"ש הנרי קראון
8/6 בשעה 21:00 - אודיטוריום חיפה
9/6 בשעה 21:00 - בית החייל ת"א
10/6 בשעה 21:00 - בית החייל ת"א
11/6 בשעה 21:00 - בית החייל ת"א
12/6 בשעה 21:00 - כינרות עין גב
20/6 בשעה 21:00 - קרן ב"ש.
★ ההצגות בבנייני האומה הועברו לתיאטרון ירושלים לאולם הנרי קראון. רוכשי הכרטיסים מתבקשים להחליפם בתיאטרון ירושלים ובכל משרדי הכרטיסים בירושלים

הקופה הראשית: הדרן 03-248787 קסטל 03-447678
"לאן" דיזנגוף 101 טל: 03-247573, 230899
חיפה "קופת חיפה" טל: 04-662244, 668296
ירושלים "כימות" טל: 04-234061, 240896
באר־שבע "כל הזמן" טל: 057-431883, 433983
עין גב טל: 06-758050
ובכל המשרדים ברחבי המדינה

هكذا من الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

התחזית של סופר "ספורט הארץ":

מחר יוכרע היורד השלישי: מכבי יבנה

התחזית שלי

מאת משה הר־געש

רדת המסך בליגה הלאומית יפי תור גם את שאלת היורד השלישי לליגה הארצית. מכבי יבנה המדורג במקום ה־14 יארח את הפועל באר־שבע, בית״ר תל־אביב המקדים אותו בשתי נקודות יארח את מכבי נתניה. באיצטדיון בלומפילד יערוך בית״ר ירושלים את חגיגות האליפות בסיום המישחק עם מכבי פתח־תקוה. השעה הראשית לכישחקים: 17.00.

בית״ר ירושלים — מכבי פתח־תקוה

(בסיבוב הראשון: 0–0)

הבית״רים יבקשו לתקן את הרושם העגום מהפסדם בחוצי הגמר למכבי תל־אביב (0–2). הפתח־תקואים יתקשו למנוע מהאלוף הטרי להיפרד מהעונה עם טעם מתוק. (בלומפילד — 16.00).

● התחזית שלי: ניצחון לבית״ר.

מכבי חיפה — בני־יהודה

(בסיבוב הראשון: 0–0)

שחקני בני־יהודה רוצים להשלים את השיא המיוחד במינו, עונה שלימה ללא הפסד. נראה שלא יכשלו דווקא בתחנה האחרונה, לטרות הביתיות של חיפה.

● התחזית שלי: תיקו.

בית״ר ת״א — מכבי נתניה

(בסיבוב הראשון: 1–1)

בימים כתיקונם היתה למכבי נתניה עדיפות ברורה, אך המאבק נגד הירידה עשוי לדרבן את הבית״רים למאמץ וליכולת בלתי שיגרתיים.

● התחזית: ניצחון לבית״ר.

מכבי יבנה — הפועל באר־שבע

(בסיבוב הראשון: 1–0)

רק ניצחון יותיר למכבי יבנה סי־כוי להישאר בליגה אם בית״ר תל־אביב לא יגצח. הוא ודאי לא ירשה לעצמו להיכשל למרות שהאורחים אינם קוטלי קנים.

● התחזית שלי: ניצחון ליבנה.

הפועל לוד — הפועל תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 1–0)

טבלת הליגה הלאומית

.1	בית״ר י־ם	29	59–25	66
.2	בני־יהודה	29	35–20	51
.3	מכבי ת״א	29	40–24	44
.4	מ. נתניה	29	30–28	44
.5	הפועל לוד	29	33–21	42
.6	שמשון ת״א	29	30–19	42
.7	מכבי פ״ת	29	27–21	42
.8	באר־שבע	29	43–38	42
.9	הפועל פ״ת	29	30–27	38
.10	מכבי חיפה	29	30–26	36
.11	באר־שבע	29	19–18	35
.12	הפועל ת״א	29	20–20	34
.13	בית״ר ת״א	29	31–39	31
.14	מכבי יבנה	29	27–34	29
.15	מכבי יפו	29	21–47	19
.16	ב. נתניה	29	21–89	10

שחקני הפועל תל־אביב עלולים להיקלע לשאננות מסוימת לאחר שנחלצו מהאיזור המסוכן. גם כך יבקשו הלודאים להוכיח כי הפער בטבלה אינו מקרי. (10.30).

● התחזית שלי: ניצחון ללוד.

בית״ר נתניה — מכבי תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 1–7)

למרות כותרת הבית״רים להיפרד בצורה מכובדת מהליגה הלאומית, הם יתקשו לשמוע מהמכבים אימון פרדה לגמר הגביע.

● התחזית שלי: ניצחון למכבי.

שמשון תל־אביב — הפועל פתח־תקוה

(בסיבוב הראשון: 1–0)

התוצאה לא תשנה כמעט מאומה עבור שתי הקבוצות, ההבדל ביניהן אינו משמעותי. עובדה שעשויה לגרום לחלוקת נקודות. (בלומפילד — 16.00).

● התחזית שלי: תיקו.

מכבי יפו — הפועל כפר־סבא

(בסיבוב הקודם: 1–1)

ליפואים תהיה זו הזדמנות להמתיק מעט את הגלולה המרה של הירידה לליגה הארצית. אין ספק שהמאמץ כדאי לפחות עבור האוהדים המסורים.

● התחזית שלי: ניצחון ליפו.

מטרת הנערים: להציל את הכבוד מול יוון

אליפות אירופה

צרפת • (שרות "ספורט הארץ"). הדבר האחרון שנותר לכדורגלני נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל, עד גיל 16, הוא לנצח היום את צעירי יוון, כדי לסיים את המשחקים המוקדמים של אליפות אירופה לנערים הנערכת סמוך לפאריס לא מקום האחרון בבית. במשחק אחר יתמודדו טורקיה ודנמרק שיחד עם היוונים מתמודדים על המקום הראשון.

במחנה הישראלי ניכרת אכזבה כלשהי, כיוון שהכל היו מצפים במוטיווציה חסרת מעצורים לתפוס את המקום הראשון בבית, על מנת להתמודד על אחד משלושת כרטיסי העליה לגמר הגביע העולמי לנוער שיהיה באמצע יולי בקנדה. אבל אחרי 1–1 במשחק הפתיחה טוב עם דנמרק וההפסד 0–1 במשחק רע לטורקים, נגוז החלום הישראלי וכל מה שנותר עתה לעשות הוא לסיים את הטורניר הזה בכבוד.

טבלת הבית הישראלי

.1	טורקיה	2	1–0	3
.2	דנמרק	2	2–2	2
.3	יוון	2	1–1	2
.4	ישראל	2	1–2	1

מאמן הנבחרת אמנון רז מתכנן כמה שינויים בהרכב הישראלי. שינוי אחד מתבקש מעצמו משום שהקפטן־בלם רן ברשמעון לא יורשה לשחק מאחר שצבר שני כרטיסי אזהרה צהובים. גם כך עשוי המאמן להעניק הזדמנות לכמה שחקני ספסל שלא שותפו עד כה בשני המשחקים הראשונים בטורניר. העובדה שהישראלים ישר חקו ללא מתח עשויה לגרום לכך שיפגינו את יכולתם האמיתית. מטרת כולם היא להיפרד בכבוד מאליפות אירופה ולהשיג ניצחון ראשון.

הסגל — אס״א הבוקר ב־9.30

כדי להתרגל למשחקי הבוקר באליפות אירופה

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הכדורסל תקיים הבוקר (09.30) בהיכל הספורט בחולון, מישחק מיבחן נגד נבחרת אס״א המתכוננת לאוניברסיאדה בזאגרב. המישחק יהיה בשעה מוקדמת זו כהכנה למשחקים נגד צ'כוסלובקיה והולנד באליפות אירופה שיחלו בשעה 10.00.

בסגל נבחרת אס״א כמה כדורס־לנים הנימנים על סגל הנבחרת הלאומית כמו עופר פליישר ותומר שטיינהאואר היוצאים לאתונה וניר ריכלים, אסף ברנע ודורון קסקי שנופו לאחרונה. יהוקנים בולטים אחרים: ארז חון, אמיר בינו, עידו שטיינברגר, גילי שורצמן, איתי שביט ומוטי אמישה. המאמן הוא רן כהנא, עוזר מאמן הנבחרת הלאומית.

אתמול נערכו שוב שני אימונים בבוקר ובערב. מאימון הערב שוחרר לאוזן מרסר והאוזי לאסוף. הערב יהיה אימון סאקסי בו ישתתפו כל השחקנים ובו יתורגלו מצבים מיוחדים במישחק הכדורסל. מחר, אחרי אימון הבוקר, ישוחררו השחקנים לבתיהם. ביום א׳ יהיה אימון בוקר והשחקנים ישוחררו עד יום שני אחר הצהריים כאשר יתכנסו למישחק נגד צרפת שיהיה ב־16.00 ברמת השרון. הם יבלו את הערב ביחד ולמחרת ימריאו לא־תונה. מנמל התעופה יצאו הישר להיכל הספורט בפיראוס לאימון היחיד שיהיה להם לפני המישחק נגד הצ'כים.

בונדסליגה

אפשרות שבאיירן תוכתר כבר מחר

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). אם תפסיד מחר האמבורג בקלן ובאיירן תנצח את לפני האחרונה בטבלה הומבורג, תוכתר הקבוצה ממינכן כאלופת הבונדס־ליגה, שלושה מחזורים לסיום.

★ יתר המשחקים במחזור ה־31: ברלין — נירנברג, שאלקה — ברמן, שטוטגארט — בוכום, דיסלדורף — קייזרסלאוטרן, מאנהיים — לבור־קוזן, אירדינגן — פרנקפורט, דורט־מונד — מנשנגלאדבך.

צרפת: האם בורדו תוכר כבר הערב?

פאריס (שרות "ספורט הארץ"). בורדו תוכל להכתיר עצמה כאלופת צרפת בפעם השלישית בתוך ארבע שנים, אם תנצח הערב במחזור הלפני אחרון את סנט־אטיין (מקום 14). בורדו (51 נק'), מקדימה את מארסיי (49) שמתארחת בפאריס אצל סרדרמן (מקום 16).

טניס

מצ'יר עלה לסיבוב שלישי ברולאן גארוס

הצ'כי מילוסלאב מצ'יר, המדורג 5 שניצח בעונה זו בארבעה טור־נירים, לא נדרש למאמץ כלשהו כדי לנצח בסיבוב השני של אליפות הטניס הפתוחה של צרפת ברולאן גארוס. במיגרש המרכזי הכניע מצ'יר 6–7 (5–7) 6–4, 6–1, את האוסטרי הורסט סקוף, ובראיצר הצ'כי מילאן שרייבר, שהדיח בסיבוב הראשון את האלוף הישראלי עמוס מנסדורף גבר בשלוש מערכות על ניידמו וילאס 6–3, 6–4, 6–2.

השוודי קנט קארלסון (מדורג 11) ניצח בשלוש מערכות את הספרדי סרג'יו קאסאל 6–3, 6–1, 6–3. הרוסי אנדריי צ'סנוקוב ניצח 6–2, 6–2, 6–0 את הספרדי. טומאס קארבנול וההולנדי מיכאל שייפרס הכניע 6–4, 6–2, 7–5 את הספרדי סאנצ'ס.

הצרעה לסילבר

סאבוניס לא ישחק בת״א

מאת סופר "ספורט הארץ"

ארווידאס סאבוניס לא ישחק עם נבחרת אירופה בתל־אביב ב־17 ביוני במישחק הזוקרה ללו סילבר. סוכנות טאס דיווחה אתמול שסאר בוניס נפצע בעקב רגלו הימנית בעת האימונים ואושפז. סאבוניס בן ה־22 לא יוכל לשחק בארבעת עד חמשת החודשים הקרובים.

זהירות מהצ'כים ניצחו את צרפת

ברטיסלווה (שרות "ספורט הא־רץ"). נבחרת הכדורסל של צ'כוס־לובקיה, יריבתה הראשונה של ישראל באליפות אירופה באתונה בתחילת השבוע הבא, ניצחה כאן את צרפת 95–93 (49–65). להרכב הצ'כי חזר קאמיל בראבאנץ בן ה־36 שלא שיחק בשבוע שעבר בטורניר באתונה.

ירושלים, חיפה, חולון רק אחת תעלה ללאומית

ליגה ארצית

מאת אילן פיש

עוד 90 דקות המסך יורד על אחת העונות המרתקות והדרמטיות שעברו על הליגה הארצית בשנים האחרונות וכל הזירות שנותרו ללא מענה עד כה יזכו לפיתרון.

משחקי מחר יכתירו אלוף חדש, שיטריא עם הכתר לליגה הלאומית. מחר גם נדע נדע מי יצטרף להפועל דימונה ולבית״ר נהריה למסעות הנ־דודים במגרשי ליגה א׳. עוד תפתר שאלת שתי הקבוצות שייאלצו להיאבק עם הפועל בת־ים ומכבי חדרה, אלופי ליגה א׳, על הזכות להימנות בעונה הבאה בארצית.

הפועל ירושלים מצוי בעמדת זינוק מבטיחה. הוא זקוק לנקודה אחת בלבד בשערים, כדי להגוג את העליה ללאומית. לכאורה נראה הדבר בהישג יד. אולם מפתיע לו מכבי שעריים (9) הירא מפני ירידה או מיבחנים. נראה שבמסוף של דבר יעשה הפועל ירושלים את מה שהיה בלתי מציאותי עבורו אחרי המחזור השישי (לירושלים היתה נקודה אחת) ויזכה בנקודה המיוחלת.

הפועל חיפה (2) והפועל "צפר־ירים" חולון (3), המפגרים בשלוש נקודות אחר ירושלים (חיפה מקדימה את חולון בזכות מספר שערים רב יותר שכבשה), חייבים לנצח אם ברצונם להעפיל ללאומית, ואת יצליחו, כמובן, רק אם יפסיד הפועל ירושלים. לחולון מצפה משחק קל יחסית, נגד מכבי רמת־עמידר (5), שהמשחק עבורו יהיה פורמאלי בלבד. הפועל חיפה ידד לכינרת, לפגוש את הפועל טבריה (6) הזקוק לנקודה אחת כדי להב־טיח הישארותו בארצית. מה שלא יקל במצב על הטבריאים, הפסד של

טבלת הליגה הארצית

.1	הפועל י־ם	29	36–23	53
.2	הפועל חיפה	29	39–21	50
.3	הפו. חולון	29	34–16	50
.4	הפועל חדרה	29	40–32	48
.5	רמת־עמידר	29	26–27	42
.6	הפו. טבריה	29	36–33	40
.7	הפועל יהוד	29	28–29	39
.8	הפועל עכו	29	27–24	38
.9	מ. שעריים	29	24–19	37
.10	הפ. בית־שאן	29	24–26	37
.11	הכח ר״ג	29	23–25	37
.12	בית״ר רמלה	29	24–33	37
.13	הפ. מרמורק	29	33–34	36
.14	הפועל ר״ג	29	19–25	35
.15	ב. נהריה	29	19–37	20
.16	ה. דימונה	29	20–48	19

ירושלים לעומת נצחונות של חיפה וחולון יכתיר את האלופה על פי הפרש שערים.

בשני משחקים יתעמתו קבוצות המבקשות להינצל מירידה עם השר־יקה. בבית־שאן יארח הפועל המקומי (10) את הפועל מרמורק המצוי מתחת לקו האדום (13) כשנקודה אחת בלבד מפרידה ביניהם. אופי דומה ישא המאבק ב"מכתש" בין הפועל רמת־גן (מקום 14, 35 נק') לבית״ר רמלה (12, 37 נק').

הפועל עכו (8) המצוי בטווח שתי נקודות מהירידה לא יתקל בבעיות מיוחדות במשחק החוץ עם בית״ר נהריה (15) ומקומו בארצית כנראה מובטח. הכח רמת־גן (11) המשקיף מרחוק נקודה מהקו האדום יצא למשחק חוץ נגד הפועל חדרה (4), שסיים כבר את העונה. הפועל יהוד (7) ינצל מירידה לאחר שיגבור במשחק הבית על האחרון הפועל דימונה.

הוילת המשחקים ב־17.00.

הברזילאים באים היום

יתאמנו מחר בבוקר באיצטדיון ברמת גן בו יתמודדו ביום ב׳ עם נבחרת הכדורגל של ישראל

בין־ארצי

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הכדורגל הלאומית של בראזיל עומדת להגיע היום לישראל, כדי להתמודד ביום שני במשחק בין־ארצי עם נבחרת הכדורגל של ישראל באיצטדיון ברמת גן.

ביקור הכדורגלנים הברזילאים בישראל מעורר עניין רב והוא חותם מסע אירופי בן 5 משחקים של נבחרת בראזיל. מחר בבוקר תתאמן נבחרת בראזיל על מישטח הדשא של האיצטדיון ברמת גן בו יהיה המשחק, במהלכו יקבל אורי מלמי־ליאן בטכס חגיגי את פרס כדורגלן העונה של העיתון ידיעות אחרונות. מלמיליאן כבר הוכתר לכדורגלן העונה של העיתונים חדשות ומעריב. וכן נבחר לספורטאי הגדול ביותר של העיר ירושלים בכל הזמנים.

שפע חוצפה

מראה מאחורי הרשת

מאת יהושע שגיא

לא צריך להתפלא על מה שאירע באמצע השבוע באיצט־דיון ברמת גן במשחקי חצי הגמר של הגביע. מי שביקר באיצטדיון יכול היה להבחין שהכל צפוי. מי שלא רצה לשמוע את ההערות, מי שחשב שהטענות מופרזות, צריך עכשיו לבדוק את עצמו.

ההתאחדות לכדורגל מפעילה באיצטדיון סדרנים בשכר ושו־טרים בשכר. תפקידם לשמור על הסדר ולסייע לצופים. למרבה הצער נתברר, כי לצד סדרנים ושוטרים העושים מ־לאכתם נאמנה, גם ישנם שו־טרים ובעיקר סדרנים שהפכו עצמם ברמת גן אדונים לשעה קלה. הם נהגים משפע ביטחון, משפע העזה ומה שגרוע יותר גם משפע של חוצפה. התנה־גותם מתנשאת, יהירה, גסה. הסדרנים מסתירים לצופים וכל הערה נופלת על אזנם האטומה. כבר ראיתי כיצד דחפו בגסות עיתונאים שביקשו אותם בא־דיבות לאפשר להם למלא את תפקידם. על עיתונאים מגומסים סדרני השפע האלה מבליטים חזה ומפגינים שרירים. אבל מול גברברים פרוע־סודר הופכים אריות הסדרנות לחתלתולים. לפתע הם כמרנעלמים. לפתע אין להם לא שרירים ולא בטחון ולא כוח.

מן הראוי שבהתאחדות לכ־דורגל יחליטו להעמיד את אנשי השפע המופרז האלה במקומם.

1942

העתון העצוב ביותר על הכדורגל הישראלי פורסם בת־חילת השבוע. במסגרת דיווח על כמות הצופים שחזו במשחקי הליגה הלאומית וכמות הכרטי־סים שנמכרו לשמונת משחקי הליגה העליונה. אפשר היה לגלות את האבסורד הסוציאלי.

על פי סיקור סופרי הספורט של "הארץ" צפו בשמונת ה־משחקים הלאומיים. בשבעה מגרשים, לא יותר מ־10,000 צו־פים. זה מעט מאוד בשביל שמונה משחקים. אבל זה לא חורג מן הממוצע העגום המקובל בסיומה של עונה, כאשר הכל כמעט כבר הוכרע ועונת הרחצה כבר קורצת.

מה שהדהים הרבה יותר היה העתון שפורסם ב"מעריב", לפיו נמכרו לשמונת המשחקים הנ"ל רק — שימו לב — רק 1942 כרטיסים בלבד. כן, רק 1942 כרטיסים נמכרו, לפי "מעריב", לשמונת משחקי הליגה הלאו־מית לכדורגל במחזור ה־29 של עונת 1986/87. יש להוסיף: 1942 כרטיסים מכורים אינם כוללים את כרטיסי המנוי שנמכרו בתחילת העונה. גם לא את הזמנות החינם. אבל רק 1942 כרטיסים מכורים לשמונה משחקי לאומית?

אבא של לארגי

משפט השנה שייך למייק לארג׳י, הכדורסלן הג׳ינג׳י שהיה קפטן הפועל תל אביב בכדורסל, והורחק מן הקבוצה בצורה שפגעה בו מאוד. כאשר נשאל לארג׳י לדעתו על מי שגרם להרחקתו מהפועל, אמר הג׳ינג׳י האיתי בראיון לעיתון העיר: "אבא שלי, אידי שורשי, דאג לספר לי מאז הייתי ילד את מה שנעשה למוסו של חיי: לא משנה כמה אתה מרגיש רע, אם אינך יכול לומר משהו טוב על מישהו — מוטב שתשתוק".

כמה ישראלים כמו אבא של לארג׳י אתם מכירים?

למשפחת רג׳ואן

אנו משתתפים בצערכם על פטירתה ללא עת של המנהלת היקרה

גוגה רג׳ואן ז״ל

עובדי משרד נסיעות רג׳ואן

גיאורה (גוגה) רג׳ואן

לבית מינסקי

איננה

ההלויה תצא היום, יום ששי, 29.5.87, א׳ סיון תשמ״ז, בשעה 12.00, מבית ההלויות העירוני ברחוב שמגר, להר המנוחות גבעת שאול, ירושלים.

אבלים: בעלה: מוריס
בנה: דני וב״ב
בתה: אורית וב״ב
אחיה: שי וב״ב
אחותה: תלמה וב״ב

שחקני הבימה

מרכינים ראש על מות חבר יקר

רפאל קלצ׳קין

מעמודי התווך של התיאטרון העברי

על מותו של

רפאל קלצ׳קין

יקיר העיר תל־אביב־יפו
חתן פרס ישראל
ומעל לכל — שחקן נפלא ואדם נפלא
אבלה
העיר תל־אביב־יפו

שלמה להט
ראש עירית תל־אביב־יפו

הנני מודיעה בצער ובכאב עמוק על פטירת אמי היקרה

מרים פלזן ז״ל

שנפטרה לאחר מחלה קשה

ההלוויה התקיימה אתמול יום ה׳ כט׳ אייר תשמ״ז 28.5.87.

בשם המשפחה
בתה: הלנה — יעל פלזן

במלאת 30 לפטירתו של בעלי ואבינו

אפרים שינוטר ז״ל

נעלה לקברו לגילוי מצבה ונתיחד עם זכרו ביום ראשון ג׳ בסיון תשמ״ז 31.5.87 בשעה 15.00 בבית העלמין החדש בכפר סמיר — על ההר, חיפה.
נתאסף ליד השער החדש.
אוטובוס יצא בשעה 14.30 מרח׳ התשבי 117 חיפה.

לכל מנחמינו בכתב ובע״פ תודה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו האהוב

ד״ר משה ברגמן ז״ל

נעלה לקברו ונקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון ג׳ בסיון תשמ״ז 31.5.87 בשעה 5 אחה״צ, בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים.
תחבורה מבית המנוח בשעה 4.00 אחה״צ

המשפחה

התיאטרון הלאומי הבימה

אבל על מות השחקן הדגול

רפאל קלצ׳קין

הארון יוצב בבית "הבימה" היום יום שישי 29.5
הקהל יוכל לעבור על פני הארון משעה 9.30 בבוקר.
מסע ההלויה יצא מבית "הבימה" לבית העלמין בקרית שאול בשעה 11.30 בבוקר

למשפחת קלצ׳קין
ולמשפחת התיאטרון הלאומי הבימה
[illegible]
אתכם באבלכם על מות

רפאל קלצ׳קין

קפה תיאטרון הבימה

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות

אבל במות

רפאל קלצ׳קין

מאתרוני דור הנפילים של אמנות המשחק וחתן פרס ישראל בתיאטרון

ומביא תנחומים לרעיה הדסה ולמשפחת "הבימה"

לתושיה ויוסף ילון

משתתפים בצערכם במות

האם ז״ל

חברת אלרם
מיסודה של החברה לישראל ואשטרום

הקמת מצבה

במלאות שלושים לפטירת יקירתנו

מרת פנינה סיון ז״ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה וגילוי המצבה בהר המנוחות גבעת שאול ירושלים
ביום ג׳ ה׳ בסיון תשמ״ז (2.6.87)
בשעה 11.00 לפנה״צ

המשפחה

לרפי תג׳ר

איתך באבלך במות אביך

ד״ר תג׳ר יוסף

ממשפחת ניסן רוזנברג

להדסה יקירתנו

אין מלים לצערנו ואבלנו על מות ידידנו האהוב והיקר

רפאל ז״ל

שרה ומשה מאיר

למוריס ודני רג׳ואן

המומים ומזועזעים אנו מפטירתה הפתאומית של

גוגה

ומשתתפים בצערכם הכבד

מעובדי המשרד
ב.ה. בניני המרכז בע״מ

לרפי צייזל

עימך ביגונך בהילקח אביך

ירוחם צייזל ז״ל

יגאל בריטמן
שותפים ועובדים

סגל השגרירות הנוצרית הבינלאומית ירושלים

משתתף בצער משפחת מ. רג׳ואן על מותה ללא עת של ידידתנו

גוגה רג׳ואן ז״ל

תגובות בארה"ב

(סוף מעמוד 1)

לא היתה מודעת לבוק התת קרקעי של פרשת פולארד ליחסי ישראל ארה"ב... בירושלים היה הדגש על טאטוא הלכלוך אל מתחת לשטיח... החקירות בישראל היו יכולות להיות הדרך הטובה ביותר עבור ישראל כדי להתמודד וכדי להוכיח נכונות להתמודד עם הבעיה הקשה... ההזדמנות נוצלה באופן עלוב... ההשלכות המיידיות אולי יהיו קלות עוד אך לטווח ארוך ולעומק עלולים להתפתח יחסי סלידה ואי אמון בגישה האמריקאית כלפי ישראל. זו היתה דרך איומה לסיים את הפרשה".

בניו יורק טיימס כתב הפוב־ליציסט ויליאם סאפייר: "קואליציית הסיוח בישראל הקוראת לעצמה ממשלת האחדות הלאומית הצליחה לחמוק מאחריות אישית עבור ההחלטה להשתמש בכספים אמריקאים כדי לגייס אמריקאי ש־גנב סודות צבאיים אמריקאיים... חבר הכנסת אבא אבן חמק ממילוי תפקידו באמצעות טיפול של רטו־ריקה אדומת פנים. באותו זמן צוות הסיוח — שמונה לאחר שמשטכנים ישראלים, הראויים להערצה, סרבו לקבל המינוי ללא סמכויות מלאות — הוציא דו"ח המאשים את כולם ולפיכך את אף אחד. הגרמה לא זזה, אמר שמיר. ושותפו לאשמה שמעון פרס הסיק: אין לי בעבור מה להתנצל או להתפטר. איזה פשע עשיתי? ובכן הוא יכול להיות מוגן באומרו זאת, כי הוא הבטיח קודם לכן ששום ועדת חקירה שתוכל להשיב על השאלה לא תמונה... אינם יכולים לצקת אל תוך ישראל את תחושת העם [illegible] אותו חשים האמריקאים ביחס למחדל זה, את אותה תחושה בה רואים האמריקאים מגן בפני שחיתות ועריצות".

שידורי הסי־בי־אס ציטטו אתמול בהרחבה את המאמר הראשי של "הארץ" ואת הקריאה ל"רביעיית פולארד" להתפטר בעקבות ממצאי הדו"חות.

פרשנים בתחנות השידור הביעו גם הם את ההערכה, כי בטווח הקצר לא יהיו לתוצאות הדו"חות כל השלכה על המפה הפוליטית בארץ או על יחסי ישראל ארה"ב. בכל ניכר הותם של ולזול בערכם של הממצאים הללו בהשוואה לדו"חות ועדות החקירה של [illegible].

הדו"ח הסודי

(סוף מעמוד 1)

ראשי הממשלה" בפרשה לאחר חשיפתו של פולארד, קובעת הוועדה, כי הדרג המדיני פעל תחת לחץ זמן הלם הפרשה. בדו"ח עצמו נאמר כי למרות שעמד לרשותם יותר משבועיים, שבמהלכם ניתן היה למנוע איבוד אמינות, לא פעלו השלושה ביסודיות כנדרש.

המסמך שפורסם תחת הכותרת "החלק הגלוי" של דו"ח ועדת הבירור, הוא שהיה בפני השרים בעת שאישרה שלשום הממשלה את הדו"ח כולו. חברי הוועדה יהושע רוטנשטרייך וצבי צור הודיעו לרוה"מ יצחק שמיר לפני הגשת הדו"ח, כי הם מסווגים אותו בסיווג הסודיות הגבוה ביותר ואין כמובן מקום למסור אותו לגורם חוץ, לרבות ארה"ב.

שמיר, כאמור, ביקשם לנסח עבורו בנוסף לכך הודעה לציבור שאותה ימסור לפרסום במקביל לקבלת הדו"ח. שני חברי הוועדה ערכו תקציר מ־50 עמודי הדו"ח ו־20 עמודי הנספחים, אך לא התייחסו להודעה הנושאת את הכותרת "נוסח לפרסום" אלא הודעה לעתונות.

ללא המלצות פרסונליות

מקור המקורב לוועדה הבהיר אתמול, כי חברי ועדת הבירור החליטו להימנע מהמלצות פרסו־נליות לגבי ארבעת השרים שהיו מעורבים בפרשה, בין השאר מחשש שהדבר יוביל להתפטרות הממשלה. במקרה כזה עתידות היו הבחירות להתמקד בפרשת פולארד תוך הדלפת פרטים סודיים וסיכון מהותי של יחסי ישראל־ארה"ב. למרות שהדו"ח מותח במספר סעיפים ביקורת חריפה נגד הארבעה, נמנעו יהושע רוטנשטרייך וצבי צור מלהמליץ על התפטרותם והחליטו להשאיר בידי הממשלה את ההחלטה אם לתת להם גיבוי או להתפטר.

רוטנשטרייך בשובו: לא היתה מריחה

אני מקווה שהממשלה תפרסם את הנספח לדו"ח המטפל בעניין האחריות המיניסטריאלית ועניין האחריות הקולקטיווית של הממשלה — ואז הכל יובהר; אין בנספח חומר חסוי

(סוף מעמוד 1)

(עו). "אני מקווה, שהממשלה תפרסם את הנספח לדו"ח של הוועדה, המטפל בעניין האחריות המיניסטריאלית ועניין האחריות הקולקטיווית של הממשלה, ואז העניין יובהר לציבור. לדעתנו, אין בנספח חומר חסוי וניתן לפרסמו" — אמר אתמול בערב ד"ר יהושע רו־טנשטרייך, יו"ר ועדת הבירור בפרשת פולארד, שחזר לארץ מציריך בשוויץ.

ד"ר רוטנשטרייך, שהשיב לש־אלות כתב עתי"ם, דחה בתוקף את הביקורת על דו"ח הוועדה, באמרו "אין כאן שום מריחה, אלא קביעת עובדות ברורות וחד־משמעיות. אלה טענות זדוניות ושקריות".

"התפרסם רק חלק זעיר מאוד של הדו"ח", הוסיף הדובר, "בשים לב לכל המיגבלות שהוטלו עלינו. יש לזכור, שהוועדה פעלה בעוד העניין של פולארד בעיצומו מבחינה פולי־טית ומשפטית. כלומר נמשך יישוב היחסים עם ארה"ב, הוגש משפט פלילי נגד אל"מ אביאם סלע בארה"ב ויש הליך של ביטול חסיון, שהוענק לשלושה אנשים המעורבים בפרשה. יש כנראה אנשים, שלא איכפת להם להשליך את התינוק יחד עם המים המלוכלכים".

בהגיבו על דבריו של ח"כ אבא אבן במרכז מפלגת העבודה, אמר ד"ר רוטנשטרייך: "אני מאד מעריך את אבא אבן, ויש לו רשות לחלוק עלי, אך אני חושש, שהוא לא קרא את הדו"ח הסודי של הוועדה שלנו, שיש בו אלמנטים משותפים לדו"ח של ועדת המשנה של הכנסת. למעט שיקולים פוליטיים הנובעים מריב המפלגות. ואצלנו זה לא היווה שיקול בכלל".

ד"ר רוטנשטרייך ציין, כי לוועדת הבירור לא היה כל קשר עם ועדת המשנה של הכנסת, ופירסום שני הדו"חות בעת ובעונה אחת היה מקרי. לדבריו, סיימה ועדת הבירור את עבודתה ביום א'. והוא פורסם לאחר ישיבת הקבינט ביום ג' בערב. הוועדה המליצה על נוסח מסויים לפירסום, וההחלטה הסופית בעניין זה נתקבלה על ידי הקבינט. "מילאנו את כל מה שהוטל עלינו בכתב המינוי, ועל המשמעות של המסקנות צריכים להחליט הכנסת והציבור", אמר.

ד"ר בורג: אשקול פרסום דעת מיעוט לדו"ח ועדת אבן

(עו). ד"ר יוסף בורג, שהיה חבר ועדת המשנה של הכנסת לעניין פולארד, אמר אמש, כי לאחר שיקרא את המסקנות של הוועדה, יחליט אם יפרסם דעת מיעוט או לא.

הוא השיב לשאלות כתב "קול ישראל" בראיון טלפוני מגיברלטר, שם הוא שוהה במסעו בחו"ל. ד"ר בורג ציין, כי יצא לדרום אמריקה משום שהיו דברים אשר הוכנו כבר לפני חודשים, ואי אפשר היה לדחות אותם.

ד"ר בורג אמר, כי השלים דברים לוועדה על ידי שיחות בטלפון וגם על ידי מברק.

פסיקתו

(סוף מעמוד 1)

הצבאי, היתה מחוייבת המציאות אחרי פסק הדין של ביהמ"ש העליון בערעורו של נאפסו. שכן נשיא ביהמ"ש העליון השופט מאיר שמגר, שכתב את פסק הדין, לא השאיר כמעט מקום לספקות. הוא כתב במפורש שבתי־הדין הצבאיים נשענו על עוב־דות בלתי נכונות ולכן יש צורך ב"נקיטתם של צעדים החלטיים כדי לשרש תופעה כגון זו". השופט שמגר הפנה במפורש את תשומת לבו של חריש לכך. בכך למעשה, כאילו כפה על חריש להעביר את הטיפול ל־חקירה משטרתית — ולכן נאלץ חריש לחזור בו מהבטחתו לראשי השב"כ שלא תהיה חקירה מש־טרתית ולדחות את בקשתו והפצרתו של ראש הממשלה יצחק שמיר, להקים ועדת חקירה משפטית.

ועדת חקירה מכוח חוק ועדות חקירה, נועדה לחקור נושא בעל חשיבות ציבורית חיונית, הטעון בירור. היא איננה צריכה לבוא במקום בית־משפט. ועדת חקירה איננה גוף חוקר, אלא מוסד שנועד לבדוק הליכים, לקבוע נוהלים. העדויות שנמסרות בפ־ניה אינן יכולות לשמש כראיה בהליך פלילי.

ביהמ"ש העליון קבע בכמה פסקי דין שוועדת חקירה איננה תחליף לביהמ"ש. נשיא ביהמ"ש העליון לשעבר יצחק כהן כתב בזמנו: "ברור שאין להקים ועדת חקירה, אם תפקידה הוא למלא תפקיד שמסור לביהמ"ש. היינו לקבוע את אשמתו או חפותו של אדם שלגביו קיים חשד שביצע עבירה פלילית". לתכלית זאת קיימים המשטרה והתביעה. על המשטרה לחקור את החשודים, לגבות מהם עדויות ולהמליץ בפני היועץ המשפטי לממשלה, על בסיס החומר שנגבשה אם יש מקום להגיש כתבי אישום פלי־ליים. אם וכאשר יוגשו כתבי האישום, ידון ויחליט ביהמ"ש אם יש להרשיע או לזכות את הנאשמים.

מכך חוששים ראשי השב"כ. זו הסיבה שהניעה אותם לנהל מאבק עיקש נגד חקירה משטר־תית. הם ידעו היטב שוועדת חקירה (כמו צוות הבדיקה של [illegible]) יכולה לגבש המ־לצות כלליות ועקרוניות בעניין נוהלים ודרכי חקירה בעתיד, אבל לא לנקוט צעדים משפטיים נגד חוקרי השב"כ החשודים בביצוע מעשים פליליים.

אפשר להבין לליבם של ראשי השב"כ שלא רצו שחוקרי ה־משטרה ולאחר מכן ביהמ"ש יפשפשו במעשיהם של אנשי השב"כ. לכן היו מוכנים להשלים עם קביעת נוהלים חדשים. אבל בדיעבד הסתבר שגם החלטת הקבינט שנתקבלה בהשראת רא־שי השב"כ, להקים תרופה למכה, ולמנוע חקירה משטרתית, ע"י הקמת צוות בדיקה, לא סייע בידם. חריש נאלץ לפעול עפ"י הנחיות ביהמ"ש העליון.

פרס, רבין ואבן ב"עבודה"

(סוף מעמוד 1)

העבודה.

פרס אמר כי אבן אינו בבחינת שופט עליון. רבין טען כי אבן נתן יד לקמפיין פוליטי של הליכוד נגד מפלגת העבודה. אבן, שדרש לאחר דברי רבין את רשות הדיבור, אמר תוך כדי קריאות בוז וצעקות של חברי המרכז כלפיו, כי מתנהל נגדו מסע מתוכנן של התקפות השמצות ואילו הוא לא מתקפל ולא חוזר בו מאף קביעה אחת מהדו"ח שהגיש.

רגשות מעורבים

הופעתו של אבן במרכז מפלגת העבודה שהתכנס לפי דרישתו של פרס להעניק גיבוי להנהגת המפלגה נוכח מתקפת הליכוד בעקבות פרסום דין וחשבון שתי הוועדות, עוררה רגשות מעורבים בין הבאים. כניסתו לאולם וראשית דבריו לוו בקריאות בוז. מבין השורות הופנו אליו קריאות שיסתלק ממפלגת העבודה ויעבור לליכוד. "מקומך יותר לא איתנו. אבא, אנו לא רוצים אותך יותר", "גרמת נזק גדול למפלגה, אתה מוכר אותנו, לך הביתה", "אתה מנסה עכשיו לקשקש ולנמק את פעילותך נגד רבין ופרס. רד מהבמה" — היו חלק מהקריאות שהוטחו כלפי אבן.

במהלך דבריו הקשים של מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס כלפי אבא אבן, יצא בודד, אחד מחברי המרכז להגנתו של אבן וקרא כלפי פרס: "מדוע אתה עושה לינץ' לאבא אבן. לא מגיע לו זאת". הוא הושתק מיד על ידי פרס שזעם על התפרצותו להגנתו של אבן. "מה, אסור לי להתווכח, האם אני צריך לבקש ממך רשות לדבר אחרי שלכלכו את שמי. מי אתה בכלל, אתה יצאת להגן על ההדלפות ההב־פשות שהיו נגדי חודשים ארוכים", הטיח בו פרס.

סוף פסוק בפרשה

ישיבת מפלגת העבודה נפתחה בדברי שר הביטחון יצחק רבין שהבהיר כי בהחלטת הממשלה מש־לשום נסתיים הפרק הקשור בפרשת פולארד ובכך הוא רואה סוף פסוק בפרשה זאת. עד מהרה החל רבין לבקר בחריפות רבה את הדין וחשבון שהגישה ועדת אבן, מבלי להזכיר בשמו את העומד בראש הוועדה. רבין ערך השוואה בין מסקנות ועדת צור ורוטנשטרייך להוועדת אבן ואמר, כי בעוד שעבודת ועדת צור רוטנשטרייך היתה מדייקת ומושלמת, עמדו מניעים פוליטיים מאחורי מסקנות ועדת אבן.

רבין יצא קשות נגד הטלת האחריות העודפת בשר החוץ שמעון פרס והאחריות שהטילו בו חברי הוועדה. מבלי להזכיר את שמו טען רבין כי אבן תמך לאורך כל הדרך בעמדות הליכוד בוועדה. דברי רבין קוממו את ח"כ אבא אבן ששלח פתק למזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם ודרש לאלתר את רשות הדיבור.

במשך כחצי שנה הגן אבן על עמדתו בוועדה. "אין בליבי שמץ של חרטה, ואינני נסוג תחת לחץ מחוץ המסתערים עלי. אני עומד מאחורי החלטותי והיו אלו החלטות נבונות שהתקבלו לאחר בדיקת כל החומר בפרשה. החלטותי היו לפי מיטב מצפוני ואין בי שום קורטוב של חרטה", אמר אבן.

הוא אמר כי מצפונו לא איפשר לו לקבל את "דין התנועה" בעת כתיבת המסקנות. "יש לי רשות לחלוק על צמרת מפלגתי ואפילו על רוטנשטרייך וצור. אני למדתי את כל הפרשה, הקדשתי לה מאות שעות. אני לא מסכים עם חוות הדעת שלהם. אני עומד ומתעקש על זכותי לחלוק, אין בדעתי לוותר על האמת ולהאמין לכל רחש ולחש של מקורבי הצמרת".

"הבל ורעות רוח"

אבן השיב לרבין ואמר, כי רוב מסקנות הוועדה התקבלו על דעת כל חבריה וההסתייגויות היו בלתי משמעותיות. את ההתקפה כלפיו הגדיר כ"הבל ורעות רוח". "אני בכלל מתפלא על כינוס מרכז המפלגה היום, אינני מבין מדוע היא היתה צריכה להתכנס ולהעניק גיבוי לצמרת. אני מעולם לא ביקשתי את גיבוי המפלגה. מעולם לא ביקשתי. אם פרס ורבין תוקפים את הוועדה וטוענים כי מסקנותיה התקבלו על ידי פוליטיקאים, ומה הם לא שני פוליטיקאים. לא היה בהחלטותי שמץ של משוא פנים ואינני מתחרט. התרגיל היה נחוץ למרות הכאב", אמר אבן.

"איפה המצפון שלך"

במשך כמעט שעה תקף שמעון פרס בחריפות רבה את אבא אבן על דבריו ועל דרך פעילות הוועדה שעמד בראשה. פרס תקף את אבן על כך שאיפשר במשך חודשים ארוכים הדלפות מישיבות הוועדה שפגעו קשות בצמרת העבודה. "אני מכבד מאוד את הכנסת. אך אינני מבין שהוועדה שצריכה לעסוק בנושאים חשאיים מתכנסת, ודולפים ממנה דברים חמורים נגדי ונגד יצחק רבין והיו"ר לא עושה דבר למנוע זאת ואינו פוצה פה. איפה המצפון שלך. אתה רוצה שאני אכבד ועדה כזאת בעניינים הכי רציניים במדינה. כתבתם שהוועדה אינה ועדה שיפוטית, אזי מדוע הוצאתם משפט. אתה טוען שמתקפים אותך. אתה נותן בלחץ, עליך לוחצים. אתה מסכן ואומלל שמ־שיכים ועושים לו רצח אופי ומנ־סים ללכלך את שמו במשך חודשים ארוכים. אני לא מבקש שתסטה ממצפונך, אני מבקש שתפעיל את מצפונך כפי שצריך להפעיל אותו באופן הוגן. מה זאת כל המלודרמה הזאת שתוקפים אותך? מי תוקף אותך? בשידור מוקד בטלוויזיה הייתי שיא העדינות כלפיך. היצירה הזאת שלך היא פרי התפשרות, ולא פרי המצפון. האם חשבת פעם עם מי התפשרת. אין עליך שום לחץ, שום מחץ, איש לא תקף אותך. מי שנפגע זה לא אתה".

"המצב בדיוק הפוך"

"המצב הוא בדיוק הפוך. בגלל הדו"ח שלך אני נפגעתי, יצחק נפגע. בוועדת החוץ והביטחון אתה לא יושב על תקן של שופט עליון, אתה יושב על תקן של שליח תנועה. אני לא מבין איך איפשרת את ההדלפות הרבות שהיו ושפגעו בנו. רק עיוור לא הבין שזה היה מסע מאורגן ומסודר נגדנו שנועד להכפיש, וללכלך באופן שיטתי וללא מלה אחת של הסתייגות ממך. גם אדם שממלא תפקיד ממלכתי כמו שלי זכאי למשפט של צדק. אינני מבקש שום מרות מפלגתית, שום טובות. מצפוני נקי לחלוטין. פעלתי ביושר באחריות ובתבונה. ולא הדו"ח שלך הציל את יחסי ישראל אמריקה. אלה שיתוף הפעולה שלנו איתם", אמר פרס.

בהמשך דבריו האשים פרס את הליכוד כי כל ההדלפות וההכפשות נבעו מכך שהליכוד ביקש לפגוע בהישגי מפלגת העבודה ובהישגיו האישיים בעת שכיהן כראש הממשלה. "אני רוצה להגיד לך חבר יקר אבא אבן, שהליכוד מנסה להטיל עלינו את השגיאות שלו ואנחנו שתיקנו אותם יוצאים אחראים להם, הרי זה כל הקונץ. היה קשה לך להבין זאת. בתקופה שראש ממשלה שלהם גייסו את פולארד ובסוף אני אחראי. עוד יגידו שיש לי אחריות עליונה לאינפלציה. היית ראש ממשלה במשך שנתיים, העם מאוד העריך את זה. הליכוד מנסה בכל דרך שהוא לפגוע בי ולהשמיץ אותי. אך אנו לא נבהלים מהליכוד גם אם אחד מהם העומד בראש המשמיצים ומלכלכים עלי מגדל זקן", אמר פרס.

חריש מוסר לחקירת משטרה

(סוף מעמוד 1)

הוא חייב לפעול על פי פסיקת בית המשפט העליון וכי ועדת חקירה אינה גוף המוסמך לחקור, לגבות עדויות ולגבש המלצה. אם יש להגיש כתבי אישום נגד אנשי השב"כ, החשודים בביצוע מעשים פליליים.

נודע, כי חריש יבקש ממפכ"ל המשטרה למנות צוות חקירה מיוחד, שינהל את החקירה בצורה אינטנסיבית וסודית ביותר, כדי למנוע הדלפת וגי־לוי סודות מדינה, לגבי שיטות ונוהלי החקירה של השב"כ.

התנגדות חריפה

גורמים בשב"כ הביעו התנג־דות חריפה להעברת הטיפול בפרשה למשטרה. גורם משפטי בכיר העריך אמש, כי "המשטרה עלולה להיתקל בקשיים רבים בגביית העדויות. השוואת הגיר־סאות ויש להניח שיתגלו סתירות, העשויות להקשות על מהלך החקירה".

כבר בשלבים הראשונים של הדיונים וההתייעצויות שהת־קיימו בלשכת היועץ המשפטי לממשלה, תמכו פרקליט המדינה יונה בלטמן, המישנה ליועץ המשפטי דורית בייניש והעוזרת ליועץ המשפטי יהודית צור, בהעברת הטיפול בחשדות נגד חוקרי השב"כ למשטרה. אולם חריש תמך תחילה בעמדתם של ראשי השב"כ שה־תנגדו בכל תוקף לחקירה משטרתית, והעדיף שיוקם צוות לבדיקת נוהלי החקירה של השב"כ, בתקווה שמצא זה ירצה את ביהמ"ש העליון. אבל פסק הדין של ביהמ"ש העליון בער־עורו של נאפסו, אילץ את חריש לשנות את עמדתו.

שמיר ופרס לא מרוצים

עקיבא אלדר, סופרו המדיני של "הארץ", מוסר כי ראש הממשלה יצחק שמיר וממלא מקומו שמעון פרס, אינם שבעי רצון מהחלטתו של היועץ המש־פטי לממשלה יוסף חריש להעביר את התלונות נגד חוקרי השב"כ שחקרו את עיזאת נאפסו לחקירת המשטרה. שניהם קיוו כי חריש יימנע מצעד זה וימליץ בפני הממשלה על ועדת חקירה משפטית לבדיקת דרכי החקירה ההנהגות בשב"כ ובתוך כך תב־דוק גם את נסיבות חקירתו של נאפסו.

שמיר ופרס דנו אתמול בהחלטתו של חריש ובהשלכו־תיה על תפקודו של השב"כ.

"אסון של ממש"

ראובן פדהצור, סופרו הצבאי של "הארץ", מוסר: "להחלטת היועץ המשפטי למסור לחקירת המשטרה את נושא דרכי חקירתו של נאפסו תהיינה להערכתי השלכות הגובלות באסון של ממש. עכשיו הכל ייחשף". כך אמר אתמול אחד מחברי צוות החקירה של השב"כ שחקר את נאפסו. לדבריו, התוצאות וה־השלכות של חקירת המשטרה בנושא, תהיינה גרועות הרבה יותר מאלו שהיו אם היתה מוקמת ועדת חקירה ממלכתית.

"אני מאד מקווה שהיועץ המשפטי ידע מה הוא מחליט, כאשר החליט בניגוד לדעתו של ראש הממשלה".

להערכתו של איש השב"כ, שאינו נימנה עתה על שורות הארגון, קשה לצפות עתה את התוצאות של חקירת המשטרה, אך ברור כי [illegible] לא יהיו הפעם. "את הטעות של ההסכמה [illegible] עשינו פעם אחת. הפעם לא נסכים לכך. נלך לחקירה משטרתית ונראה מה תהיינה תוצאותיה".

אתמול, עד לשעת לילה מאוחרת לא נמסר לחוקריו של נאפסו זימון לחקירה משטרתית.

שניים־שלושה חוקרים

ראובן שפירא, מוסר "הארץ", מוסר כי צוות חקירה ובו שניים־שלושה חוקרים, שיפעל במסגרת אגף החקירות של המשטרה, הוא שיעסוק בחקירת החשדות נגד חוקרי השב"כ בקשר לפרשת עיזאת נאפסו. בניגוד לחקירה הקודמת של המשטרה בשב"כ (בפרשת אוטובוס 300) כאשר הוקם צוות חקירה בכיר שבראשו עמד מפכ"ל המשטרה דוד קראוס, לא תעשה במשטרה כל הערכות מיוחדת לקראת חקירת אנשי השב"כ הקשורים לפרשת נאפסו. החקירה תוטל על כמה חוקרים מנוסים והנחקרים יוזמנו למתקן משטרתי שם ייגבו מהם הודעות. במשטרה מדגישים, כי מתייחסים לחקירת אנשי השב"כ כאל חקירה שגרתית למרות מהות החקירה וזהות הנחקרים החשודים.

במשטרה סבורים, כי לא המשטרה היא שצריכה לחקור בספיחי פרשת נאפסו, אין מרוצים מהעברת החקירה לידי חוקרי המשטרה וגם לא מתלהבים מהעובדה שחוקרי משטרה יצטרכו לחקור חוקרי שב"כ. עם זאת מדגישים גורמים בכירים במשטרה, כי החקירה תנוהל ביסודיות ובמהירות "לפי כל הכללים ועל פי אמות מידה מקצועיות בלבד, כדי להגיע לחקר האמת". באגף החקירות של המשטרה ערים לבעיות ול־קשיים שיש בחקירת אנשי שב"כ, בגלל מהות החקירה וזה־תם של האנשים המעורבים בה, שהם חוקרים מנוסים.

ללא "תרגילי חקירה"

נראה כי החקירה במשטרה תישא בעיקר אופי של חקירה חזיתית, והיינו גביית עדויות. שאלות על־ידי החוקרים ורישום התשובות. החוקרים יתבססו במסקנותיהם, בעיקר על השוואה בין עדויות הנחקרים ובין מסמכים שונים. אין ספק כי לא יופעלו "תרגילי חקירה" וגם לא אמצעים שונים שהמשטרה משתמשת בהם בחקירות רגילות של עבריינים.

בין השאר ייגבו עדויות מפור־טות מעיזאת נאפסו, מהחוקרים שלו בשב"כ, מראשי השב"כ באותה תקופה וייתכן אף מאנשי הפרקליטות הצבאית. האחרונים יישאלו אם ידעו על חריגות בחקירת נאפסו. מי שייחקר כחשוד יוכל לשמור על זכות השתיקה ולא לענות על אף שאלה. מי שייחקר כעד בלבד יצטרך להשיב על כל שאלות החוקרים ולמסור עדות מפורטת. אין להוציא מכלל אפשרות, כי חוקרי המשטרה יעשו גם שימוש בפוליגרף. חקירת המשטרה עשוייה להי־משך כמה שבועות, לפחות.

לימודים

(סוף מעמוד 1)

בו מאושפז נבון.

על הפרק עומדת הצעת האוצר לפרוס את הקיצוץ הנדרש מ־המשרד, על פני תקופה ארוכה יותר, כאשר שנת לימודים תיחשב לצורך זה כשנת תקציב. במקום שהקיצוץ יתבצע עד אפריל 88', הוא יתפרס עד ספטמבר 88'. משרד האוצר מצידו ייתן למשרד החינוך מימון ביניים, בסך 12—16 מיליון שקל.

משמעות הסדר זה היא שיהיה צריך לקצץ כ־45 אלף שעות תקן, במקום 89 אלף שעות, שהן התירגום של הקיצוץ הכולל הנדרש, בסך 44 מי־ליון שקל.

בעוד מנכ"ל משרד החינוך, שמשון שושני, היה נכון לקבל את ההסדר שהציע האוצר, לא הסכים לכך, השר נבון בשיחה שקיים שלשום בלילה, עם שר האוצר, משה נסים.

אנחנו, (חברה גדולה)
צריכים מיבנה באזור ת"א.
גודל: ± 1000 מ"ר
מטרה: משרדים.
נשמח לשמוע על:
- מבנים גדולים הדורשים שיפוץ.
- האנגרים.
- מבני תעשיה ישנים.
- משרדים מודרניים, ממוזגי אויר, עם נוף משגע.
- כל הצעה אחרת שתעניין אותנו.

כיתבו לת.ד. 7095 ת"א 61070 עבור מס. 1

למר יצחק פורם
חבר הנהלת הבורסה
ורעיתו
מיטב הברכות והאיחולים לנישואי הבת
טלי עב"ל **דורון**
הנשיא, ההנהלה, החברים והעובדים
בורסת היהלומים הישראלית בע"מ

למנהלנו היקר
איזי רוזנפלד
מיטב האיחולים והברכות
לרגל מינויך
כקונסול כבוד של בלגיה
ההנהלה והעובדים
רוזנפלד ספנות בע"מ
חיפה — תל־אביב — אשדוד

מלון וחוות בריאות מצפה הימים
התאריכים הקרובים: 7.6.87–12.6.87
14.6.87–21.6.87
שבוע יופי ובריאות
6 ימים 5 לילות
דיאטה בפיקוח רפואי צמוד
קוסמטיקה, מסג', פדיקור מניקור, רפלקסולוגיה, ג'קוזי, סאונה, אמבטיות צמחים, יוגה פלדנקריז, התעמלות וחדר כושר
★ חדרים מרווחים וממוזגים ★ טלויזיה ★ וידאו ★ טלפון בכל חדר
נותרו מספר מקומות לחג השבועות
פרטים בטלפון 069-37013
מלון מצפה הימים כביש ראש פינה צפת

לשרות טוב יותר, קווי טלפון נוספים:
גזור ושמור
יהודה רשתות
טלפון: 055-61007 (8 קוים)
פקסמיליה: 055-21932
איזור התעשיה הצפוני, ת.ד. 4117, אשדוד 77140
רשתות פלדה מרותכות לבנין
גידור איכותי - אזרחי ובטחוני
בקבוצת חברת השקעות דיסקונט

המדור החם
ההצעות הכי לוהטות בעיר
ראה בלוח העיר.
המדור החם

מרים וליאור לוין
מודיעים בשמחה על הולדת בתם
סיון
אחות לקובי
נכדה ל:
רוזה וגד זואריס — בקי ודב לוין
חיפה כ"ז באייר תשמ"ז 26.5.87

לידידנו איזי רוזנפלד
עם התמנותך
כקונסול כבוד של בלגיה
ברכה מקרב לב
פנורמה טורס בע"מ
תיירות ונסיעות מלון דן־כרמל, שד' הנשיא 87, חיפה 34642
ת.ד. 6055, חיפה 31060 טלקס 46806, טל': 387041, 04-386211

Hotel Waldhaus Dolder Zürich
מלון הדירות שלך בציריך. מוקף בפרקים ויערות. כל החדרים מצויידים במטבחון, מירפסת, רדיו, טלוויזיה, נוף מרהיב, בריכת שחיה, כאונה, סולאריום, מסאג', מסעדות, באר עם ארוחות קלות, אזור קניות. תחבורה מהמלון לעיר.
מחירים סבירים. הנחה בת 10% על מחירי החדרים לתושבים ישראלים (לתשלום במזומן)
מלונם מאז ומתמיד של ישראלים בציריך.
The traditional hotel for Israelis in Zurich.
Kurhausstrasse 20 CH-8030 Zurich
Telefon 0041/1/251 93 60 Telex 816 460
Telefax 0041/1/251 00 29

מודעה

מחפשת יהודי מברית־המועצות, אשר שירת בשומר בשירות־צבאי, במושב משואה אשר בעמק־הירדן. בין הד־20 ל־31 בינואר 1982.
לכ"ל 4 אותם ברוסית.
במקצועו הנו מורה וגם נהג אוטובוס. יש להניח, כי הנ"ל מתגורר אי שם בגליל.
אנא התקשר איתי לפי הכתובת:
MARLENE SWISHER
Ulmenweg 26
6940 Weinheim
W. Germany

משרד המשפטים
רשם החברות
הודעה לקהל
רשם החברות והשותפויות מודיע, כי עקב התקנת מערך ממוחשב חדש באגף רשם החברות, יסגרו משרדיו לקהל ביום ב' — 1.6.87
ובימים ה' — 4.6.87
ו' — 5.6.87
וביום א' — 7.6.87
מסירת דואר לאגף תעשה באשנב המודיעין.
אולם הקהל יהיה פתוח בימים הללו לצורך עיון בתיקים בלבד.

אוניברסיטת תל־אביב
קורסים והשתלמויות ביחידה ללימודי חוץ
קיץ תשמ"ז (22.9.87-14.7.87)
הקורסים מיועדים לקהל הרחב והם מתקיימים בשעות הבוקר והערב
הרישום יסתיים ב־25.6.87
בין נושאי הקורסים:
★ פסיכולוגיה ★ אנגלית
★ הריון ולידה ★ צרפתית
★ הורים וילדים ★ ספרדית
★ מצבי לחץ ★ קרימינולוגיה
★ יחסי אנוש ★ אנתרופולוגיה
★ ארגון וניהול ★ ביולוגיה
★ כלכלה ★ פילוסופיה
★ הכרת מחשב ★ קבלה
★ חברות ותאגידים ★ תיאטרון
★ שיווק ★ אמנות
★ מכירות ★ מוסיקה
ונושאים נוספים
פרטים והרשמה: אוניברסיטת תל־אביב, בניין היחידה ללימודי חוץ (ליד בניין וולפסון), טל. טל' 425452, 420386, בשעות 13-10, 19-17.30
הערה: תלמידים שלומדים או למדו בתשמ"ז ביחידה יקבלו ידיעון לבתיהם.
גזור ושלח
לכב' אוניברסיטת תל־אביב – היחידה ללימודי חוץ, רמת אביב, ת"א 69978
נא לשלוח אלי את חוברת לימודי הקיץ – תשמ"ז
השם: ______
הכתובת והמיקוד: ______

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

איך יכלו הנאצים להשמיד 150 טון יהודים בימה?— נכתב ב"ליברסיון"

עורך העתון הצרפתי־שמאלני פנה בשידור למוכרי העתונים לא למכור ולא להפיץ את הגליון עם "הדף המביש"

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס. (מיוחד ל"הארץ"). בעי־קבות מה שתואר כ"קצר תקשורת פנימי", מביש והמור" התפרסם אתמול בגליון היומון הפאריסאי הנ־פוץ "ליבראסיון" מכתבים למערכת שמהם משתמעת הטלת ספק ב־"אמינות הגירסה" בדבר השמדת 6 מיליון יהודים על־ידי הנאצים.

עמוד מכתבי־הקוראים של גליון "ליבראסיון" אתמול הוקדש ברובו למה שכונה בכותרת: "באר־ביטס" (משחק מלים שמשמעותו, לערך, "פצצת־בארבי").

מכתב אחד, המתפרסם תחת הכותרת: "חישובים טובים עושים נאצים טובים", מתפלמס, תוך שי־מוש ב"נוסחאות חישוב" מדרבידיות, עם הטענה, שארבעה מליון יהודים הושמדו בתאי הגאזים באושוויץ: "משקלו הממוצע של מושמד: 50 קילוגראם; מוכפל ב־3000 מושמדים ביום ("הממוצע היומי" של ארבעה מליון מושמדים תוך ארבע שנים") בסך הכל 150 טון של מושמדים מדי יממה: האם חשבתם כמה כח אדם צריך היה לגייס בכדי לעשות כל זאת, לפנות הגוויות. . ; שעה שלהנהגה הנאצית היו משימות לחימה דחופות פי כמה."

הכותב מסכם את "חשבונותיו" ומסיים: "אומרים עלינו (הצרפתים), שאנחנו האומה האנטישמית ב־יותר בעולם: הבה נהדהר איפוא."

מכתב אחר, חתום בשם בדוי, מתפלמס עם "תיאוריות מערביות־קאפיטאליסטיות", המבקשות להו־כיח במשפט בליון של קצין הגסטאפו קלאוס בארבי "שהגר־מנים, בסך הכל, פשוט רצחו ביותר סאדיזם מאשר האחרים". בין היתר מתוארת במכתב ישראל כ"מדינה שהיא עצמה תת־תוצר של מלחמת העולם השנייה, שנוסדה על בסיס גירושה של האוכלוסיה הפלש־תינאית תוך הסתייעות בנשק ובמד־מון" קאפיטאליסטיים.

בראש העמוד מודפסת מעיין "קאריקאטורה", שלצידה הכתובת: "גם אתה, הקורא, יכול להוציא להורג את בארבי: "ליבראסיון" מציע זאת לך בבלעדיות", גליו־טינה, סרי־עינויים ועוד חשופת־עכוזים משמשים בערבוביה, במה שאמור כנראה להיות "פארודיה" על שיטות העינויים של הגסטאפו ו"התחשבנות ההיסטורית" עם ה־פושעים הנאציים.

משגילו אתמול בבוקר עורכי העיתון את מה שכונה בפיהם "הדף המבייש", פנה העורך הראשי מעל גלי האתר לכל מוכרי העיתונים בצרפת בבקשה להסיר את העיתון מן המכירה ברוכבים. "קשה לי מאד לומר זאת על העיתון שלי", אמר העורך הראשי, סרז' ז'ולי, אבל זהו, פשוטו כמשמעו, גליון שאיננו ראוי לפירסום."

הנהלת היומון הסבירה אתמול, כי בניגוד למקובל, בשל לחץ זמן ואי־חור בעריכה, לא עבר דף ה"מכתבים למערכת" את הביקורת השיגרתית. מכל מקום, העורך של מדור המכתבים למערכת — פוטר לאלתר.

גם עורך עתון הגיש אמש את התפטרותו לעורך הראשי סרז' ז'ולי, אך זה דחה את התפטרותו.

אמש עדיין לא היה ברור אם ישנה כוונה, בין היתר בחוגים יהו־דיים בצרפת, לתבוע לדין את העי־תון. לפני כחמש שנים נתבע "ליבר־אסיון" לדין (והורשע) לאחר שפי־רסם במדור מכתבים למערכת מכתב בעל אופי אנטישמי.

"ליבראסיון", המזוהה עם השמאל הצרפתי (שמאל מתון ופחות מתון גם יחד), הוא מן היומונים הנפוצים ביותר בצרפת. הוא נהנה מתפוצה ומהשפעה ניכרות בעיקר בקרב הנוער ובחוגי האינטליגנציה של הערים הגדולות. העתון מנהל זה שנים מאבק נגד הרמת־הראש של הניאו־פאשיסטים והניאו־נאצים ב־צרפת ונגד ההשפעה האלקטוראלית הגדלה והולכת של מפלגת הימין הקיצוני "החזית הלאומית".

בריה"מ תובעת משוודיה להחזיר אליה את המטוס ואת הטייס שערק אתמול לשוודיה ובקש מקלט מדיני. בהודעת "טאס" מוגדר הטייס כ"פושע" בשל גניבת כלי הטיס. שלשום לפנות בוקר נחת מטוס חד מנועי מדגם "אנ־2" ליד חופי האי גוטלאנד בים הבלטי, במחצית הדרך מחוף בריה"מ לחוף השוודי. המטוס צלל במים לא עמוקים והטייס הצליח להחלץ מתוכו בעזרת דייגים שוודיים. את דרכו מאזור סמוך לריגה לאי גוטלאנד עבר בטיסה נמוכה מעל לפני המים כדי להתחמק מן הראדאר הסובייטי. הטייס בן ה־24 היה בעבר טייס חברת "אירופלוט" ויתכן כי הטיס גם מטוסים צבאיים. קרוב לוודאי ששוודיה תסרב להסגיר את הטייס לבריה"מ, אך תחזיר את המטוס שנפגע קשות בעת נחיתת האונס בים. בצילום: ספינה שוודית ליד המטוס השקוע. (כתב: אליהו הובר; צילום: איפי)

יומים בכלוב האריות

יוהאנסבורג (ע"ד). מייק אוסטרלאק הגג ביום ה את יום הולדתו ה־28 בכלוב, בחברת עשרה אריות.

אוסטרלאק, המקווה להגיע לשיא של 64 יום, בילה עד כה 54 יום בכלוב שבפארק החיות הארטביספורט, צפונית ליוהאנסבורג. הוא שוהה עם האריות, במטרה לגייס בדרך זו כספים לרכישת שתי גורילות נוספות לפארק החיות.

שחורים וחסידים יסיירו יחד ברחובות שכונה בברוקלין

ניו־יורק (עסט"א). עדת החסידים בשכונת קראון הייטס בברוקלין הגיעה לכלל הסכם עם האוכלוסיה השחורה במקום בדבר הפעלת סיורים משותפים לשם הגנה מפני הפשיעה הגוברת בשכונה.

לפי כל הסימנים הביא ההסכם ליישוב המחלוקת, שהיתה נטושה במשך שנים בין החסידים לבין השחורים, בגלל הפעלת סיור של היהו־דים בלבד.

הסיור היהודי פעל בחסות הקהילה היהודית של קראון הייטס, שנוסדה ע"י תנועת חב"ד של חסידי לובביץ', אשר המרכז העולמי שלה שוכן בשכונה זו.

הסיור החסידי היווה בעבר את אחד הגורמים העיקריים להתגברות המתיחויות בין החסידים לבין הש־חורים בקראון הייטס. השחורים טענו, כי הסיור היהודי נוהג לעצור שחורים ללא אבחנה ברחובות הש־כונה ולדרוש מהם להזדהות.

עכשיו הגיעו שתי העדות לכלל הסכם, בפגישה שהתקיימה ביום ד' שעבר בעיריה. לפי ההסכם יופעל סיור משותף לחסידים ולשחורים, בחסות המשטרה המקומית. ביום ד' הבא עומדים נציגי שני הצדדים להיפגש עם קציני משטרה בכירים כדי לדון בנוסח חברי הסיורים ואימונם.

הרב ישראל רוזנפלד, מנהל מועצת הקהילה היהודית בקראון הייטס, אמר כי לשכונה יש היסטוריה ארוכה של סיורים משותפים, אשר לא החזיקו מעמד. עם זאת ציין רו־זנפלד, שאם אמנם יסייע הסיור המשותף להפגת המתיחויות הבין־עדתיות בשכונה, הרי תקרא הקהילה ליהודים להצטרף אליו במספרים גדולים יותר.

פיגוע בטירול האיטלקית נגד איטלקים

מאת הולדה ליברנומה
סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). פיגוע מכוון נגד תושבים איטלקים בוצע אתמול בדרום טירול האיטלקית, בפעם החמישית בתוך שבוע אחד, בידי קיצוניים מהמיעוט האוסטרי. הפעם הונח חומר נפץ בפרבר־מגורים בעיר מראנו, המיושב בעיקרו על ידי איטלקים. כמו בפגי־עים הקודמים לא היו אתמול נפ־געים, אך נגרם נזק לרכוש.

באחרונה חידשו קבוצות של קיצוניים את הטרור כאמצעי לחץ לקבלת דרישתם לעצמאות מאיטליה.

לפי הירחון הניאו־נאצי "דאר־טירולר" היוצא לאור בגינזבורג, כבר חתמו יותר ממאה מלונאים בדרום טירול על התחייבות שלא לארח בעלי אורחות איטלקית.

שוטרת צרפתיה חמושה בנשק אוטומטי ולבושה אפוד מגן ניצבה אתמול במחסום משטרתי ברחוב המוביל למשרד החוץ הצרפתי בפאריס, כדי לאבטח נציגים ושרים מארצות המערב שהתכנסו שם לדיונים (צילום: איפי)

הפלה — בצו של בית המשפט

לונדון (ע"ד). בית משפט בריטי נתן סמכות לרופאים לעשות הפלה מלאכותית לאשה הלוקה בתסמונת דאון. היא בת 25, אך "גילה השיכלי" כשלוש וחצי בלבד.

הביון הסובייטי השיג ביפן ציוד משוכלל

יאפשר להתקין מדחפי צוללות בצורה שתקשה על גילויין

טוקיו (ע"ד). משטרת יפן הודיעה, כי הביון הסובייטי עמד מאחורי מבצע רב־היקף להשגת טכנולוגיה מתקדמת של מכונות־כלים מיפן, אשר שימשו לשכלול הצוללות הסובייטיות.

לדברי המשטרה היפנית מדובר בארבע מכונות, אשר נרכשו ביפן באורח בלתי חוקי בשנים 1983 ו־1984. לדברי היפנים כבר הספיקו הסובייטים להתקין מכונה אחת מן הארבע במספנות הצי הבאלטי של בריה"מ בקרבת לנינגראד.

משטרת טוקיו מסרה, כי פקידים של חברת "טושיבה" היפנית ביקרו פעמים מספר במספנות בלנינגראד כדי לפקח על התקנת הציוד, לאחר מכירתו לבריה"מ. שני פקידים של החברה נעצרו ביום ד'.

הכלים שבהם מדובר מסוגלים לכסות וללטש את כנפי המדחפים של כלי שייט בצורה המצמצמת מאוד את הרעש שהם מקימים. מומ־חים צבאיים ציינו, כי הרעש הנגרם על ידי סיבוב המדחפים במים משמש לזיהוי כלי שייט והתחקות על עקבותיהם. הדברים אמורים במיוחד לגבי צוללות בעלות הנעה גרעינית, העולות רק לעיתים רחוקות על פני המים.

הצלחת הסובייטים להשיג כלים שבעזרתם ניתן לצמצם את רעש המדחפים עשויה לשבש את מאמצי המערב להתחקות על עקבותיו של צי הצוללות הגרעיניות הסובייטיות ברחבי תבל.

מנהיגי הגוש הקומוניסטי דנים במזרח ברלין על פירוק הנשק

מזרח־ברלין (ע"צ וע"ד). ועידת פיסגה של הגוש הקומוניסטי, בהשתתפות מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב ומנהיגיהן של שש המדינות האחרות החברות ב"ברית ורשה", נפתחה אתמול במזרח ברלין.

הועידה מתקיימת על רקע חילוקי דעות בין מזרח ומערב בעניין הכוחות המזוינים הקונבנציונליים וקוצר רוחם של הסובייטים לגבי עמדות המערב בעניין הפיקוח על הנשק הגרעיני.

מנהיגי הגוש הקומוניסטי מתכנ־סים במסגרת "הועדה הפוליטית המייעצת של ברית ורשה", הגוף העליון של הברית הצבאית הזו, המאגדת בתוכה את הארצות הקו־מוניסטיות של מזרח אירופה.

במרכז הדיונים עומדת שאלת פירוק החימוש, ודובר מזרח גרמני הגדיר את הכינוס כבעל חשיבות ראשונה במעלה להבראת המצב הבין־לאומי.

המנהיגים הקומוניסטיים הגיעו למזרח ברלין שלשום, בעת ששרי ההגנה של נאט"ו, שהתכנסו בבר־יסל, סיימו את ועידתם שם בקריאה להגדלת ההוצאות על החימוש הקונבנציונלי.

גורבאצ'וב אמר ביום ג' בנאום בעצרת פוליטית בבוקרשט, כי המערב מציב מכשולים בפני השגת הסכם על צימצום החימוש הגרעיני. עם זאת הוסיף, כי הוא מקווה שאפשר יהיה להגיע עוד השנה לכלל הסכם בין מעצמות־העל בעניין סילוק הטילים הגרעיניים לטווח בינוני.

צו מעצר נגד ערפאת הוצא באיטליה

מאת הולדה ליברנומה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). צו מעצר הוצא אתמול נגד יאסר ערפאת באשמת סחר בלתי חוקי בנשק. זהו צו המעצר השלישי שמוציא השופט המחוזי בונציה, מסטלוני, נגד יאסר ערפאת בהקשר של אספקת נשק לבריגדות האדו־מות בשנות ה־70. שני הצווים הקודמים בוטלו בעבר על־ידי בית המשפט לערעורים מסיבות פורמ־ליות. מעתה, אם יגיע ערפאת לאיט־ליה הוא ייעצר.

יפן מפרסמת היום תכנית חרום לאיזון הסחר שלה עם ארה"ב

טוקיו (ע"ד). יפן מתכוננת לפרסם היום תוכנית־חרום הכוללת "עיסקת חבילה" כלכלית בהיקף של 35 מי־ליארד דולר, שמטרתה לחזק את הכלכלה היפנית ולפייס את ארה"ב — מסרו אתמול פקידים של הממשלה היפנית בטוקיו.

ראש ממשלת יפן, יאסוהירו נאקו־סונה, יביא את תוכנית "עיסקת החבילה" לוועידת הפיסגה הכלכלית, העומדת להתכנס בחודש הבא בוונציה, כמאמץ לבלום תוקפות נוספות על ארצו בשל העודף המסחרי העצום שלה ביחס לשאר ארצות תבל.

משערים כי "עיסקת החבילה" תכיל קיצוץ מיסים בהיקף של לפחות אלף מיליארד ין (כ־11 מי־ליארד ש"ח) וקיצוץ בהוצאות לעבו־דות ציבוריות, כמו סלילת כבישים, בסך אלפיים מיליארד ין (כ־22 מי־ליארד ש"ח).

כמו כן מצפים, כי במסגרת התו־כנית תקציב ממשלת יפן כמיליארד דולר לצרכי יבוא של סחורות שונות, ממטוסים ועד מחשבי־על, בעיקר יבוא מארה"ב.

יפן עומדת לנקוט את הצעדים החדשים נוכח הלחצים שהפעילה ואשינגטון על טוקיו בשל הגירעון במאזן המסחרי של ארה"ב עם יפן.

אנשי עסקים בכירים ביפן הדגישו, כי הכרחי להקטין את העודף העצום במאזן המסחרי היפני עם שאר ארצות תבל, [illegible] ייצא מכלל שליטה.

מאסר לחייל שבדה סיפור שנחטף

(ע). סמל דרוזי המשרת בצה"ל, שבדה סיפור שנחטף על מנת להצ־דיק היעדרות מהשירות, הורשע אתמול בבית הדין הצבאי־צפון בה־תנהגות שאינה הולמת ובמסירת ידיעה כוזבת.

הסמל, אשר נעדר משך שלושה ימים מיחידתו, בדה סיפור כי בהיותו טרמפיסט בדרכו לבסיס נחטף על ידי אלמונים שניסו לחטוף ממנו את נשקו. נשיאת בית הדין הצבאי אלוף משנה ניל פלך גזרה על הנאשם חודש מאסר בפועל ועוד חודשיים מאסר על תנאי וכן הורדה לדרגת טוראי.

איראן: ארה"ב ירטה מטוס נוסעים שלנו

ואשינגטון (ע"ד). שגריר איראן באו"ם, רג'אי חוראסני, טען אתמול כי מטוס נוסעים של איראן יורט ביום ג' שעבר ע"י מטוסי קרב אמריקאיים. "אנחנו חושבים שהיה זה מעשה בלתי חוקי," אמר.

ערך את העמוד: אוריאל רייננולד

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מספר 22/87 שהת־קיימה ביום 28.5.87 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 180,000 ש"ח זכה המספר 574955.

הפרס המצטבר בסך 300,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 580,000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך 12,000 ש"ח זכה המספר: 844846.

בסך 6,000 ש"ח זכו המספרים: 287417 638378.

בסך 300 ש"ח זכו המספרים: 073781; 088710; 116407; 137005; 192183; 210817; 226035; 226345; 234211; 242262; 262481; 336931; 343009; 360481; 362048; 365848; 379556; 386843; 417168; 418953; 446630; 457955; 524307; 533577; 583424; 595083; 629069; 642750; 664448; 708797; 722005; 737993.

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 4417; 8610.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 116; 331.

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 274; 833; 994.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיי־מים בספרה 5 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך 5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 008; 014; 037; 090; 109; 129; 200; 226; 262; 297; 341; 406; 429; 470; 504; 507; 514; 574; 658; 664; 740; 822; 828; 865; 892; 966.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 00; 02; 04; 05; 09; 18; 28; 29; 30; 32; 37; 43; 45; 47; 50; 64; 65; 68; 74; 75; 76; 80; 83; 96; 97.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

בצער רב ובגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של

מרת [illegible] פרוכט ע"ה

רעיית ר' שמואל הכהן פרוכט יבלחט"א

ההלויה תתקיים היום יום שישי, א' סיון התשמ"ז, 29.5.87 בשעה 12.00 בצהרים בבית העלמין בסנהדריה, ירושלים

המשפחה המתאבלת:
בעלה: שמואל הכהן פרוכט
בתה וחתנה: הלן ומנחם זהרי
הנכדים: אבלין ובעלה ראובן שמיע, חנן רוזנצויג, שלמה והנינים

יושבים שבעה בבית המנוחה, רח' מוקלוב 18, ירושלים

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

אינג' דוד הוניגווכס ז"ל

ב"ר מאיר ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול יום חמישי כ"ט אייר תשמ"ז 28.5.87

אבלים: אחיו: ד"ר פביאן הוניגווכס
גיסותיו וכל בני המשפחה

בצער וביגון אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אסא לפן ז"ל

ההלוויה תתקיים היום יום שישי א' סיון תשמ"ז 29.5.87
בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בסביון

אשתו, ילדיו, אחיו ונכדיו

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אמי וסבתנו היקרה

שרה הוכברג (לדרמן)

בת יהודה ואיטה וולף ז"ל
משידלוביץ – פולין

ההלוויה תתקיים היום יום שישי א' בסיון תשמ"ז 29.5.87 בשעה 12.00 בצהר־יים בבית העלמין בקריית־שאול
השבעה בבית בן המנוחה רח' מרדכי 15 רמת־השרון

אבלים: בנה וכלתה: שמוליק וציפי הוכברג
הנכדים: טלי, עינת וחיליק
ומשפחות הוכברג, קופמן וינגרוד הרצברג

הודעה על מכירת כלי עבודה ומכשירי חשמל בירושלים ע"י כונסי נכסים

כונסי הנכסים של בנימין ברדנוב מציעים למכירה תכולת מחסן של בנימין ברדנוב.
התכולה כוללת מכשירי חשמל, כלי עבודה, כלי בית וציוד צילום.

ניתן לראות את הציוד הנ"ל בבנין חברת רוטופלס בע"מ באזור התעשייה בתלפיות, ירושלים, ביום ו' 5.6.1987 בין השעות 12.00 — 10.00 ולהציע הצעות לרכישת הציוד כולו. אין במודעה זו התחייבות כלשהיא למכור את הציוד או לקבל את ההצעות הגבוהות ביותר או כל הצעה שהיא.

אהוד גוט, עו"ד   יחיאל גוטמן, עו"ד
כונסי הנכסים של בנימין ברדנוב

בבית המשפט המחוזי בת"א־יפו
תיק אזרחי 298/86   תיק המרצה 3141/87
בעניין: "הספקה" חב' מרכזית לחקלאים בע"מ (בפירוק).

הזמנה לקבלת הצעות

מוזמנות בזה הצעות לרכישת חלקה 84 בגוש 11666 ששטחה 1002 ממ"ר על המבנה הבנוי עליה, כמות שהוא ובמצבו הנוכחי.

החלקה נמצאת באזור הצ'ק פוסט בחיפה בכביש מצה זו. המבנה הוא בן 2 קומות וכולל מעלית מסחרית. ניתן לבקר במקום בתאום מראש עם הח"מ וכן לקבל ממנו פרטים נוספים.

מ.ע.מ. יחול על הקונה.

הצעות בכתב בצרוף המחאה לפקודת הח"מ בשעור 10% מגובה ההצעה יש להגיש אל הח"מ עד ליום 26.6.87 בשעה 12.00. הפקדון יחולט לפקודת הח"מ אם המציע יחזור בו מהצעתו. נוסח ההצעה יהיה בטופס שיימסר אצל הח"מ.

* אין הח"מ מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.
* המכירה כפופה לאישור ביהמ"ש המחוזי בת"א־יפו.

סולי ש. וואנו עו"ד
בתור כונס נכסים על הנכס
רח' הבנקים 3, חיפה 33261
טל: 04—534501 פקס: 534504

הופיע!

WE REPRESENT IN ISRAEL & ABROAD 1986-87

"אנו מייצגים בישראל"
מדריך מסווג של החברות המייצגות חברות בינלאומיות בישראל ומוצריהן
170 עמודים בכריכה מהודרת
להשיג ברשת חנויות סטימצקי

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חבר
המחלקה המשרדית
דחוף למחלקה המשרדית
דרושים:
1. בהרצליה — מזכירה מנוסה דו־לשונית + הדפסה במעבד תמלילים י.ב.מ. פי.סי. עברית/אנגלית, 5 ימים בשבוע יום עבודה מלא.
2. בהרצליה — מזכירה עברית מנוסה + ידע בהדפסת י.ב.מ. פי.סי. 5 ימים בשבוע, יום עבודה מלא.
3. קלדניות מסוף י.ב.מ. + דאטה + אלביט. אפשרות לעבודה במשמרות.
4. כתבניות למעבדי תמלילים י.ב.מ. — וורדמיל, וורדסטאר, אי.בי. איינשטיין ומעם — נסיון קודם בעבודה של שנה לפחות.
5. כתבניות עברית/אנגלית מנוסות לעבודה מיידית.
נסיון קודם חובה, תנאים טובים – שכר גבוה, עבודה מעניינת ויחס אישי
משרדנו פתוח כל יום בין השעות 08.00-18.30
תנאים טובים ויחס אישי.
לראיון יש להביא המלצות ותעודות.
תל־אביב, בן יהודה 100, טל: 03-221214, 03-227109

כרסמים/חרטים
בעלי נסיון על מחרטות אוניברסליות ו־CNC
קוראי שרטוט טכני.
עבודה בטולכנסים קטנים.
פרופיל 72 ומעלה.
למתאימים שכר גבוה במיוחד ותנאים סוציאליים הכוללים:
חופש, הבראה, ימי חג, מתנות, ביטוח מחלה
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו בתל־אביב, גורדון 88, טל 03-222266, 03-245541, 03-240878
דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל־אביב • ירושלים • באר־שבע
רחובות • אשדוד

חבר
מיסודה של חבר המתרגמים
המחלקה הטכנית
• כרסמים/חרטים – נסיון מעל 3 שנים, פרופיל מעל 72, לעבודה במפעל ביטחוני במרכז.
• מלחימות־מתוחות מנוסות ת.סוציאליים, שעות + ארוחות + שכר גבוה + בונוסים.
• גרפיקאיות/ים מנוסות/ים (ביצועיסטים) נסיון חובה. תנאים הולמים.
• צבעי תעשיה מנוסה, לאזור יבנה. תנאים מעולים.
• צבעים מנוסים לאזור יבנה. תנאים מעולים!
• שרטטי בנין אדריכלות מנוסים.
• דפס משי – ידע בתמרור ושילוט, הליכי הקרנה.
• מבקר/ת איכות מנוסה, רכיבים/כרטיסים, העבודה בהרצליה, תנאים מעולים.
• עוזר יעוד – למפעל תעשייתי. העבודה בתל־אביב, חולון, 3 משמרות, שכר גבוה.
• מלגזן מנוסה לעבודה בתל־אביב, חולון.
• מעצבת חלונות ראווה ופנים, מנוסה בתחום הריהוט והעץ.
תל־אביב, בן יהודה 100, טל: 03-221214
ירושלים, ינאי 6, טל: 02-234265
חיפה, שמריהו לוין 5, טל: 04-663966

אמניר
תעשיות מיחזור
דרוש
עובד טכני/אחזקה
עם נסיון ורקע בציוד תעשייתי
לכתוב לת.ד. 2564 חיפה

למוסד ממלכתי בירושלים
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
דרישות המשרה:
מנהל חשבונות מדופלם
נסיון של 8 שנים לפחות
בניהול חשבונות בהיקף נרחב
נא להתקשר לטלפון 03-339228
סודיות מובטחת

הלוח הארצי | הארץ חדשות

לא.י. רשף הנדסת אלקטרוניקה בע"מ
דרושים
עובדי ייצור עם נסיון בחיווט W W הלחמה והרכבה
טל: 08-465502/3

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

במרכז מחקר מיקרואלקטרוניקה

מהנדס/ת אלקטרוניקה

תאור התפקיד:
מחקר, פיתוח ותכן של מעגלים אלקטרוניים מונוליטיים לעיבוד אותות. פיתוח והפעלה של מערכות מדידה מבוקרות מחשב בתחום האנלוגי והספרתי. אפיון התקני מוליכים למחצה ומעגלים אינטגרליים. העבודה נעשית במסגרת צוות מדעי גדול.
הכישורים הדרושים:
– רצוי בוגר/ת הטכניון הפקולטה להנדסת חשמל (אפשרי גם חסרי ניסיון). כולל סטודנטים העומדים לסיים לימודיהם ביוני 87.
– בעל/ת הישגים אקדמיים מעולים.
– רצוי ניסיון בתכנון והפעלת מערכות מבוקרות מחשב.
– לאחר שרות צבאי.
– נכונות לעבודה בשעות נוספות.
הערה: למועמד/ת מתאים/ה קיימת אפשרות של השתלמות לתואר גבוה. כפוף לתקנות בהדיס ללימודי מוסמכים.
מכרז מס' 59-86
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף העתקי תעודות הסמכות את ציוניהם אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, ק. הטכניון חיפה 32000 עד יום 7.6.87 בציון מס' המכרז.

לאגף החשב במוסד בנקאי בירושלים
דרוש/ה
1. חשבונאי/כלכלן
מרכז נושאים פיננסיים באגף.
2. כלכלן תפקידים כלכליים אחראיים
בעלי השכלה אקדמאית בתחומים אלו
מתבקשים לפנות לקביעת ראיון
לטלפון: 02-237931-2, 02-242445

טרומאסבסט
חברה להרכבת מבנים טרומיים בע"מ
למפעלנו בעכו
דרוש/ה
איש מכירות
* בעל ניסיון בשיווק מבנים מתועשים
נא לפנות טלפונית
04-911615 בימים א'-ה'

למוסך סיטרואן – זני יעקב
דרושים
מכונאים ועובדים
אחרי צבא
אפשר גם מתלמדים
טל: 08-462642

לחברה מסחרית בירושלים
דרושה
מזכירת הנהלת חשבונות
הכישורים הדרושים:
★ בוגרת 12 שנות לימוד
★ ידע בהנהלת חשבונות סוג 1 לפחות
★ נסיון בעבודת מחשב וקלדנות
★ גיל עד 40 שנה
★ ידיעת השפה העברית כולל הדפסה
המעוניינות מתבקשות לפנות לת.ד. 1416 חיפה בצרוף קורות חיים וממליצים

מועצה מקומית שפיר
מכרז
מכירת רכב
★ פולקסוואגן מסחרי דגם 281 שנת ייצור 1980 אחרי אוברול
★ רנו 4 מסחרי 1978
★ סובארו 1300, 1980 (מנוע לא תקין)
מועד אחרון להגשה 12.6.87
בדבר פרטים יש לפנות לרכז התחבורה יוסי אהרון
☎ 051-885137

לכתר־פלסטיק
במבשרת ציון
דרושה
מזכירת מפעל
תאור התפקיד:
ניהול שוטף של המשרד
6 ימי עבודה מ– 8.00–17.00 אחה"צ
כישורים דרושים:
★ תושבת ירושלים או הסביבה
★ הדפסת עברית ואנגלית במעבד תמלילים חובה, רצוי ידע בהנהלת־חשבונות
★ רשיון נהיגה חובה
לקביעת ראיונות נא להתקשר ליעקב טראוב 02-343986/987

דרושים מאבטחים
בוגרי צבא,
ליחידת האבטחה
של משרד המשפטים
ובתי המשפט,
שכר הוגן למתאימים.
לקביעת ראיון נא להתקשר
לאריה 02-270208, 02-270364

לפר"ח - פרוייקט החונכות של הסטודנטים בישראל
דרוש
מנהל פרוייקט לטכניון
כישורים ודרישות:
★ נסיון אירגוני מנהלי ויכולת מוכחת בהפעלת צוות עובדים גדול.
★ רצוי נסיון בעבודה במסגרות חינוך בלתי פורמליות.
★ הבנה והכרת מערכת החינוך ויכולת לנהל מגעים עם גורמי חינוך רבים.
★ בעל תואר אקדמי.
★ מגורים בקרבת מקום.
נא לפנות לפר"ח, קריית הטכניון
טל. 04-292434 / 04-293401 לפנות לרבקה

· לבי"ס מקיף א' אשדוד
דרושים
מורים ל:
- מכונאות רכב
- טקסטיל
(למגמת אופנה)
לפנות לטל. 055-32116/7/8
ת.ד. 2276 אשדוד

לבזיעות אפיים בע"מ
דרוש
מנכ"ל
החברה מעסיקה כ־300 סטודנטים בשנה ומתפתחת בתחומים נוספים.
הכישורים הנדרשים:
כושר אירגון וניהול צוות עובדים, כושר שיווק וניהול משא ומתן עם גורמי חוץ, יחסי אנוש מעולים, השכלה ונסיון בתחומים הרלוונטים.
מועמדים/ות יפנו טלפונית ל–02-882230
בין השעות 10.30–14.30

שופר־סל
לסניפי חיפה
דרושות אחראיות צוות קופאיות
התפקיד כרוך באחריות על צוות הקופאיות בסניף ורישום דוחות כספים, קיום קשר עם הבנק ועם המשרד הראשי
* נסיון קודם כקופאית - הכרחי
* ידע בהנדה"ח - יתרון
* הכשרה תינתן במקום
המעוניינות מתבקשות לפנות למר חיים שטיינברגר בהיפרכל צומת קריית־אתא בימים ראשון ושני 13.5.87, 1.6.87
בין השעות: 14:00 - 17:30
נודאה על העדיפות לשעות הבקרים כאחד

ארדט
חברה לביטוח בע"מ
דרוש
מנהל חשבונות מוסמך
ניסיון בביטוח – יתרון
נא לפנות בצירוף תולדות חיים, בכתב יד, ל"ארדט" חברה לביטוח בע"מ רחוב שמאי 13 ירושלים

שופר־סל
לסניף נווה ירושלים
דרוש/ה
עובד/ת מחלקת ירקות
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף
רח' נוות פינת שד' הרצוג ירושלים
☎ 02-637303

MOTHER TONGUE ENGLISH
WILL TRAIN TO TEACH ENGLISH
JULY; AUGUST.
CALL
SPOKEN ENGLISH ULPAN
055-24211

חברת מלונות דן בע"מ
למלון דן פנורמה חיפה
דרוש/ה
אופה/עוזר אופה
מתאימים יפנו
למנה"כ
בטל 04-352222

תאגיד מדרשת שדה בוקר
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת כספים
בוגר/ת כלכלה / חשבונאות
עם נסיון של שנתיים לפחות.
אחריות - למערך הכספים, תקציב, מאזנים חמתסנים, הנהלת חשבונות וכיו"ב.
הדרוג - מדעי החברה.
הדרגה - בהתאם לנתוני המועמד.
כפיפות - למנהל הכללי של התאגיד.
אפשרות של מגורים במקום.
הצגת מועמדות עד 10.6.87 בכתב יד עם פרוט קורות חיים, נסיון, תעודות והמלצות.
לפנות למנהל כח־אדם - מדרשת שדה בוקר
ד.נ. הר הנגב מיקוד: 84993
טלפון: 057-35333 או 057-86086

למוסדות החינוך במדרשת שדה בוקר
דרושים
לביה"ס היסודי, ולביה"ס התיכון
★ **מורה לאנגלית**
מועמדים יפנו למנהלת ביה"ס היסודי
בטלפון: 057-86085 או 057-86960

לביה"ס התיכון לחינוך סביבתי
★ **מורה לארכיאולוגיה והסטוריה**
לפנות למנהל ביה"ס התיכון
טלפון: 057-86009
★ מגורים במקום.

יוסי אליהוא
מנהל כללי

דרושים
לסניף והיפר שוק
תנובה בצפת
דרוש
עובד בכיר
★ השכלה תיכונית מלאה, רצויים קורסים נהוליים או מסחריים.
★ ניסיון בניהול צוות עובדים תוך קיום יחסי אנוש נאותים
★ תושב צפת וסביבתה הקרובה
מועמדים מתאימים ייפנו בכתב לת.ד. 1211 חיפה בצרוף קורות חיים ופרטים על השכלה וניסיון
– סודיות מובטחת –

להפעלת שירות משלוחים
בשקם– ירושלים
מחנות שקם ברוממה–
לבתי הלקוחות
ברחבי ירושלים
== מתבקשות הצעות מבעלי נסיון ==
לשרות משלוחי בית
עם רכב מסחרי מתאים.
לפרטים:
שקם י-ירושלים, רח' יפו 234, מר גיא

האגודה לפיתוח ולשיפור שירותים לילדים מוגבלים ומפגרים בישראל
דרוש
מנהל
למעון פנימייתי חדש לנכים
(המעון יהיה קשור למוסדות אקדמיים וישמש מקום התמחות לסטודנטים בתחומי השיקום)
דרישות המשרה:
– השכלה אקדמאית בתחום השיקום, פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית או מינהל ציבורי
– ניסיון בניהול צוות רב־מקצועי ובמינהל
– רצוי ניסיון בניהול מעון, פנימיה או מוסד
– רצוי ניסיון בעבודה עם נכים
נא לפנות בציון "מנהל מעון" עם קורות חיים מפורטים לת.ד. 3489 ירושלים, לא יאוחר מ־12.6.87

לקרן קיימת לישראל
דרוש/ה
עוזר/ת באגף התקציבים 11/87
דרישות המשרה:
השכלה אקדמית בכלכלה וקורסים בהנהלת חשבונות; נסיון בעריכה ובמעקב אחר ביצוע תפקידים, באיסוף נתונים כלכליים, ניתוחם; בניהול חשבונות וכיו"ב
מקום מגורים בירושלים
מועמד/ת מתאים/ה הממלא/ת אחר הדרישות הנ"ל
יפנה בכתב עד ליום 10 ביוני 1987, בצרוף מפורט של תולדות חיים השכלה ונסיון לת.ד. 283 ירושלים
ולציין על גבי המעטפה מרכז למשרה...

לגולדפרוסט
דרוש
מחסנאי ראשי
בעל נסיון ורקע טכני ידע בהפעלת מחשב
המעוניינים יפנו לטל: 053-84449 למוטקה

מוסד חינוכי דתי בירושלים
מחפש
עוזר/ת מנהלי למנהל
כישורים נדרשים:
* השכלה על תיכונית
* יכולת ניהול התכתבות בעברית ובאנגלית
היקף המשרה כ־20 שעות לשבוע
השכר ייקבע בהתאם לכישורי המועמד
טל לפגישות בערב 02-718502 (קובי)
02-720790 (שמעון)

לחברה קבלנית
דרוש
מנהל עבודה
בעל ותק 5 שנים
לעבודות בנין
טל: 02-812024
02-812037

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור למעביד לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

קבוצת חן בע"מ
דרושה
מעבדת תמלילים־עברית
★ משרה מלאה
★ שעות גמישות
★ תנאים טובים למתאימה
☎ 02-226385

לביה"ס מקיף אורט ע"ש גולדווטר אילת
דרוש
מנהל ביה"ס
בעל נסיון במינהל חינוכי, בעל השכלה אקדמית. רצוי בתחום הטכנולוגיה.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לאורט ישראל, המנהל טכנולוגי־פדגוגית, ת.ד. 16087 תל־אביב (61160) עבור "מנהל בי"ס אילת"

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
מנהל מכשור וחשמל
תאור התפקיד: תכנון, ניהול וביצוע עבודות אחזקה ופתוח בתחום הבקרה התעשייתית, מכשור וחשמל.
כשורים:
* מהנדס חשמל / מכונות שהתמחה בבקרה התעשייתית ובאוטומציה
* ניסיון בן 6 שנים לפחות בתכנון, בנהול ובפקוח על פרוייקטים בנושאי מכשור וחשמל בתעשייה.
* ידע נרחב באלקטרוניקה תעשייתית, מערכות בקרה ממוחשבות וחשמל.
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם.
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

יותר טוב מנפאואר
לסניף ירושלים
החבצלת 5, א'-ה' 09:00-14:00
טל: 02-233436
דרושים
מזכירות עברית/אנגלית
אם את טובה באנגלית כמו בעברית, יודעת להדפיס
ויש לך היכרות עם עבודה במחשב...
יש לנו הרבה להציע לך:
★ עבודה מעניינת
★ הכנסה גבוהה
★ תנאים מצויינים
★ קורס עיבוד תמלילים - חינם
פנו אלינו בהקדם - זה משתלם
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

לבית הבראה
יערות הכרמל – חיפה
דרוש
טבח
עם נסיון וידע באפיה
המתאימים יתקשרו למנהל המטבח
04-229144 בשעות 8.00-12.00

שופר־סל
לסניף רמת אשכול ירושלים
דרוש/ה
עובד/ת מחלקת בשר
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף
רח' פארן רמת אשכול ירושלים
טל: 02-814166

לסרט מנחם בירושלים!!!
של מנחם גולן
עם כוכבים בינלאומיים
דרושים
גברים/ות
בכל הגילאים. להביא תמונה.
בן יהודה 3 ק"ג ירושלים
☎ 02-224957

דפוס המקור ירושלים
מוכן להקנות את
מקצועות הדפוס על כל שטחיהם
לצעירים יוצאי צבא
עם 10 שנות לימוד לפחות, בעלי מוטיבציה במקצוע יצירתי מתקדם.
הלימודים יתקיימו באורח אינדיבידואלי, במסגרת העבודה הסדירה של המפעל ותוך כדי עבודה מעשית
* תנאים טובים,
* משכורת התחלתית סבירה
* סיכויי קידום
המעוניינים יפנו אישית לדפוס המקור, רחוב בר אילן 22 ירושלים

מרכז קהילתי רמות־אלון
דרושים
★ *רכזת הגיל הרך, 1/2 משרה* – *רצוי בוגרת תכנית שוורץ+נסיון*
★ *מורים למוסיקה ולבלט* – *לביה"ס למוסיקה, לשנת הלימודים תשמ"ח*
★ *מורים לספורט ואומנויות* – *לשנת הלימודים תשמ"ח*
★ *רכזים ומדריכים לקייטנת קיץ*
★ *מצילים לבריכה*
★ *עובדי נקיון – סטודנטים*
★ *קופאי*
★ *קופאי לבריכה* – *רצוי פנסיונר*
★ *גנן* – *למשרה חלקית*
לפרטים נוספים נא לפנות בטלפון
02-861803 02-868667 02-867662

יעל תכנה ומערכות
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל
דרוש/ה
תוכניתן IBM/PC
בעל נסיון של שנה ב־DBASE III+
מקום העבודה – חיפה
לפנות לשחר מיום א' 03-5323186-9
או בכתב.
רח' בן גוריון 22, גבעת שמואל 51905

לחנות כיתן סנטר בתלפיות
דרושות:
1. קופאיות
לעבודה לפי שעות (מתאים לסטודנטיות)
2. פקידה
לחצי מישרה חרוצה, זריזה, ובעלת ידע בהנהלת־חשבונות
לקביעת ראיון טל' 02-718028
לרענן או ישראל

למתנ"ס בית פרנקל המחודש
דרושים
★ **מדריכים ומרצים** לקייטנת קיץ
★ **מורים / מדריכים** למוסיקה, ספורט ואומנויות לשנת הפעילות תשמ"ח
★ **מורים / מדריכים** לתכניות העשרה בבתי הספר לשנת הלימודים תשמ"ח
★ **מדריך חברתי לנוער**
לפרטים טל: 02-824529, 02-813414

לקהילת רמות ציון
דרושה
גננת
לשנת תשמ"ח
לגן ילדים לבני 3-4 בקהילה מסורתית דו־לשונית בגבעה הצרפתית. לגננת המוסמכת (או למורה) המתאימה יהיה ניסיון בעבודה עם הגיל הזה. לה תהיה חמימות ואהבת ילדים וגישה חינוכית יצירתית. היא תהיה בעלת גישה חיובית לאורח חיים מסורתי.
על המעומדות לפנות לוועדת הגן בקהילת רמות־ציון. ת.ד. 18162 ירושלים (טלפון 816303) עד תאריך 7.6.87

★ **מבקר הרכבה אלקטרוני**
ידע בקריאת שרטוט ובעל ניסיון לאזור אשדוד ורחובות
★ **חרט רגיל** (קונבנציונלי)
בעל 3 שנות ניסיון לפחות לאשדוד ורחובות.
★ **הנדסאי מכונות**
לזיווד אלקטרוני בעל ניסיון לאשדוד ורחובות
★ **הנדסאי מכונות**
לתכנון מכני ניסיון הכרחי לאשדוד ורחובות.
★ **צבעים**
מטוסים למפעל מבוסס לאשדוד ורחובות.
★ **מיכנאי מטוסים**
לאשוד ורחובות
★ **מעבדת תמלילים**
עברית/אנגלית מעולה על וונג לעבודה ברשל"צ לפנות לרחובות.
★ **קלדנית**
(ניסיון צבאי) IBM 63 לאשדוד ורחובות.
★ **מסגר**
מכני בוגר בי"ס מקצועי לעבודות מתכת אפשרות לקביעות.
★ **רתך**
ארגון 3 שנות ניסיון לפחות בריתוכי אלומניום יכולת קריאת שרטוט פרופיל 72 ומעלה לעבודה בתנאים מעולים.
★ **מסגרים**
עם ניסיון בריתוכי חשמל/co2/ אוטוגן למיגוון עבודות.
★ **יוצאי צבא**
בעלי פרופיל 72 ומעלה לעבודות ניקוי מטוסים 5 ימים בשבוע ארוחות והסעות מובטחות.
★ **עובדי תהליכים**
ממתכת בוגרי בתי ספר במגמת מכניקה פרופיל 72 ומעלה ל־5 ימי עבודה בשבוע ארוחות והסעות.
למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאלים מלאים
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו באשדוד רוגוזין 8 – 32221, 055-33644
ברחובות הרצל 08-455904
12 שנות עבודה ונסיון לרשותך
דנאל בע"מ
החברה לשירותי כח אדם
תל־אביב • ירושלים • באר־שבע
רחובות • אשדוד

למרכז קהילתי עירוני "שפרינצק" קרית אתא
דרושים למפעלי הקייט
★ **מורים, מדריכים, סטודנטים, מציל, שומרים, איש עזרה ראשונה**
לשנת הפעילות תשמ"ח
★ **עוזר למנהל המרכז**
★ **מנחה ומעבד מוסיקלי לפעוטות ומר**
★ **מזכירה** — מנהלת חשבונות, ידיעה טובה בהדפסה
★ **להדרכה בחוגים — מורים** לכאוו, בלט, מחול אירובי, טניס שולחן, קרטה, גודו, מחשבים, צרפתית
להקמת תזמורת
★ **מנהל – מנצח**
★ **מורים** לכלי נשיפה עץ ומתכת
★ לחוגי מוסיקה – **מורים לפסנתר, אורגן, גיטרה, תופים, אקורדיון**
לפרטים נא לפנות לטל. 04-449911 לדיקי
– ימים א'-ה' 12.00-18.00

למפעל תעשייתי מבוסס
באזור התעשיה בת־ים
דרוש
טכנאי ייצור
בגיל 35 ומעלה ובעל נסיון בתעשייה.
עבודה קבועה ואפשרות קידום לתחום ניהול הייצור
משרה מלאה, 5 ימים בשבוע.
נא לפנות בצירוף קורות חיים
לת"ד 18130 ת"א 61181

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי · הארץ חדשות

יש עבודה בחברת החשמל

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון דרושים:

הנדסאים/ות - טכנאים/ות חשמל

המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, אל: מחלקת כח־אדם תפעול דרום, רח' החשמל 14 תל־אביב 66189, ת.ד. 25 ת"א

חברת החשמל לישראל בע"מ

לרשות ניירות ערך בירושלים

דרושים/ות

חוקרים/ות

במחלקת החקירות בתל־אביב (משרה מלאה)

- תאור המשרה: ביצוע בדיקות מיוחדות וחקירות בתחום ניירות הערך לפי הנחיות הממונה על המחלקה
- התכונות והכישורים הדרושים

א. השכלה גבוהה מושלמת במדעי החברה או משפטים או בקרימינולוגיה

ניתן גם לקבל מועמדים/ות ללא השכלה גבוהה מושלמת אם הם בעלי ניסיון רב בחקירות, או בתחום שוק ניירות הערך.

ב. התמצאות בשוק ניירות ערך

ג. ניסיון בביקורת ו/או בביצוע חקירות כלכליות של 5 שנים.

ד. כושר ביטוי ברמה גבוהה בכתב ובע"פ בשפה העברית

- תנאי העסקה

א. הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד

ב. מקום העבודה הוא בתל־אביב. התפקיד כרוך בנסיעות ובעבודה מעבר לשעות העבודה הרגילות

ג. על פי החוק מוטלות על עובדי הרשות מגבלות מסוימות בקשר לרכישת ניירות ערך. מועמד/ת המעוניין/ת בפירוט המגבלות יקבל/תקבל בעת קבלת טפסי מועמדות כמפורט להלן.

המעוניינים/ות בהגשת מועמדות מתבקשים/ות לגשת למשרדי הרשות - רח' לינקולן 24 בירושלים או רח' קלישר 48 בתל־אביב כל יום בין השעות 9 ל־13 לשם קבלת טופס אותו יש למלא ולהגיש לאחד מהמקומות הנ"ל לא יאוחר מיום 7.6.87

לתיכון "רון"

דרושים

מורים בכל המקצועות

לשנת הלימודים תשמ"ח

ללימודי בוקר

- בעלי תואר אקדמאי ותעודת הוראה
- בעלי ניסיון בהכנה לבגרות

נא לפנות: רון תל־אביב רח' תל־חי 5 טל 288121/2

רון הרצליה רח' העצמאות 59 טל: 052-541262, 052-546923

מכון וינגייט · משרד החינוך והתרבות · לחינוך גופני ולספורט · המינהל לספורט וחנ"ג

ביה"ס למאמנים ולמדריכים ע"ש נט הולמן

מ כ ר ז

1. **מנהל המחלקה להכשרת מאמנים**

דרישות המשרה: בוגר צה"ל, מורה בכיר לחינוך גופני ו/או מאמן מוסמך עם נסיון של 5 שנות עבודה בספורט תחרותי, השכלה אקדמאית יתרון.

תאור המשרה: אחראי לתיכנון והפעלת קורסי מאמנים מוסמכים וקורסי מאמנים בכירים בענפי הספורט השונים בתאום מוסדות הספורט בישראל.

היקף המשרה: מלאה בדרוג עובדי הוראה.

2. **מנהל המחלקה להדרכה והשתלמויות**

דרישות המשרה: בוגר צה"ל, מורה בכיר לחינוך גופני ו/או מאמן מוסמך עם נסיון של 5 שנות עבודה בספורט תחרותי, השכלה אקדמאית יתרון.

תאור המשרה: אחראי לתיכנון והפעלת קורסי הדרכה בדרגת עוזרי מדריכים ומדריכים ברחבי הארץ ובמכון וינגייט. אחראי להפעלת השתלמויות מאמנים ומדריכים.

היקף המשרה: משרה מלאה בדרוג עובדי הוראה.

3. **רכז קורס מדריכי ספורט כלליים**

דרישות המשרה: המועמד יהיה בוגר צה"ל, מורה בכיר לחינוך גופני.

תאור המשרה: אחראי להפעלת קורס מדריכי ספורט כלליים במכון וינגייט. (25 חניכים בתנאי פנימיה מלאים). הקורס נערך בשיתוף משרד העבודה והרווחה.

היקף המשרה: משרה + 1/3 (התפקיד מחייב לינה במקום).

- המעוניינים בפרטים נוספים יפנו טלפונית למזכירות לשכת התנהלה בביה"ס למאמנים ולמדריכים במכון וינגייט — טלפון: 053-29445

מ י נ ה ל

1. **מנהל המתקנים והשרותים במכון**

דרישות המשרה: בוגר צה"ל, מורה לחנ"ג, בעל רקע ספורטיבי ברמה גבוהה, בעל נסיון ארגוני מוכח.

תאור המשרה: אחראי על השרותים והמתקנים במכון.

היקף המשרה: מלאה, בדרוג עובדי הוראה.

שכר: בהתאם לכישורי המועמד.

- המעוניינים יפנו בכתב למכון וינגייט, דאר מכון וינגייט 42902

רשות הגנים הלאומיים

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות סוג 2

עם ידע בהדפסה

נא לפנות בכתב (בציון מס. טלפון) עם פירוט קורות חיים ומקומות עבודה קודמים לת.ד. 7028 הקריה, תל־אביב 61070 עד תאריך 12.6.87.

ריוון שרותי כח אדם

טל. 03-728561, 727284

עבור לקוחותינו ולמשרות קבועות

ד ר ו ש י ם

א. **מזכירה דו לשונית** — עם נסיון + הדפסה עברית אנגלית

ב. **מנה"ח סוג 3"2** — בעל/ת נסיון

ג. **כתבנית עברית אנגלית**

– תנאים טובים למתאימים –

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרושים יזמים — חברתיים

לתפקיד **מנהלים**

למתנ"סים בחוף אשקלון ורחובות

דרישות התפקיד:

- השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות) עדיפות לבוגרי תכנית שורש • נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב • יעדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים • נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות • מגורים במקום תנאי הכרחי.

יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב, החברה למתנ"סים, גבעת בייט ירושלים 91834, על המעטפה: בציון המקום המבוקש, לשגע עד ל־5.6.87

יענו מועמדים מתאימים בלבד

רוכשי מודעות

בראשל"צ

לעיתון **עמם**

דרושים

רוכשי מודעות מעולים

תנאים טובים למתאימים

לפרטים טל. 03-993932, 993424 היעל

מכונאי רכב!

אם אתה מעוניין להתקדם ולעבוד במוסך איזורי מתחדש של חברת רכב בינלאומית — תקבל תנאים טובים יותר התואמים את הידע, הנסיון והכישורים שלך.

תוך שמירה על סודיות מלאה — נא התקשר אל ריקי לקביעת ראיון אישי עם המנהל 03-221177 בשעות העבודה (מלבד יום שישי).

נציבות שירות המדינה מודיעה כי: לנציבות מס הכנסה ומס רכוש, משרד האוצר

דרושים מועמדים/ות למשרות של מבקרי חוץ (ניהול ספרים)

שיועסקו על פי חוזה מיוחד בכל רחבי הארץ לפי הפירוט הבא:

- איזור הצפון: טבריה, נצרת, צפת, עכו/נהריה, חיפה, חדרה.
- איזור המרכז: נתניה, כפר סבא, פתח־תקוה, רחובות, חולון, תל־אביב
- איזור ירושלים: ירושלים
- איזור הדרום: אשקלון, באר־שבע

המשכורת הן בדרגות כ"ח־ י"ז של הדירוג האחיד בתוספת של 12% תוספת שכר מיוחדת לעובדי מסים ושעות נוספות לפי הצורך.

התפקיד יכלול בין היתר: ביקורת ניהול ספרים בעסקים לסוגיהם השונים, ביקורת בנושא מילוי צו הפיקוח על המחירים, ביקורות ובדיקות במחסומים בדרכים.

דרישות המשרה: 1. השכלה תיכונית מלאה, 2. רצויות ידיעות ברמה של סוג 2 בהנהלת חשבונות, 3. התמצאות כללית בבעיות המשק בארץ בענפים השונים, 4. כושר לקיים מגע נאות עם קהל, כושר לנהל משא ומתן, 5. רצויה ידיעת שפות המדוברות בארץ, 6. נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות, והליכה מרובה, 7. מילוי העבודה כרוך בנסיעות בכל רחבי הארץ, 8. רצוי רשיון נהיגה.

המועמדים ידרשו "לעמוד" בבחינות בכתב ובעל פה.

המועמדים שיתקבלו, יוזמנו להשתלמות בת 10 ימים, בתנאי פנימיה שתתקיים במהלך חודש יולי.

בעת הרישום יש להביא תעודת זהות ותעודות השכלה.

פרטים נוספים יינתנו למועמדים עם הגשת הבקשות, אישית, במזכירויות משרדי השומה הבאים:

טבריה רח' הפרחים 8; **עפולה** רח' ירושלים 4; **נצרת** רח' פאולוס השישי 701, **צפת** רח' ירושלים 51, **חיפה** רח' הנמל 65, **חדרה** רח' הרברט סמואל 59, **נתניה** רח' סמילנסקי 1, **כפר סבא** רח' טשרניחובסקי 14, **פתח תקוה** רח' שפיגל 1, **רחובות** רח' בנימין 4, **תל־אביב** רח' אחד העם 9, "מגדל שלום" קומה 6 ב"בית רומנר" - דרך יפו 9, **ירושלים** רח' יפו 97, בנין כלל, **אשקלון** המרכז הנפתי בבית סולל בונה, **באר שבע** רח' הרצל פסג' אוניקו

המועד האחרון להגשת הבקשות: יום ו' ח' בסיון תשמ"ז (5.6.87).

לבנק ישראל בירושלים

ד ר ו ש י ם

שומרים ומאבטחים לזרוע הבטחון

העבודה המוצעת היא במשמרות על בסיס שעות ומתאימה לסטודנטים

● הכישורים הדרושים

1. משוחררי צה"ל (עדיפות ליוצאי יחידות שדה, בוגרי קורס מכ"ים) לתפקידי שומרים.
2. קציני צה"ל משוחררים יוצאי יחידות שדה - לתפקידי מאבטחים.
3. השכלה תיכונית.
4. כושר בריאות תקין.

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים ועדת קבלה במשרדי בנק ישראל בירושלים, קרית ברגוריון ביום שני 1.6.87 בין השעות 09:00 - 15:00

על המועמדים להביא עימם תעודת זהות, תעודת שחרור מצה"ל פנקס מילואים, קורות חיים ושתי תמונות

אם הפרדסים עוד משגעים אותך בריה

ואם אתה אוהב גם כסף להרויח ...

סימן שאתה מתאים!!

הצטרף אלינו אל צוות רוכשי המודעות של "צומת השרון"

זה לא קל אבל שווה כל מאמץ

בדבר פרטים פנה בהקדם

(כי כל הקודם זוכה) לטלפון 052-911110

מועצה מקומית ערד

דרושים בערד

- **מהנדס המועצה** — מנהל מחלקת תכנון ובניין מכרז 87־1 כ"א.

תנאי שירות – משרה מלאה ושכר בהתאם לכשורים ולוותק

כישורים – מהנדס בניין או אדריכל רשום ותק מקצועי של 5 שנים לפחות

דרישות התפקיד – אחריות וניהול כל הקשור בוועדה לבניין ערים.

חוק התכנון והבניה, משרדי ממשלה וציבור, הנדסה עירונית, פיקוח על קבלנים, עבודות ביצוע ותכנון עירוני

- משא המשרת חייב להתגורר בערד (ניתנן סיוע בדיור)
- **אחראי לפיתוח תעשייה וכלכלה בערד**

– תנאי שירות – משרה מלאה וחוזה אישי מיוחד

– כישורים – שכלה אקדמאית בכלכלה / מנהל עסקים.

מועדף כושר ביטוי בעברית בכתב ובע"פ טובים ושליטה באנגלית

התמצאות ונסיון בהפעלת מנגנוני הסיוע הממשלתי לעידוד התעשייה בכלל ובאזורי פיתוח

התמצאות בחוקי ובתקנות לעידוד השקעות הון ובאישורי כדאיות כלכליים להשקעה

דרישות התפקיד

קידום ופיתוח התעשייה והתיירות בערד

עידוד משקיעים, ייזום, להעברה ולהקמת מפעלים

סיוע למפעלים קיימים בערד לפיתוח וקידום סיוע ממשלתי

הגשת מועמדות בכתב"יד תוך פירוט תולדות חיים ונסיון קודם בצירוף מסמכים מאושרים עד ליום 12.6.87 למועצה המקומית ערד ת.ד. 100 80750 טלפון המועצה 057/957911

חברה ישראלית לאשפרה בע"מ

דרוש

מכונאי אחזקה

לאחזקת מכונות טקסטיל

נא לפנות אישית/טלפונית מנהל כ"א אזור תעשיה יבנה טל' 08-439021/5

– סודיות מובטחת –

מרכז קהילתי ויצו מיאמי־ביץ

מזמין מדריכים מקצועיים בתחומים:

★ פלדנקרייז

★ אומנות על כל שטחיה

★ מאמני כדורסל

★ חינוך יצירתי לגיל הרך

★ התעמלות מתקנת לילדים

נקבל בשמחה הצעות להפעלת חוגים נוספים

המעוניינים מתבקשים לשלוח הצעות

לרח' איינשטיין 16 רמת־גן

מיקוד 52295

למרכז הכשרה ברעננה

דרושים

1) **הנדסאי/ת מחשבים** להוראה

2) **מדריך/ה להנהלת חשבונות** (מילוי מקום)

טלפון: 052-910871, 052-910134

קריירה שרותי כח אדם

למפעל כימי מהמובילים בארץ הנמצא בתנופת פיתוח והעמקת המחקר

דרושים:

כימאים: בעלי תואר שלישי למרפ בכימיה אורגנית, נדרש נסיון בסינטזות אורגניות

מהנדסי כימיה: למגוון רחב של עבודות בתחומי הפיתוח, המחקר, התחזוקה והייצור.

הנדסאי כימיה: בעל ניסיון עשיר במרפ

מהנדסי מכונות: לאחזקת מתקנים כימיים

המודעה מיועדת לגברים ונשים

שכר עפ"י הכשורים. 5 ימי עבודה בשבוע

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב לת.ד. 11850 ת"א.

תל־אביב: דיזנגוף 155 — 03-240292-1

נתניה: שמואל הנציב 17 — 053-338901

קריירה. הכוח שלנו הוא כוח אדם.

לחברת אחזקה גדולה

דרושים

לעבודה בת"א ובירושלים

אנשי מיזוג אויר

עם הסמכה בחשמל ונסיון מעשי מוכח לעבודה קבועה

נא לפנות טלפונית 02-382076 02-381238

המועצה המקומית רמת השרון

דרושים

עובדים מקצועיים בעלי ידע וניסיון בביצוע גנים ואחזקת גנים, בעיקר בהפעלת מערכות השקייה ושימוש ומיכון. (טרקטור, מכשור מכני)

לקבלת פרטים נא לפנות לטל' 491121 (למח' גנים ונוף – מר אברהם אילן)

אילן – איגוד ישראלי לילדים נפגעים

מ ח פ ש:

1. **פיזיותרפיסטים בכירים** (מועדף – בוגרי קורס בובאט) + נסיון בעבודה עם ילדים. להתקשר טלפונית: 03-704571
2. **עובד/ת סוציאלית בכירה** עם נסיון בעבודה שיקומית לתפקיד ארצי
3. **רכז/ת בעבודת קישורי חוץ** ידע מושלם בעברית ואנגלית הכרחיים – שפה זרה נוספת רצויה.

לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים למרכז אילן, גורדון 9 ת"א

– סודיות מובטחת –

עץ לבוד בע"מ ETZ-LAVUD

למזכירות החברה דרושה

פקידה

הכישורים:

★ שליטה בשפות אנגלית ועברית על בוריין, כולל הדפסה מושלמת בשתי השפות

★ נסיון בנוהלי יבוא ויצוא ובהפעלת טלקס – יתרון

★ המשרה מלאה – 6 ימים בשבוע

המועמדות המתאימות מתבקשות להתקשר לאגף משאבי אנוש. 03-914931 או לפנות בכתב (בציון השכלה ונסיון לת.ד. 38 פתח־תקוה 49100

יש עבודה בחברת החשמל

למחוז ירושלים

דרוש/ה:

טכנאי/ת - הנדסאי/ת ייצור

לבצוע פרוייקטים שונים ולטיפול בנושאי שיטות שכר עידוד ובמגוון נושאי אוי"ש

רצוי בעלת נסיון של מספר שנים במקצוע

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל מחלקת כח־אדם, מחוז ירושלים, רח' דוד המלך 7, ת.ד. 185 ירושלים.

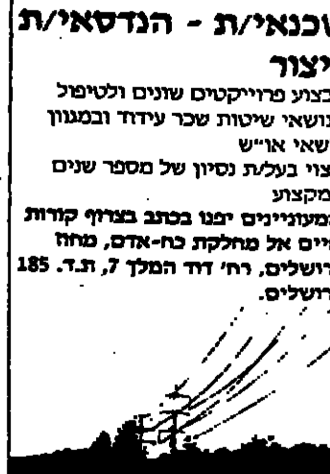

חברת החשמל לישראל בע"מ

SONY

לישפאר — מחלקת מוצרי אלקטרוניקה ביתיים

ד ר ו ש

סוכן מכירות עצמאי

לאזור ירושלים והדרום

נסיון קודם במכירת מוצרי אלקטרוניקה הכרחי

טל': 03-652431 (אשרת)

העולם מתקדם מסוני לסוני

למושב עידן בערבה דרושים

1. מרכז משק 2. גיזבר

נא לפנות בצרוף קורות חיים למושב עידן ד.נ. ערבה 86840. טל: 057-81125

למרפאת שיניים בת"ים דרושות

סייעות לעבודת ערב

שכר הולם טל: 03-871323

סטודנטים!

הרויחו כספים בזמנכם החופשי ע"י הפצתם של משחקי חשיבה חדשניים ויחודיים, הכובשים לאחרונה את האמריקאיים — ומיובאים על־ידינו בלבדית לארץ

בפרטים נא לפנות ליורם בשעות העבודה 03-335421

למחלקת מודעות של עיתון יומי

דרושה למשרה מלאה

בחורה אינטליגנטית אחראית ודינמית

בוגרת תיכון לאחר שרות צבאי בעל כושר הבעה בע"פ, ויוזמה

03-253225, 03-254227

לסוכנות ביטוח גדולה

דרושים/ות

1. **מקבל/ת עסקים** ★ ידע ונסיון בהפעלת מחשב.
2. **קלדנ/ית** ★ יועדף נסיון בענף הביטוח.

נא לפנות טלפונית 03-624095, 03-614401-2 בשעות העבודה

נציבות שירות המדינה

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה

דרושים בירושלים אקדמאים

לעבודה מקצועית

★ בעלי תואר אקדמאי בכלכלה.

★ תינתן עדיפות לבעלי ניסיון בעבודה מקצועית.

★ העובדים יועסקו בחוזה מיוחד.

★ דרגת העובד/ת תיקבע על פי כללי התקשי"ר ובהתאם לניסיון ודירוג המשרה.

המעוניינים מוזמנים לבוא לראיון אישי בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הקריה, רוממה, ירושלים - בניין 27, חדר מס' 12 (קומת קרקע)

הראיונות יתקיימו: ביום ב' 25.5.87 בין השעות 13.00 עד 15.30

מכל רחבי הארץ

יצרני פלצנטה פנטאויטין

Jeunesse ז'נס קוסמטיקס בע"מ

אם את

מישהי בסגנון אחר

את דרושה לנו, לחברת קוסמטיקה דינמית וייחודית המבטיחה לך עבודה מגוונת, מעניינת, הכשרה כיועצת יופי עצמאית

הרבה כסף וקידום מהיר

התקשרי כבר עכשיו לתאום פגישה עם מנהלת המכירות באזור מגוריך באמצעות ז'נס קוסמטיקס, המשרד הראשי: תל־אביב, רח' מאפו 15, טל: 03-233263, 03-248357

מכל רחבי הארץ

למשרד רו"ח

מזכירה מנוסה ואחראית

לניהול משרד

ידע במחשב רצוי

טל: 02-666739, 02-630138

בית הארחה ניר עציון

מחפש

א. **מבשל/ת** עם ניסיון והמלצות

ב. **אחראית נקיון מטבח**

למעונינים נא לפנות ליורם טל. 04-842541

---

caprice d'art

International marketing L.t.d.

לאגף השיווק של חברה יצרנית

— דרושים —

אנשי מכירות

מעולים בכל הארץ

באיזורים: תל־אביב וגוש דן, שרון, חיפה והצפון, השפלה הדרומית, ירושלים והמרכז

דרישות הכרחיות: + שנתיים נסיון מוכח במכירות * ידע בסיסי באנגלית * גיל 25 ומעלה.

למתאימים משכורת בסיסית גבוהה + אחוזים מהמחזור

שליח מיוחד

אחראי ודייקן, בעל רשיון נהיגה, ידע בסיסי באנגלית, * מגורים בירושלים חובה * יעדף חיל משוחרר

* העבודה כרוכה בנסיעות ארוכות ושעות עבודה בלתי שגרתיות

נא לפנות לת"ד 24051, ירושלים בצרוף קורות חיים או טלפונית 02-231035, 02-231627

סודיות מובטחת

למפעל "אדרת" הרצליה איזור התעשייה

ד ר ו ש י ם

1) **פקידת הנהלת חשבונות** לגביית כספים מלקוחות, בעלת נסיון (משרה מלאה)

2) **קלדנית למחשב N.C.R** בעלת נסיון קודם (משרה מלאה)

נא לפנות במקום או טלפון 052-554446 למחלקת כח־אדם

רשות הגנים הלאומיים

ד ר ו ש

מנהל מחלקת מקרקעין

א. תיאור התפקיד:

1. טיפול באכרזת גנים לאומיים
2. ייצוג הרשות במוסדות תכנון ובמשרדי ממשלה.
3. טפול ברישוי בניה ועסקים, הסכמים, החכרות ושכירות של מקרקעין ומבנים.

ב. הכישורים הדרושים:

1. השכלה גבוהה בתכנון ובתחומים רלוונטיים.
2. קשר לידיעת הארץ
3. כושר לניהול מו"מ עם גורמי ציבור ומימשל.
4. נסיון מוכח בתחומים הנ"ל

מגורים באיזור המרכז

נא לפנות בכתב יד עם פירוט קורות החיים (לציין מספר טלפון) לת.ד. 7028, קריה תל־אביב 61070

עד לתאריך 5.6.87

הלוח הארצי

הארץ חדשות

יש עבודה בחברת החשמל

למשרדנו בחיפה דרושים/ות:

מהנדס/ת תעשיה וניהול

למחלקת ארגון ושיטות למחזות

הכישורים הדרושים:
* רצוי עם נסיון של מספר שנים

פסיכולוג/ית ארגוני/תעסוקתי

הכישורים הדרושים:
* תואר שני בפסיכולוגיה
* נסיון מעשי במכון יעוץ תעסוקתי, התנהגות ארגונית, פיתוח הארגון, עריכת סדנאות ומחקר
* ידיעת השפה העברית על בוריה.

מהנדס/ת חשמל זרם חזק

למחלקת הרשת הארצית

הכישורים הדרושים:
* נסיון בשטח רשתות של 5 שנים לפחות
* ידע בסיסי בתכנות
* ידע בחוק החשמל ותקנותיו
* שליטה מלאה בשפות העברית והאנגלית (קריאה, כתיבה ודיבור)
* ידיעת שפות גרמנית או צרפתית — רצויה

מהנדס/ת חשמל זרם חזק

הכישורים הדרושים:
* נסיון של כ־3 שנים בתכנון ובצוע פרוייקטים במתקני חשמל ביתיים או תעשייתיים במתח נמוך ומתח גבוה
* ידע בחוק החשמל ותקנותיו
* שליטה מלאה בשפות העברית והאנגלית (קריאה, כתיבה ודיבור)
* ידיעת השפה הגרמנית — רצויה.

המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, אל מחלקת כח־אדם המשרד הראשי ת.ד. 10 חיפה.

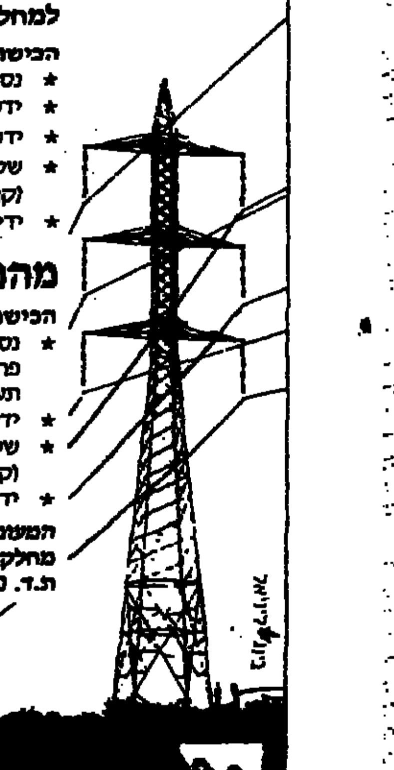

חברת החשמל לישראל בע"מ

מוסד מחקר שימושי

ד ר ו ש י ם

★ פיסיקאי נסיונאי — תואר שני או שלישי

למחקר שימושי במגנטיות ואלקטרו־מגנטיות על המועמדים להיות יוצאי יחידות שווה של צה"ל
נא לציין: עבור מכרז פיסיקאי 6/87

★ פיסיקאי / אלקטרואופטיקאי

לעבודות מחקר ופיתוח
נסיונאי, בעל נסיון בעיבוד תמונות
נא לציין: עבור מכרז פיסיקאי 7/98

★ מהנדס חשמל, מכונות או כימיה

עם התמחות בהנדסה גרעינית, לעבודת מחקר בתחום הבטיחות של תחנות כח גרעיניות, עדיפות תנתן לבעל תואר שני או שלישי
נא לציין: עבור מכרז מהנדס 8/87

★ ★ ★ ★

לפנות לת.ד. 7061 ת"א 61070
— סודיות מובטחת —

רשות הדואר

לבית הדואר ת"א־יפו דרושים:

1. **דוורים לחלוקת דואר בעיר.**
2. **שליחים בעלי אופנוע/קטנוע** – החזר הוצאות שימוש ברכב מובטח.
3. **פקידים למיון דואר** – העבודה במשמרת לילה.
4. **קלדנית** – עברית/אנגלית.

לקבלת פרטים נוספים בדבר תנאי העבודה והשכר נא להתקשר לגב' רחל טל. טלפון: 03-307253

למוסד ילדים "עלומים" כפר־סבא
MISHAN משען
דרושים
— **מטפלות**
— **עובדת סוציאלית**
— **מורים לשיעורי עזר**
טל: 052-33139, 052-20539

• • •

למרכז משען בת"א
דרושה
מזכירה — פקידת כוח אדם
טל' 03-248261
למנהל כוח אדם אורי ענבר

למרכז קהילתי גדול
באזור ת"א
ד ר ו ש

מנהל אחזקה

הכישורים הדרושים: ★ידע בסיסי בנושאים טכניים ★ יכולת גבוהה של ניהול וארגון בהיקף רחב ★ נסיון מוכח ★ כושר ניהול צוות עובדים ★ יחסי אנוש טובים ★ נכונות לעבודה מעבר לשעות המקובלות.
העונים על הדרישות הנ"ל יפנו לטלפונים: 378736, 3782777 לתיאום פגישה.

מזכירה בכירה — ראש לשכת מנכ"ל

לעבודה מעניינת בקונצרן כלכלי בתל־אביב. ידיעת העברית והאנגלית, כולל כתיבה במכונה – הכרחית.
נא לפנות בכתב־יד ת.ד. 29086 תל־אביב עבור מזכירה

מכון דור
מיון אבחון והשמת כ"א

עבור לקוחנו חברת מחשבים גדולה בת"א
דרושים

טכנאי / הנדסאי

אלקטרוניקה
בעל ניסיון מוכח לשירות ותיקון ציוד
של מחשבי IBM—PC
והכרת מערכת הפעלה DOS
רכב חברה לתפקיד
לפנות מכון דור יהודה הלוי 108 ת"א
טל: 03-290510, 03-295445

מה המקצוע המתאים לך?
בחינה פסיכוטכנית מלאה
ראיון אישי עם פסיכולוג
מבדקי התאמה
בעלות 148 ש"ח בלבד
מכון דור
יהודה הלוי 108
תל־אביב
290510/295445

קרן קימת לישראל
ד ר ו ש י ם / ו ת

פקח/ית שמירה

(2 משרות) 10-11/87

תאור התפקיד: אחריות על קיום השמירה ביערות נטע אדם ובשמורות יער, ביצוע סיורים בשטחי היערות לאכיפת חוק פקודת היערות, פיקוח על עבודת השומרים בשטח, הדרכת נוער ואחרים המסיירים ביערות ובחניונים.
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית מתאימה או השכלה תיכונית חקלאית, בעל רקע חקלאי, התמצאות בשטח, קריאת מפות, רצויה ידיעת השפה הערבית. יועדפו יוצאי צבא בתפקידי פיקוד ביחד שדה בעלי רקע מתאים.
הדרגה: ידר"ה בדירוג האחיד, 5-6 בדירוג המקצועי (לבעלי תעודה מתאימה).
מקום העבודה:
1. יער צפון — איזור גליל מרכזי. 10/87
2. יער מרכז — מש' עירון — 11/87
מקום מגורים: 1. איזור גליל מרכזי
2. חדרה, פרדס חנה, בנימינה וישובי הסביבה.

יערן גושי 12/87

תאור התפקיד: אחראי לביצוע עבודות היער בהתאם להנחיות מפקח האיזור. כגון: הכנה לנטיעה ונטיעה. טיפולים ביערות קיימים, חניונים ועזרה למפקח האיזור במטלות פיקוח על עבודות פיתוח שונות.
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית בתחום החקלאות, או השכלה תיכונית חקלאית והשתלמויות מתאימות. כושר פיקוח על צוות עובדים. ניהול עבודה באופן עצמאי.
הדרגה: ידר"ט בדירוג האחיד. 5-7 בדירוג המקצועי (לבעלי תעודה מתאימה).
מקום העבודה: איזור גליל מרכזי.
מקום מגורים: איזור צפת.
המעוניינים והממלאים אחר דרישות אחת מהמשרות הנ"ל יגישו מועמדותם בכתב יד בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון וכן מס' טלפון לא יאוחר מיום 7.6.87 לאגף כח־אדם, ת"ד 283 ירושלים מיקוד – 91002

למכון לפרונט בהרצליה
דרוש
בעל מקצוע מעולה
ניתן בתנאי שותפות
טל: 052-546590
לדני

"ארד" אפיקי פרסום ושיווק
מ צ י ע !!!
בסיס + %
לאנשי מכירות שמעוניינים לעבוד קשה ולהרוויח הרבה!!!
נסיון קודם חובה!
03-614477

לחברה מסחרית בת"א
דרושה
מזכירה
בעלת ניסיון
• לנהול משרד החברה
• רצוי ידע בהתייקרויות.
טל: 03-376868

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה התשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

לאלומית אריזות בע"מ
ד ר ו ש י ם

★ טכנאי מכונות
(או חשמל)
להפעלת ואחזקת קו ייצור
רצוי רקע בפלסטיק והבנה בפיקוד

★ מכונאי אחזקה
בוגר בי"ס מקצועי. בעל נסיון בתעשיה ־ רצוי בקוו יצור פניאומטיקה ומסגרות מכנית

★ מדפיס
בוגר בי"ס מקצועי או בעל נסיון בדפוס (הכשרה יעודית תינתן במקום)
לפנות טלפונית ליואל 03-803615

למושב חצבה בערבה
דרושים/ות
★ פקידה לניזבר
★ קלדנית למחשב
★ אחראית למשרד מתנדבים
מגורים במקום.
למתאימים תנאים טובים
לפנות בטל: 81442, 81513, 057-81511

מקור

לחברה עתירת ידע
ד ר ו ש

סמנכ"ל עסקי

מהנדס אלקטרוניקה / פיזקאי, רצוי עם תואר שני במינהל עסקים, בעל נסיון נהולי־עסקי רב בחברות רב לאומיות עתירות יד.
המועמד שיתקבל יהיה כפוף למנכ"ל החברה וחבר הנהלה מצומצמת. יהיה ממונה על מערכת ענפה בארץ ובחו"ל הכוללת תחומי שיווק, מכירות ופתוח עסקים.
העבודה כרוכה בנסיעות רבות לחו"ל.

מועמדים מתבקשים להתקשר לטלפון: 03-228407

— סודיות מובטחת —

מודעותינו מיועדות לגברים ונשים כאחד

שרותי מידע ישראלים בע"מ

לבית איזי שפירא

ד ר ו ש י ם

לעבודה עם ילדים חריגים בצוות רב מקצועי ודינמי

1. **קלינאיות תקשורת**
2. **מרפאות בעסוק**
3. **מורות וגננות בחנוך המיוחד**
4. **מטפלים/ות מדריכים/ות.**

לפנות בשעות 8.00-14.00 בטלפונים: 052-551524, 052-342141.

לחברה מסחרית מבוססת
דרושים:

איש מכירות מנוסה
פקיד מכירות

דרישות התפקיד:
★ רקע בענף הכימיה – יתרון.
★ ידיעת השפה האנגלית.
★ גיל 25 - 35.
★ רשיון נהיגה.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים, לת.ד. 3196 ת"א, מיקוד 61031

לחברה מסחרית קטנה בסביבות חיפה
דרוש/ה

מנהל או מנהלת

בעל התפקיד יהיה אחראי לכל תחומי הפעילות בחברה ולרווחיותה, אולם עיקר זמנו יוקדש לניהול השיווק, המכירות והקשרים עם לקוחות החברה.
אנו מחפשים אדם בעל חוש מסחרי, יוזמה ויכולת פעולה עצמאית במסגרת המדיניות הנקבעת על ידי מועצת המנהלים. המועמד המתאים צריך להיות בעל כושר מנהיגות ויכולת הפעלת צוות במוטיבציה גבוהות, נכונות לעבודה קשה, לעיתים בשעות ארוכות.
המועמד המתאים יהיה בעל תואר מוסמך במינהל עסקים. רצוי נסיון עסקי קודם באחד או יותר מן התחומים שצוינו לעיל.
הרואים עצמם מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לידי מועצת המנהלים ת.ד. 28025 תל־אביב עבור: מנהל חיפה.
- סודיות מובטחת -

ד ר ו ש

SOS

מנהל/ת סניף ת"א

על בסיס שותפות
מנהל/ת כ"א לשעבר – יתרון
בעל/ת יוזמה, נסיון, קשרים
מועמדים/ות מתאימים/ות ורציניים/יות בלבד מתבקשים לפנות בכתב יד על נייר חלק בצרוף קורות חיים מלאים לת.ד. 5374
קרית ביאליק
(לציין ע"ג המעטפה עבור מנהל/ת סניף ת"א)
– סודיות מלאה מובטחת –

חברה צעירה בענף פרסומי

מחפשת סוכנים

להפצת מוצריה ברחבי הארץ

שעות העבודה גמישות
שכר לפי אחוזים

מתאים במיוחד לסטודנטים ועקרות בית
04-711808, 04-740122, 04-721007

למפעל תעשייתי מבוסס באזור התעשיה בת"ים
דרוש
טכנאי ייצור
בגיל 35 ומעלה ובעל נסיון בתעשייה.
עבודה קבועה ואפשרות קידום לתחום ניהול הייצור
משרה מלאה, 5 ימים בשבוע.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת"ד 18130 ת"א 61181

בראשל"צ

לעיתון **ערים**

ד ר ו ש / ה

משכתב/ת

לפרטים: 03-993431 יואב

להיפרשוק תנובה

"רב מכר" בצומת גלילות
דרושות

קופאיות

היקף המשרה 6 שעות ביום ובמשמרות לחילופין
הכישורים הדרושים:
★ השכלה של 12 שנות לימוד
★ נסיון מעשי בעבודה בקופה של שנה אחת לפחות
★ יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים
מועמדות מתאימות תושבות רמת־אביב, הרצליה, רמת־השרון, נתניה וסביבתה הקרובה, מתבקשות לפנות אישית למזכירות היפרשוק "רב־מכר" בצומת גלילות.
ניתן לתאם פגישה בטלפונים הבאים: 052-545222, 052-545797.
- סודיות מובטחת -

למפעל מזון בגוש דן
ד ר ו ש י ם

1. מנהל משמרת בייצור

א. טכנאי/הנדסאי יצור
ב. נסיון של 3-5 שנים בייצור מזון
ג. נכונות לעבוד במשמרות

2. סגן מנהל מחסן

א. קצין תחזוקה/ניהול במיל.
ב. נסיון של 5-10 שנים בהפעלת מחסן
ג. ידע בהפעלת מחסן ממוחשב

3. מפעיל מחשב

א. נסיון בהפעלת מחשב בתקשורת
ב. נכונות לעבודה בשעות מוקדמות

עדיפות לתושבי פתח־תקוה והסביבה.
על המועמדים לצרף תולדות חיים בכתב יד על נייר חלק ולציין משכורת נדרשת
על המעוניינים לפנות לת.ד. 1334 תל אביב מיקוד 61013 עבור מס. 1599/5 ולציין ע"ג המעטפה "מפעל מזון"

זה מה שחפשת?

אנו מציעים עבודה מגוונת ברכש מודעות
טל' 052-911110 עיתון "צומת השרון"

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים בי"ס בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 20.00-8.00
ביום ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300
"שקמ" — שירות רפואי לבד
[illegible]
ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום 460585, 03-669531
מוקד לילה שבת וחג 226191 מגד"
בס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מגד"י 3752
[illegible]
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00, ימי ו' וערבי חג ב־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז מידע לקהילה — 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02-243554
חיפה טל' 04-660111
קשב לבית —
[illegible]
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 איתורית 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 3 04-672222
תל־אביב 03-5461111
ילדים הזקן 261113
חיפה 3 04-672222
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב, 03-223958
מרכז מידע למבוגרי לחץ במקום "מעגליה"
א דה 11.00-13.00
ב דד 16.00-18.00
רח' מאזה 13 תל־אביב
[illegible]
9226984

תורנות בתי־חולים

תל אביב
הדסה — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגיה)
ירושלים
הדסה ע"כ — (נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, אא"ג)
שערי צדק — (ילדים,פנימית)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
[illegible] 27 441449
בני דיזנגוף 174 222386
ירושלים
רחוב אשכול מצרן 15 ג. בסטר 810552
חיפה
[illegible] 57 337544
חולון
[illegible] 4 5058197
בת ים
בלפור 90 583448
רמת גן
[illegible] 99 7514434
פתח תקוה
[illegible] 2 910505
נתניה
הרצל 24 22243
הקריות
[illegible] 24 ק. ביאליק 712674
רחובות
כללית בני ציון 452381
[illegible]
תל־אביב: ימים ב' ג' ד' — 16.00-19.00
ים ד' שעות 8.30-11.00
[illegible] 2 5101511
חיפה: ימים א' ד' — 16.00-19.00
רח' הסטודיו 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים:
בי"ס בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 20.00-8.00
ביום ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300

"שירות רפואי לבד" 24 שעות ביממה כולל רופאי שיניים
מוקד יום 460585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מגד"
בס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן כבכן ב'ר
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג ב־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז מידע לקהילה — 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-660111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים הזקן 261113
חיפה 3 04-672222
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
הדסה — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)
ירושלים
הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, אא"ג)
בקור חולים — (ילדים, נשים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
[illegible] 165 224717
[illegible] 28 283731
[illegible]
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287460
[illegible] 28 523191
חיפה
[illegible] 33 331312
חולון
קופ"ח [illegible] 4 564854
בת ים
קופ"ח [illegible] 4 884654
[illegible] 20 583360
פתח תקוה
קופ"ח כללית [illegible] 905271
רמת גן
[illegible] 43 782821
נתניה
[illegible] 13 22985
הקריות
[illegible] 4 [illegible] 711490
רחובות
כללית בני ציון 452381

מרכזי מידע — אגד
02-528231-2 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ש"ק	מוצ"ש
ירושלים	7.00	8.20
תל אביב	7.18	8.22
חיפה	7.12	8.23
באר־שבע	7.15	8.14

לנציגות אופטית
בוגרי קורס אופטומטריה / אופטיקה
לחיפה ות"א
ת.ד. 8648 חיפה 31089

לסניף "תנובה" פתח־תקוה

דרושים:

אחראי משמרת

למחסני פירות וירקות

הכישורים הדרושים:
★ נסיון בניהול וארגון
★ יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים
★ השכלה תיכונית

העבודה במשמרות לחילופין

רשם־שוקל

הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית ★ ידע בחשבון
★ יכולת קריאה וכתיבה ברמה נאותה
★ יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים

העבודה במשמרות לחילופין

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית למחלקת המנגנון בסניף "תנובה" פתח־תקוה רח' חיה פיינשטיין (לפני היפרשוק פ"ת) למר צבי דגמי. נא להתקשר לתיאום פגישה בטלפון 03-906591.
- סודיות מובטחת -

לחברה מסחרית במרכז הארץ העוסקת בשיווק מוצרי מזון

דרוש **מחלק/מוכר**

★ בעל רשיון נהיגה ג'.
★ נמרץ ובעל נכונות לעבודה מאומצת.
★ יועדף בעל ניסיון בחלוקה או מכירת מוצרי מזון.
המעוניינים יפנו לטלפון 03-803216 לבקש את בר־עמי

כיתן
השלובת כיתן בע"מ
למשרדנו הראשי ובהדר־יוסף בת"א
ד ר ו ש ה

פקיד בכיר למחלקת שרותי יצוא

★ עם נסיון של 5 שנים לפחות בדוקומנטציה של מסמכי יצוא.
★ קשור עם עמילי מכס ובנקים.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. רצוי ידיעת שפות נוספות.
לפנות בכתב יד עם קורות חיים למחלקת תנאי שרות ת.ד. 2147 תל־אביב
– סודיות מובטחת –

דרושה **מוכרת מעולה**

בעלת פוטנציאל לניהול חנות, רצינית, בעלת ניסיון, דוברת שפות, נאה, נמרצת, חרוצה, מסודרת, בעלת השכלה תיכונית לפחות.
הכשרה לתפקיד. שכר הולם ואפשרויות קידום בחברה דינמית מובטחים למתאימה.
שעות העבודה מפוצלות: 16.00-20.00, 09.00-13.00.
נא לפנות לטלפון: 057-34469

هكذا من الأصل

3000 דונם חורש טבעי ושטח מרעה כילתה הדליקה באזור בית גוברין

נזק לציוד חקלאי בחצר הקיבוץ ● השערה: האש פרצה בגלל אימוני צה"ל; נחקר גם חשד להצתה בזדון ● בדליקה אחרת, ליד צומת־נחשון, נשרפו 300 דונם עצי־יער

(עי). כבאים הצליחו להשתלט על הדליקה הגדולה, שהשתוללה באזור בית־גוברין. על־פי אומדנים ראשוניים, כילתה האש יותר מ־3,000 דונם של חורש טבעי ומרעה, וגרמה נזק לרכוש.

נראה, כי האש פרצה כתוצאה מירי של חיילים במטווח באזור. אמש בבוקר הצליחו הכבאים להשתלט על האש ולכבותה.

רס"ר משנה ישראל לאזו, מפקד שירות הכבאות בחבל לכיש, מסר כי בכיבוי הדליקה השתתפו 9 כבאיות ו־60 כבאים מקצועיים, לסיועם נרדו לצו גם אנשי הג"א בחבל לכיש וכן אנשי הקיבוצים בית־ניר ובית־גוברין.

הדליקה פרצה שלשום בצהרים, צפונית־מזרחית לקיבוץ בית גוברין. בחומת החום והרוחות פשטה האש במהירות ליישובי עדולם והרי ירושלים.

משערים כי הדליקה פרצה בגלל אימוני צה"ל

הדליקה אחזה, לפי כל הסימנים, בבספר נקודות במקביל ופגעה בעיקר בשטחי מרעה וחורש טבעי. בחצר המשק בית־גוברין נפגע ציוד חקלאי, מתבן ומחסן־כלים. אולם הנזקים ברכוש לא היו רבים.

עיקר מאמצי הכבאים הוכוונו להצלת מפעל לחומרים כימיקלים שבתוך קיבוץ בית־גוברין, להצלת שדרהזיתים של קיבוץ בית־ניר, וכרמי יישובי לכיש ואמציה. רצועת הבטחה שנפגעה מהאש — למעלה מ־25 ק"מ.

חקירת הכבאים, בשיתוף עם מומחים לשריפות של המשטרה עדיין נמשכת, כדי לקבוע את סיבת הדליקה.

משערים כי באזור המוקרים בקרבת בית־גוברין פרצה האש כתוצאה מאימוני יחידת צה"ל. נחקרים אף השרות של הצתות בזדון מצד רועים בדואים.

גם הדליקה שפרצה באזור צומת־נחשון כובתה, לאחר שכ־300 דונם עצי־יער בני 30 שנה נשרפו.

ראש היחידה לחקירות הונאה העיד אתמול במשפטו של בלאס:

תנ"צ גונן: לא הבטחתי לבלאס שאמליץ לסגור את תיק החקירה

"הסיבה הרשמית להחלטתי להחליף את צוות החקירה הראשון: שראוי שצוות אחר המנותק מההתרשמות של קודמו — יחקור; והנימוק הלא־רשמי — אופן טיפולו של רפ"ק פרידמן בתיק"

תת־ניצב גונן בצאתו מביהמ"ש (צילום: עודי קרן)

מאת צבי הראל, סופר "הארץ" בבית המשפט

ראש היחידה לחקירות הונאה, תת־ניצב עו"ד יורם גונן, הכחיש אתמול את טענתו של דוד בלאס כי הבטיח לו שימליץ לסגור את התיק נגדו בפרשת "אשת כספים" של התק"ם.

גונן העיד אתמול במשפטם של דוד בלאס ועוזרו צבי אהרוני, המואשמים בהוצאת 29 מיליון דולר במירמה מ"אשת כספים". בית־המשפט הזמין את גונן להעיד כדי להבהיר נושאים שהעלה בלאס בעדותו.

חלק עיקרי מעדותו של גונן התייחס לשיחה שהיתה לו עם דוד בלאס במשרדי היחידה לחקירות הונאה, ברחוב סלמה ביפו. לדבריו, אמר לו בלאס כי אינו מבקש להתלונן נגד אנשי "אשת כספים" מפני שחקירה כזו עלולה לסכל את הסדר הפשרה ביניהם.

לאחר השיחה עם בלאס, אמר גונן, הוא ביקש מראש צוות החקירה הראשון בפרשה, רב־פקד עו"ד משה פרידמן, להגיש דו"ח ביניים, ואותו שלח ליועץ המשפטי לממשלה.

גונן הדגיש בעדותו, כי התיק נשלח לא לשם גניזתו אלא כדי שהיועץ יחליט אם יש מקום להמשיך לחקור או לא.

לדבריו, עוד בשלב ההוא היה סבור כי היתה פה, לכאורה, מירמה, אך לא היו בידיו הנתונים המלאים לענות על השאלה מי רימה מי: בלאס את התק"ם, או להיפך, כפי שטוען בלאס.

לדבריו, התבהרה התמונה לאחר שהתיק חזר מלשכת היועץ המשפטי לממשלה, ולאחר שעו"ד דורית ביניש קבעה כי יש לחקור את בלאס.

התובעת, עו"ד פנינה דבורין, שאלה את גונן מדוע החליט להעביר את תיק החקירה מצוות שבראשו עמד פרידמן לצוות חדש, שבראשו עמדו סגן־ניצב עו"ד פנינה בן־יוסף ורב־פקד בועז גוטמן (בשלב מוקדם עזבה בן־יוסף את היחידה והתיק הועבר לניהולו של גוטמן). גונן אמר כי הסיבה הרשמית שנאמרה לעשרות חוקרי היחידה, במסגרת השיחה השבועית איתם היתה כי לאחר שנת עבודה, ראוי, לטובת החקירה, להעביר את התיק לצוות אחר שיהיה מנותק מההתרשמות של הצוות הראשון.

גונן אמר עוד, כי הנימוק הלא־רשמי להחלטתו להוציא את התיק מידיו של פרידמן הוא אופן טיפולו של פרידמן בתיק. בעניין זה, אמר גונן, היו אירועים אחדים שהביאו אותו להחלטה זו.

הטענה הראשונה שהשמיע גונן היתה כי קיבוצניקים באו אליו בטענות כי פרידמן מתייחס בסלחנות לאליעזר ("לולי") ענבל, החשוד בקבלת טובות הנאה מבלאס, ונמצא עתה בארצות־הברית.

בית־המשפט העליון משבח עו"ד שהמליץ ללקוחו שיודה באשמתו

מאת צבי הראל, סופר "הארץ"

בית המשפט העליון שיבח באמר־תנה את עצתו של עו"ד דוד מקרין, שהמליץ בפני לקוחו להודות ב־מדרות עבירות במסגרת עיסקת־טיעון עם התביעה.

פסקת־דין ניתן בעניינו של שמעון בראון שנדון לשבע וחצי שנות מאסר בפועל, על־פי החלטת שופטת בית המשפט המחוזי בתל־אביב ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן.

בכתב האישום המקורי, נאמר כי ב־13 הזדמנויות שונות ייבא בראון 15 ק"ג הירואין לישראל מתאילנד. במסגרת עסקת־הטיעון צומצם כתב האישום ליבוא בשבע הזדמנויות, והתביעה גם ויתרה על ציון כמויות הסם (כאמור 15 ק"ג). בראון גם הואשם בהחזקת אקדח ו־25 אלף דולר שלא כחוק.

במשא ומתן של עסקת־הטיעון הודיעה התביעה כי תסתפק בהטלת 6 שנות מאסר בפועל, אולם השופטת אוסטרובסקי־כהן החליטה שלא לאמץ את העסקה, וגזרה עליו שבע וחצי שנות מאסר בפועל.

הנאשם הוליך בינתיים את סניגורו ושכר את שירותיו את עו"ד דוד יפתח. בערעור שהגיש לבית המשפט העליון טען, כי יש לבטל את הודאתו לפני השופטת המחוזית, ויש להחזיר את התיק מחדש לבית המשפט המחוזי, לשופט אחר, כדי לברר את המשפט לגופו. לחילופין, טען עו"ד יפתח, יש להקל בעונש המאסר שגזרה השופטת המחוזית.

"הודיתי בגלל לחץ הסניגור"

הנאשם אמר כי גם באוזני הסניגור עו"ד מקרין טען בלא הרף כי הוא חף מפשע, ואם הודה באשמה — זה היה בגלל הלחץ שהפעיל עליו מקרין. לטענתו, הטיל עליו מקרין פחד שאם לא יודה בעסקת־הטיעון יהיה עליו לצפות לעונש מאסר של 15 שנה.

שופט בית המשפט העליון גבריאל בך, דחה את ערעורו של הנאשם קבע בפסק־הדין, ומצא מקום לשבח את עצתו של מקרין ללקוחו לשעבר. השופט בך, שלדעתו הצטרפו עמיתיו משה בייסקי ואברהם חלימה, קבע כי עסקת־הטיעון היתה חיובית ביותר מבחינתו של הנאשם וניתן להבין מדוע המליץ עו"ד מקרין לפני מרשו שלא לדחותה.

השופט בך קבע עוד, כי לא הופעל על הנאשם כל לחץ מצד מקרין, והוא הבין היטב כי עסקת־הטיעון היא הרע במיעוטו.

הסיע תיירים בתשלום ברכבו הפרטי — ונעצר

מאת זהר בלומנקרנץ

משטרת נמל התעופה בן גוריון עצרה תושב ראשון לציון שהסיע אמש במכוניתו הפרטית תיירים מחו"ל, תמורת תשלום, כשרות מוניות.

בחודשיים שחלפו רשמה משטרת נמל התעופה בן־גוריון 59 דו"חות לנהגי מוניות מזדמנים ("האפרים"), שנתפסו כשהם מסיעים תיירים מחו"ל וישראלים משדה התעופה. הזיכיון להסעת תיירים מנמל ב"ג היא בידי שתי חברות מוניות.

האדם הפרטי נעצר כשהוא מסיע את התיירים במחסום ביקורת פתע של המשטרה בצומת "ארקיע" שבשטח השדה, בכיוון לירושלים, לא הרחק מבית התיבות לטיסות פנים ארציות. בחקירתו סיפר החשוד, כי לא ידע שאסור לו להסיע נוסעים תמורת תשלום.

"כלאו" נוסעים

המשטרה גם פעלה נגד נהגי מוניות ש"כלאו" תיירים במוניתם, עד שאספו עוד נוסעים בכיוון הנסיעה. על פי שיטה זו, מסדל נהג המונית — בעיקר נהג מזדמן, את התייר לסור למוניתו. הוא מכניס את מזוודותיו לתא המטען ומבקש את סליחתו, כיוון שהוא ניגש לעשות את צרכיו. התייר נאלץ להמתין, לעיתים, פרק זמן ארוך במיוחד, עד שהנהג חוזר, אולי מוודד השירותים, אך תביר, משום בה, עם נוסעים נוספים. עד פעלה המשטרה נגד נהגי מוניות שנמצא כי הפקיעו מחירי נסיעה.

חיים וסביבה

ארגון גג של הגופים הציבוריים לקידום איכות החיים והסביבה.

ישיבת ההנהלה

על: התחזקות רשות הרבים ומצב התברואה בתל־אביב ומעורבות הציבור.

משתתפים: ח"כ יצחק פרץ, יו"ר ועדת־המשנה של הכנסת לאיכות הסביבה

פרופ' אפרים טורגובניק, סגן ראש העיר תל־אביב ויו"ר ועדת איכות הסביבה.

פותח: פרופ' לב פישלזון, מנהל המכון לחקר שמורות הטבע באוניברסיטת ת"א.

הישיבה: יום שני — 1.6.87 — שעה 10.30 למנהג באולם הישיבות מרכז השלטון המקומי, ת"א.

יוסף תמיר יו"ר ההנהלה

פוצץ מטען חבלה שנמצא בדרך הרצליה

(עו). מטען חבלה שנתגלה אמש אחר־הצהריים, בתחנת־אוטובוס בדרך־הרצליה בקרבת חניודה, נוטרל, ואיש לא נפגע.

נשדד מנהל סניף דואר בקרית חיים

מאת נורית כתנא

אתמול בצהרים יצא מנהל סניף הדואר ברחוב אח"י אילת בקריית חיים, לכיוון בנק לאומי כדי להפקיד כספים. צעיר לבוש מדי צה"ל הגיח מאחוריו, וחטף את התיק מידיו.

בתיק היו 10,000 ש"ח. עד כה לא אותר החשוד.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

בית הספר תיכון חדש תל־אביב

דרך חיפה ת"א

יובל ה־50

1987-1937

כנס תלמידים ובוגרים יתקיים ביום ג', י"ב סיון תשמ"ז, 9 ביוני 1987 בשעה 18.30 בחצר בית הספר.

בוגרי בית הספר ומוריו מוזמנים (בלי בני זוג)

נא ראו זאת כהזמנה אישית והודיעו על המפגש לחבריכם

ישראל ביקשה מבלגיה: הסגירו את נתי ויסמן

ויסמן, מוסיקאי מישראל, כלוא בבלגיה בחשד שבריח סמים לשוודיה ● גם שוודיה ביקשה הסגרתו ● העציר לקה בהתמוטטות

מאת סופר "הארץ"

ישראל ביקשה מהשלטונות בלגיה להסגיר את המוסיקאי נתי ויסמן לארץ, ולא למדינה אחרת.

שלטונות שוודיה ביקשו להסגיר את ויסמן, הכלוא בבלגיה זה שבעה חדשים, בחשד שהבריח לשוודיה עשרים ק"ג של סמים מסוכנים.

דובר משרד החוץ אמר כי נושא בקשת ההסגרה נמצא עדיין בעיון של הגורמים המקצועיים,וכי אף ההיבט האנושי נבחן. טרם התקבלה ההחלטה בדבר עמדת המשרד.

ויסמן לקה בהתמוטטות עצבים וניסה להתאבד.

להט חזר מארה"ב וצרפת עם — תוכניות למשתנות

מבקר העיריה והגזבר נלוו לראש העיריה בעת שסקר בתי־שימוש מדגם חדש בצרפת

מאת חיים הנדוורקר סופר "הארץ" בתל אביב

הבשורה מסיורו האחרון של ראש עיריית תל אביב שלמה להט, היא התקנת בתי שימוש ציבוריים בתל אביב.

להט שביקר בארה"ב, חזר ארצה דרך צרפת שם צפה במתקן בית שימוש בעל עמידות גבוהה מפני פגיעות. אשר יוצב במקומות ציבוריים בתל אביב. לא יהיה זה בית שימוש כימי אלא מתקן שיהיה מחובר לרשת הביוב העירונית.

כל מי שיבקש לעשות את צרכיו יצטרך אפוא לשלשל מטבע ויוכל להכנס לתוך המתקן. בתי שימוש מסוג זה מוצבים בערים רבות באירופה ובקרוב כך נראה, יופיעו גם בנוף התל אביבי.

מאחורי נסיעת הבחינה של בתי השימוש מסתתרת שערוריה קטנה. מתברר, כי מלבד ראש העירייה ובנוסף לאיש מחלקת התברואה יצאו לבחון את בתי השימוש החדשים, גם מבקר העירייה שמואל רוביצ'ק וגזבר העירייה יצחק אלרון. חברים במועצת עיריית תל אביב מוחים על כך שהמבקר, שתפקידו הוא בראש ובראשונה ביקורת, יוצא לנסיעה לחו"ל שמטרתה הצגה עבודה ביצועית — דבר שלא יעלה על הדעת שמבקר עירייה יעשה.

בתגובה על הדברים נמסר מעיריית תל אביב כי רוביצ'ק נשלח לצרפת בגלל כישוריו המקצועיים שיאפשרו לעירייה לבצע את הבחירה הטובה ביותר בעבור העיר.

משרד המשפטים

שר המשפטים
מר אברהם שריר

יקיים ביום י"א בתמוז תשמ"ז — 8.7.87
בין השעות 09.00-12.00

לשכה פתוחה לקהל

המעוניין להביא בפניו הצעות או השגות בתחום פעילות משרד המשפטים

על המעוניינים,להפנות בקשותיהם והצעותיהם בכתב עד יום א' בסיון תשמ"ז 21.6.87 אל לשכת שר המשפטים, ת"ד 1087, ירושלים 91010 ולציין את כתובתם ומספר הטלפון, לאפשר התקשרות לזימונם.
יתקבלו לפגישה, פונים שיש בפניותם ענין לציבור.

קיבוץ חדש בערבה: נווה־חריף

על־שם ח"כ מוסה חריף שנספה בתאונה ● זהו הקיבוץ ה־178 בתק"ם

(עש"ת). בנוכחות מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם, מנהל מחלקת ההתיישבות של הסוכנות ניסים זוילי ומזכירי התק"ם אהרן ידלין וישעיהו פרי, וכ־200 מוזמנים, התקיים אתמול בקיבוץ נווה־חריף שבדרום הערבה, טקס הקמתו של קיבוץ נווה־חריף. הקיבוץ קרוי על שם ח"כ מוסה חריף ז"ל ובני משפחתו, שנספו בתאונת דרכים לפני 4 שנים.

בקיבוץ 50 חברים ו־20 ילדים, שקיבלו הכשרתם במשך שנה בקיבוץ גושולים. הקיבוץ יתבסס על תעשייה וחקלאות וחלק מחבריו עובד כעת במפעלים האזוריים עדודם וכישובי האזור.

שמעון פרס אמר בטקס, שהקמת נווה־חריף היא הקמת ישוב נוסף בגבול העתידי של השלום עם ירדן ולאחר שיושג שלום זה, נפתח ביחד עם שכנינו מעבר לגבול את האיזור במשותף.

יו"ר המועצה האיזורית אילות, משה טושינסקי, האשים את ממשלת ישראל שמדיניותה הכלכלית פוגעת קשות בהתיישבות בערבה.

סיוד חדרי מדרגות בסיד סינטטי
כולל צביעת מעקה וארונות חשמל.
כולל נקיון האם קיים שיש בסך 450 ש"ח ובשני תשלומים
סיוד גגות נגד חום עם חומר מיוחד 70 אג' למטר
טל: 03 – 598602

מעוניינים לרכוש
משרד נסיעות
באיזור גוש דן (עם יאטא)
ת.ד. 913 ת"א
מיקוד 61008

רשימה שלישית

די לכיבוש!

20 שנות כיבוש לא הביאו בטחון ושלום לישראל ולא ביטלו את שאיפת העם הפלסטיני לחופש ולעצמאות לאומית. הרג ושכול, נזעמות וקבוצות דתיות, אבטלה ועוני, תקציבים להתנחלויות במקום לשכונות – אלה הם פירות הכיבוש.

אנו קוראים לאזרחי ישראל, לא להתעלם ולא לשתוק, לשים קץ לשלטון הכיבוש על עם אחר ולהשחתת החברה הישראלית. תסכים ממשלת ישראל ליטול חלק בוועידת שלום בינלאומית בחסות האו"ם, בהשתתפות נציגי אש"ף וכל המדינות המעורבות בסכסוך. הסכם השלום יושתת על הכרה הדדית – הכרת מדינת ישראל בזכות העם הפלסטיני להקים את מדינתו בצידה והכרת המדינות הערביות והעם הפלסטיני במדינת ישראל – ועל פינוי השטחים הכבושים.

שלום ישראלי–פלסטיני עכשיו!

אסתר אורין	ברכה גור	איבון לרנר	עדנה פלידל
מרואן אנבריה	יאירה גינוסר	ישראל לף	אילן פריש
סוניה אידלברג	יונתן גפן	איברהים מאליק	נעה פרלסון
תייסיר איכלאס	מנשה דלת	רנה מוס	רוני קאופמן
איילת אילני	אילנה המרמן	גמאל מוסא	רפי קדישזון
דפנה אילת	שולי הרסטון	לילי מועד	דן קדר
מוטי אישראיר	גילת ויזלסבן	גמאל מועדי	עודד קומאי
אריה (לובה) אליאב	אבנר ויזל	לוי מורב	מאזן קופטי
יונה אליאן־קשת	קרול וקסלר	עיסאם מחול	צפרא קימניס
יוסי אמיתי	חנה זהר	דוד מהלב	אבנר קלו
דפני אסף	משה זיסר	מילכה מנדיל	אתל קלינגר
אודי ארנון	חנה זנד	צילה מנוסי	פול קלפר
צביה ארנון	יוסי זעירא	יוסי מר־חיים	אליאס קסיס
אריאלה בארי	אריה זקס	תמר משמר	חנוך קציר
גואד בולוס	מוחמד עלי טהה	מיכל נאמן	ששי קשת
ויקטור בליט	אורנת טוריין	מוחמד נפאע	עליזה רזון
יהודית בלנק	ענת טורק	זוהיר סבג	אילנה רטהויז
לאה בן־דב	אתי יותם	יהושע סובול	שוש רייזמן
יוכבד בן־חיים	שלמה ידוב	אפרים סידון	אשר רייך
איוה בן־שלום	ידידיה יצחקי	נביל סלח	תמרה ריקמן
חיים ברנייר	רוני כהן	גדעון ספירו	שלמה רפאל
[illegible]	עפאף כיאלי	ענת סרגוסטי	עמירה שגב
אריק בורנשטיין	יוסף כרמון	עפו עאבדי	סמבת שבה
מני ברזילי	נעמי כרמי	דניאל עמית	אינה שטקסר
עזמי בשארה	אשר לוי	טלי עינתבי	יעקב שיין
עמוס גבעון	תקוה לוי	חנה עקביהו	שמואל שלום
אמיר גובר	אריאלה לור	נאוה פוקס	חנן שניר
סאלם ג'ובראן	דני ליטאי	יוספה פיק	אהוד שפיגל
יורם גוזנסקי	אורן לימבר	אבינועם פלדמן	צפורה שרוני
ליליה גולדנברג (סמר)	רויטל למפרט	גרשון פלוטקין	יעל תדמור

הפגנה
בסיסמאות: די לכיבוש! שלום ישראלי־פלסטיני עכשיו!
כן לוועידה בינלאומית עם ישראל ואש"ף!
בשבת ה־6 ביוני, בתל־אביב;
מתכנסים בשעה 6 בערב בשד' בן־גוריון פינת דיזנגוף

תתימות נוספות נא לשלוח לת.ד. 4448, תל־אביב 61043. תרומות למימון המודעות – חשבון 272107 בבנק הפועלים סניף לינקולן, ת"א.

הוועד לציון 20 שנה לכיבוש

להסיר את מסך החשאיות מפרשת ואנונו

אנו החתומים מטה, מודאגים ממסך החשאיות בו אפופה פרשת ואנונו. כאזרחים בעלי תודעה דמוקרטית, אנו מוחים על הסודיות בה פועלות ממשלות ישראל בנושא הנשק האסטרטגי (הגרעיני). ענין זה הוא בעל השלכות גלובליות בכלל ומקומיות בפרט: תקלה טכנית יכולה לגרום לאסון גדול, דוגמת צ'רנוביל. שיקול מוטעה יכול להביא למלחמת עולם שלישית ואחרונה.

מסיבות אלה קיבלו עליהן מדינות העולם נוהלים מסויימים בכל הנוגע לנשק גרעיני, לפיקוח עליו ולמניעת הפצתו לגורמים לא־אחראיים. מדינת ישראל אינה חתומה על האמנה לאיסור הפצת הנשק הגרעיני ואינה מאפשרת שום פיקוח ציבורי ובינלאומי על פיתוחו. החשאיות בה נוהגת ממשלת ישראל בפרשת מרדכי ואנונו, על כל הסתעפויותיה, היא המשך ישיר של מדיניות החשאיות וההטעיה בנושא הגרעיני. דרך הבאתו לארץ בנסיבות מסתוריות; החזקתו בסתר והעמדתו לדין בתנאים של סודיות מוחלטת – כל אלה הם דברים העומדים בסתירה להליכי משפט תקין.

אנו קוראים לממשלה להסיר את מעטה הסודיות מפרשת ואנונו ולאפשר לו להשפט במשפט פומבי, כמקובל בכל מדינה דמוקרטית.

קודי אבראסל	פרופ' דן דינר	לאה לשם	חנה פרידמן
ת'באת אבודאוס	יעל דמירל	דפנה מאירוביץ	ברציון ציטרין
אורי אבנרי	גרסיאלה דניאל	יוסף מונדי	משה ציפרמן
אבי אוחיון	עודי דקל	רינה מוס	עו"ד לאה צמל
יעל אורן	טליה דר	מירטה מוסקוביץ	שמעון צמרת
שמעון אוולאר	דוד דרעי	לוי מורב	מיכאל קאן
ד"ר דוד אלברט	חיים הנגבי	שרון מורגנשטרן	שושנה קאן
אבנר אלדן	עמירה הס	סלי מרון	ד"ר ארנסטו קהן
אריה אלדד	אדריאנה וגה גרסיה	ד"ר נג'וא מחול	אבשלום קוהה
פרופ' קלמן אלטמן	יגאל וגה גרסיה	אסתר מיצנמכר	יורם קופרמינץ
נורי אל־עוקבי	עמוס וולין	ד"ר רפאל מלאך	אלינה קורן
יובל אלעזרי	אורית וולף	עו"ד אברהם מלמד	מיכאל קירש
שלי אלקיים	תרזה ויזל	אבנה מנסור	ד"ר שרה קלעי
ד"ר אבישי ארליך	פטר וינר	מחמוד מפרע	אריה קלר
ד"ר וולף ארליך	יוסקה ולרשטיין	ד"ר רוזמה מרטון	טלי קמינר
עודי בהר	מרצלו וקסלר	סעדיה מרציאנו	בייסון קראמן
עודי בורשטיין	אסתר ורד	סלמן נאטור	בירי קרמין
מיכל בידרמן	יהודית ורשבסקי	ד"ר יהודה (ג'אד) נאמן	פרופ' זאב רובין
מוחמד בכרי	חנה זוהר	עופר נאמן	הגר רובלב
ד"ר שמעון בלס	ירון זליג	אדוארד נוימן	ירון רוזנבאום
אורי בלסם	מגדלנה זפף	גיורא נוימן	חני רוזנבל
חנה בן־ארצי	אבידה חסן	גילה סבירסקי	ד"ר אברהם רוזנקרנץ
משה בן־דוד	לוי טאובר	מרים סגל	ג'ודי רותם
חגי בן־יהודה	תרצה טאובר	אהוד סיבורס	ד"ר צבי רזי
ברברה בקר	ג'ודי טובי	אליסן סלומון	הבר רזי
תמר ברגר	אורודה יעקב	שלמה סלוצקי	דוד רייב
עו"ד יוסף ברד	שלומית ירון	גדעון ספירו	פתחי שביטה
מני ברזילי	רב ידידה	מירי ספירו	עו"ד פתחי שבינה
ד"ר עומר ברטוב	עמיחי ישראלי	ד"ר אבי עוז	הרצל שובבים
חיים ברעם	גילה ישראלי דינר	אבי עוזרי	מיכל שוורץ
פאטמה ג'אברין	ד"ר יגן כהן	איתי עורב	ברנדה שוריקוף
עמוס גבירץ	עמירם כהן	אהוד עידניל	גדי שטרנבך
יפה גביש	מאיה כהן־לוי	טל עינתבי	יוסי שילוה
סלאם ג'ובראן	נועה כהן־רז	אברהם פולקוב	אילן שיינפלד
יורם גוזנסקי	זאהי כרכבי	הבר פוקס	תומא שייך
בנימין גונן	רות לוביץ	אידית פז	מיכל שכטר
אמירה גלבלום	יעל לוטן	שמחה פלפן ד"ל	תבר שפיר
ד"ר יוסף גרודזנסקי	חנה ליס	אריה פנקלשטיין	הלל שנכר
הגר גרשי	עו"ד פליציה לנגר	פרופ' עמנואל פרג'ון	אהוד שפיגל
דוד דהפרים	אפי לנדאו	ד"ר תקוה פרנס	אריה שפר
עדנה דהרזביץ	ראובן לסקן	הנא פרה	מרים שרון
יהודית דינקונה	צבי לרמן	ד"ר גדעון פרוידנטל	

תרומות לכיסוי מודעה זו נא לשלוח לוועד למען טומביות משפטו של מרדכי ואנונו, ת.ד. 1371, תל־אביב 61013

האם אתה יכול לסמן את כל ה"אקסים" האלה ליד תכונות המדפסת שלך?

Ex press	מהירות הדפסה 300 סימנים לשניה.
Ex tra	"אקסטרא" ללא תוספת מחיר - מתאם תקשורת מקבילי + מתאם תקשורת טורי, זכרון פנימי, טרקטור משופר.
Ex pert	ה"מומחיות" כוללת כתב איכות, סוגי כתב, הטיות, הצרות, הדגשות, גרפיקה מעולה תואם I.B.M
Ex clusive	אופציות למי שמעדיף מדפסת אקסלוסיבית - 7 צבעים, לחיצי מגע, מזין נייר אוטומטי.
Ex port	מיפן - חברת אפסון הגדולה, לכל העולם.
Ex series	סידרת EX. EX-800. EX-1000 הסידרה האיכותית ביותר של אפסון, והטובה ביותר שהמחשב שלך יכול להרשות לעצמו.

EPSON
EX 800 EX 1000

חדש
חיבור למחשב 38,36 I.B.M
■ כולל ■
אפשרות לצבע

מדפסות אפסון מסדרות שונות במגוון תכונות: מדפסות צבע, גרפיקה, איכות, ומהירויות שונות מדפסות לייזר במגוון רחב של מחירים

קול המפרסם

כשמחשבים קונים בתכונות
מקבוצת מפעלי תכן בע"מ
מחשבים ★ תכנה ★ ציוד היקפי

תכונות
רח' היצירה 28
רמת-גן 52521
טל:7510914

הארץ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי

הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
8.75 ש"ח כולל מע"מ

ליקויים בדירה!
חוברת הדרכה
חינם!
מכון "יוהל" לבקורת בניה

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

דירות כללי

דירות למכירה

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5—3 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

לציבור הדתי

● בבית וגן דירות מהודרות, 5, 4, 3 חדרים

● בהר־נוף כ' דירות 5, 4, 3 חדרים (בסטנדרט גבוה)

● בשכונה שקטה — משכנות פאר קוטג'ים 5, 4½ בסטנדרט גבוה

משהב
חברה לשכון
בנין ופתוח בע"מ
02-224181

ישקו
02-227414/5/6

● ברמות וילה 6 ח' 170 מ"ר + גינה 146,000 דולר.

● במעלות דפנה 3, 84 מ"ר מיידי 56,000 דולר.

● בבקעה קוטג' 4 וחצי ח' 2 מרפסות 133,000 דולר + מע"מ.

● ברמות 5.02 חד' כניסה נפרדת מרפסות נוף 92,000 דולר.

● ברמות 02, 4 חד' קרקע כניסה נפרדת + מרפסות גדולות 95,000 דולר.

● בגבעת זאב קוטג' 4 חד' עם אפשרות הרחבה החל מ־66,000 דולר + מע"מ.

מכוניות

סובארו

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

סוסיתא

סוזוקי

סיאט

דייהטסו

ג'יפים

וולבו

טלבוט

סיטרואן

טנדרים

לנצ'יה

מסחריות

פולקסוואגן

מרצדס

משאיות

אודי

איסוזו

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

הכذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ירושלים

[illegible]

פורד

[illegible]

פז'ו

[illegible]

אופנועים

[illegible]

פיאט

[illegible]

רנו

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

המלונאי בע"מ

החברה לשרותי מזון ואחזקה

לסניפנו בירושלים

- מנהלת משק למלון 4 כוכבים.
- מנהל קבלה נסיון ב 4-5 כוכבים.
- קופאי ראשי (F.O. CASHIER SUPERVISER) בעל נסיון, רצוי ב-5 כוכבים.
- צ'יף צ'קר (CHIEF CHECKER)
- שף בעל נסיון ב 4-5 כוכבים.
- פרישף בעל נסיון
- שף דה פרטי בעל נסיון ב 4-5 כוכבים.
- קונין בעל נסיון בתחום המלונאות.
- מנהל מכירות למחלקת ארועים, נסיון הכרחי במלונאות.
- מטרדוטל.
- מפקחת קופה בוגרת תדמור בעלת נסיון במלונאות.

המלונאי!!! [illegible]

בו נדבר "מלונאית"

[illegible]

חוק הודעות שווה בתעסוקה התשמ"א-1981 [illegible]

תיווך

[illegible]

חינוך

[illegible]

מגרשים

[illegible]

מחסנים

[illegible]

עסקים

[illegible]

מנפאור

[illegible]

ת.ל.מ

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

חבר

[illegible]

מציעים למכירה

משרדים

[illegible]

תיווך

[illegible]

מקררים

[illegible]

ספורט

[illegible]

מודעות

[illegible]

מוסך

[illegible]

בגדים

[illegible]

בעלי חיים

[illegible]

בריאות

[illegible]

בית אבות

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

ציוד בנין

[illegible]

צילום

[illegible]

סאונות

[illegible]

ספרים

[illegible]

קיט ונופש

[illegible]

שיעורים

[illegible]

השמלאות רכב

[illegible]

טרקטורים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

מחשבים

[illegible]

מכירות

[illegible]

מערכות סטריאו

[illegible]

מערכות קול

[illegible]

ריהוט והדיה

[illegible]

אופניים

[illegible]

שידוכים

שידוכים וזוגות

[illegible]

הברזיות

[illegible]

שונות

[illegible]

חוגים

[illegible]

לוח קיר

[illegible]

אופניים

[illegible]

בעלי חיים

[illegible]

טלוויזיות

[illegible]

טלפונים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

מוצרי חשמל

[illegible]

מערכות סטריאו

[illegible]

מחשבים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מציאות ואבידות

[illegible]

מקררים

[illegible]

צילום

[illegible]

רהיטים

[illegible]

שונות

[illegible]

תנורי אפיה

[illegible]

חברה טובה

[illegible]

עבודת פרך

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

קונים

[illegible]

קורת גג

[illegible]

קייטנות

[illegible]

שיעורים פרטיים

[illegible]

תערוכות

[illegible]

هكذا من الأصل

הכוח הארצי העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

וילות ובתים

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

קבלנים מציעים

טוביה לשם

- בסביון למכירה וילה מפוארת, 8 חדרים, 5 דונם.
- למכירה בסביון וילת 3 חדרי שינה, 2 דונם.
- בסביון להשכרת וילה 4 חדרי שינה לתקופה ארוכה.
- בנוף־יהודה למכירה בית 20 דונם, פנוי מיידי.
- למכירה בהרצליה פיתוח וילה, 5 חדרי־שינה, דונם, פנוי.
- למכירה בת"א, ביפה הנביא, בית פנוי, אפשרות בנייה ל־8 דירות.
- למכירה בשכונת וילה 6 חדרי שינה, מגרש 400.
- בשכונה בקריית־שאול, אפשרות בנייה ל־8 דירות.
- בסביון, אזור מלון כיוונית, למכירה, מגרש לבניית 32 דירות.
- במושב תלמי־משה למכירה בית 28 דונם, חדרים ואחרוקים.

1—1.5 חדרים

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

תל אביב

תווך לעם
בן־גוריון 25 ת"א
200450 5

- בשכונת לויט 4 (120 מ"ר) ק"ב – זקוקה לשיפוץ – 103,000
- בבורוכוב 3 חדשה ק"ב לחזית + מעלית + חניה – 110,000
- בבורוכוב 3 גדולה לחזית + מעלית בבניין ישן – 75,000
- 2 קרקע – בבארי (56,000) בזייזל (52,000) בפייבל (58,000)
- 3½ בחובבי־ציון, שלום־עליכם, רופין, פרוג, מטליב ושטרי.

טלדיור
ברודצקי 43 ת"א
03-423077
03-421535

- ברמת־אביב 6 חדרים גבוהה, נוף מקסים $180,000
- בנווה אביבים 4½ חדרים חזיתית קומה אמצעית $155,000
- ברמת אביב פנטהאוז יוקרתי, נוף מקסים $160,000
- בנאות אפקה 4, מקסימה ושקטה, ק.א. $115,000

- ברמת אביב החדשה 3, קרקע + גינה מקום מעולה ושקט
- ברמת אביב ב' 2½ ק.ב מקום שקט 72,000 דולר
- ברמת אביב ב' 3 + ½ ק.ב במצב טוב $80,000
- ברמת אביב החדשה 2 + פ"א ק.ב. 63,000 דולר

לוח העיר
"לא מכרת לא שלמת"
וגם שיחת הטלפון על חשבוננו!
קבלת מודעות 8.00-20.30
290697
293648
פרסום לעניין

גוש דן

רון נכסים בגבעתיים
03-313347
03-311561

- בגבעתיים, בדובנוב, 4 פינת, ק"א מרכזי ושקט.
- ברמת גן דירה 170 מ"ר ק"ב + מעלית.
- בארלוזורוב, ברמת גן, מקום גבוה + נוף, 3 חדרי יפיפיה.
- בעמק־ברכה, דירת גג, מקום שקט, דירה יפיפיה.
- בהמאבק בגבעתיים, ק"א, 3 יפים + אפשרות להרחבה.

קנין – תווך נכסים
רח' ארלוזורוב 59 ת"א
טל' 242192

איזור השרון

ויצמן 52 כפר־סבא
052-32343

- פנטהאוז 6 חדרים, כניסה מאי 88, צופה לפארק בבניין 9 דיירים.
- דירת 5 חדרים מתאימה לרופא כניסה מיידית
- דירה 4 חדרים ק"ב + מעלית באזור מעולה 10 דיירים
- דירה 4 חדרים בבניין חדש כניסה ספטמבר 87.

דירות וקרקעות השרון
ויצמן 17 כ"ס 052-32690

- 4 חדרים + מרפסות, 5 + מרפסות $85,000 $96,000
- $110,000 6 + מרפסות או דירות קוטג', פנטהאוז
- 5 חדרים יד שניה – דרוש שיפוץ – $68,000
- בדב הוז 5 חדרים – פינוי גמיש – $85,000
- בזקופה 3 חדרים ק"ב מיידי $32,000

חולון ובת־ים

"אתגר" תווך נכסים
כצנלסון 8 גבעתיים
נ"דלן
03-318169 03-315366

לציבור הדתי

משהב
חברה לשיכון
בנין ופיתוח בע"מ
03-664631

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל' 03-235924
ZAMLER

הכזא מן الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

לידיעת המפרסמים בלוח העיר

מודעה באחריות

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה. המבצע חל לגבי פרסום בלוח העיר בלבד ולגבי נכס אזור ת"א, גוש דן והשרון. במקום החזר כספי ניתן לפרסם את המודעה חודש נוסף. בקשות לביטול מודעה, החזר כספי או הארכה לחודש נוסף במקום החזר כספי, יתקבלו במשרדי הלוח בימים א'-ד' בין השעות 08.00-15.00 עד שבועיים מתום 4 שבועות פרסום.

לוח העיר רח' הנגב 4 ת"א טל: 03-371261

סאאב

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

אלפא רומאו

אמריקאיות

מלבום

פריומף

לנציה

ב.מ.וו.

ג'יפים

מוריס

דאף

דייהטסו

מיני מיינור

מרצדס

וולוו

נ.ס.או.

וקסהול

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

דירות בדמ"פ

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

דירות בשכ"ח

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

נתניה

1—1.5 חדרים

המשך ת"א גוש דן והשרון

קבלת מודעות ללוח ה"עיר" לא מכרת - לא שילמת "רשפים" טל 611389, 611623 מכבדים ויזה ישראכרט ודיינרס

טלדיזר בורוכוב 43 רמ"א 03-423077 03-421535

● ברמת אביב, בסאמר, 3 מרוהטת, מקסימה, כניסה מיידית. 380

● ברמת אביב, בלטון בלום, 3 מרוהטת, כניסה מיידית, 390

● בנוה אביבים ברב אשי 3 מרוהטות/ריקות, כניסה 600 ,1.7.87

● ברמת אביב, בלטון בלום 3 רוקה, מיקום מעולה, 360

פרסם מודעת רכב בלוח העיר - קח מכונית יורופקאר ליומיים חינם!

אל תישאר בלי מכונית

europcar

קבלת מודעות ל"לוח העיר"
מ־8.00־20.00

"פרסום פון"

אשראי מיוחד!!!
03־738707 03־735588
לבעלי כרטיסי אשראי

המשך ת"א גוש דן והשרון

סימקה־קרייזלר

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

מסחריות

פיז'ו

פיאט

פולקסוואגן

סיטרואן

פורד

מודדים

קונטסה

רנו

מחירון המכוניות בעריכת מגזין אוטו

דגם	86 מחיר שוק	86 מחיר מומלץ	85 מחיר שוק	85 מחיר מומלץ	84 מחיר שוק	84 מחיר מומלץ	83 מחיר שוק	83 מחיר מומלץ	82 מחיר שוק	82 מחיר מומלץ	81 מחיר שוק	81 מחיר מומלץ	80 מחיר שוק	80 מחיר מומלץ	79 מחיר שוק	79 מחיר מומלץ
קטנות																
אוטוביאנקי	15	18.4	13.5	13.7	11.5	12.5	10.5	11	9.4	10	8.1	9	6.6	8	5.9	7
פולקסווגן פולו	22.1	23.7	20.3	20.5	17.3	18.6	15.7	17	13.6	14.7	12	11.8	10.2	10.3	8.2	9
פורד פיאסטה	18.8	20.5	17	18.1	16.5	16	13.5	14	12	12.2	10.5	11.1	9.5	9.6	8	8.2
פיאט 127	[illegible]	[illegible]	13.6	15	12.5	13.6	11.5	12	10.5	10.8	9	9.7	8	8.7	6.5	7.3
פיאט פנדה	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9.8	14	8.9	12.4	8.2	11	–	–	–	–	–	–
פיאט אונו 55	19.7	21.5	16.6	19.5	14.3	17.5	13.2	15.7	–	–	–	–	–	–	–	–
פיאט אונו 70	20.1	22.7	18.2	20.1	15.6	18.6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פיז'ו 104	–	–	–	–	12.6	15	11.5	13.6	9.5	12.3	8	10.5	6.8	9.4	5.8	8
פיז'ו 205 1.1	20.4	23.8	17.7	20.4	16.1	19	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 4	–	–	13.1	15.1	10.9	13.5	9.8	11.5	8.8	9.8	7.8	8.3	6.7	7.1	6.1	6.4
רנו 5 1.1	19.1	22.7	16.1	18.1	13.1	16.3	12.1	14.5	10.9	12.3	9.5	11	8.2	10	7.4	8.3
קומפקטיות																
אופל קדט 1.3	28.5	30	24.5	27.5	20.5	21.6	18	19.5	16.5	18.7	13	14.8	11.5	13	8.5	7.6
אלפאסוד 1.2	–	–	–	–	–	–	15.1	17.8	13	16.2	10.1	14.6	8.5	13	7.1	10.3
סיאט רונדה 1.2	18	18.9	17	15.7	15	11.9	13.4	9.7	–	–	–	–	–	–	–	–
סיטרואן דיאן	16.2	18.3	14.1	16	12.4	14	11.3	12.4	9.8	11.3	7.3	9.7	6.3	8.1	3.8	6.5
סיטרואן GSA	–	–	20.3	21.6	18.3	19.4	16.3	17.3	13.3	15.1	10.8	13.5	7.6	11.3	6.4	9.7
סימקה 1100	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8.1	7.6	6.3	6	4.6	4.9
פולקסווגן חיפושית	–	–	22.1	19.5	20.1	17.3	17.6	14.6	15.7	12.4	13.6	10.8	11.7	9.7	10.1	8.6
פולקסווגן גולף 1.3	30.5	32.4	24	28	21	25	19	20	18.1	17.3	16.1	16.2	13.9	14.6	11.3	13
פולקסווגן גולף 1.6	35	39	32	34	28	29.5	26	23.8	21.1	20.5	17.3	18.4	16.2	16.2	14.1	14.6
פורד אסקורט 1.3	23.3	20.5	21.3	18.4	18.6	21.6	17.6	18.4	16.6	15.7	14.6	13.5	9.2	8.7	8.2	7.6
פיאט 128	–	–	–	–	–	–	–	–	9	12	7.8	10.3	6.8	9.2	5.9	8.1
פיאט 124	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8.9	10	7.9	9	6.7	8
פיאט ריטמו 60	21.5	21.6	18	19	16	15.1	14	13.4	13	12.4	11.5	11.2	9	10	7.3	9
רנו 12 1.3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9.8	10.8	8.8	9.7
רנו 14	–	–	–	–	–	–	13.8	17.3	11.3	14.6	9.3	12.4	7.3	10.8	6.3	9.7
רנו 11 1.1	23	21.6	18.7	18.4	16.1	15.6	13.3	13	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 11 1.4	32.9	24.8	27.6	20.5	22.4	17.8	18.6	15.1	–	–	–	–	–	–	–	–
משפחתיות																
אודי 80 1.3	33.5	31	30.5	27.5	26.4	24.3	24	21.6	20	19.5	17.5	17.3	13.5	15.5	11	14
אודי 80 1.6	41.2	36.7	37	32	34	28	27.5	24.8	23.3	22.1	20.5	20	16.5	17.8	13	16.2
אופל אסקונה 1.3S	29.8	31.3	27.8	27	25	23.8	22.1	20.5	19.8	17.8	–	–	–	–	–	–
אופל אסקונה 1.6	41.7	35.6	39.1	30.2	31.1	26.5	27.7	23.2	21.1	20	18.2	12	15.7	10.8	12.2	9.2
ב.מ.וו 316	45	45	41	39	37	35.6	34	33	24.8	27	21.2	23.2	17.4	20.5	15.3	17.2
ב.מ.וו 318i	50.8	56	46.2	48.6	43.1	43.2	38.9	36.7	26.9	29	24.4	24	21.2	21	17.3	17.8
דייהטסו שארמאנט 1.3	26	21.6	21.5	18.7	19	16.1	16.5	13.5	15.5	12	–	–	–	–	–	–
סובארו 1.3 (1.4)	25	24	22.4	21.5	17.5	17	15.7	16	14.7	13	13.5	10.8	12	9.7	8.3	8.1
סובארו 1.6	26.7	27	25	24	22.5	19	19.6	16.7	18.6	14.6	14.1	11.8	12.1	10.8	10.1	8.6
סיטרואן BX16	32	34.5	30	31	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פולקסווגן ג'טה 1.3	32	32.5	26	28	23	24.8	19.5	20	17	17.3	15	16.2	12.5	14.6	–	–
פולקסווגן פאסאט 1.6	36.7	36.5	31.6	30.8	26.9	26.5	23.4	23.2	20.4	19.8	17.1	18.4	14.8	16.7	11.3	15
פורד קורטינה	–	–	–	–	–	–	–	–	16.3	12.3	14.1	11.3	12.1	10.2	9.3	9.4
פורד סיירה 1.6	33.5	29.7	31.5	26	27.5	22.7	24.2	19.5	–	–	–	–	–	–	–	–
פורד סיירה 1.8	43.5	42	40	37	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פיאט 131 1.3	–	–	–	–	17.1	20.5	15.4	16.7	13.1	14	11.4	12.3	10.3	11.3	7.8	8.7
פיז'ו 305 1.3	24.7	28	21.7	24.3	18	21	16	17.8	13	15	11	13.6	9.8	11.8	8.6	10.8
פיז'ו 305 1.6	34.5	35.5	30.1	31.3	28	27	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 9 1.1	21.5	19.5	18.5	16.2	15.8	13.5	13.5	10.8	12	9.2	–	–	–	–	–	–
רנו 9 1.4	27.3	22.7	25.3	19	21.2	15.7	17.4	14	14.4	12.5	–	–	–	–	–	–
רנו 16 TX	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5.3	11.5
רנו 18 1.4	–	–	–	–	23	17.5	16	15	14	13.5	11	11.5	9	9.7	7.9	8.6
רנו 18 1.6	–	–	29	25	26.5	20.5	24	17.3	20	15.2	15.5	12.6	12.5	11.5	11	9.7
סאלון																
אודי 100 1.6	–	–	–	–	–	–	–	–	20.1	18.4	18.5	14.6	15.5	13	11.2	11.5
אודי 100 1.8	65	65	53	58	47	52	40	44	–	–	–	–	–	–	–	–
אודי 100 2.2	100	100	85	88	70	73	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
אופל רקורד 1.8	38.9	36	33.2	29	26.6	22.5	21.7	18	20.1	15.5	15.2	13.6	12.6	12.1	10.8	10.6
אלפטא 1.6	–	–	–	–	26.5	28	21.5	24.5	16	20.5	12.3	17.8	10.9	15.7	8.2	13.5
ב.מ.וו 518	54	57	48	49	41	42.5	36	33.5	31	28	26	22	21	19	18	16.2
ב.מ.וו 728i	110	130	93.4	110	84.4	93	63.3	77	61.1	66	46.6	53	39.5	42	29.7	33
וולבו 240 1.8	48	44	43.1	38.5	37	32.5	31	28.5	27.9	25	23.7	21	21	17.6	18.9	15.4
וולבו 240 2.0	71.5	66	62.5	58	54	51	44	44	37	37.5	31.4	33	28.3	27.5	23	24.2
וולבו 760	126	126	105	102	84	86	70	70	–	–	–	–	–	–	–	–
מרצדס 190E	109	107	96	90	84	76	67	65	–	–	–	–	–	–	–	–
מרצדס 200	114	112	96	95	84	72	66	62	53	50	41	40	36.7	36	32.2	31
מרצדס 280S	153	165	140	138	130	115	117	100	107	84	85	63	70	55	56	45
פיאט 132	–	–	–	–	26	21.5	23	18.4	18.7	15	14.4	13	9.4	10.8	8.4	8.7
פיז'ו 504 1.8	40.5	36.5	37	30	32	25	25.5	21	22.8	18.5	19.2	15.5	15.7	13.2	12.2	11.6
פיז'ו 505 1.8	46.5	47.5	41.5	40.5	35.5	32.5	28.5	27.5	23.5	23.5	20.5	20	17.1	17	–	–
פיז'ו 505 2.0	62.5	64	56.5	56	51	48.5	40.5	42.5	33	36.5	28.5	31	22.5	26.5	–	–

שרד
החברה שלך למימון רכב
כסף צריך לרוץ בעסק - לא על הכביש
בוא למשרדינו, בחר בתכנית המתאימה לעסקך וסע בשלום.
אנו יכולים לסייע לך להגשים חלום - החלפת המכונית הישנה בחדשה יותר או הוספת מכונית שנייה למשפחה. נסיעה טובה.

هكذا من الأصل

המשך ת"א גוש דן והשרון

- מכונית סובארו 1983, ... דולר ...
- ...

ביקוש רכב

- מעוניין בטנדר/מיניבוס במצב טוב ...
- מעוניין בהלוה מסחרי 80 ...

חלפי רכב

- מוכרים ... חלפים ...

הצעות עבודה

KODAK
להנהגת החברה בכבר המדינה
מפעיל/ה למיני מעבדה
נסיון יתרון
טל. 03-744087

מוכרות

- בהרצליה למשרד ...
- ...

סוכנים/ות

- סוכנ/ות לתחנות ...

נערים

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

- ...

"דרור"
שרותי אופר,
מטפלות, עוזרות,
פיזיוטרפיסטיות
אחיות
03-290911

בתי אבות

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

עוזרות ומטפלות

מחסנאים

הנהלת חשבונות

חשמל / אלקטרוניקה

אחיות

גזירה ותפירה

מכונאים

הגרפאים

יהלומים

מוכרים/ות

דפוס

פועלים/ות

פקידים/ות

מקדמי מכירות

א.ו.ת

גפן

משאבי אנוש

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

עסקים

זקוק דחוף למודעה?
מודפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

هكذا من الأصل

עסקים

אנו מעוניינים לייצג ולשווק מוצרי מזון וחומרי ניקוי שונים בסיטונאות ולרשתות שיווק באזור באר־שבע וכל הדרום. בעלי כלי רכב ומחסן גדול לפנות ליוסי 057-78778 057-39276 או לסרוסי – דרך מצדה 8/57 באר־שבע

מסעדת יוקרה ייחודית באזור העסקים היוקרתי בת"א עד 200 מקומות ישיבה חוזה שכירות ל־5 שנים לרציניים ובעלי ניסיון מוכח בלבד טלפון: 03-544-8274 5 6

חנויות

הלוואות

מציעים למכירה

מבני תעשיה

חקלאות

בתי מלאכה

משרדים

מחסנים

מגרשים

אולמות

שיפוצים

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

צילום

ריפוי והגיה

גינון

בריאות

מילויי שיער בטכניקה שוויצרית מתקדמת מתאימה כהשלמה לפני או אחרי השתלה 03-648738 טל אלברט

בריאות ים המלח

חיטוי והדברה

נופש וקיט

מערכת סטריאו

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

מלונות ונופש

ציוד אלקטרוניקה

מאזניים ומאזני גשר

מקרר

אליהו לבל
מבצע ללא תקדים אצל לבל אליהו – שד' ירושלים 29 יפו, ראשל"צ ז'בוטינסקי 53 – מקררים, מקפיאים, מכונות כביסה, מדיחים, מייבשים, תנורי אפיה וכיריים, מיקרוגלים, טלוויזיות, וידאו – מכל הסוגים ובאספקה מיידית ב־19 תשלומים שקלים לא צמודים.

כלי נגינה

רהיטים

קבלת מודעות ללוח "העיר" לא מכרת – לא שילמה "רשפים" טל 611623 611389 מכבדים ויזה ישראכרט ודיינרס

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

מחשב

קופות ומשקלים

נשק ותחמושת

אסטרולוגיה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

רוצים לקנות

מכונות תפירה

מזגני אויר

מכונות כתיבה

וידאו

מדיחי כלים

סירות

ציפוי אמבטיות

הודעות לציבור

שיעור

אבדה

חיות בית

שידוכים

בריאות

הכרויות

בת-ים

דירות למכירה

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5 — 3 חדרים

סובארו

פיז'ו

רנו

מסחריות

אופנועים

סוסיתא

סיאט

סימקה-קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

פיאט

מכוניות

אוטוביאנקי

אוסטין

אלפא רומיאו

בקוש דירות

שכ"ח

עבודות ומטפלות

הצעות עבודה

תקלאות

תיירות

מתווכים

בעלי חיים

הלוח הארצי — כאן דרום

אזור הדרום

סונול — מרכז הדלק של אשקלון

1) מפעילי C.N.C — לעבודה קבועה במשמרות 5 ימי עבודה — תנאים טובים למתאימים.

2) מסגרי מכונות — בעלי נסיון — רצוי בתחום מערכות מזוג אויר, נכונות לעבוד ישעות נוספות — לעבודה קבועה בשכר מעולה.

3) מסגריםרתכים — בעלי נסיון עבודה בתחום התבניות — לבניה הרומית לעירוני וויוית לקירוות לעבודה קבועה במשמרות.

4) מבקרות איכות — בוגרות ההנדסאים בוג'ה הענף האלקטרוני לביקורת ויזואלית לעבודה קבועה במשמרות.

5) מנהל עבודה — נסיון בהפעלת צוות עובדים בענף המסגרות נכונות לקבל אחריות בתחומי — ניהול, קבלת החלטות, הכנת מערך עבודה לעבודה קרובה בתעשייה תעשייה.

6) בוגרי ממחשב — מכונאים, חשמלאים, אלקטרוניקה לעבודה קבועה במשמרות.

7) מבקרות איכות — שרטוט חובה. לעבודה קבועה במשמרות.

אשקלון רח' הרצל 29
טל' 051-26958-28069

הלוח הארצי — הלוח הבטוח — חיפה והצפון

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולוו

מיני מינור

סובארו

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

מגורים

מסחריות

דירות למכירה

בניה קואופרטיבית

ביקוש דירות

קבלנים

הזדמנות טובה

רמ"פ

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

● הטבת הפקת ספר — לצלם מבית לתאר שלך. בית התואר — צלמי ממכר הכתוב מכם, בית התואר מצלם את הכל.

דחפון
שרות מודעות טלפוני של הארץ
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

هكذا من الأصل

למחלקת דקורציה של המשביר לצרכן
ד ר ו ש / ה

★ מעצב גרפי
לעבודה קבועה במשרה מלאה

המועמד המתאים יהיה בוגר בצלאל

לראיון נא לפנות למחלקת דקורציה טלפון: 03-899629

מרכז מועצה מקומית מגדל העמק מכח לקבלת עובדים
דרושים
1. רכז תוכניות לקשיש
משרה מלאה
עו"ס או B.A. במדעי החברה
2. עו"ס לטיפול בקשיש
לפרטים לפנות אל
מנהלת לשכת הרווחה טל: 06-541582/5

סינטל
מערכות בע"מ
מרכז לתעשיות עתירות מדע, קרית הטכניון

דרושים.
ראש צוות תוכנה
— למחלקת פיתוח
* נסיון של 5 שנים בעבודת פיתוח
* הכרת מערכות הפעלה UNIX ו־ MSDOS
* יכולת ניתוח והגדרה של מערכות
קניין בכיר
* נסיון בתחום האלקטרוניקה
* כושר ניהול במשא ומתן עם ספקים בארץ ובחו"ל.
* נסיון בעבודה עם מחשב.

לפנות בכתב לת.ד. 9209 חיפה 31092 — סודיות מובטחת

דרוש/ה
מציל/ה
לעונת הקיץ
טלפון 04-842582

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש/ה
מכונאי/ת דיזל
נסיון של 3 שנים לפחות בתקון מלגזות.
בדבר פרטים ובצרוף קורות חיים נא לפנות לת.ד. 767 חיפה

ב"ה לתיכון הדתי לינסון קרית־ים
דרושים:
מורים לשנה"ל תשמ"ח
במקצועות:
* תנ"ך
* תושב"ע
* רב ביה"ס
* אלקטרוניקה
* יועץ חינוכי
* לימודי טבע
* פרקי מכונות
* פקידות

בפרטים לפנות בטל: 04-761517, 04-752173 בערב

א.דורי
חברה לעבודות הנדסיות בע"מ

למשרד המכירות בחיפה — אחוזה
דרושה
פקידת מכירות
ימים א'-ה' בין השעות 19.00 — 15.00
יום ו' בין השעות 13.00 — 08.00
כשורים נדרשים:
* נסיון במכירות
* נסיון בעבודות מזכירות והנה"ח
* הופעה נאה

נא לפנות בכתב יד ולפרט קורות חיים ונסיון קודם למזכירה ת.ד. 7382, חיפה 31070

למפעל גדול המייצר מוצרי פלסטיק בהזרקה
דרושים
מהנדס מתחיל
√ למחלקות תפ"י האריזה והגמור.
√ בעל יוזמה ורצון, סדר וכושר ארגוני.
√ לבעלי כשורים טובים במיוחד סיכויי קידום מהירים
מנהל עבודה
√ אחראי ותקיף אחריות על 15 — 12 עובדים בעבודות שונות ופיזיות
√ הכנת חומר גלם וכו'.
√ שליטה בשפה הערבית יתרון

לפנות לת.ד. 91 מגדל העמק

מוטורולה תקשורת ישראל בע"מ
דרושים
אנשי מכירות
לאיזור הגליל העליון/טבריה ועמק הירדן
כישורים דרושים
* קציני קשר בצה"ל ו/או רקע טכני באלקטרוניקה
* ידע בסיסי בשפה האנגלית
* יכולת מכירה וכושר שכנוע
* הופעה יצוגית אמינה
* רשיון נהיגה ומגורים באיזור

לשם קביעת ראיון נא להשאיר פרטים (החל מיום א' 31.5.87) רק באמצעות הטלפון במוטורולה — סניף טבריה טל' 791419 — 06/722771 או במוטורולה סניף חיפה טל' 04/725091-3

מכרז למועצה המקומית מגדל העמק
דרוש:
מנהל מדור פקוח
דרישות התפקיד:
1. קצין צה"ל — משטרה — במילואים
2. 12 שנות לימוד לפחות
3. מגורים בישוב
4. כפיפות המשרה למנהל אגף חזות העיר
5. תנאי שכר בהתאם למקובל ברשויות המקומיות
6. על המועמדים לשלוח קורות חיים בצירוף המלצות ואישורים אל מזכיר המועצה ת.ד. 69 מגדל העמק עד לתאריך 15.7.87

שאול עמור
ראש המועצה

למרפאת שיניים בקריית מוצקין
דרושים:
☆ **רופא שיניים מעולה**
☆ **סייעת לרופא** שנתיים נסיון לפחות
☆ **פקידה מנוסה** עם נסיון במכירות

לפנות מיום א' בין 1000-1200 טל' 04-733724

מודיעין אזרחי בע"מ
סניף חיפה והצפון

ליחידת האבטחה בנמל חיפה לעבודה בטחונית קבועה
דרושים
מאבטחים
דרישות התפקיד:
★ בוגרי צבא/משטרה.
★ בריאות תקינה.
★ גיל עד 45

תנאים מצוינים למתאימים
ראיונות קבלה יתקיימו במשך השבוע בין השעות 14.00 — 10.00 במשרדי החברה, חיפה, רח' אלנבי 22 קומה ג'
נא להצטייד בתעודת זהות, פנקס שחרור, פנקס מילואים ו־2 תמונות.

RS השרות המומלץ 1987 שרותי כח אדם

★ **כרסמי C.N.C**
— בעל נסיון של 5 שנים ביזרעאל וציוד קולטוגי.
— עבודה באיזור חולון.

★ **חרטים קונבנציונלים**
— בוגרי ביה"ס מקצועי מגמת מתכת.
— 5—4 שנות נסיון.
— עבודה במשמרות ושעות נוספות.

★ **כרסמים קונבנציונלים**
— בוגרי ביה"ס מקצועי מגמת מתכת.
— 4 שנות נסיון.
— עבודה במשמרות ושעות נוספות.
— עבודה באיזורים ת"א, רמה"ש.

★ **רתכים**
— בעלי נסיון של 3 שנים לפחות.
— תעודת רתך.
— רתכי חשמל, ארגון, CO_2, צנרת.
— עבודה באיזור גוש דן.

★ **עובדים בעלי רקע טכני**
— בוגרי 12—11 שנות לימוד.
— עבודה באיזור גוש דן.

★ **מלחימות**
— יוצאות צבא.
— בעלי נסיון של שנתיים לפחות בהלחמות מעגלים מודפסים.
— רצוי יוצאות ח"א, ים ומודיעין.

★ **מפקחים/ות עירוניים**
— בוגרי/ות 11 שנות לימוד לפחות.
— יוצאי/ות צבא בעלי פרופיל צבאי גבוה.
— תושב עת מאיזור גוש דן.
— עבודה קבועה.

★ **מאבטחים**
— בוגרי 12—11 שנות לימוד.
— יוצאי צבא בעלי פרופיל צבאי גבוה.
— עבודה במשמרות.
— תושבי איזור יהוד, אור יהודה, רמלה, לוד בלבד.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לציפי או אבי בימים א'—ה' בין השעות 16:00—08:30 וביום ו' עד 12:00, מצויידים בפנקס מילואים, פנקס שבי, תעודות זהות ותעודות המעידות על השכלה. העובדים בחברתנו נהנים משכר הוגן ותנאים סוציאלים מלאים. או.אר.אס כיכר אתרים 134, ת"א. טלפון 03-202460

RS השרות המומלץ 1987 שרותי כח אדם

★ **מסגרים - בעלי נסיון**
★ **רתכי CO_2 - בעלי נסיון**
★ **רתכי ארגון - בעלי נסיון**

כל המשרות לאיוש מיידי ולתקופה ארוכה
תנאים סוציאלים מלאים
רח' הרב הרצוג 2 חיפה
טל: 04-664002, 663703

טולמנס
דרוש:
מוכר רהיטים
צעיר, יוצא צבא
ידע טכני ובעל רשיון נהיגה.
לפנות 04-383275 לתמי

לחברה תעשייתית גדולה בחיפה
דרושה
מנהל/ת חשבונות סוג 2
רצוי עם מספר שנות נסיון
להתקשר מיום א' לטל' 04-671494 ולבקש את אהובה

RS השרות המומלץ 1987 שרותי כח אדם

למחלקה לבכירים ומחשבים
דרושים:

★ **מהנדס מכונות "בכיר"**
— 10 שנות נסיון התמחות בתחום יציקות לחץ.
— מקום עבודה: אזור ת"א.

★ **מהנדס תעשיה וניהול**
— (2 נסיון) ידע בתכנות, ובאחזקת מערכות מכניות חשמליות.
— מקום עבודה — גליל תחתון.

★ **מהנדס מכונות**
— יוצא חיל חימוש (בדרגת סא"ל אלים).
— אזור ת"א.

★ **מהנדס אלקטרוניקה**
— (3+) לנושא: בקרת איכות.

★ **מהנדס מכונות**
— (3+) התמחות: בקרת איכות.

★ **טכנולוג**
— (מהנדס מזון/כימיה (תהליכים) / בוגר הפקולטה לחקלאות).
— ניהול, אחריות ופיקות על הייצור.
— 5+ שנות נסיון — דומה.
— אנגלית. גרמנית — יתרון.
— מקום העבודה — צפון הארץ.

★ **איש שיווק בכיר**
— (כלכל/מנהל עסקים).
— נסיון (מוכח) בשיווק בתחום המזון.
— נסיון בחקר ופיתוח שווקים.
— נסיון בניהול פרוייקט — תכנון ופיקות.
— נסיון בניהול מפעל יצרני.
— הכרות טובה של שוק המזון
— אנגלית. גרמנית — יתרון.
— כפיפות: מנכ"ל הקונצרן.
— מקום עבודה: ת"א.
— (יענו אנשי שיווק מתחום המזון בלבד!!)

★ **ביו־כימאי מתחיל**
— (1—2) הנדסאי כימיה (מתחיל) — לתפקיד אדמנסטרטיבי.
— נסיון במכירות מ"מ עם ספקים ולקוחות.
— טיפול בהזמנות — ת"א.

נא להתקשר לאו.אר.אס כיכר אתרים 134, ת"א. לאסתר טל. 03-202460.
נא להביא קורות־חיים ב־2 העתקים.

מכון מ.ש.פ. שירותים פסיכולוגיים

עבור אחד מלקוחותינו — מפעל תעשייתי בענף המזון — גדול ותיק ומבוסס המצויד בטכנולוגיה מתקדמת
דרוש
מהנדס חשמל
תיאור התפקיד:
אחריות מלאה על ניהול מערכות בקרה, ניהול מחלקה הכוללת 5 חשמלאים, פיתות, פיקוח על אחזקה מונעת ועבודה עם קבלנים.
למפעל 500 מנועים, עומס מחובר 4 MVA ובקרים מתוכנתים.

כישורים נדרשים:
• כושר ניהול ופיקות.
• עמידה בלחצים של זמן ועומס עבודה.
• תושיה בהתמודדות עם בעיות בלתי צפויות.
• מסירות, חריצות ונטילת אחריות אישית.

בעלי השכלה ונסיון מקצועי עם הכישורים הנדרשים המוכנים להתמודד עם תפקיד מענין ואחראי מוזמנים להגיש את מועמדותם. העבודה במשמרות. תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורים. מקום העבודה בירושלים.

*יענו רק מועמדים אשר יפנו בכתב־יד תוך פירוט נרחב של קורות חיים, השכלה וניסיון מקצועי
ת"ד 13012 ירושלים 91130

ג'נרל מיקרוויב ישראל GENERAL MICROWAVE ISRAEL
למפעלנו החדש בירושלים
דרושים:
מרכיבים/ות
(גם ללא נסיון קודם)
לעבודות הרכבה עדינות של מעגלי מיקרו־אלקטרוניקה
כישורים
★ יכולת ריכוז גבוהה ★ הקפדה ★ סבלנות ודיוק
המועמדים המתאימים יעברו במפעל קורס הכשרה
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 8444 ירושלים 91083
חדשנות בתדירות גבוהה

למרפאת שיניים מילה
דרושות עובדות מנוסות
* פקידות קבלה
* סייעות
* סייעת — אחראית משמרת
* סייעות — לצילומי רנטגן (צילומי סטטוס)

נא לפנות בטלפון: 04-666634

למשרד שמאים
דרוש
מתמחה/שמאי
בענף רכב ואלמנטרי
לפנות בכתב יד ת.ד. 9010 חיפה
מיקוד 31090

לאלדה פיתוחים אלקטרואופטיים בע"מ
מפעל העוסק בטכנולוגיה מתקדמת לייצוא
דרושים:
מנהלת חשבונות בכירה
מדופלמת ובעלת נסיון מוכח של לפחות 3 שנים בניהול חשבונות.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
פקידת יבוא/יצוא
בעלת נסיון מוכח במעקב וטיפול בנושא יבוא/יצוא, ידיעת השפה האנגלית והדפסה בעברית/אנגלית הכרחית.
5 ימי עבודה בשבוע
* העבודה בירושלים
נא לפנות בכתב־יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 16266 ירושלים מיקוד 91162.
לידי יצחק
- סודיות מובטחת -

לרשת ומשי
דרוש/ה
צייר שלטים
מנוסה
לפנות למאיר
04-673538

אקדמאית, בגרות חובה
לעבודה משרדית בעלת אתגר
ידיעת אנגלית ברמה גבוהה
04-729452
ת.ד. 33997 חיפה

למוסך צ'מפיון בת"ים
דרושים
פחחי רכב
מכל הסוגים
לפנות טל:
03-5512666
03-5513311
לניסים

דרושה:
פקידה
למנהל מרכז קניות
רצוי בעלת רקע בהנהלת חשבונות
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 504 קריית־ים

למוסד ציבורי גדול בחיפה
דרושה
מזכירה למנכ"ל
הכשורים הדרושים:
• ידע ונסיון בניהול משרד
• ידיעת הדפסה בעברית

למתאימה מובטחים תנאים טובים!
המעונינות יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 45516 חיפה

מהנדס אחראי
למחלקת בקורת טיב, פרמיות ונורמות
למפעל גדול המייצר מוצרי פלסטיק בהזרקה
רקע בתעשית הפלסטיק — יתרון
מקום העבודה: אזור נצרת.
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 1499 חיפה.

לאולפן מקצועי
להפקות טלוויזיה
באזור חיפה והצפון אשר הוקם במילואות
מקצוענים בתחומי ההפקה השונים
• תחקיר • תסריט • בימוי • טכנאי אולפן
• צילום • קול • תאורה • ניתוב • עריכה

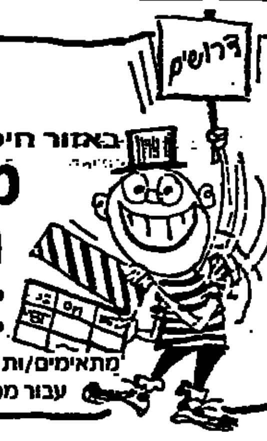

מתאימים/ות מוזמנים לפנות בכתב: לאולפן הוידאו במילועד
עבור מס' 507 ת.ד. אושרת מיקוד 25201 לקביעת ראיון

דרושים
לקראת התרחבות מפעלינו בכרמיאל
דרושים לנו
★ **חשמלאי תעשיה**
★ **מסגר מכני**
למח' אחזקה
★ **מנהל עבודה**
עם נסיון במפעל מתכת
★ **חרטים**
★ **כרסמים**
★ **רתכים**
★ **עובדי יצור**

★ מגורים בכרמיאל יתרון ★
★★ אפשרות לעזרה במגורים בכרמיאל ★★

נא לפנות טלפונית בין השעות 08.00 ו־10.00 בבקר
04-988301
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד

RMIC תעשיות בע"מ

לחברה בת"א
מ ז כ י ר ה
★ שעות עבודה 9—17. טל' 03-204534

עירית כפר־סבא
מכרז על משרה פנויה במחלקת הנדסה
1. מהנדס פיתוח
הכישורים הדרושים:
מהנדס בוגר הטכניון. בעל ניסיון שלוש שנים ומעלה בתכנון. תאום. הכנת מכרזים ומפרטים ופיקוח על עבודות פיתות עירוני (פיתוח כבישים, מדרכות, רחובות חניה. מערכות ביוב, ניקוז, מאור וכדומה).
גובה המשרה: משרה מלאה.
דרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
על המועמד להגיש את מועמדותו בכתב למזכיר העיר תוך ציון קורות חיים. לא יאוחר מיום שלישי 9.6.87.
יצחק ולד, ראש העיריה

לחברה תעשייתית גדולה
דרושה **פקידה / כתבנית**
5 ימי עבודה בשבוע 16.30 - 7.30
* שליטה מלאה עברית אנגלית
* הדפסה עברית אנגלית
* נסיון בעבודות משרד 5 שנים לפחות

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 4637 חיפה 31046
על המעטפה לציין פקידה/כתבנית

דנאל
שירותי כח אדם

אם את
מזכירה טובה
ועונה לכישורים הבאים:
* הדפסה עברית
* הדפסה אנגלית
* עיבוד תמלילים
* יכולת עצמאית לניהול משרד
* מצטיינת ביחסי אנוש

היכנסי אלינו
גם אם את עובדת
זה כדאי !!!

דנאל, רח' בן יהודה 7 ירושלים
02-222176-7, 242801

ירושלים: רח' בן יהודה 7 טל' 02-242801, 222176, 2221177

חברה צעירה בענף פרסומי
מחפשת סוכנים
להפצת מוצריה ברחבי הארץ
שעות העבודה גמישות — שכר לפי אחוזים
מתאים במיוחד לסטודנטים ועקרות בית
04-711808, 04-740122, 04-721007

לחברה העוסקת בציוד שינוע מסועים ומכונות
דרושים:
* מנהל עבודה
מנוסה בעבודות מסגרות
* מסגרים
בעלי נסיון
04-740963 04-728991

SOS
כח אדם וידאו הפקות ניהול פיננסי
דרוש לנו:
מנהל/ת סניף חיפה
להקמת הסניף על־בסיס שותפות
הכישורים הדרושים:
הכישורים הדרושים: מנהל/ת כח אדם כשעבר
* בעל יוזמה, דינמי.
* נסיון מוכח

מועמדים מתאימים בלבד יפנו בכתב יד על נייר חלק בצירוף קורות חיים מלאים לת.ד. 5374 קרית־ביאליק עבור מנהל הסניף

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן־גוריון
דרושים
בחורים/בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין

העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לחוזה מינימלי של שנה. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית. (לסטודנטים).

תנאי קבלה
★ לאחר שירות צבאי.
★ 12 שנות לימוד לפחות.
★ דוברי אנגלית ברמה טובה. (הראיון יערך בשפה האנגלית).
★ מצב בריאותי תקין.
★ מגורים באיזור גוש דן – חובה לתקופת החוזה.
★ גיל עד 50 שנה
★ במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת על פי הצורך.
★ למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות.

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים ועדת קבלה במינהלת נמל התעופה בן־גוריון, בבנין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס), בתאריך 01.6.87 יום ב'
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 07.00 עד השעה 09.00 מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הועדה.
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות.

הכذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר

מנהל מכשור וחשמל

תאור התפקיד:
תכנון, נהול ובצוע עבודות אחזקה ופתוח
בתחום הבקרה התעשייתית, מכשור וחשמל

כשורים:
מהנדס חשמל/מכונות שהתמחה בבקרה תעשייתית ובאוטומציה.
ניסיון בתכנון, בנהול ובפקוח על פרוייקטים בנושאי מכשור וחשמל בתעשייה.
ידע נרחב באלקטרוניקה תעשייתית, מערכות בקרה ממוחשבות וחשמל.

המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם,
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת

---

pilat פילת

עבור חברה מסחרית בחיפה עם סניפים בצפון
דרוש/ה

מנהל חשבונות בכיר / אחראי

כישורים דרושים:
1. מנהח"ש 3 או 4.
2. ניסיון של 5־10 שנים כמנהח"ש עצמאי

תאור התפקיד:
- ביצוע פעולות חשבונאיות שוטפות
- טיפול בנושא בנקים ותזרים מזומנים
- שליטה פיקוח וביצוע הגביה
- הכנת ספרי החברה לקראת מאזן שנתי
- פיקוח ובקרה על מערכת השכר וההוצאות
- ידע בהפעלת מערכת ממוחשבת — יתרון.

תחילת עבודה מיידית
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה וניסיון בעבודה,
לפילת בע"מ, רח' ירושלים 24 חיפה 33131.
נא לציין על המעטפה מנהל חשבונות מס' משרה 3070
סודיות תשמר בקפידה

למפעל תעשייתי דרוש:
1. מנהל עבודה
במחלקת ברזלנות בניין
2. מנהל חשבונות פנסיונר
נא לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים

לפלפל דרושות
דוגמניות נאות

עם פלפל...
גובה 1.70
מידת לבוש 38־40
נא לפנות טלפונית
06-571004

למועדון הספורט - דניה
לעונת הפעילות 1987
מרקיד לריקודי עם ועמים
שומר
אפשרות לפנסיונר/סטודנט
טלפון 04־255700
בשעות העבודה, ליהודה

לחברת ספרים ארצית דרוש לצפון הארץ
סוכן בעל רכב מסחרי
תנאים טובים למתאים
לפנות בכתב לת.ד. 4786 חיפה

לחברת תיירות ונסיעות
דרוש/ה
פקיד/ה נסיעות
בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות בתיירות יוצאת
למשרה מלאה

לפנות לת.ד. 34146, חיפה. בצרוף קורות חיים ונסיון קודם.
— סודיות מובטחת —

לבי"ס בקריות דרושה:
מזכירה
לשעות אחה"צ 16.00־20.00
☆ השכלה תיכונית
☆ ניסיון בקבלת קהל ☆ המלצות חובה
טלפון: 671571 או 669041 לפנות למאירה

קליל
קליל תעשיות בע"מ

למחלקת אחזקה במפעלנו
דרוש
עובד אחזקה מכני

הכישורים הדרושים:
- נסיון בעבודות אחזקה במפעל תעשייתי.
- בוגר בית־ספר מקצועי.
- גיל 30־40
- יוצא צבא.
- תושב הקריות או עכו.

המעוניינים העונים על הדרישות הנ"ל
יתקשרו לגב' דורית ישראלי
טל. 04־711161
סודיות מובטחת

"לב השן"
דרושים
רופאי שיניים
מנוסים
למרפאת שיניים איכותית ומודרנית
תנאים טובים למתאימים
טל' 04־665925
סודיות מובטחת

לתדיראן
דרושים:
1. טכנאי מיזוג אוויר
2. טכנאי מקררים ביתיים
לביצוע עבודות בבתי לקוחות בקבלנות באיזורי טבריה וחיפה.נסיון קודם חובה + רכב
בדבר פרטים לפנות להרצל 04־726071

SOS הפקות וידאו ניהול פיננסי
דרוש/ה:
מנהל/ת מכירות
כח אדם ואמיתי במכירות
כישורים נדרשים:
* נסיון מוכח ואמיתי במכירות
* נסיון וידע בהפעלת אנשי מכירות של החברה
* סוכנים ומפיצים מורשים
מועמדים מתאימים בלבד יפנו בכתב יד על
נייר חלק בצירוף קורות חיים מלאים
ת.ד. 5374 קרית ביאליק עבור מנהל סניף.

קופת חולים של ההסתדרות
הכללית של העובדים בארץ ישראל
מרחב רפואי העמק בית החולים המרכזי עפולה

דרושות
אחיות מוסמכות
ליחידות לטפול נמרץ
עדיפות לבעלות קורס לטפול נמרץ

לקבלת פרטים נוספים...
למשרד מנהלת שירות הסיעוד
בין השעות 07.00 — 14.00
טלפון 06־559146 או 06־524254

דרושה
פקידה
לכל עבודות המשרד היודעת להדפיס
בלי שגיאות - בעברית ובאנגלית
יפה ומהיר.
נסיון — חובה!
שעות עבודה: 08.00-16.30 - רצוף,
5 ימים.
לפנות בכתב־יד למס' 704
ת.ד. 4868 חיפה

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES

דרושים **בחורים/בחורות**
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן־גוריון
- בוגרי שרות צבאי, - מצב בריאותי תקין,
- דוברי אנגלית ברמה טובה. (הראיון יערך באנגלית), - 12 שנות לימוד.
לתקופת ההתחייבות, תובת מגורים באזור המרכז.

העבודה מוצעת למשרה מלאה או חלקית, במשמרות מגוונות לתקופה של חצי שנה לפחות (אפשרי גם לסטודנטים ומתאים גם למשתחררים תוך חודש משרות סדיר או קבע).

ועדות קבלה בימים: ב' 1.6 / ה' 4.6 בין השעות ...
בנתב"ג לפנות למודיעין שבטרמינל.
נא להצטייד בת.זהות, פ.מילואים ו־2 תמונות.

תנאים טובים למתאימים
כולל אפשרות לעבודה בחו"ל

★ אבטחה ★ שמירה ★ שרותים מיוחדים
סניף נתב"ג — 03־9721286

למפעל מעגלי מלתא בע"מ
דרושים
1. טכנולוג
מהנדס כימיה
בעל ידע וניסיון בייצור מעגלים מודפסים
2. לבורנט/ית
לעבודה במעבדה אנליטית.
העבודה במשמרות
המעוניינים יפנו לת.ד. 609
נצרת עלית למנהל כ"א

מנהלי סניפים / מנהלי מכירות
עבור מערכת שווק רבת היקף בענף הביטוח
דרושים מועמדים (לאו דוקא מענף הביטוח).

הכישורים הדרושים:
● השכלה תיכונית ומעלה ● יכולת פעולה עצמאית ●
● דינאמיות ● התמדה ● כושר משא ומתן ● גיל 27 ומעלה ●

המועמדים המתאימים יזכו לאחר הכשרה מקיפה להכנסה קבועה, בונוסים, רכב צמוד או אחזקה מלאה.
לראיון אישי להתקשר בשעות 16.00־19.00 04־389715

לביה"ס התיכון המקיף אורט
ע"ש ח. גרינברג קרית טבעון
דרושים לשנה"ל תשמ"ח

מורים:
היסטוריה הכנה לבגרות
תנ"ך הכנה לבגרות
כתבנות

בפרטים לפנות לטלפון 04־931575 או בכתב
אל ביה"ס התיכון מקיף אורט רח' כצנלסון 1
קריית טבעון 36000

למועצה מקומית שלומי
דרושים

א. מנהל/ת רווחה חינוכית
היקף המשרה: 50%
כישורים: כושר ניהול צוות ומגע עם מערכות החינוך השונות
השכלה: בוגר/ת חינוך תואר ראשון או עובד/ת סוציאלית או סמינר

ב. רכזת ההתנ"ר
היקף המשרה: חצי משרה
הכישורים: כושר ניהול ואירגון צוות מגע עם מערכת חינוך, עבודה עם תושבים ונסיון בעבודה חינוכית
השכלה: בוגרת סמינר או עובדת סוציאלית או השכלה אקדמית מתאימה.
דרישות מיוחדות: רצוי מגורים במקום שעות עבודה בלתי שיגרתיות

ג. גנן
במשרה מלאה, בעל כשורים והכשרה מתאימה.
לקבלת פרטים נא לפנות אל מנהל המנגנון במועצה מקומית שלומי 04־968161־2

בכבוד רב
ד"ר יהודה לנקרי
ראש המועצה שלומי

למפעל גדול ומתפתח באזור נצרת
דרושים
מבלטן בכיר
- לתפקיד ניהול מחלקת מבלטים לפלסטיק
* אחריות מלאה על צוות עובדים, כולל עיבוד שבבי.
* בעל נסיון, יוזמה וכושר ניהול.

אחראי אחזקה
- לתפקיד אחזקת מכונות הזרקה וניפוח, וכל ציוד המפעל.
* נסיון בתפקיד דומה של לפחות כ־5 שנים.
* אחראי, בעל יוזמה, וכושר ניהול צוות עובדים.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1499 חיפה.

"חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981"
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

לאוליבקס בע"מ
פתח־תקווה
יצרני שמני מאכל וכוספא
דרוש
חשמלאי מפעל
מוסמך
ומנוסה בתעשייה
נא להתקשר לעידו
03-9223781

WELLA
לחברת וולה בחיפה:
דרוש
סוכן מכירות
לאזור חיפה והצפון
רק בעלי ניסיון בענף יענו
עדיפות
לבעלי רכב
בדבר פרטים לפנות
טל' 04־531162/3

למוסד גדול במפרץ חיפה
דרוש
מנהל מוסד
בכל תעודת הסמכה ורוזק.
תנאים טובים למתאימים
ת.ד. 9279 חיפה

SOS כח אדם
דרושים לנו:
- הנדסאי / טכנאי לתחום המתכת לעבודה במשרד יצור, עזרה למנהל יצור בגבוי טכני ידע בעבודת חריטה — יתרון.
- טכנאי מחשבים לעבודה קבועה באזור חיפה
- אנשי שטח מעולים לשילוב עבודה בתחום המחשבים רכב חובה
- סוכנים/ות מכירות בעלי רכב מסחרי לשיווק בעסק רציני
- סוכן מכירות בעלי רכב מסחרי לחלוקת מוצרי מזון. נדרשת השקעה כספית.
- מנהל/ת חשבונות למפעל תעשייתי למשרה מלאה
- לפרוייקט פיתוח עם מומחים מחו"ל דרוש בעל נסיון בהרכבת ציוד שולט בשפה הגרמנית
- חשב... לנקבל... מערכת בחברה מסחרית נסיון ביבוא יצוא
- קבלן משנה בעל משאית לחלוקת מוצרי מזון ערבויות מתאימות נדרשות
- מסגרים עם ידע בהרכבת ציוד לעבודות חוץ
- מחסנאי טכני יוצא צבא, בעל רשיון ג' קשור לענף המסגרות
- חשמלאי ראשי לתחזוק מפעל
- מכונאי צמה נסיון של 5 שנים לפחות
- עובד יצור והרכבה למפעל אלומיניום, בעל נסיון לעבודה עצמאית
- כורך/ת מקצועי/ת לחוברות ספרים וקבלות
- טבח לאולם חתונות תנאים מעולים
- טבח למסעדה ארופאית עבודה כוללת שישי שבת
- תופרות מקצועיות לעבודה מסודרת בחיפה
- עובדות נקיון במפעל ממשלתי תנאים מצוינים
- רפד מקצועי לעבודה קבועה
- מזכירה לחב' ביטוח, תושבת חיפה לשילוב עבודה בשטח

רוטקום צפון בע"מ
דרוש
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
למתן שרות לציוד קשר אלחוטי
ידע ונסיון בנושא RF
יוזמה מרץ וחריצות
04־721325

דרושה **מזכירה**
לשעות אחה"צ
הכישורים:
■ כושר ארגון וניהול משרד
■ יחסי אנוש
■ נסיון בהדפסה במעבד תמלילים — יתרון
■ מוטיבציה גבוהה
העבודה בחיפה (נוה שאנן) בימים:
א' – ה' בין השעות 15.00 — 19.00.
יום ו' מ־08.00 — 13.00.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 9243 חיפה עבור "מזכירה".

זמיר
שרותי כח אדם בע"מ
למשרדנו בחיפה והקריות
דרושים/ות
כתבניות אנגלית
מעולות
לאזור חיפה והקריות
אפשרי לשעות גמישות
רצוי תחקיר בטחוני.
מזכירה כתבנית
מעולה
אנגלית עברית
למשרה מלאה בלבד
דרוש נסיון מוכח
קלדניות מנוסות
למשרה מלאה
דרוש נסיון מוכח

חיפה - החלוץ 3 — 04־670373
ק. ביאליק - שד' בן גוריון 63 — 04־709284
ת.ד. 44971 חיפה 31448
קביעות מומניות של זמיר

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:
מהנדס/ת תוכנה
תאור התפקיד: עבודת צוות הקשורה בפיתוח ותחזוקת תכנה במערכות CMS, UNIX, XUN, SYMBOLICS ומיקרו מחשבים.
הכישורים הדרושים:
בעל/ת תואר ראשון לפחות במדעי המחשב (חשמל)
רצוי נסיון במערכות CMS, UNIX ומיקרו מחשבים (CP/M, MS-DOS)
רצוי נסיון בשפות "C", PASCAL ו־PL/1
מספר המשרה: מז/128

ממונה על הספריה בפקולטה לארכיטקטורה
הכישורים הדרושים:
בוגר/ת ב"ס לספרנות
ידיעה טובה של השפות עברית ואנגלית
ידיעת שפות נוספות — יתרון.
נסיון קודם בעבודה בספריה — רצויה בספריה אוניברסיטאית
נכונות לעבוד פעמיים עד שלוש בשבוע, בשעות אחה"צ, עד שעה 17.00
מספר המשרה: מז/153.

עובד טכני
(שתי משרות)
תאור התפקיד:
ביצוע עבודות מסגרות עיבוד שבבי וריתוך חשמלי ואוטוגני
הכישורים הדרושים:
בוגר ביה"ס מקצועי במגמת מסגרות מכנית
נסיון מעשי של שנתים לפחות במכונות לעיבוד שבבי וריתוך חשמלי ואוטוגני
מס המשרה: מז/163

הנדסאי/טכנאי למעבדה להשתלת יונים
הכישורים הדרושים:
בוגר ב"ס להנדסאים/טכנאים
בקיאות בהקמת ואחזקת מערכות ואקום גבוה
נסיון וידע במכניקה עדינה ובבקרה חשמלית
רצוי ידע באלקטרוניקה
מספר המשרה: מז/165
מועמדים/ות מוסמכים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 7.6.87, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

ארזמור תעשיות כימיות
(גבעת עוז)
במפעל המתפתח במהירות
דרוש:
1. כימאי/ת
B.S.C או M.B.C בכימיה אורגנית
לסינטזות במעבדה ובמתקן
2. לבורנט/ית
עם נסיון בסינטזות אורגניות
לעבודה במעבדה/במתקן חלוץ
נא להתקשר בכתב ל־ארזמור
קיבוץ גבעת עוז 19225

מיקרודקים בע"מ
M/A-COM INC חברת בת של
דרושים/ות
מרכיב(ה)
לעבודות ייצור מיקרואלקטרוניקה עדינות.
* עדיפות לבעלי(ות) נסיון
מחסנאי(ת)
* נסיון של שנה לפחות במפעל אלקטרוניקה
נא לפנות טלפונית 04־536211 מיום א'
או בכתב לת.ד. 1797 חיפה 31016

לחברה מסחרית בחיפה
דרושה
מנהל/ת חשבונות סוג 2 או 3
עם נסיון של 5 שנים לפחות
למשרה מלאה
נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 9005 חיפה (31090)
סודיות מובטחת

מכללת אורט קרית חינוך
אורט קרית־ביאליק
לשנה"ל תשמ"ח
דרושים:
1. *מורים למגמת הפקידות*
2. *מהנדס אלקטרוניקה לתפקיד ניהולי והוראה* (בלימודי בוקר וערב)
3. *מהנדס מחשבים*
4. *מנתח מערכות* (System Manger)
5. *מהנדסים להוראה ולהנחיית פרויקטים* במגמות אלקטרוניקה ומכונות (בלימודי יום וערב)
6. *טכנאי אלקטרוניקה* לאחזקת ציוד מעבדה
בפרטים נא לפנות לקריית חינוך אורט קרית־ביאליק רחוב ניר עם 3 קרית ביאליק 04־720141/2
כל יום בין השעות 8.30־14.00

למפעלינו דרוש:
מחסנאי לניהול מחסן טכני
בעל הכישורים הבאים:
- נסיון של 3 שנים במחסן טכני
- ידע ונסיון במעקב אחרי ההזמנות
- יכולת עבודה בצוות
נא להתקשר לטל' 04־729826

אג"מ תפן בע"מ
ייצור אלקטרוני עבודות מתכת מדויקות
דרושים:
* **אנשי ביקורת טיב**
* **מפעילי C.N.C ניקוב**
* **זוודים**
* **רתכים**
לפנות ליהודית בטל. 04־977237, 04־977590/1

לעתון "הארץ"
דרושים:
1. גרפיקאים/בצעי עימוד
לעבודה במשמרות
2. עורך דפים
לעבודה במשמרות
ראיונות יערכו ביום א' 13.00-16.00
בנין הארץ רח' זלמן שוקן 21 ת"א –
לפנות לרמי

קים יצור בע"מ
למפעלינו במפרץ חיפה
דרושים:
1. מפעילי C.N.C
עבודה ב־3 משמרות (מתעמדים ללא נסיון אך בעלי רקע בעיבוד שבבי יקבלו הכשרה במקום)
2. עובדי הרכבה
גברים ונשים בעלי זריזות ידיים
נא לפנות לטל' 04־740117/8/9 בין 16.00 — 8.00

דרוש:
נגר/מרכיב
עצמאי ובעל רכב (לא חובה)
רצוי: פירוט נסיון קודם אל
לכתוב: ת.ד. 5353 קרית־ביאליק

למוצרי מוזיאון ישראל בע"מ
דרושים/ות
מנהלי/ות חנויות
דרישות התפקיד:
* גיל מעל 30.
* נסיון של לפחות 3 שנים בניהול חנות וצוות עובדים.
* ידיעת שפות עברית ואנגלית על בוריין. שפות נוספות יתרון.

טל. 698283, 02-637304

לפרסום ... חיפה
דרושה
פקידת חשבונות
עבודה על מחשב
– ניסיון מוכח על מחשב הכרחי.
– סוג 2־3 – יתרון.
– הכרת תכנת חשבשבת – יתרון.
שעות העבודה 08.00־15.00
נא לפנות בטלפון 671466 בין השעות 13.00־14.00 — למיקי

סנסור
מוצרי השמל בישראל
לסנסור־מגדל הנביאים־חיפה דרוש/ה:
מנהל/ת חשבונות סוג 3
בעל/ת נסיון מוכח (רצוי בענף החשמל)
לפנות לטלפון 04־667407 לצביקה

ביה"ס תיכון עירוני מקיף
קרית חיים
דרושים:
מורים לשנת הלימודים תשמ"ח
- מתמטיקה
- אנגלית
- פיסיקה
- היסטוריה

עדיפות לבעלי נסיון בהכנה לבחינות בגרות

- תנ"ך
- מינהל
- מכניקה
- ביולוגיה
- מדעי החברה (כלכלה + סוציולוגיה)

נא לפנות למזכירות ביה"ס רחוב הגדוד העברי 48
קרית חיים 04־740228/9

למפעל C.P.C בסורת הכרמל
דרושים:
1. גרפיקאות
2. טכנאי אלקטרוניקה
עם ידע בהפעלת מחשב
3. מסגר מכני (אפשרי פנסיונר)
טל: 04־576597

למפעלי אגמו־רגוס נהריה
דרוש
טכנאי ייצור
למדידות נורמות
ושיפור שיטות בעיבוד שבבי
- חמישה ימי עבודה בשבוע
- ארוחות חמות מוגשות במסעדות המפעל
- הסעה מעכו והקריות מובטחת
- תנאים טובים למתאימים

מועמדים בעלי ותק של 5 שנים ומעלה
מתבקשים לפנות אל יצחק טל
טלפון 04־825811

״אלפא״ שרותי כוח אדם
יפו 97 מרכז כלל 312 ב׳ ירושלים

אם אתה מחפש

★ השתחררת עתה מצה״ל
★ סיימת לימודיך
★ נמאס לך ממקום העבודה שלך
★ תופשת קריירה אמיתית

כי אז — ״אלפא״ — שרותי כח אדם הוא הפתרון בשבילך!
כי ״אלפא״ — שרותי כח אדם אין צורך לעזוב מקום עבודה קיים, להתרוצץ או לחפש בכל עיתון או מודעה. ״אלפא״ — שרותי כח אדם ישיג עבורך מקום עבודה מתאים. [illegible]
״אלפא״ — שרותי כח אדם מתחייבת להציג מועמדותך ב־8 מקומות לפחות במהלך שנה מיום הרשמתך.

לכבוד
״אלפא״ — שרותי כח אדם
ת״ד 2387 ירושלים
שם פרטי ______ שם משפחה ______ טלפון ______
רחוב ______ מספר ______ עיר ______ מיקוד ______
רצ״ב המחאה ע״ס 35 ש״ח לפקודת ״אלפא — שרותי כח אדם״

לחברת יבוא ושיווק
דרושה
מזכירה כתבנית
אנגלית עברית
הדפסה
הפעלת טלקס
למשרה מלאה
03-810947

למפעל הכימי חצב בע״מ מפעל מתכת. לעיבוד שבבי מדויק, בקרית ביאליק דרושים:
חרט / כרסם
מעולים ועצמאיים.
בעלי נסיון מעל 5 שנים ויכולת בהפעלת ציוד C.N.C כולל תכנות, וציוד קונבנציונלי.
אנא פנה בכתב לת.ד. 4, ק. חיים או בערב מ־21.00 04-724945

שילה
חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע״מ
דרושים
בתל-אביב
★ **מבקר/ת מסמכים**
בעל/ת תעודת ״פקיד רשוי״ מטעם המכס
★ **מסווג מכס**
★ **מרכזנית**
הדפסה
★ **קלדנות**
לעבודה במשמרות
בנתב״ג
★ **מסווג מכס - מבקר**
כישורים הכרחיים לכל המשרות הנ״ל:
בגרות, לאחר שרות צבאי
טלפון: 03-430333
החברה המובילה בישראל לשילוח בינלאומי

ORS או.אר.אס שרותי כח אדם

ל־ORS רחובות דרושים
למחלקה הטכנית
● **צבעי מנוסה:** תנאי שכר מצויינים.
● **מלגזן:** לעבודה קבועה תנאי שכר טובים מאוד.
● **מסגר:** היודע לקרוא שרטוט + ריתוך – תנאים טובים.
● **חשמלאי מוסמך:** לעבודת אחזקה + פיקודים ובקרות, עבודה מעניינת עם תנאי שכר טובים מאוד.
● **מכשירן אחזקה:** בוגר ביה״ס מקצועי בתחום מכשירנות (רצוי חיל חימוש), תנאי שכר מצויינים.
● **מכנאי מכונות:** למפעל תעשייתי + עבודה פיזית, אפשרות לקידום.
● **חשמלאי מוסמך / עוזר חשמלאי:** לעבודה באזור.
● **עובד למחלקת סריגה:** עבודה קבועה במשמרות.
● **חרט רגיל + C.N.C** לעבודה קבועה ומעניינת.
● **הנדסאי חשמל / אלקטרוניקה:** נסיון באיתור תקלות והפעלת מערכות.
● **צבעי:** ריתוך צנרת / לעבודה קבועה, תנאי שכר מצויינים.
● **כרסם/מורסם / מלגזן:** לעבודה קבועה.
● **הנדסאי תעשיה וניהול:** איש תפ״י + רקע באלקטרוניקה – תנאי שכר מצויינים.
● **מכונאי רכב / דיזל:** נסיון בחשמל + מעצורים לעבודה קבועה.
● **מנהל אחזקה:** נסיון בתעשיה (רצוי טכנאי / הנדסאי מכונות).
● **עובדי ייצור:** לעבודה קבועה, הסעות + ארוחות מסודרות.
למחלקה המשרדית
● **מכנאי / הנדסאי תוכנה:** אין הכרח בנסיון קודם.
● **מהנדס מכונות:** נסיון בתחום המכניקה העדינה (יתרון ליוצאי חיל חימוש ושריון).
● **לבורנט/ית תעשייתי/ת:** נסיון במפעל מזון.
● **מזכירת פרוייקט:** נסיון כמזכירה + אנגלית, עבודה מעניינת ומגוונת, תנאי שכר טובים.
● **כתבנית עברית:** על מעבד תמלילים.
● **פקידה לניהול משרד:** לתושבת קריית מלאכי והסביבה.
● **מזכירה למחלקת ייצוא:** עם נסיון לעבודה קבועה.
● **מנהל/ת חשבונות:** סוג 3 עם נסיון בתעשייה.
● **מנהל/ת חשבונות:** סוג 2 עם נסיון רב במפעל תעשייתי.
● **מזכירה עברית/אנגלית:** עם נסיון לעבודה קבועה + תנאי שכר טובים.
● **מכנאי תוכנה:** למחלקת בקרה תיפעולית, בוגר קורס תוכנה + הפעלת מחשב אישי, קיימת אפשרות לסטודנט לחצי משרה.
● **עובדת הרכבה:** נסיון של 3 שנים + ראיה תקינה לעבודה מעניינת.
● **מלחימה / מחווטת / מרכיבה:** בעבודה ממושכת.
בדבר פרטים נא לפנות ל־O.R.S רחובות רחוב הרצל 187 קומה ב׳ 08-450680 משרדינו פתוחים רצוף בין השעות 08.00-19.00

תלם בע״מ
שרותי כוח אדם
דרושים/ות
מקצועיות לכל מקצוע
עברנו למשרדנו החדש
רח׳ בן יהודה 19 ירושלים
טל׳ 02-242312
דרושים לנו:
למחלקה הטכנית
★ **מהנדס/הנדסאי תעשיה וניהול**
לניהול מחלקת ארגון ושיטות.
★ **מסגרים/רתכים**
בעלי נסיון
★ **נגרי בניין ודהיטים**
★ **אחראי מחלקת נגרות בניין**
עם נסיון בניהול עבודה
★ **טכנאי הידראוליקה**
עדיפות ליוצאי חיל האוויר
★ **טכנאי כימיה/לבורנט תעשיתי**
ידע באנגלית והבנה בתהליכים כימיים
★ **עוזר למנהל עבודה**
בוגר בי״ס מקצועי במגמת מכניקה עם נסיון של 3 שנים בתעשיה, ונכונות לשעות נוספות
★ **מלגזן** + רשיון ג׳ בעל נסיון
★ **חשמלאי מוסמך**
★ **מנהל צוות עובדים** בייצור
★ **עובדי/ות בלתי מקצועיים/יות**
– תנאים טובים למועמדים המתאימים –

שופר-סל
לסניף רמות ירושלים
דרושים/ות
קופאים/ות
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף
שד׳ גולדה מאיר, רמות ירושלים
טל: 02-868248

ORS השרות המומלץ — שרותי כח אדם 1987
מראיין/ת למחלקה הטכנית:
בעלי יוזמה, עם נסיון בעבודה במשרד
ORS רחובות רחוב הרצל 187 קומה ב׳
טל. 08-450630

לחברת בניה באזור המרכז
דרושים
מהנדס (משרה 1785)
לניהול פרוייקט בניה בהיקף נרחב
יתאים
מהנדס בניין או אדריכל בעל נסיון מוכח בניהול פרוייקטים ויכולת לעבוד באופן עצמאי
מנהל עבודה (משרה 1790)
בעל ניסיון מוכח בעבודות שלד וגמר
עצמאי
בעל יוזמה
מועמדים מתאימים ישלחו פירוט קורות חיים וניסיון בכתב יד בלבד. אל ת״ד 11024 ת״א 61110 יציינו מס משרה. המודעה לשני המינים סודיות מובטחת.
תהל — תחנת ייעוץ לנושאי כח אדם בע״מ

קריסטל
מכונות ומוצרי חשמל בע״מ
דרושה
פקידת שרות
למחלקת שרות
הכישורים הדרושים:
– בוגרת תיכון
– אחראית
– בעלת תודעת שרות לקוח
מועמדות מתאימות יפנו לטלפון – 03-7511132

מאגרי אנוש בע״מ
שרותי כח אדם
יחס לאדם העובד
לסניף תל-אביב דרושים
★ **מזכירות בכירות**
עברית אנגלית שוטף כולל הדפסה וניסות, רקע בהנהח״ש וטלקס – יתרון
★ **מנהל/ת חשבונות**
סוג 3, לעבודה כעוזר חשב במפעל אלקטרוני. דובר אנגלית – חובה
★ **מפעילי מכונות/עובדי ייצור**
למפעל מזון בתל-אביב ולמפעל קרטונים בחולון. עבודת משמרות.
★ **מלחימות / מחווטות**
למעגלים מודפסים למפעל ברמת החייל, 5 ימים
★ **מסגר**
עם ידע בקריאת שרטוט לרמת גן
★ **חשמלאים מוסמכים / עוזרים**
לעבודת אחזקה והתקנות במפעלים
עבודות קבועות בתנאים מצויינים ובתנאים סוציאליים מלאים, בחלקם ניתנות ארוחות
״מאגרי אנוש״ דרך השלום 20 תל-אביב טלפונים: 03-336079, 03-337578, 333420
בין 08.00-18.00

תגבור
משרדיות 03-282257/8
* **מזכירה בכירה** עברית אנגלית, רצוי גרמנית כולל הדפסה וניהול משרד, יום מלא, מיידי, תנאים טובים.
* **מרכזנית / טלפנית** ידע בהדפסה, לעבודה מיידית, לפי שעות, תנאים טובים
* **מזכירה אנגלית/עברית** + טלקס ידע W.P (מעבדת תמלילים) ליום עבודה מלא
* **כתבניות מנוסות** עברית ו/או אנגלית (ספרדיות) לעבודה מיידית לפי שעות, שכר גבוה.
* **קלדניות מנוסות** בלבד. לעבודה מיידית לפי שעות תנאים ושכר טובים
* **מעבדת תמלילים באו אלנג** (Wang) א״ב לעבודה מיידית לפי שעות. תנאים טובים
* **מחווטות/ים** מלחימות/ים ניסיון במעגלים מודפסים וחיווט אלקטרוני, ידע בקריאת שרטוט עבודה במיקרוסקופ במשמרת שניה, תנאים ושכר טובים
* **תופרות** ניסיון במכונת תפירה [illegible]
* **מזכירה — עברית/אנגלית** כולל הדפסה [illegible] עבד תמלילים לשעות אחה״צ (14.00-18.00) תנאים ושכר טובים למתאימים.
טכניות 03-297840, 03-296846
* **עובדי ייצור** — ידע בעיבוד שבבי והפעלת מכבשים לעבודה מיידית תנאים טובים
* **מכונאי תעשייתי** — אחזקה וטפול (עבודה במשמרות) הסעות + ארוחות, תנאי שכר טובים.
* **חשמלאי מוסמך** — ניסיון בתעשייה לעבודה מיידית במשמרות הסעות + ארוחות תנאי שכר טובים.
* **מכונאי רכב** — ניסיון 3 שנים תנאים ושכר טובים
* **מסגר/רתך צנרת** — קורא שרטוט תכניות ניסיון בתעשייה הסעות + ארוחות שכר גבוה.
* **טכנאי אלקטרוניקה** — ידע בתקשורת יוצאי ח״א — חיל קשר ניסיון ב-V.R.S ידע בשרטוט אלקטרוני, הרכבות + בדיקות לעבודה במשמרת שניה, הסעות + ארוחות תנאי שכר טובים.
* **מהנדס מכונות** — תכנון בהידראוליקה + זרימת חום ניסיון תעשייתי הסעות + ארוחות תנאים טובים למתאים.
* **מלגזן** בעל רשיון ב״ג עבודה במשמרות לתקופות ממושכות תנאים טובים הסעות + ארוחות
* **כרסם קונבנציונלי** + ניסיון תעשייתי לעבודה מיידית תנאים ושכר טובים.
* **חרט קונבנציונלי** + ניסיון 5 שנים בתעשייה לעבודה מיידית, הסעות + ארוחות, תנאים ושכר גבוהים
* **מסגר מכני** ידע בכיפוף וריתוך פח לעבודה מיידית, הסעות + ארוחות תנאי שכר טובים
* **הנדסאי / טכנאי מכונות** ידע בזווד, ניסיון 3 שנים בתעשייה עתירת מדע, הסעות + ארוחות תנאי שכר טובים
* **מסגר רתך צנרת** — קורא שרטוט תכניות, ניסיון תעשייתי, הסעות + ארוחות שכר ותנאים טובים.
* **מבקרי טיב** — בוגרי צה״ל לעבודה במשמרות (הכשרה בתעשייה) הסעות + ארוחות תנאים טובים.
תל-אביב — רח׳ תל חי 7 03-282257/8 03-297840 03-296846
הדרך הטובה לעבודה!

ORS השרות המומלץ — שרותי כח אדם 1987
★ **מזכירה טכנית** - רצוי טכנאית/הנדסאית/בעלת רקע טכני נסיון כמזכירת פרויקטים או מזכירה במח׳ פיתוח אנגלית ברמה גבוהה. נסיון בעבודה על מחשב – יתרון.
★ **מזכירה בכירה** - אנגלית כשפת אם, הדפסת עב/אנ + עיבוד תמלילים. שכר גבוה למתאימה.
★ **מנהל/ת חשבונות**
מדופלם/סוג 3 - נסיון של 2-3 שנים במפעל תעשייתי. נסיון בעבודה על מחשב, אנגלית ברמה טובה.
★ **מעבדות תמלילים /כתבניות עב/אנ** - מנוסות.
מועמדים מתאימים יפנו לאו.אר.אס. הרב הרצוג 2 חיפה ת.ד. 5346 חיפה טל׳ 04-664002, 663703

דרוש
מחסנאי טכני
עם נסיון במכירות
לחברה באזור הצ׳ק פוסט המשווקת ציוד חשמל תעשייתי
לפנות טל׳ 04-211321

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ״א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרסמים צפויים לעונש על-פי החוק.

הצטרף לענף המלונאות

מלון נהר הירדן
למועדון הבריאות שייפתח בחודש יוני בטבריה
דרושות:
★ **מדריכת חוגים**
מנוסה (אירוביק, סטרצ׳ינג וכו׳)
★ **מלצריות**
★ **פקידת קבלה**
לקביעת ראיון טל׳: 06-792065/6
לדודו או יואב
למי שתעמוד בתנאים כרטיס טיסה לאירופה

למלון 4 כוכבים באילת
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
לפנות בכתב יד לת.ד. 13025 ת״א 69710

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת לניהול חשבונות [illegible] לעבודה שכירה בחברה
נא לכתוב קורות חיים + נסיון עבודה לת.ד. 5085 אשקלון
״סודיות מובטחת״

לכפר סירקין
דרוש
מזכיר מרכז
תושב האיזור
בהצעות לפנות בכתב: מזכירות כפר סירקין מיקוד 49935

למלון רימונים בצפת
דרוש
פקיד קבלה בעל תעודה
בוגר בית ספר למלונאות
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית
06-930665

מלחימות/ מחווטות
בעלות נסיון בהלחמה וחווט
יכולת קריאת שרטוט, וזיהוי רכיבים
למתאימים שכר גבוה במיוחד ותנאים סוציאליים הכוללים:
חופש, הבראה, ימי חג, מתנות, ביגוד ביטוח מחלה
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו בתל-אביב גורדון 88, טל׳ 222266, 245541, 03-240878
דנאל בע״מ
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

מלון נהר הירדן
דרושים לנו בטבריה
טבחים
בכל הרמות
ניסיון במלונאות – יתרון
תינתן עזרה בדיור
לפנות טל׳ 06-792950 לכ״א

למיקוד דרושים
* קצינים במיל׳
* יוצאי יח׳ קרביות
* שומרים
לשמירה ואבטחה
במקומות שונים
* שכר גבוה
שמואל הנגיד 2,
טל. 02-222246/7

רוצה להרוויח הרבה כסף... באמת
טל. 03-280936 מכירות מדלת לדלת

בחולון
מזכירה
– בעלת נסיון
– שליטה מלאה בעברית כולל הדפסה
– ידע בגרמנית ואנגלית.
נא לפנות בכתב לת.ד. 10513 ר״ג 52150
עבור מס׳ 275

תיל תיעוד טכני בע״מ
לחברה העוסקת בכתיבת ספרות טכנית דרושים:
כתבים טכניים:
* בתחום הקשר והאלקטרוניקה המכניקה והל״א.
* יתקבלו רק בעלי נסיון.
שרטט/גרפיקאי:
* עבודות שרטוט (חשמל, מכונות).
* כשרון איור.
* הפרדות צבעים ושקפים.
* יום עבודה מלא.
מעבדת תמלילים:
* בשפה האנגלית (רצוי שפת-אם).
* תוכנה ״וורדמיל״.
* ידע באנגלית טכנית.
* יכולת עריכה לשונית - יתרון.
עדיפות תינתן לבעלי נסיון בתחום הכתיבה הטכנית.
טל: 03-497662-3-5-7

לימית — שמירה ואבטחה
דרושים
מאבטחים
יוצאי צבא לעבודה לפי שיבוץ אישי
תנאי שכר מצוינים
לקביעת ראיון טל׳ 03-244974, 246421, 233966

רמה ירושלים
לבי״ס תיכון לתלמידים מארה״ב ואוסטרליה
דרושים
* **מרכז תכניות להוראת עברית**
* **מורים בכירים לעברית בעלי ניסיון עם תלמידים מחו״ל**
תנאים מצוינים
נא לשלוח קורות חיים לדויד בריקסטון ת.ד. 196 ירושלים 91001

לסדר צלם בתל-אביב
דרושה
סדרית עברית אנגלית על קומפאדיט
למשרה מלאה (אפשרות חלקית)
תנאים טובים סודיות מובטחת ת.ד. 1696 ת״א 61016 עבור סדרית

לחברה עתירת ידע דרוש/ה
עורך בכיר למעגלים מודפסים
הכישורים:
★ שנתיים נסיון לפחות בעריכה ממוחשבת
★ רצוי רקע כטכנאי/הנדסאי מחשבים או אלקטרוניקה
למועמד המתאים מובטחים תנאי העסקה מעולים
נא לפנות לת.ד. 45680 חיפה

שילה
חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע״מ
לעבודה אצל אחד מלקוחותינו בצפון הארץ, אנו מחפשים אדם אשר ימלא תפקיד של
מתאם משלוחים
הגדרת התפקיד:
★ תיאום ועריכת משלוחי יצוא
★ תיאום משלוחים פנים ארציים
★ גיבוי למחלקת יבוא
★ תיאום משלוחי בלדרות לחו״ל ולארץ
כישורים:
★ אדם דינמי המוכן להשקיע יום עבודה ארוך
★ בעל נסיון קודם ביבוא/יצוא – יתרון
★ ידע סביר של השפה האנגלית
לפנות בכתב-יד לת.ד. 619 מגדל-העמק 10556 עבור ״מתאם משלוחים״
החברה המובילה בישראל לשילוח בינלאומי

תגבור
סניף חיפה
עברנו לכתובת חדשה
רח׳ סוקולוב 14 הדר-הכרמל
(ליד קולנוע רון)
טלפונים: 04-671454, 671381, 641282
ברשותינו מאגר כ״א מקצועי בכל התחומים.
מחירינו נוחים, השירות יעיל ומהיר
נשמח לעמוד לשרותכם — אילן רב-אור ״תגבור״ חיפה
הדרך הטובה לעבודה!

מאגרי אנוש בע״מ
שרותי כח אדם
למפעל באיזור רמלה:
★ **מנהל חשבונות ראשי** 5 שנות נסיון, רקע בתעשיה – יתרון
★ **הנדסאי ייצור** לתפקיד ניהולי. 5 שנות נסיון
★ **מכשירן אחזקה** בוגר בי״ס מקצועי, חיל חימוש – יתרון, 3 שנות נסיון בתעשיה ואחזקה
למשתלה לייצוא:
★ **מזכירה בכירה** עברית אנגלית שוטף כולל הדפסה וניסות. טלקס – יתרון
★ **פקידת יצוא** אנגלית ברמה טובה, כולל כתיבה וטלקס, ידע במחשבים ובמעבד תמלילים – יתרון
★ **פקידה כללית** ידע בהנהח״ש בתכנית חשבשבת, עיבוד תמלילים – יתרון
★ **מחסנאי** עם רשיון נהיגה, מתאים לפנסיונר. המלצות חובה.
למפעל בחולון:
★ **סגן מנהל ייצור** ניהול 30 עובדים לעבודת לילה
עבודות קבועות בתנאים מצויינים!!!
דרך השלום 20 תל-אביב טל׳ 03-336079, 03-337578, 03-333420 מ־08.00-18.00

דנאל בע״מ — שירותי כח אדם
אם את
מנהלת חשבונות סוג 3
★ עם ותק של 3 שנים
★ מנוסה בהנהח״ש ממוחשבת
★ מנוסה בניהול מגעים בינמשרדיים
★ בעלת כושר עבודה עצמאי
יש לנו משרה עבורך לתקופה ממושכת עם שכר גבוה ותנאים סוציאליים מלאים
ירושלים, רח׳ בן יהודה 7
טל׳ 02-242801, 222176, 2221177

תנובה
דרוש
מנהל מחלקת הנדסת ייצור
במחלבת תל-יוסף
הכישורים:
★ מהנדס תעשיה וניהול בעל נסיון של 5 שנים בתחום חקר עבודה, שיטות שכר עידוד, מערך שינוע וכו׳
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
★ כושר אירגון ויכולת לנהל צוות עובדים ולקיים יחסי אנוש נאותים.
★ ניסיון של שלוש שנים בניהול צוות עובדים.
★ כושר הבעה בע״פ ובכתב.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 1213, חיפה — 31012

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הכוח הארצי — הארץ חדשות

לה כנף ושות'
תיכנון אדריכלי דרוש/ה
* אדריכל/ית
* מעצב/ת פנים
* הנדסאי/ת ארכיטקטורה
בעלי ניסיון !!!
03-726285 ,03-736424

דרושים
עובדים עם נסיון בתחומים הבאים:
★ מזכירה
★ רכזת תוכנית מף - לחצי משרה
★ מדריכים חברתיים - לנוער ילדים ותף
★ מוסיקה - לאורגן, פסנתר, גיטרה, כלי הקשה ועוד
★ ספורט - כללי, בלט, כדור, תנועה ומחול, ג'ז, גלגליות
★ מתמטיקה, אנגלית, תפירה, מיסגות, סדנת עץ
לפנות למתנ"ס בית פוסטר הרצליה, מגורי עממין 4 טל. 052-557034 א'-ה' 09.00-12.00, 16.00-19.00

לאחד מלקוחותינו
באזור התעשיה החדש בראשל"צ
דרושה
מזכירת מנכ"ל (משרה 1755)
לשבוע עבודה בן 6 ימים
תתאים מועמדת
— בעלת נסיון ויוזמה
— שליטה באנגלית
— יכולת הדפסה בעברית ואנגלית
— יכולת עבודה באופן עצמאי
מועמדות מתאימות תשלחנה פרוט קורות חיים ונסיון, בכתב יד בלבד אל ת.ד. 11024 ת"א 61110,
והציינה מס. משרה.
סודיות מובטחת
תהל
תחנת ייעוץ למשאי כח־אדם בע"מ

מק	צו	עו	?	מק	יו	ר	א	ה	
			ס	דר	צי	לו	ם	גר	פי
	טל		7	7	5	2	2	7	

RS שרותי כח אדם — השרות המומלץ 1987
מרכיבות/מחווטות
מחקריות, חיפה וכרמיאל
לעבודה מיידית לתקופה ארוכה, באו.אר.אס תקבלי שכר הוגן ותנאים סוציאליים מלאים
פני אלינו, ממתינים לך
רח' הרב הרצוג 2 חיפה, טל 04-664002 ,663703 ,671937

למשרד אדריכלים
בכרמל
דרוש/ה
הנדסאי(ת)
2-3 שנות נסיון
טלפון: 04-387391

לסטודיו לגרפיקה
דרוש/ה
איש/ת מכירות
בעל/ת רכב
04-670480 , 642167

RS שרותי כח אדם — השרות המומלץ 1987
לסניפנו באשקלון
דרושים:
● **מנהל מחסן:** בעל נסיון של 5 שנים.
● **כרסם חרט:** בעל נסיון בתעשיה
● **מסגרים**
● **מנהל חשבונות:** סוג 3 ומעלה בעל נסיון
● **מלגזן**
רח' הרצל 24/3 טל. 051-22134
שעות קבלה בימי א-ה 08.00-17.00
בימי שישי וערבי חג 08.00-12.30

להברת תיירות ונסיעות בת"א
דרושה:
פקידת מכירות
בתיירות יוצאת
★ עם נסיון במשרד נסיעות
★ תיעוץ אפשרות גם למשרה חלקית
לטלפן: 248293, 243571, 247092

Audi — VW
צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ
יבואנים כלליים של פולקסוואגן אודי בישראל
בסניף בת־ים דרושים
★ מכונאי ★ פחחים
נא לפנות לדוד כהן טל: 03-5516235/6

המועצה המקומית הוד השרון
דרושים/ות
1. מנהל/ת לספריה הציבורית בהוד השרון
דרישות התפקיד: B.A בספרנות, נסיון מוכח של 5 שנים לפחות, תנאי השכר בהתאם לכישורים
2. ספרנית עם נסיון של שנתיים לפחות
אפשר לפנות למזכיר המועצה בשעות העבודה הרגילות
אליהו גבעתי, ראש המועצה

קריירה
שרותי כח אדם
לסניפנו בתל־אביב ונתניה
מחלקה טכנית
* **הנדסאי/ת מיכשור ובקרה/מכונות** — לתחזוקה מערכות ייצור בתחום המיקרו אלקטרוניקה
* **טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקטרוניקה** — נסיון בתחום הדיגיטלי והאנלוגי
* **קניין/ת טכנאי/ת מכונות** — נסיון ברכישת חומרי גלם, מתכות וכימיקלים. הכרת מעגלים מודפסים אנגלית חובה.
* **כרסמים/חרטים** — בוגר בי"ס מקצועי. נסיון של 3-5 שנים. קונבנציאלי או C.N.C קריאת שרטוט. 5 ימים בשבוע, נכונות לעבוד במשמרות ושעות נוספות.
* **חשמלאים מוסמכים** — בוגרי בי"ס מקצועי בעלי נסיון תעשייתי. ידע באלקטרוניקה יתרון. 5 ימים בשבוע. נכונות לעבודות במשמרות.
* **רתכים** — חשמל/שריון, CO_2 בעלי נסיון לעבודה קבועה, 6 ימים בשבוע, נכונות לעבודה במשמרות ושעות נוספות.
* **מסגרים** — בוגרי בי"ס מקצועי, נסיון של 3 שנים לפחות. קריאת שרטוט לעבודות קבועות ומגוונות.
* **מלחימים/ות מחווטים/ות** — נסיון של שנתיים לפחות — רצוי נסיון ב־WIRE UP וקריאת שרטוט. עדיפות ליוצא במצ"א 801 ח"א או מודיעין.
* **מכונאי רכב/דיזל** — בעל נסיון לעבודה קבועה
* **מכונאי אחזקה** — בוגרי בי"ס מקצועי במכניקה. רצוי יוצאי חיל אוויר, חמוש, שריון לעבודה קבועה במשמרות. 5 ימים בשבוע.
* **מלגזנים** — מנוסים בעל רשיון בהיגה
* **בוגרי/ות 11-12 שנות לימוד** — יוכשרו כמפעילים בקוי יצור ומבקרי טיב
* **פחחי רכב/תעשיה** — לעבודה קבועה
* **נהגי סמיטריילר** — לעבודה קבועה

מחלקה משרדית
* **מנהלי/ות חשבונות** — סוג 3 ומעלה בעלי ניסיון
* **טלקסיסטים/ות** — עברית ואנגלית
* **מעבדות תמלילים/נקבניות**
* **מזכירות**, עברית, עברית/אנגלית למשרות קבועות, זמניות ולמשמרות.
* **מעבדת תמלילים/קלדנית** — לתוכנת DBASE

לסניפנו בנתניה
מחלקה טכנית
* **ע. חשמלאים** — בעלי נסיון בתעשיה.

לסניפנו בתל־אביב
מחלקה טכנית
* **מהנדס/ת כימיה** — לעבודה בתעשיה באיזור רחובות.
* **מהנדס/הנדסאי כימיה** — לשעות מגוונות
* **הנדסאי/ת טכנאי/ת כימיה/מכונות** — אחרי שרות צבאי בתפקיד פיקודי + נסיון בניהול מוכח. ידע באנגלית טכנית. נכונות לעבוד שעות נוספות.
* **הנדסאי/ת טכנאי/ת אלקטרוניקה** — נסיון של שנתיים לפחות בבקורת איכות. רצוי מאזור רחובות אשדוד.
* **רכז פרויקט — הנדסאי/ת תעשייה וניהול** — נסיון 3 שנים בתעשיית האלקטרוניקה או האלקטרואופטיקה מאזור רחובות/אשדוד
* **עובדי/ות ייצור** — מרמלה־לוד, אשדוד, קרית־מלאכי, ראשל"צ, יבנה לעבודה במשמרות הכשרה תינתן במפעל. הסעה מובטחת.
* **מפעילי C.N.C** — בוגרי בית ספר מקצועי 4 שנתי, נסיון 1-2 שנים בהפעלת C.N.C ידע ב־SET UP חובה.

מחלקה משרדית
* **תמחירן** — בעל נסיון בניתוחי כדאיות ומלאי
* **בעלי השכלה תיכונית** — אשר יוכשרו לתפקידי טלרים בבנק. נכונות לעבודה בפיצול.

ת"א: דיזנגוף 155, 03-240292-1
נתניה: שמואל הנציב 17, 053-338901
המשרות מיועדות לגברים ונשים.

קריירה. הכוח שלנו הוא כוח אדם

תלם
שרותי כוח אדם
דרושים
מקצועיות לכל מקצוע
עברנו למשרדנו החדש
רח' בן יהודה 19 ירושלים
טל: 02-242312
דרושים לנו
למחלקה המשרדית
★ מזכירה בכירה + נסיון בהדפסה. עברית / אנגלית
★ מזכירות עברית + הדפסה
★ מזכירה - שפת אם אנגלית + הדפסה
★ מעבדת תמלילים עברית אנגלית + נסיון
★ מעבדת תמלילים + נסיון בסדר דפוס
★ מנהלי חשבונות סוג 3
תנאים טובים למועמדים המתאימים

RIC תעשיה בע"מ
לקראת התרחבות מפעלים בכרמיאל
דרושים לנו
★ **מהנדס מכונות**
התפקיד: הכנת תהליכי ייצור בעבוד שבבי, C.N.C ותכנון מתקנים.
כישורים: מהנדס מכונות עם נסיון ב־C.N.C.
★ **מתכנן מבלטים**
כישורים: מהנדס מכונות עם נסיון
★ **תמחירן/כלכלן**
התפקיד: טיפול בנושאי תמחיר, תקציב ובקרה.
הכישורים: בוגר בכלכלה/מנהל עסקים.
★ **קנין טכני/איש רכש**
כישורים: נסיון ברכש ובעל השכלה טכנית.
★ **ממונה על כח אדם**
רצוי נסיון בענף המתכת.
★ **מבקר איכות**
כישורים: הנדסאי מכונות עם נסיון בענף המתכת
★ מגורים בכרמיאל יתרון ★
★★ אפשרות לעזרה במגורים בכרמיאל ★★
נא לפנות בכתב לת.ד. 305 כרמיאל 20101
— סודיות מובטחת —
המודעה מיועדת לנשים וגברים.

אלום־נוף
דרושים
★ פועלי יצור והרכבה בעלי נסיון
המעוניינים יתקשרו 055-86149 לאסנת

כתבנית עברית
מקבלת עבודות הדפסה בביתה
הדפסה דייקנית ואחראית
טל: 03-283858 — דינה

למפעל תעשייתי גדול דרושים
מכונאים
למכונות תפירה
נא לפנות לטלפון 06-57102

Maquette GPM — Leather Fashion
למפעלנו בעכו
דרושה
מזכירה/פקידה
למשרה מלאה, עם נסיון של 5 שנים לפחות הדפסה בעברית/אנגלית הכרחית.
04-919321 לנורית, תנאים טובים למתאימים
— סודיות מובטחת —

נוע"ם — נוער מסורתי
תנועת הנוער של התנועה להיהדות מסורתית בישראל
דרושים מדריכים ומרכזים לתפקידים הבאים:
1. רכז/ת הדרכה ארצי
2. רכז/ת מקומי בירושלים
אנו מחפשים אנשים בעלי ענין ביישום יצירתי של תכנים יהודיים בחינוך הבלתי פורמלי והרוצים ליטול חלק בהמשך התנופה של תנועת נוער חדשה.
מועמדים בעלי רקע בהדרכה או ביוכח בתנועת נוער ובעלי גישה חיובית לאורח חיים מסורתי מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים ל־נוע"ם, התנועה ליהדות מסורתית, רח' קרן־היסוד 25 ת"ד 7559 ירושלים

RS שרותי כח אדם — השרות המומלץ 1987
★ **מנהל מפעל** — מהנדס חשמל/מכונות/תעשייה וניהול בעל ניסיון של 4 שנים לפחות בתעשייה. טיפול בנושאי כח־אדם, ניהול ייצור, שיווק, קבועה.
★ **מהנדס תעשייה וניהול** — ניסיון בעבודה על BACE 3 ,L.B.M Pc, ניסיון כמפיק־רכש, אנגלית ברמה גבוהה, מאזור הקריות צפונה.
★ **מהנדס תעשייה וניהול/בלכלן** — לתפקיד ראש מדור תמחיר — בעל ניסיון של 3 שנים לפחות במפעל תעשייתי ניסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות.
★ **מהנדס תעשייה וניהול / כלכלן / מנהל עסקים** — לתפקיד ראש מדור תקציב ניסיון של 3 שנים לפחות. ניסיון מקיף בחשבונאות פיננסית. ניסיון בעבודה עם מיקרו־מחשב.
★ **הנדסאי אלקטרוניקה** — 3 שנות ניסיון. שליטה טובה בשפה האנגלית. רצוי בעל רקע בכלכלה וסחר (הצעות עלויות חומר וכו'). מאזור הקריות צפונה.
★ **מנהל/ת מדאוס** — בוגר/ת מדעי החברה/סוציולוגיה. ניסיון בנושאי כח־אדם, עדכון מערכת ממוחשבת, המעלה מקיף לעבודה קבועה. מאזור הקריות צפונה.
★ **כתב/ת טכנית** — בעל/ת ניסיון בכתיבת נהלים ומפרטים הנדסיים. אנגלית כשפת אם. ידע בהדפסה עב/אנ.
מועמדים מתאימים יפנו לאו.אר.אס, רח' הרב הרצוג 2 חיפה ת.ד. 5346 חיפה. טל: 04-664002 ,663703

תלם
שרותי כוח אדם
דרוש
טכנולוג מזון
למפעל לייצור שימורי בשר לתפקיד מינהלי.
רצוי תושב חיפה/קריות
נא לפנות לטל. 04-702934, 711130

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
פרסום מכרז משולב פנימי וחיצוני מס' 38-40
★ **38. למשרת מנהל/ת אגף הכשרה והשתלמות**
בדרגה: מפקח
מקום העבודה: ירושלים
★ **39. למשרת מפקח/ת על מורים יועצים (2/3 משרה)**
בדרגה: מורה מדריך־מפקח
מקום העבודה: לשכת מחוז חיפה
★ **40. למשרת מנהל/ת האגף לשירותי חינוך ורווחה**
בדרגה: מפקח
מקום העבודה: ירושלים
המשרה פנויה באופן זמני והעובד שייבחר יועסק עפ"י הוראה מיוחד או במעמד של מינוי בפעל (לעובד קבוע מההוראה).
פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקה לענייני עובדים ירושלים, רח' שבטי ישראל 29 חדר מס' 17 או בלשכות המחוזיות של משרדנו.
בקשות יש להגיש על גבי טופס מ.ל.ע. 230 (שאפשר לקבלו במשרד החינוך והתרבות ובלשכות המחוזיות) למחלקה לענייני עובדים לפי הכתובת הנ"ל.
המועד האחרון להגשת הבקשות הוא: יום שני י"ח בסיוון התשמ"ז (15.6.87)

המועצה המקומית הוד־השרון
ועדת בנין ערים "הדרום"
טל. 052-24121/3
ת.ד. 4
דרך השרון 39

28.5.1987
כ"ט בסיוון תשמ"ז
מס' 2-42-1
מס' 2-2

מכרז 1/87
בהתאם לסעיף 10 בצו המועצות המקומיות (נוהל קבלת עובדים לעבודה) תשל"ז 1976, מכריזה בזה הרשות המקומית הוד־השרון על משרה פנויה כדלקמן:
דרוש
אדריכל בניין ערים
תיאור המשרה: מלאה ר־100
דרגה: בהתאם לכישורים
תיאור התפקיד: בדיקת תכניות מוגשות והכנתן לאישור הועדה. הכנת תכניות מפורטות והשתתפות בישיבות הועדה המחוזית. ניהול המחלקה, עזרה ופיקוח למח' הטכנית.
דרישות המשרה: א. אדריכל בעל תעודה
ב. נסיון של 5 שנים לפחות
ג. ניסיון בתכנון תכניות מתאר
ד. ידיעת חוק התכנון והבניה וכן ידיעת התקנונים
טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג אצל דוד אריאל או אצל מזכיר המועצה ת.ד. 4 הוד השרון
לשאלון המועצה יש לצרף המלצות תעודות הסמכה וקורות חיים בכתב־יד.
בקשות למכרז יש להגיש להנהלת הרשות עד 9.6.87 שעה 12.00
א. שמעוני, יו"ר הועדה

המדור החם
ההצעות הכי לוהטות בעיר

מעבדות תמלילים
א"ב', וורדמיל, איינשטיין, וואנג, לאניר.

מזכירות עברית/אנגלית
שליטה טובה בע"פ ובכתב, באנגלית ובעברית
נסיון הכרחי.

כתבניות
עברית, עברית/אנגלית

חרטים קונבנציונאליים
עצמאיים, בוגרי בית־ספר מקצועי לעבודה ברמת דיוק גבוהה לייצור מיוחד בסדרות קטנות. פרופיל 72 (לפחות).

רתכים מעולים
(שריון) בוגרי בי"ס מקצועי, 4 שנות נסיון, פרופיל 72 (לפחות)

כרסמים קונבנציונאליים
עצמאיים, בוגרי בי"ס מקצועי, פרופיל 72 (לפחות).

רתכי ארגון
בעלי תעודת הסמכה

חרטי C.N.C.
כרסמי C.N.C.

למועמדים המתאימים:
שכר גבוה, תנאי העסקה מצויינים ומלוא התנאים הסוציאליים - כחוק.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

רח' בן יהודה 12, ת"א, טל. 284128, 298877, ימים: א'-ה' 8.00-14.00

יותר טוב מנפאואר.

ADMARK

הארץ

יום ו' א' סיון, תשמ"ז
29 במאי 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 – טלקס 33748

ירושלים: רחוב ההבצלת 2 טל' 224245־6, ת"ד 275 מיקוד 91002
חיפה: רחוב [illegible] 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גלן
סגני עורך: משה הדרי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת בתוכנן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

"סודות" הלביא

שישה חברי כנסת מסיעות הליכוד, המפד"ל והתחייה, שהיו רוב בישיבת ועדת הכנסת לענייני ביקורת המדינה בישיבתה ביום ג' השבוע, החליטו שהציבור אינו צריך לדעת מה כתוב באותו פרק של הדו"ח השנתי ה־37 של מבקר המדינה הדן במטוס הלביא.

בדיון נוסף, שהיה ביום ד', הצליח המיעוט בוועדה להטות לצדו את חבר הכנסת רפאל איתן מהתחייה בהצבעה חוזרת. עתה אמור הדו"ח על הלביא להתפרסם יחד עם שאר חלקי הדו"ח השנתי של מבקר המדינה ב־30 ביוני, בתנאי שהממשלה תכריע עד אז בעניין המשך הפרויקט. על פי הסחבת שנוהגת הממשלה בטיפולה בעניין, רבים הסיכויים שההכרעה לא תיפול גם בסוף החודש הבא, והדו"ח לא יפורסם במועדו.

חוק מבקר המדינה קובע בסעיף 17 (ב) כי לאחר התייעצות עם מבקר המדינה מוסמכת ועדת הביקורת להחליט אם למנוע את פרסומו של הדו"ח השנתי הדן במערכת הביטחון, או חלקים ממנו, "בשים לב לצורך לשמור על ביטחון המדינה ולמנוע פגיעה ביחסי חוץ שלה". לדעת מבקר המדינה, אין בפרק על הלביא סוד מדינה שראוי למנוע את פרסומו. גם משרד הביטחון סבור שאפשר לפרסם פרק זה בלי שייגרם כל נזק. אבל חברי כנסת מסיעות הליכוד, המפד"ל והתחייה לא קיבלו את דעתם. הם מיטיבים לדעת ממבקר המדינה, ממשרד הביטחון ומחברי הכנסת האחרים, מה אפשר להרשות למבקר המדינה לספר לציבור ומה לא.

גם לאחר שאיתן שינה את דעתו והתקבלה החלטה מתוקנת, נותרה ההחלטה של ועדת הביקורת פגומה מבחינה עניינית ומפוקפקת מבחינה חוקית. נציגי הליכוד בוועדה טענו שהנאמר בדו"ח עלול להתפרש "שלא כהלכה" על ידי ארצות הברית ועלול לפגוע ביחסים הכלכליים המסחריים של התעשייה האווירית עמה. נימוק זה אינו תקף: מאז ביקוריו של דב זקהיים בארץ יודעים הגורמים הנוגעים בדבר בארה"ב — אולי אף יותר טוב מאשר הציבור בארץ — כיצד התגלגל פרויקט הלביא לאן שהתגלגל, ומה משמעותו לכלכלה ולביטחון היום. תיאור מחדלי העבר על ידי מבקר המדינה, חמורים ככל שיהיו, לא יעלה ולא יוריד דבר מבחינה זו.

אך למה לחפש מעבר לים, כאשר מניעיהם של חברי הכנסת מהליכוד ברורים ומונחים כאן לפנינו? ועידת חירות, בפרץ אהדה ספונטני, חרתה את התמיכה בפרויקט הלביא על מצע המפלגה. שום צוות של המפלגה לא בדק את משמעות הפרויקט לכלכלה ולביטחון בטרם הומלץ בפני הוועידה לאמצו. לעומת זאת נבדק היטב מספר המנדטים שיכולים להניב עובדי התעשייה האווירית ומשפחותיהם. יתר על כן, אם יפורסם הדו"ח ילמד הציבור כולו באיזו שלומיאליות, רשלנות וחוסר אחריות טיפלו נציגי הליכוד בממשלה מאז 1980, והכפופים להם במשרדי הממשלה, בפרויקט המסבך את ישראל בהוצאה של מיליארדי דולרים, שחלקה הגדול אם לא כולה צפוי למחיקה בספרי המשק הלאומי.

ההחלטה המתוקנת של ועדת הביקורת פגומה גם מבחינה חוקית. החוק אינו מסמיך את הוועדה לקבל החלטות על תנאי. מכל מקום, עצם ההתניה מעיד על שימוש מפוקפק בסעיף 17(ב). אחת משתיים — או שפרסום הדו"ח פוגע בביטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה, או שאינו פוגע בהם. הנחה שהפרסום פוגע באחד מאלה, כל עוד הממשלה לא דנה ולא החליטה על עתיד הפרויקט, מעידה שהנמקה אין לה שחר. מוטב שהוועדה תחזור ותדון בסוגיה זו בשלישית, והפעם תסיר את ההגבלה מפרסום הדו"ח הסרה סופית ומוחלטת.

הסנאטור גלן: על ארה"ב להיות מוכנה למלחמה עם איראן לכל מקרה

ואשינגטון (ע"ד). הסנאטור האמריקאי ג'ון גלן אמר אתמול כי ארצות הברית נטשה למעשה את הנייטרליות שלה במלחמת איראן–עיראק, ועליה להיות מוכנה לצאת למלחמה נגד איראן, אם הדבר יהיה דרוש להגנה על האינטרסים שלה.

הסנאטור גלן, דמוקרט מאוהיו שהתפרסם בעבר כאסטרונאוט וטייס קרב של הצי, אמר את הדברים לפני צאתו מוואשינגטון לסיור באזור המפרץ הפרסי. הוא הביע את דעתו כי על ארה"ב לתת גיבוי להתחייבותה לשמור על חופש השיט בקווים הימיים במפרץ הפרסי, על־ידי הפעלת כוח צבאי גדול ככל שיידרש.

גלן יצא לסיור במפרץ הפרסי יחד עם הסנאטור ג'ון וורנר, רפובליקאי מווירג'יניה, כדי להעריך את המצב שם בעקבות ההתקפה על הפריגטה האמריקאית "סטארק" ב־17 במאי, שבה נהרגו 37 ימאים אמריקאים.

גלן אמר במסיבת עיתונאים כי ארה"ב התייצבה למעשה לצדה של עיראק, כאשר הסכימה להעמיד 11 מיכליות נפט כוויתיות תחת הגנת הדגל והצי של ארה"ב.

כידוע, תומכת כווית בעיראק. מיכליות כוויתיות הותקפו על־ידי ספינות תותחים איראניות בנתיבי השיט במפרץ הפרסי.

"כאשר אנו קובעים כי דבר מסויים חיוני לאינטרסים של כוחותנו ושל העולם החופשי, פירוש הדבר שעלינו להיות נכונים לצאת למלחמה על כך", אמר גלן. "המפרץ הפרסי אכן צויין כאינטרס חיוני. הדבר הוכרז בימי ממשל קארטר ואושר מחדש על־ידי הנשיא רייגן".

רק התפטרות תחדש האשראי

על ארבעת האחראים לפרשת פולארד להסתלק משולחן הממשלה. שום צעד אחר לא יצליח יותר לשכנע את ידידינו בארה"ב כי מנוי וגמור עם ישראל שמקרים כאלה לא יישנו

מאת פולס

כאשר נחשפה פרשת פולארד בוואשינגטון, נבהלו מנהיגי ישראל. הם חשו בעצמותיהם כי קרה דבר העלול להטיל צל קודר על תדמית ישראל בעיני הציבוריות האמריקאית: הממשל, הקונגרס, אמצעי התקשורת, גם היהדות האמריקאית. רוזן־צור לא טעו כאשר דיברו על "הלם הפרשה" שירדה על ההנהגה הישראלית.

אולם חיש מהר הם התאוששו — או ביקשו לעורר את הרושם כי ניתן יהיה "להגביל את הנזק". אם זה יעלה בידם, אפשר לסמוך על שותפות האינטרסים הגורמים הרגשיים הפועלים בזירה האמריקאית, וחוקה על רקמת היחסים המסורתיים בין ארה"ב וישראל שתעמוד במבחן. האמונה ביציבות הבסיס הזה עודדה את שמעון פרס ואת יצחק רבין לעסוק במלאכה זו של "הגבלת הנזק" מתוך תקווה שמאמצם יוכתר בהצלחה.

פעמים אין ספור הדגישו הן ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ והן שר הביטחון כי יחסי הגומלין בין ישראל וארה"ב לא יושפעו לרעה מפרשת פולארד. ויצחק שמיר ומשה ארנס החרו החזיקו אחריהם. ואמת, נכון כי דבר לא השתנה על פני השטח, אולם התקווה, כי הממשל — קרי מזכיר המדינה — יצליחו להדחיק את הפרשה האומללה מסדר יומה של הרשות השיפוטית של ארה"ב, נתבדתה.

מן הרגע שהיה ברור כי ג'ונתן פולארד יועמד למשפט, לא היה עוד מקום להערכות אופטימיות. גם אם מאסר עולם נראה מוגזם, נותרו העובדות בעינן: יהודי אוהד ארה"ב, עובד באגף המודיעין של צי ארה"ב, אדם אשר בוודאי עבר את כל מבחני הכישורים והנאמנות, עסק בריגול למען מדינה זרה. ומאחר שהמדינה הזרה הזו היא ישראל, מתעוררת השאלה אם החשד בנאמנות כפולה אינו דבק בכל יהודי אמריקאי.

חוסר הבררה במורכבות

ג'ורג' שולץ עשה כמיטב יכולתו להקל על ההנהגה הישראלית, ומותר להניח כי גם הנשיא רונלד רייגן נוטה לקולא כלפי ממשלת ישראל. ברם, גורמים אחרים בממשל אינם מגלים אותה מידה של סלחנות. ובאשר לתביעה הכללית ולבתי־משפט, הם אינם תלויים ברשות המבצעת ושומרים בקנאות שאין כמוה על אי־תלותם בה. לישראלים רבים, המתפארים כי הם בקיאים בדרכי החיים הציבוריים של ארה"ב, היה בכך, ככל הנראה, משום הפתעה.

עתה מזהיר השגריר האמריקאי בישראל, תומס פיקרינג, כי פרשת פולארד, בעוד שאינה מפריעה ליחסים היום־יומיים, עלולה להשפיע על יחסי ארה"ב־ישראל בטווח הארוך יותר, וגלוי לעין שאינו חוזה השפעה חיובית דווקא. שוב אפשר לצטט מדבריו של אחד מעוזרי מזכיר ההגנה, המדגיש את התועלת בקיומה של מדינת ישראל לגבי ארה"ב והאינטרסים שלה במזרח התיכון, אך אין להתעלם מאזהרותיו של הדיפלומט.

ראש הממשלה ביקש להרגיע אותנו — ואת עצמו — כי שום הערות שליליות לא הגיעו עד אוזניו ממקורות אמריקאיים בעקבות פרסומם של שני הדו"חות הידועים. הנה אמרו פקידים של מזכירות המדינה כי העניין כולו הוא בחזקת עניין ישראלי פנימי. אבל ניסיב לעשות אם לא נתפתה להיגרר אחרי ניתוחים פוליטיים, אשר מוכיחים כביכול שהחשד אינו נורא כל כך, ושיהיה בכוחנו להתגבר גם על המשבר הזה.

ואמנם ישנו משהו: גם אם עדיין אין חסרים לנו ידידים בזירה האמריקאית שהיו רוצים להביא לידי סיומו. עלינו לשאול את עצמנו מה נוכל לעשות כדי לסייע להם, וכך לסייע לישראל.

כל סיוע כזה אין לגלותו בהחלטת הממשלה אשר קיבלה את האחריות לכישלון הגדול על עצמה. החלטה זו ממילא אינה אומרת ולא כלום לגבי גופו של עניין, והיא הסרת משמעות כלפי חוץ. או שמא ארבעה־עשר השרים, שהצביעו בישיבת הממשלה בעד ההחלטה זו, רצו לומר כי בדיעבד הם מודים עם כל מה שנעשה, או לא נעשה, בישראל בהקשר לפרשה. נניח, לטובתם, כי לאו דווקא לכך התכוונו. אבל ההחלטה כשלעצמה מעידה על חוסר הבררה במורכבות העניין. המשמעות היחידה של ההחלטה היא שהממשלה רוצה לכפות על כל חברי הכנסת מסיעות הקואליציה שיצביעו בכנסת נגד הצעת אי־אמון בממשלה, אם תוגש כזו על רקע פרשת פולארד.

אין בררה

ישראל אינה "עם לבדד ישכון" — דימויה בעיני ארה"ב היא אחד הנכסים החשובים ביותר שלה. "מועדון ראשי ממשלה" הבטיח להנהגה האמריקאית כי האחראים לפרשת הריגול ייתבעו לתת עליה את הדין, אבל ספק אם פירוק הלק"ם וסילוקו של רפאל איתן משירות המדינה יניחו דעתם של ידידינו האמריקאים. גם פרשת קידומו של אל"מ אביאם סלע מוסיפה מן הסתם לעורר אצלם תרעומת, הגם שבינתיים חוסלה.

כל הארבעה — פרס ושמיר, רבין וארנס — טוענים חוזר וטוען כי אף שר אינו יכול להיות מוחזק אחראי בעד כל מעשה שעשה מישהו מהכפופים לו. אך מה פשר המגמה, אחריות, אם לא זה? במדינות דמוקרטיות רבות מקובל כי שר מתפטר מהממשלה, אם הוכח כי שגיאות חמורות נעשו על־ידי מי שהיה כפוף למרותו. אחריות מיניסטריאלית אומרת תמיד כי השר אחראי לכל מה שמתרחש במשרד שעליו הוא אמור לחלוש. תפקיד השר אינו אומר רק כיבודים. שר המוניה את חובתו לפקח על המנגנון, המצווה למלא אחר רצונו, על סמך ההנחות שהוא מוריד מטה, חייב להודות שנכשל במילוי תפקידו. ואין על כך כפרה זולת התפטרותו. מי שטוען אחרת, משבש את סדרי המשטר, ואין לסבול שכך ייעשה.

ארבעת השרים שהסתבכו בפרשת פולארד, אין לסמוך עליהם כי יתמסרו עתה לתפקיד הפיקוח על המנגנונים. הם התרגלו יותר מדי זמן לנוהגים שהתירו חופש פעולה רחב מדי לכפופים להם. מי שהתייחס אל ראשי קהיליית המודיעין והביון ברוב התפעלות וטיפח רגשי הכנעה עצמית כלפיהם, אינו יכול להיות אמין שישנה גישתו כעת.

זה נאמר כלפי פנים. ובאשר לחוץ, שום צעד לא יצליח יותר לשכנע את ידידינו בארה"ב כי מנוי וגמור עם מדינת ישראל "שמקרים כאלה לא יישנו" מאשר הסתלקותם של כל הארבעה, שמדובר בהם, משולחן הממשלה. עליהם להקריב את הקורבן הזה. רק כלפי מי שיחליפו אותם נוכל לדרוש את חידוש האשראי. יצחק שמיר ושמעון פרס. משה ארנס ויצחק רבין הפסידו.

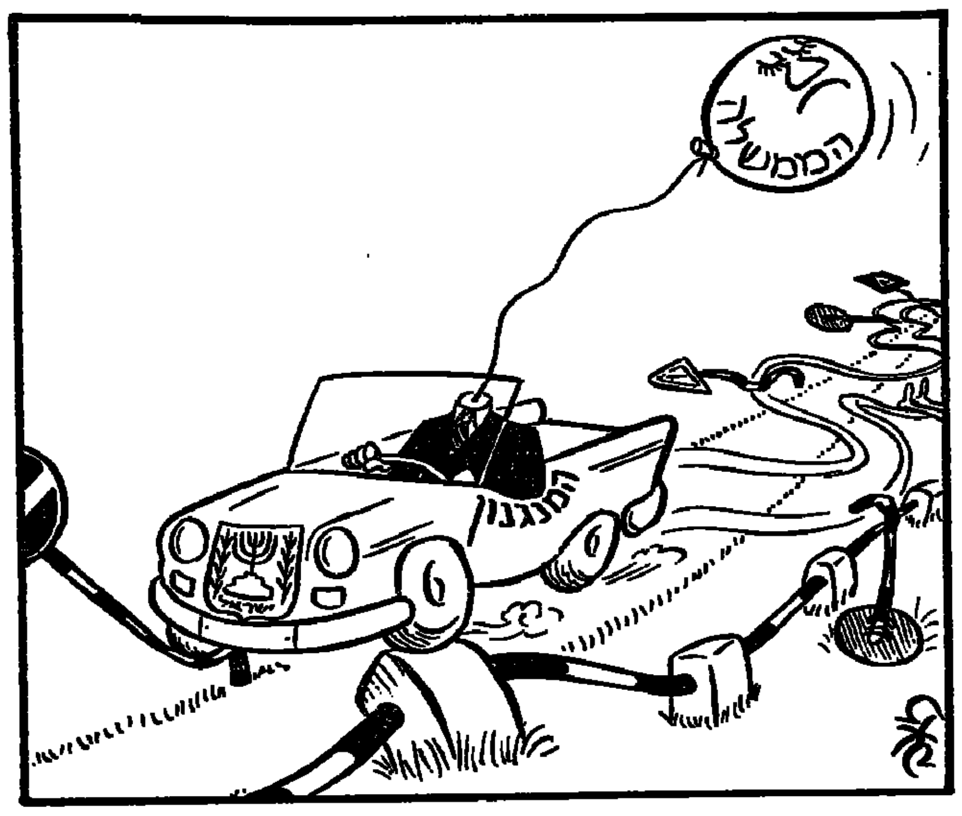

יונים מפולגים

אין מחנה יוני מונוליטי: הוא מפולג בין שוחרי האופציה הירדנית והמעדיפים הסכם עם אש"ף

מאת א. שוייצר

בימים טרופים אלה, כאשר אותם פרשנים פוליטיים שאינם עסוקים בממצאי ועדות־פולארד מתעמקים בדו"ח נאפסו־שב"כ, אופי הפתרון לשאלת יהודה שומרון וחבל עזה אינו אקטואלי. הוא אינו אקטואלי מעל לכל באופן מעשי, מכיוון שהצבעת התיק"ו בקבינט על הצעתו של שר החוץ פרס, הורידה אותו מן הפרק, לפחות לפי שעה. וכך נעלם מן העין, כי יש בנדון יותר משתי עמדות מנוגדות בתכלית — של המערך מכאן, ושל הליכוד מכאן.

הדברים אמורים ביונים: יש בקרבם מי שתומכים באופציה הירדנית, כגון ה"ה פרס ורבין וכפי הנראה הרוב במפלגת העבודה. ויש הגורסים, כי הפארטנר היחיד אשר כדאי להגיע עמו להבנה, הוא אש"ף, בבחינת הנציג של העם הפלשתיני. בלי לחשוד בכשרים, ניתן למנות עם בעלי דעה זו מיעוט בעבודה, את מפ"ם, רצ ואינטלקטואלים ומורי־הלכה אקדמאים בעלי שם. ואף־על־פי שיש קירבה מפלגתית בין שתי האסכולות, הניגוד ביניהן בלתי־גשיר במהותו, לא פחות מאשר הניגוד המוכר היטב בין המערך והליכוד.

מימוש ברית היסטורית

פרט קטן הבא להמחיש את הניגוד בגדול. התגלה בהיסטוריה של הרשימה המתקדמת, שלה קירבה מיוחדת לאש"ף, לצרף את קולות הח"כים פלד ומיעארי למחנה התומך לבחירות מוקדמות, כאמצעי להשגת אישור ליוזמת־פרס. שני ח"כים אלה, אשר איש לא יכפור ברגישותם המיוחדת לרחשי־ליבו של יאסר ערפאת, ערים לכך יותר מאלה המשייכים עצמם למחנה הציוני, כי מי שרוצה להידבר עם חוסיין, חוסם בפועל את הדרך להידברות עם אש"ף. מבחינתה של הרשימה המתקדמת, יש היגיון בהצבעה פרלמנטרית בגרון יחד עם הליכוד. התחייה וכו', על פי הכלל, כי אויב־אויבך, הוא ידידך.

במחקר שפורסם לא מכבר, משרטט המחבר את תולדות המאבק בין בית־המלוכה ההאשמי לבין התנועה הלאומית הפלשתינית, על נשמתה ועל תמיכתה הפוליטית של האוכלוסיה הערבית בארץ־ישראל. במקביל למאבק הפנים־ערבי, שראשיתו בתקופה שבה שלטו סבו של המלך חוסיין, עבדאללה, ותנועת העבודה הישראלית בהנהגת דוד בן גוריון, נרקמה ברית לא־כתובה בין עבר־הירדן ובין היישוב. ברית זו, שהיו בה עליות וירידות, נותרה בעינה מבחינה תפישתית, עד עצם היום הזה בעיניהם של עושי המדיניות במפלגת העבודה. היא זו ששימשה בסיס למאמציו של שר החוץ פרס להביא למשא־ומתן ישיר בין ישראל ובין ירדן, ולוא במסגרתה של ועידה בין־לאומית.

יש בני־סמכא ישראליים הטוענים כי אש"ף הסתלק מעמדתו העקרונית כי את ישראל יש להעביר מן העולם, וכי, לפחות הפת"ח, המגזר הערפאתי, מוכן להגיע עמה להסדר שיכיר בישראל תמורת הכרתה של זו בזכות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים והקמת מדינתם בצד המערבי של הירדן. על־פי הגיונה של עמדה משוערת זו, ערפאת צריך היה להתמיד בהסכם שבינו ובין חוסיין (מפברואר 1985), הגם שנדרש ממנו להשלים עם נחיתות ייצוגית מסוימת בעת ניהול משא־ומתן עם ישראל. שהרי לאחר שהסכם בין ירדן לישראל היה מוציא את ישראל מן הגדה (או חלק ממנה) וחבל עזה, יכול היה ערפאת, הטוען לתמיכת הרוב באוכלוסיה ממזרחה של ישראל, להשיג את שלו ביתר קלות. אך הוא ביטל את ההסכם עם חוסיין, כי סירב, על־פי דעתו, בצדק, להקנות מעמד ולגיטימציה לשושלת זרה (על־פי ההגדרה המקובלת בתנועתו) בהכרעות מדיניות הנוגעות לערביי ארץ־ישראל.

"תנועה מסוערת ומטומטמת"

שני סוסים אלה, חוסיין וערפאת, לא יגררו אותה העגלה. היו פרשנים ישראליים, שלמראה התקדמות במגעים בין פרס חוסיין, גילו הזדמנות להמרצת ראש העבודה לפתיחה לעבר אש"ף. אולם לא הזדמנות נתגלתה להם, אלא הלכו שולל אחרי הזיה: מי שאומר הן לחוסיין, אומר באותה נשימה לא לערפאת, ולהיפך. ואילולא סירב הליכוד, מטעמים שבאמונה, ובניגוד מוחלט להצהרות המזמינות את מלך ירדן למו"מ ישיר בלי ליווי בין־לאומי, לכל מהלך שיש בו משום הצמדת סימן־שאלה לבעלות על כל ארץ־ישראל, הוא היה צריך לברך על יוזמת פרס, המציבה סכר בפני אש"ף. התנגדות עקרונית, שלדעת שני הצדדים אינה מאפשרת מציאות דרך־בינים, יוצרת ברית הלכה למעשה, בין הליכוד ושות' מכאן, וערפאת ושות' מכאן. ברית זו היתה חזקה די הצורך, כדי לשים לאל עד כה את המאמצים שעשו שני בעלי־הברית הנגדיים, מפלגת העבודה וירדן, להגיע להסדר של פשרה בדבר עתיד יהודה שומרון וחבל עזה.

הסופר עמוס עוז הגדיר השבוע בשיחה טלוויזיונית את התנועה הלאומית הפלשתינית כמסוערת וכמטומטמת. הערכה זו, שעובדות רבות מצביעות על נכונותה — הנשיא לשעבר ג'ימי קארטר אמר באחרונה דברים דומים, אם־כי בצורה מטומטמת יותר — לא הושמעה לעבר אותו ציבור, אשר בלאו הכי מתעב את הארגון הפלשתיני. הנמענים היו אותם היונים — עוז הוא מן החברים הבאים במחנה זה — אשר בכל הזדמנות, נאותה ואחרת, חוזרים על תביעתם לבוא במגע עם אש"ף לצורך מציאת הסדר. הדעת נותנת, כי מה שאמר הסופר, מייצג נאמנה את הערכת אותו חלק במחנה היוני, אשר מטעמו שיקע את עצמו שר־החוץ פרס בעמל דיפלומטי בלתי־נלאה, כדי להגיע להסכם עם חוסיין. אך את אלה לא הביעור המטומטם הרתיע מלבחור בערפאת, אלא הם חויבו על־ידי ההיסטוריה של מפלגת פועלי ארץ־ישראל, וכן הערכה מפוכחת של אפשרויות מעשיות.

בראשית הדברים נאמר, כי הנושא הנדון אינו אקטואלי. הטעמים ידועים. אך ביום מן הימים, הוא ישוב ויהיה אקטואלי. לכל המאוחר ביום שבו תיפתח מערכת הבחירות לכנסת ה־12. אם בבחירות אלו תשיג מפלגת העבודה די מנדטים כדי להרכיב ממשלה, יחזרו ראשיה את מאמציהם להשיג הסדר עם ירדן. כיצד ינהגו אז היונים בעלי הנטיה לאש"ף כשותף למשא־ומתן? כלום יצטרפו, בניגוד להשקפותיהם המוצהרות, לתומכים בחידוש יוזמת־פרס, שמשמעותה כן לחוסיין, לא לערפאת? החוש והניסיון אומרים, כי ילחשו הן, יתכנסו לעמדת־המתנה ויתמו, וימתינו עד אשר ההיסטוריה תבוא ותצדיק אותם.

* אופציה ירדנית, מאת דן שיפטן, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 509 ע', 1986)

הרחוב: התעלומה והפחד

המאבק למען שינוי בהלכי־הרוח של הרחוב, הפוחד מהכרעה חדשה, נעשה עכשיו למשימה הלאומית מספר אחד

מאת גדעון סאמט

איך מתייחס הרחוב אל כל מה שמתרחש סביב, אל ההצטברות האיומה הזאת של אוזלת־יד, של טשטוש, של החלטות גרועות — ואחריהם אל חיוך־הגדי של הפוליטיקאים המבקשים למחוק את אחריותם? יש כאן תעלומה גדולה, ושאף אחד לא יספר לכם כי הוא יודע.

לא, רק תעלומה. יש כאן, אולי גם פחד בחוגים הציבוריים שלנו. אי־שם, במסתרים החבויים של התרבות הקיבוצית, מתגבש לו הפחד הגדול ביותר של ישראל. הפוליטיקאים היו נותנים הרבה כדי לדעת אותו, ובמועד ידיעה, או מתוך חשש שמא התוצאה תסמן כפניהם, רובם אינו רוצה לבחור.

שאל את אלה שמקצועם בכך, חוקרי דעת־הקהל, ותקבל תשובות שונות ולעתים סותרות. הרחוב בעד ועידה בין־לאומית, בוודאי בעד קידום תהליך השלום, אבל גם בעד המשך ממשלת האחדות, שהיא ערובה לבלימת התהליך. על־פי המשאלים, המערך היה זוכה היום בניצחון ניכר על פני הליכוד. אבל אל תסמוך על זה: כבר ראינו לפני הבחירות הקודמות את התחזיות הוורודות של המערך, שהתנפצו אל חוף הקלפי.

* * *

עכשיו יש לנו בעיקר פחדים. למשל, פחדיו של הסופר חיים גורי, שסיפר לא מכבר ב"דבר" איך שמע לזוועתו באיצטדיון רמת־גן — בתוך 30,000 צופים במשחק כדורגל — את שאגות־הבוז לשמעון פרס, אורח הכבוד. מפי אלפים, נזכר גורי, עלתה הנהמה שהזכירה לו את המונים האפלים לפני 77' ו־81'. הוא הגיב בעצב כמו יצחק בן־אהרן למשמע המהפך: זה לא העם שלי, כתב אחר־כך, זה לא ייתכן.

מאוד ייתכן, כי הנה מגישים לנו תוצאות של עוד אחד ממחקרי דעת־הקהל. מתברר — לא בפעם הראשונה — שבקרב הקולות הצפים, כחמישית מהמצביעים, יש נטיה סמויה לליכוד והיא תתברר רק ביום הקלפי, ברגע ההכרעה, או סמוך לו.

ולעומת זאת מתעורר עמוס עוז, הנביא הגלילי־העירוני, ומספר לנו — מאיפה הוא יודע? — שיש מאות אלפי אזרחים בני "המעמד הביניים הספרדי החדש", שאולי יטו את הכף לעבר מתינות וסובלנות. אולי הם יתגלו, מנחש עוז, כ"ציונים הכלליים" של העתיד. קפיצה גדולה עשה עמוס עוז בחמש שנים עד לכאן מ"פה ושם בארץ ישראל 82", כאשר הציבור הגדול ומחולל־התמורה הזה לא נרשם בכלל בגוף המחזה שצייר הסופר־החוזה.

אבל האמת היא שהתוצאות הצפויות אינן צריכות, אינן יכולות עוד להיות קנה־המידה שעל־פיו פטריוט ישראלי יקבל היום את החלטתו אם דרוש מבחן חדש של רצון הציבור. ההכרח בשינוי, בניקוי הצמרת מתושביה המתופרים, התברר לנו פעם אחר פעם בשנה האחרונה. אסור לחברה הישראלית לדחות את ניסיון השינוי, אם היא אינה רוצה להמשיך לספוג את מכשלות מנהיגיה.

השאלה החשובה כרגע אינה כבר מה יקרה בבחירות. איננו יודעים, ושוב בצורך להפקיד אותה בידי התבונה של הציבור. זו בעיה ההולכת ומתעצמת לנגד עינינו המוטרדות, היא קיומה הנמשך של הנהגה שבכישלונותיה עשתה את עצמה בלתי ראויה עוד לשמה. תופעה זו יש לעקור אפילו אין בידינו נתונים מספיקים על התמונה האלקטוראלית.

מי יבוא במקום ההנהגה הנוכחית? מה שקרה אצלנו בשנתיים האחרונות — חוסר האחריות בפרשת הנשק לאיראן, התמוטטות מערכת הבנקים, סיאוב השירותים החשאיים, הניהול הכושל של פרשת פולארד, מערבולת ההשמצות, תחת אפה של הנהגה שאינה מסוגלת לפקח על מערכות המדינה החיוניות ביותר — כל אלה די בהם כדי להביא צופה צלול־דעת למסקנה שהגיע הזמן לשינוי. ממשלת־הנזק הזאת הוכיחה במידה כזאת שאינה מסוגלת למלא את תפקידה, ושעליה לתת את הדין על קלקוליה, עד כי שאלת התחליף הצפוי הופכת למשנית.

דווקא בגלל החשש של הציבור משינוי, הנהגה אחראית יותר לצרכי האומה ולהיגיינה של החיים הפוליטיים, לא רק לחוסום כיסאותיה, היתה צריכה ליטול עכשיו את היוזמה ולהגיש את פתרון התעלומה אל בעליה, אל הרחוב. אבל הנזק במצב הנוכחי אינו רק בהמשך פעולתה של ממשלה חולת־אישים. זהו פגם קשה בחינוך הדמוקרטי של הישראלים.

* * *

הרחוב חבוי במסתריו אבל אינו עיוור. הוא מתרשם על־פי דרכו מהחיזיון הנלעג של ממשלה לקויה, ואם הוא תומך בה הרי זה כנראה רק מתוך הצמדות נפחדת אל מתכונת האחדות־כביכול. הפחד העמוק נעשה אויבה הגדול של הדמוקרטיה אצלנו.

יש לנו משאלים גם על תחושות הרחוב כלפי מתכונת המשטר בכלל. אם סקר הירחון "מוניטין" מעלה השבוע שכמעט מחצית הנשאלים סבורים שיש יותר מדי דמוקרטיה בארץ, לתפקודה הכושל של הממשלה היה בכך חלק ניכר. המשך המצב הנוכחי יעמיק את השחיקה הזאת באמונו של הרחוב בהנהגות הפוליטיות, את הלעג המסוכן הזה למשטר ליברלי מתוקן.

מה, אפוא, כיום המבחן האמיתי של שוחרי הדמוקרטיה? החתירה לבחירות: האישים התומכים בהן — שמעון פרס, למשל — מעורבים ככל שהיו בשרשרת הפאשלות, ראשים לפחות להירשם כתובעי תיקון בדרכה של ישראל, דרך שבאה אל מבוי סתום. האחרים הם האחוזים בידי השלטון, מתפורר ומועד, מעדיפים את שימורם בו על פני המסקנות של מבחן ציבורי חדש.

ההכרעה בזכות הפניה לציבור אינה צפויה לפי שעה מצדם של הנאחזים. הרחוב אפוף־התעלומה, הוא שצריך להתגבר על פחדיו ולאותת למנהיגיו כי די לו בהם בהרכבם הנוכחי, כי הוא מוכן לצעד הדמוקרטי הבלתי־נמנע של אמירת דברו נוכח ממשלה מנוונת. המאבק למען השינוי הזה בהלכי־הרוח של הרחוב נעשה עכשיו למשימה הלאומית מספר אחד.

שיעור בתקציב החינוך

שר החינוך והתרבות מנסה לסכל את הקיצוצים המאושרים בתקציב משרדו באמצעות גיוס ארגוני המורים למאבק באוצר

מאת אברהם טל

מאות אלפי הורים התעניינו השבוע הרבה פחות בהמלצות ועדות רוזנשטרייך־צור ואבן, מאשר בשביתת המורים שהשאירה כמיליון ורבע ילדים ברחוב. אמנם שילוח הילדים לרחוב בגין כל עילה מורגלת על־ידי עסקניהם חסרי־המעצורים של ארגוני המורים היא שיטה שכיחה בחיי הישראלי, אבל הפעם שמעו ההורים לא רק מפי המורים אלא גם מפי שר החינוך נימוקים משכנעים לכאורה בזכות המאבק: 89 אלף שעות הוראה עתידות להתקצץ ממערכת החינוך, 150 בתי ספר ייסגרו, 5,600 מורים יפוטרו, הילדים ישובו הביתה ב־11 לפני הצהריים, אם ייתנו לאוצר לבצע את זממו.

משרד האוצר, אולי מתוך עייפות, לא טרח להשיב לתעמולת ההוצאה שהפיק משרד החינוך בשיתוף ארגוני המורים, והציבור עלול להתרשם שמדובר בתוצאות לא־נמנעות של מהלכים שהגה האוצר בשרירות לבו. אבל עיון בטענות הנגד של אנשי אגף התקציבים מלמד שלמטבע הקיצוצים הנדרשים בתקציב החינוך יש צד שני.

● מדובר בהחלטות ממשלה. אפשר היה להתרשם שאנשי אגף התקציבים התעוררו בוקר אחד בשבוע שעבר ומרוב שעמום החליטו היום לקצץ 44 מיליוני שקלים בתקציב החינוך (מסכום זה מסכים משרד החינוך לקצץ כ־14 מיליון ש"ח, ולפי גרסה אחרת 20 מיליון ש"ח, והמחלוקת היא על הנותר). אין זה כך. מקור כל הקיצוצים הנדרשים הוא בהחלטות הממשלה האחרונה מ־12.1.1987. חלק מהקיצוצים נובע מהסכם שהושג בין האוצר לבין משרד החינוך על ביצוע הדרגתי של החלטת קיצוצים ממשלתית מ־1986. לקיצוצים אלה אין קשר לאגרת החינוך, שאמורה היתה להכניס כ־110 מיליון שקלים, ושגבייתה הושעתה לפי שעה.

● הקיצוץ הוא בתוספת. תקציב משרד החינוך גדל משנה לשנה בגלל שתי סיבות עיקריות: מתן תוספת עניינית למורים והגידול הטבעי של אוכלוסיית התלמידים. באגף התקציבים אומרים שמבחינת סדר הגודל, הקיצוצים הם בתוספת לתקציב, ולא בתקציב "המקורי". במלים אחרות: לא מדובר בתקציב יורד, אלא בתקציב גדל־פחות. מבחינה עניינית, לא כל התוספות מוצדקות. בגין הגידול הטבעי מגיע למשרד החינוך השנה סך של 16.5 מיליון שקל, אבל לדעת כלכלני האוצר ניתן לספוג מחצית מסכום זה אוטומטית (לדוגמה, תלמידים חדשים מאכלסים כיתות קטנות, בתוצאה שולית).

● כל הנטל — על שעות הוראה. משרד החינוך מעדיף להטיל את נטל הקיצוצים הנדרשים על שעות ההוראה, וכך מגיעים לתוצאות המבהילות, וגם מגייסים את ארגוני המורים למאבק על המשרות ושעות העבודה של חבריהם.

המשרד השלים כנראה עם ההתנגדויות לקיצוצים בסעיפי תקציב אחרים, שבהם קיימים כפילויות, בזבוזים והוצאות סרק. הדוגמאות אינן חסרות, אולם הדבר אינו פוגע בתוקפן: יותר מ־30 סמינרים למורים מייצרים אלפי מורים שאינם נחוצים למערכת; את המורים הנחוצים אפשר היה להכין ביותר הצלחה באופן מרוכז במספר קטן בהרבה של מוסדות איכות. משרד הפיקוח של המשרד מנופח, וניתן לדלדלו מבלי לפגוע באיכות הפיקוח. העברת יתר־אחריות להורים באזורים מבוססים (מסגרת עמותות הורים), האפשרית לפי החוק, תקטין את הנטל הכספי מעל משרד החינוך ותאפשר לרכז יותר משאבים באזורי מצוקה. משרד החינוך רואה בזה "הוראה שחורה" או "אפורה", אבל בביצוע שקול ונבון יכולה שיטה זו לתרום לשיפור החינוך בכל מגזרי החברה. מערכת הייעוץ של פסיכולוגים ויועצים חינוכיים תפחה עד מאד, ולא ברור אם ההשקעה עומדת ביחס סביר לתועלת.

יש דוגמאות רבות נוספות, והדיוט יתקשה להעריכן, אבל עצם העובדה שמשרד החינוך מטיל אוטומטית את הקיצוצים על שעות ההוראה מעוררת חשד שהוא החליט לסכל את הקיצוצים הנדרשים תוך גיוס ארגוני המורים למשימה.

● יש שעות הוראה ויש שעות "הוראה". מדברי ההסבר לתקציב אנו למדים שבסך הכל קיימות במערכת החינוך 1.7 מיליון שעות הוראה שבועיות, מתוכן 300 אלף שעות אינן שעות הוראה במובן הפשוט של המלה. כך, למשל, יש למורים 120 אלף "שעות חינוך", 80 אלף "שעות ניהול", 20 אלף "שעות תפקיד". ועוד שעות משעות שונות ומשונות (כך לדוגמה יש "שעות הדרכה": מורים מדריכים מורים חדשים הנכנסים לעבודה). האם במקום לשלוח תלמידים הביתה, אי־אפשר לקצץ משהו מ־300 אלף השעות האלה?

עוד אחוז או שניים

לכאורה הוויכוח הוא על סכום קטן — כמה עשרות מיליוני שקלים, קטן במיוחד כשעומדים על [illegible] ביותר של האוצר, העומד על קיצוצו. אבל זהו סכום קטן גם ביחס לתקציב משרד החינוך והתרבות, העומד על 1,860 מיליוני שקלים. תמוה שבמסגרת תקציב כזה לא ניתן לבצע קיצוץ של כ־44 מיליוני שקלים בלי לעורר מהומות.

הקיצוץ חשוב לא רק בגלל הכסף הנחסך — השנה. מדובר בפעולות ייעול שהחיסכון שיתבטא, אם יבוצעו כהלכה, גם בתקציבי העתיד. זהו מסוג הקיצוצים שאליהם מתכוונים כאשר מדברים על הקטנת הפעילות הממשלתית במשק. המאבק על קיצוצים אלה קשה במיוחד, ואין לוותר על קיצוץ כזה רק משום שמדובר בסכום "קטן".

אבל שר החינוך העדיף לצאת למאבק נגד האוצר במקום נגד האינטרסים החזקים בתחום אחריותו. והוא עשה זאת בכתב ובעל־פה (בתחילת השבוע צולם בהופעה פומבית בחזית שבה עודד למעשה את המורים לצאת למאבק נגד הקיצוצים). בין היתר העלה השר את הטענה הדמגוגית, שהאוצר עומד על קיצוצים בחינוך בעוד שוויתר על הכנסות של מאות מיליונים במסגרת הרפורמה במסים. "לו הממשלה היתה מורידה את תקרת המס באחוז אחד או שניים פחות מכפי שעשתה, היו כל בעיות התקציב של משרד החינוך נפתרות". לא רק של משרד החינוך והתרבות — עוד אחוז או שניים היו פותרים את כל בעיות תקציב הביטחון, שניים־שלושה אחוזים היו פותרים את בעיות [illegible], והלביא ומנועי בית שמש, וכן הלאה. אין בעיית תקציב שאינה ניתנת לפתרון בהגברת נטל המסים. יש בדרך זו יתרון נוסף: אם ילכו בדרך זו, אפשר יהיה תוך שנים אחדות לחסוך בתקציב תודות לצמצום הכיתות, מאחר שההורים יעדיפו לברוח מכאן מחמת עול המיסוי הנוגש.

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ירושלים

פורד

פיז'ו

פיאט

רנו

הצעות עבודה

המלונאי בע"מ

החברה לשרותי מזון ואירוח

לסניפנו בירושלים

● מנהלת משק למלון 4 כוכבים.

● מנהל קבלה נסיון ב 4-5 כוכבים.

● קופאי ראשי (F.O. CASHIER SUPERVISER) בעל נסיון, רצוי ב-5 כוכבים.

● צ'יף צ'קר (CHIEF CHECKER)

● שף בעל נסיון ב 4-5 כוכבים.

● סו-שף בעל נסיון

ב 4-5 כוכבים.

● שף דה פרטי בעל נסיון.

● קניין בעל נסיון בתחום המלונאות.

● מנהל מכירות למחלקת ארועים, נסיון הכרחי במלונאות.

● מטרדוטל.

● מפקחת קומה בוגרת תדמור בעלת נסיון במלונאות.

מלונאי!!!

בן נדבר "מלונאית"

מנפאואר

ת.ל.ם

עוזרות ומטפלות

חבר

תינוק

עסקים

תנויות

מציעים למכירה

משרדים

כלי נגינה

ציוד בנין

צילום

סאונות

ספרים

קיט ונופש

שיעורים

השמלאות רכב

טרקטורים

כלי נגינה

מחשבים

מכירות

מערכות סטריאו

מערכות קול

ריפוי והרזיה

אופניים

שידוכים

שידוכים וזיווגים

הברזות

שונות

חוגים

ספורט

מודעות

מוסך

בגדים

בעלי חיים

בריאות

מחסנים

מגרשים

בית אבות

לוח קיר

אופניים

בעלי חיים

תנורי אפיה

חברה טובה

עבודת פרך

עוזרות ומטפלות

מכונות כביסה

מציאות ואבידות

מקררים

קנים

קורת גג

צילום

רהיטים

קיטנות

שיעורים פרטיים

שונות

תערוכות

חוק הודעות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.

המפרסמים אחראים לטקסט על פי החוק.

هكذا من الأصل

השב"כ נתן, השב"כ לקח

מאת רומן פריסטר

הצ'רקסים בכפר קמא מזדהים גם עם עיזאת נאפסו וגם עם שירותי הביטחון ואין סתירה בין השניים. לרבים קשר הדוק עם כוחות הביטחון והם בקיאים בשיטת עבודתם. את אשר קרה רואים כתאונת עבודה שאסור שתישנה

ברוח הברכה מתנופפות עדיין ברוח החמסין. בערב, כשמותרים איסורי הרמדאן ואפשר כבר להרוות את הצימאון, מתכנסים הגברים והנשים במרקליני בתיהם הבאים ודשים שוב ושוב בגורלו של עיזאת נאפסו. ההזדהות היא מוחלטת. לא רק מפני שמתוך 670 משפחות המתגוררות בכפר קמא שבגליל התחתון שייכות 45 משפחות לחמולת נאפסו, ולא רק בגלל רגשי הסולידריות המאפיינים את בני העדה הצ'רקסית. הסיבה הפשוטה היא שמה שקרה לסגן עיזאת עלול היה לקרות לכל אחד בכפר. מאות גברים שירתו ומשרתים בצה"ל וב־כוחות הביטחון. הם השתתפו במלחמות, במרדפים אחר מחבלים ושירתו בשטחים ובדרום לבנון. עקב כך באו במגע עם אנשים שהחוק היבש מגדיר אותם כסוכנים זרים. רבים אומרים שהם "מכירים את המערכת" ובקיאים בשיטותיה. לאחרים היתה יד ורגל במעשים שאמצעי התקשורת ומשפטנים מכנים אותם כפסולים. ראש המועצה, יחיא נאפסו, אומר כפה מלא: "אי־אפשר לחקור חשודים בלי להפעיל קצת לחץ".

הכרזות נתלו בתחילת השבוע בכניסה לכפר ועל קירות הבתים לקראת בואו של הקצין המשוחרר. התושבים, אחוזי שמחה שלא ידעה גבול, רקדו בחוצות וקראו "יחי הצדק הישראלי". אלא שעכשיו, כשגיבור הפרשה מסתגר בבית הוריו, הלום ועייף מרוב פרסום וביקורים, באים רגעי ההרהור השני. אפילו הילדים שכתבו חיבורי־ברכה ומסרום לעיזאת נאפסו בשובו הביתה מתחילים לשאול איך זה קרה. ולמה זה קרה דווקא להם. עדנאן גרהאן, מנהל בית הספר העממי בכפר קמא, כינס אותם במסדר בוקר. במקום להקדיש, כרגיל, לפעילות ספורטיבית, ניסה להסביר את הדבר כמיטב יכולתו. "אמרתי להם שקרתה טעות, שטבע־עם של בני אדם לשגות וגדולתם בכך שהם מסוגלים להודות כי שגו. מורות יהודיות המלמדות אצלנו ביקשו ממני לאפשר להן שיחה עם עיזאת כדי ללמוד מפיו את אשר קרה ולהעביר אותה לתלמידיהן. יש רצון לראות את הפרשה כסגורה ואני מקווה שהיא לא תותיר בקרבנו משקע לעתיד".

אהבה על שרטון

אך אין מנוס מהמשקע המריר. כאשר צהלו כל בני הכפר, בבית משפחת שוגאן היתה מבוכה. שלוש שנים וחצי המתינה סיהאם נאפסו לבית שוגאן כשהם ביקשה להתגרש מבעלה העצור. איזה עתיד צפוי לבת עשרים ושתיים שנגזר על בעלה לעשות את מיטב שנותיו מאחורי סורג ובריח? סיהאם עזבה את כפר קמא כדי ללמוד מקצוע בבית הספר לאחיות בירושלים. ביום השחרור טלפן אביה לאמו של עיזאת ובקול נבוך למדי איחל לה כל טוב. בשובו לכפר אמר לנו עיזאת כי יתכן שירצה להגשים משאלה שנולדה בכלא וייצא לסייר קצת בעולם הגדול. את סיהאם לא הזכיר.

לפני המעצר התחיל לבנות בית עם בחירת לבו. הבנייה לא הסתיימה. ידידיו אומרים שלא יעלה על דעתו להחזיר את סיהאם לחיק המשפחה. יחיא נאפסו טוען שגם היא קרבן הפרשה האומללה ושהמעצר והמשפט סיבך אותה עד סוף ימיה. אין זה מקובל בקרב הצ'רקסים לשאת אשה גרושה, ובעיקר אשה שהפקירה עורך לגבר שלה, מוסיף אחד מבני שיחנו.

על עניינים שבינו לבינה אין מדברים עם זרים. כלפי חוץ מבקשים הצ'רקסים לשמור על אחדות־דעים ולהמעיט ככל האפשר בוויכוחים על הפרשה. לא לשווא נקראים הצ'רקסים בשפתם "בני אדיגה", כלומר בני העם האציל. בניגוד לערבים אין להם זיקה למולדת כלשהי זולת ישראל, מפני שמעולם לא היתה להם ארץ ריבונית משלהם. מאז מלחמת תש"ח רואה העדה הצ'רקסית את מדינת ישראל כמדינתה לכל דבר. הם אינם רוצים שפרשות כגון זו יערערו את תחושת ההשתייכות האזרחית שלהם. "אנחנו ישראלים, אם תרצו בכך ואם לאו", מבהירה נטשה גרהאנה, נערה בת 18. דומה שהיא מבטאת בכך רגשות קולקטיביים.

באביב המוגה נטשה לבקר אצל דודתה בגרמניה. הדודה נישאה לצ'רקסי הדי במינכן. רק כ־3000 צ'רקסים חיים בארץ ושידוך מתאים נעשה לפעמים בעיה שאין לה פתרון במקום. נטשה קיבלה כרטיס טיסה פתוח שתוקפו שנה שלמה. היא נשלחה לפקוד גם ארצות אחרות שבהן גרים קרובים ומכרים מבני העדה. היא התרשמה מהכרך הגרמני על שדרותיו הרחבות, גניו הנפלאים ובנייניו ההיסטוריים, אך בתום חודש של בילויים ארזה את מזוודותיה וחזרה הביתה. "דודתי הפצירה בי להישאר עוד קצת, אבל הגעגועים גברו ולא יכולתי עוד בלי ישראל. כשחזרתי ושוב שמעתי את צליל השפה העברית, היה לי טוב בנפש", היא אומרת.

פרשת ריגול אזרחית

עכשיו נרשמה נטשה לקורס בהנהלת חשבונות ומתכננת את עתידה בגליל התחתון, שאליו היא שייכת. לדבריה אין לה זיקה מיוחדת למורשת עמה, על אף ש"אבי דלוק על העניין הזה של העבר הצ'רקסי" ואף־על־פי העובדה שבשנים האחרונות מורגשת בכפר כעין חזרה לשורשים. בשנות השמו־נים הוחלט מי שהחליט כי הצ'רק־סים, ככל המיעוטים האחרים, ילמדו בבתי ספר ששפת ההוראה שלהם עברית, רק בעשור האחרון, בזכות כמה משוגעים לדבר, הוכנו ספרי לימוד בשפה האדיגית, וההיסטוריה הצ'רקסית היתה לחלק מלימודי החובה.

עקבם הרחוק של הצ'רקסים לוט בערפל. יש טוענים כי הקיסר הרומי יוליוס היה ממוצא אדיגי, אך נראה שזו רק מסורת עממית. במאה ה־17 התאסלמו הצ'רקסים. במאה ה־19, אחרי שהתנגדו למדיניות הרו־סיפיקציה של הצארים, הוגלו מיי־שוביהם בהרי הקווקז לטורקיה. ב־1891 החליט השולטן להושיב חלק מהם בארץ־ישראל. במרכזו של כפר קמא אפשר לראות עדיין את שרידי הבתים הישנים, הבנויים אבן בזלת שחורה, בניגוד מוחלט לווי־לות החדשות המוקפות גינות פר־חים. בטבורו של האיזור הישן מתנשא צריחו של מסגד שצורתו מיוחדת במינה. על דלתות גן־הילדים הצמוד אליו כתוב באו־תיות עבריות מאירות עיניים ברו־כים הבאים.

ראש המועצה יחיא נאפסו טוען כי למראה המטופח של הכפר דאגו התושבים עצמם. יחיא מעלה על נס את יחסם של התושבים לסביבה ובנשימה אחת הוא מדגיש את נאמנותם למדינה. "קרה מה שקרה עם עיזאת אשר קרה", הוא אומר, "אך אין בלבנו צל של ספק שבלי שב"כ אין למדינה קיום בביטחון ושבלי שב"כ גם אנחנו לא היינו ישנים בלילות שינה שקטה. היו חריגות, היו אנשים שמעלו בתפקידם, צריך לסלק אותם, לטהר את המערכת ול־אפשר לה המשך פעילות תקינה".

בדבריו יש הזדהות מלאה גם עם הקורבן וגם עם שירותי הביטחון שפגעו בו. ואין בכך כל סתירה. הצ'רקסים קשורים קשר הדוק עם מערכות הביטחון ומכירים מקרוב את כללי המשחק הנהוגים בהן.

לפני עשרים שנה בדיוק, ערב מלחמת ששת הימים, נעצר אחד מתושבי הכפר, סמל משטרה כ'אנד־ור אוזמר נחתו, באשמת ריגול לטובת המודיעין הירדני. יחיא יודע לספר שהעצור לא היה "ממש צ'רקסי". הוא הובא לכפר קמא בדומה לעוד כמה משפחות ערביות. במשפט הועלתה טענה כי ההודאות באשמה הוצאו באמצעים פסולים. אבל יחיא נאפסו אינו מתרגש. אחרי משפטו גורש השוטר שסרח לירדן. "השב"כ נתן, השב"כ לקח", מצטט יחיא.

בעקבות התקרית דרשו התושבים לסלק מכפרם את כל הזרים. היום גרות במקום רק שתי משפחות ערביות. שכנים טובים. ובכל זאת נטע זר. ומיד קופץ יחיא, כדרכו של כל ראש מועצה, לעניין הקיפוח התקציבי. "אין אנו מקבלים בדיוק יותר ממה שמקבלים הכפרים הער־ביים, וזה בהחלט אינו צודק. בשדמות דבורה, מושב שכן קטן, יש בר־יכת שחייה. בכפר קמא על אלפים תושביו אין אפילו מועדון ראוי לשמו. עד לפני שנה לא חרגנו ממסגרת התקציבים המאושרים ורק עכשיו עשינו מה שעושים כל הישובים בישראל — התחלתי לבנות מועדון בלי אישור. במציאות שלנו, מי שאינו צועק ואינו מכה באגרוף על השולחן, נשאר דפוק. בשרונה או בכפר תבור מקבלים התושבים משכנתאות גבוהות ב־20 אלף שקל. למה? האם הבנים שלנו אינם משרתים בצה"ל ככל אזרחי המדינה האחרים? כשהתלוננתי, הי־שיבו לי ששם קולטים מתיישבים חדשים. גם אני מוכן לקלוט מתיישבים חדשים — אבל מאיפה אקח אותם?"

יש עוד סימן מובהק להשתרשותו של יחיא בחברה הישראלית: בשעתו הלך בעקבות עסקנים רבים שסירבו לרוטציה ולא הסכים לפנות את כיסאו לנציג הליכוד. בית המשפט התבקש להכריע. הורשע על עדות שקר. נידון לתשעה חודשי מאסר והשתחרר הודות לחנינת הנשיא. היום הוא זוכה בתמיכת הרוב המוחלט בכפר. יחיא מספר בגאווה כי בכפר קמא אין עבריינים, תופעת הסמים אינה ידועה ואפילו בית אחד לא נבנה בלי רשיון כחוק.

בעבר לא עלו הצ'רקסים לכותרות. אפילו תביעתם להקצות להם שטח ברמת הגולן, במקום שבו שכנו עד 1967 יישובים של צ'רקסים סורים, לא התפרסמה ברבים. עכשיו, בעקבות פרשת עיזאת נאפסו, הם עלו על המפה. אין להם קשר עם מקבילה הצ'רקסית הגדולות בברית המועצות, בסוריה, בטורקיה וביורדן. עדנאן גרהאן המתעניין במורשת התרבותית של עמו, מספר כי בטורקיה נאסר על הצ'רקסים ללמד או ללמוד את תולדות העדה. ברוסיה הסובייטית ואפילו בארצות השכנות עבר עליה תהליך של התבוללות תרבותית מוחלטת. הוא אומר: "בעוד דור או שניים נהיה כאן כמו אי צ'רקסי בודד בעולם הגדול, כי רק מדינת ישראל נותנת לנו את הכלים שבעזרתם נוכל לשמור על ייחודנו. אנו מודים למדינה על כך. כל תקוותי שהמקרה המצער של עיזאת לא יהיה לחלק מהייחוד ומההיס־טוריה שלנו. הלוואי שיישכח כלא היה."

קווי ההפרדה

חיילי יחידת הקישור בדרום לבנון שעיזאת נאפסו נמנה עמה בשעתו, אמורים להקפיד על כללים נוקשים במגעיהם עם צד"ל ותושבי האזור, למרות המפגש היום־יומי הקשה

מאת מנחם הורוביץ

זירת הפעילות של עיזאת נאפסו בדרום לבנון היא מן הבעייתיות ביותר מבחינתו של צה"ל, חיילים ומפקדים כאחד. השירות הצבאי כאן נעשה בכ־פיפה אחת עם צבא דרום לבנון, כשברקע חוקים צה"ליים קפד־ניים שתכליתם למנוע מהחיי־לים לאמץ את הנורמות הלבנ־וניות ואת המוסר הלבנוני. הכל־לים הצה"ליים החלים על קצינים וחיילים המשרתים בי־חידת הקישור בדרום לבנון מלמדים, כי בדרך־כלל אין זה משנה אילו הישגים טובים צבר קצין בשטח הלבנוני. לאחר תקופה מסוימת של שירות הוא חייב לסיים את תפקידו. זאת אחת השיטות, לדעת צה"ל, למנוע הסתאבות באזור הכיבוש.

עיזאת נאפסו היה בן בית בכפרים שבהם פעל. קצין יש־ראלי שאחת ממעלותיו ידיעת השפה הערבית. הוא נפגש עם אדם שלאחר מכן הציג עצמו כאיש בכיר באש"ף — הוא הואשם בריגול, הואשם, ולאחר מכן יצא במעט וכאי מבית הכלא.

הקווים האדומים

במערכת הביטחון ובפיקוד צפון מתקיימים מדי פעם דיונים קדחתניים כיצד למנוע מחיילים ומקצינים המשרתים ביחידת הקישור של צה"ל לחצות, לא פעם בלא יודעין, את הקווים האדומים שבין השירות הצבאי ובין ההתחברות הבלתי נמנעת ולפעמים אף ההתחברות עם גור־מים לבנוניים בצד"ל, המקבל סיוע צבאי ואחזקה מצה"ל. בתקופתו של המייג'ור סעד חדד ובתחילת שנת '85 התגבשה בצה"ל תפיסת ביטחון שאושרה על־ידי הממשלה, שלפיה כמן אזור ביטחון שגבולותיו הגיאו־גרפיים אינם קשיחים כמו באזורים אחרים והוא מתבסס על אוכלוסייה מקומית שלה אינטר־רס עליון לשמור על השקט, משיקולים כלכליים ופוליטיים בעיקר. האזור האוכלוסייה זו איננה מסוגלת לכושר צבאי־מבצעי שיעמוד מול איומים חיצוניים, נקבע כי צה"ל יתן גיבוי לכוחות המקומיים בהיב־טים האופראטיביים והלוגיס־טיים באזור.

יש להבדיל בין נוכחותם של חיילי צה"ל בדרום לבנון לנוכ־חותם של החיילים והקצינים מי־חידת הקישור. צה"ל מקפיד מאוד שהפריסה בשטח תהיה נפרדת לצה"ל ולצד"ל. בגלל השוני באורחות החיים, בנורמות ההתנהגות ובפיקוד, אומר לב־לבל ביניהם, ולכן עושים הכל כדי להפריד בין שני הצבאות. עם זאת, יש קבוצה של חיילי צה"ל, בעיקר קצינים, החונכים את צבא דרום לבנון. חבורה זו שאליה השתייך גם נאפסו, שוהה במרבית שעות היום עם צבא דרום לבנון, בבסיסים, בתוך האוכל ואפילו בבלי רכב תצפים בדרום לבנון.

...להרוה ושומרת, שכמה זה שנים מתקשים "להוליך" את קציני הממשל, למרות התחושה הדדית כי גם שם יש להחליף קצינים אלה בתדירות גבוהה, הקובעים שנים באזור הביטחון. כאן המיעוטים גדולים יותר. "אנחנו נמצאים בדילמה קשה, בכל שהקצין ביחידת הקישור משרת יותר זמן ומיטיב להכיר את השטח ואת הנפשות הלבנו־ניות הפועלות. מדיניותנו משו־תנה בהתאם לאופי האנשים", אומרים בצה"ל. רבים מהמשר־תים ביק"ל הם דווקא קצינים דרוזים וצ'רקסים, היודעים היטב את השפה הערבית.

רמיזות מהאוכלוסייה

על ריגול אין מדברים בכלל בדרום לבנון. כל אחד מאנשי יק"ל יודע מהי הגדרת תפקידה, מהו הקו האדום. תת אלוף (מיל') שלמה איליה, שהיה מפקד יק"ל בדרום לבנון בשנים 84־85, אומר כי מקרהו של נאפסו הוא חריג. "תראה, הקצינים שלנו עובדים עם אזרחים לבנוניים שמשכורתם נמוכה והמצב הכל־כלי באזורים הרע. כולם שם מחפשים לעשות כסף לא חוקי. החיכוך היום־יומי הזה קשה. אני יודע שמדי פעם נשלחים אל הקצינים שלנו רמיזות שונות מהאוכלוסייה הלבנונית", אומר איליה. שכיהן בזמנו כקצין מו־דיעין של פיקוד צפון היה בין מעצבי המדיניות בשטח שנשלט בעבור זמן על־ידי המייג'ור חדד.

לאיליה ביקורת על מערכת הביטחון והתייחסותה לדרום לב־נון: "מתחילת הדרך לא ראו הגורמים הבכירים במערכת את הפרובלמטיקה של השהייה בד־רום לבנון, מהדרגות הזוטרות ועד לדרגות הבכירות יותר. בשום מערכת צה"לית לא עוסק קצין בהתמודדות עם נורמות מוסר שונות, כמו ביק"ל. כיצד בוחרים את הקצינים ליק"ל, מה היא דמותם של האנשים? דמות המוסרית של צה"ל והכוונה בדרך כלל כחסינה מול התופעות השו־ליליות שאזור זה מקרין. אני רוצה שתהיה תשומת לב מקצו־עית ועניינית יותר בבחירת האנשים. את הנוהג הפסול של שיבוץ קצינים "הבנויים להתכלה" ביק"ל, יש להפסיק". איליה סבור שיש לקיים רוטציה בי־חידת הקישור. "במשך זמן כהונתי ביק"ל לא תמיד יכולתי לבחור את הקצינים. לא פעם היו באים אלי ומודיעים לי: זה מה שיש", הוא אומר.

לחקור את החברים

מאת ראובן שפירא

במשטרה לא מתלהבים מהאפשרות המסתמנת שאנשיה יחקרו את חוקרי השב"כ בפרשת נאפסו. אם בכל זאת זה יקרה, סביר להניח שהחקירה תהיה פחות קשה ויסודית מחקירות אחרות

האפשרות שהסתמנה לקראת סוף השבוע, לפיה תהיה זו המשטרה שתחקור את אנשי השב"כ המעור־בים בפרשת הקצין עיזאת נאפסו, התקבלה במשטרה בהסתייגות רבה, בלשון המעטה. במשטרה כלל לא ששו לאפשרות הזו. גורמים בכירים במשטרה לא הסתירו את אי־שביעות רצונם מכך שהמשטרה תצטרך שוב, בפעם השנייה בתוך פחות משנה, לנהל חקירה פלילית נגד אנשי השב"כ, שהוא כמעט אח־תאום לה ומקיים עמה שיתוף פעולה לשמירה על ביטחון המדינה.

למרות זאת, הדגישו השבוע גור־מים בכירים ומוסמכים ביותר במש־טרה כי אם תוטל חקירת אנשי השב"כ על המשטרה, יעשו חוקרי המשטרה את עבודתם נאמנה וינהלו חקירה מקיפה ומקצועית, כפי שכבר עשו בחקירת אנשי השב"כ בפרשת אוטובוס 300, על־פי אמות המידה המקובלות בחקירות המשט־רה. בעניין זה אמר לי השבוע גורם משטרתי בכיר: "אני לא רואה שום בעיה מוסרית בכך שחוקרי משטרה יצטרכו לחקור חוקרי שב"כ. יש במשטרה מספיק חוקרים ברמה טובה מאד, מוסרית ומקצועית, שיוכלו לנהל חקירה כזאת. חוקר מנוסה יכול ויודע לשים בצד את רגשותיו ומחשבותיו ולפעול בצורה שקולה, קרה ומקצועית. ללא שיקו־לים זרים".

בשלב הנוכחי מעדיפים ראשי המשטרה והדוברים שלא לנקוט עמדה רשמית ומחייבת בנושא, אף־שבאמור. אין מסתירים במשטרה את התקווה שחקירת אנשי השב"כ תוטל על גורם אחר, אולי ועדת חקירה משפטית. רצונם זה חזק שבעתיים, בעיקר לנוכח העובדה שבפרשת נאפסו לא מדובר בחריגה של אדם אחד או שניים, אלא יותר מ־10 חוקרי שב"כ, שאף טוענים כי פעלו על־פי המקובל אצלם.

במשטרה משוכנעים כי חקירת אנשי השב"כ בפעם הזאת, אם אכן תוטל עליהם החקירה, תהיה פחות בעייתית ויותר שגרתית. "מבחינה משטרתית מדובר בחקירה לא מסובכת, וגם אין פה עניין של שמירת סודיות מיוחדת ויוצאת־דופן כמו שהיה בפרשת אוטובוס 300, מלבד שמירת זהות החוקרים בסוד", אומר גורם משטרתי בכיר. "כל הטענות וההאשמות של עיזאת נאפסו, דהיינו כל מה שהמשטרה צריכה לחקור, כבר עלו ופורסמו בבית המשפט העליון שדן בעניינו. גם הפרקליטות הצבאית כבר מסרה את עמדתה, על סמך חקירה פנימית שעשתה, שמרבית הטענות של נאפסו אומתו ואושרו. המשטרה צר־יכה עכשיו לחקור אם אכן נעברו עבירות פליליות במהלך החקירה, גביית ההודאה והעדויות. אם היה שימוש בכוח והפעלת לחצים בניגוד לדיני הראיות והאם חוקרי שב"כ העידו שקר בנושא הזה. זו משימה הרבה יותר קלה מאשר החקירה בפרשת אוטובוס 300, שבמהלכה טיפלה המשטרה במידע רגיש ביותר, בשיטות עבודה ובקביעת אחריות אישית של אישי ציבור מהשורה הראשונה".

עימות אפשרי

על־פי הידוע עתה, אם תתבקש המשטרה לחקור בספיחי פרשת נאפסו, יוטל הדבר על צוות של שניים־שלושה חוקרים שיפעלו ב־מסגרת אגף החקירות של המשטרה במסגרת נהלי חקירה שגרתיים. לצורך חקירת פרשת אוטובוס 300, הקים בשעתו, כזכור, מפכ"ל המשט־רה דוד קראוס צוות חקירה מיוחד, מחוץ לאגף החקירות, שהוא עצמו עמד בראשו. הצוות ניהל את החקירות באגף מיוחד שהוקצה לכך, שליד הוצבה שמירה קפדנית, בקומה החמישית של בניין המטה הארצי בירושלים, סמוך ללשכת המפכ"ל. הפעם, ככל הידוע, אין כוונה להקים צוות בכיר כל כך וגם לא לעשות הכנות לוגיסטיות מיוח־דות, או לנקוט בצעדים יוצאי דופן לשמירת הסודיות. אם כי לצוות החקירה ייבחרו קצינים בכירים ומנוסים, ואמצעים שמילא על שמי־רת סודות המשטרה.

בניגוד לחששות שהיו במשטרה ובניגוד לפני חקירת המשטרה בפרשת אוטובוס 300, כאשר הושמ־עו טענות כי אין להטיל את החקירה על המשטרה מחשש להדל־פות ולפגיעה בפעילות המבצעית של השב"כ, כיום עומדת המשטרה על קרקע בטוחה מבחינת הוכחת יכולתה - להתמודד עם משימות עדינות מהסוג הזה.

במשטרה מציינים בגאווה לא מוסתרת כי בחקירת אירועי אוטו־בוס 300 לא היו הדלפות. החקירה התנהלה "ברמה גבוהה", ביסודיות ובזהירות, והמשטרה התמודדה בהצ־לחה אפילו עם חקירת אישים כמו שמעון פרס ויצחק שמיר ושרי ממשלה, אף אחד מהנחקרים לא בא בתלונות למשטרה, וכל מסקנותיה וממצאיה התקבלו על דעת משפטני פרקליטות המדינה.

ובכל זאת, לא אוהבים במשטרה את האפשרות שיצטרכו לחקור חוקרי שב"כ מנוסים, עמיתים למק־צוע ובקיאים ברזי החקירות. אין ספק שבשב"כ לא ישמחו שהמ־שטרה חוקרת את חבריהם, גם אם אלה כבר פרשו משירות. עלולה להיווצר בעיה מוסרית קשה וגם עי־מות. לפעמים גם חוקרי המשטרה מפעילים שיטות חקירה מיוחדות — "תרגילים", איומים, פיתויים, דיבור בגסות כלפי חשודים, שלילת זכויות והשפלה — לשבירת נחקרים. אנשי השב"כ יודעים זאת. הם יכולים להטיח טענות כאלה בפני חוקריהם, לטעון: "אינכם שונים מאתנו ואין לכם זכות מוסרית לחקור אותנו", וכך לא לשתף אתם פעולה.

קנאות חוקרים

החקירה המשטרתית בפרשת נאפ־סו, אם תהיה, שונה במטיבה, במהותה ובנושא שלה מהחקירה המשטרתית בפרשת אוטובוס 300. בפרשת האוטובוס קיבלו כבר רוב הנחקרים בעת החקירה חנינה מנשיא המדינה ולא חששו ממשפט. מבחינתם היתה החקירה הליך פורמלי בלבד, נטול כל מתח, שתוצאותיו ברורות וידועות מראש.

מצד שני, עלולה להיווצר בעיה מוסרית אצל חוקרי המשטרה. המשטרה היא בדרך כלל הזרוע הגלויה של השב"כ היא מנהלת את החקירה הגלויה בפרשיות שבהן החל השב"כ לחקור, ומייצגת את השב"כ בהארכות המעצר של החשו־דים בבתי המשפט. חוקרי המשטרה עדים לבעיות המבצעיות של חוקרי השב"כ, שצריכים להשיג לפעמים בחיפזון מידע כדי למנוע פיגוע. לא אחת מזדהים חוקרי המשטרה עם חוקרי השב"כ, מה גם שזו המשטרה היא זו שמקבלת לידיה את תיקי החשודים בעבירות ביטחוניות וממשיכה בחקירה שהחלה בשב"כ. אחרי שהם "נשברו" על־ידי חוקרי השב"כ. חוקרי המשטרה יודעים בדיוק אלו שיטות חקירה (שאינן תמיד "לפי הספר") מפעילים אנשי השב"כ על חשודים, אך הם בהחלט שמחים לקבל את החשודים "מבושלים" ומוכנים למסירת הודאה מפלילה. אחרי שחוקרי השב"כ מטפלים בהם, אם כי יש גם עימו־תים ומחלוקות על רקע זה בין חוקרי המשטרה לחוקרי השב"כ. לכן, יש חשש שחוקרי המשטרה שיחקרו את אנשי השב"כ יהיו פחות החלטיים בחקירתם. בעניין זה אומר גורם משטרתי בכיר: "עם כל ההבנה לצרכים הביטחוניים והמבצעיים של השב"כ, זה לא יפגע באובייקטיביות של החקירה בפרשת נאפסו, אם תגיע לידינו".

ראוי לציין שבמשטרה יודעים קציני חקירות כי השב"כ נוקט בשי־טות חקירה שבמשטרה כבר מזמן הפסיקו להשתמש בהן, בשל פיקוח של בתי המשפט. חוקרי המשטרה חייבים לתת בבתי המשפט דיווח מפורט ומתועד על מהלכי החקירה והסבר לטענות של נאש־מים על מכות, התעללויות, תרגילי חקירה, אי־ניהול תרשומות מדוי־קות על החקירות, או העלמת מסמכים וסלילי הקלטה. במשטרה קינאו החוקרים כל השנים בחוקרי השב"כ, שנהנו מהקלות בתחומים האלה. ידוע על מקרים שבהם חוקרי משטרה הביעו תרעומת על מהלכי חקירה שעשו חוקרי השב"כ, שלא עלו בקנה אחד עם הוראות החוק.

בכמה מקרים דרשו חוקרי המשטרה מחוקרי השב"כ הסברים והשלמות לתיקי החקירה, ובכלל זה עדויות מלאות של החוקרים שניתנו לחוק־רי השב"כ והבהרות על מהלכי חקירה שנעשו בשב"כ ולא תועדו.

ראש אגף החקירות במשטרה עד לפני כשנה וחצי, ניצב (בדימוס) יחזקאל קרתי, מאשר שהיו מקרים שהתגלעו מחלוקות בין המשטרה לשב"כ. "במקרה של מחלוקות היינו פונים ליועץ המשפטי לממשלה. זה היה כאשר התרשמנו שלהבאת החשודים ותיק החקירה אלינו (על ידי השב"כ) קדמה פעילות, שלדע־תנו היתה בלתי־חוקית וחריגה. היו מקרים שכאשר הרגשנו שהחקירה של החשודים בשב"כ לא התנהלה 'לפי הספר', והיתה בלתי־כשרה, הפרדנו את החקירה שלנו מהחקירה של השב"כ וניהלנו את החקירה (מחדש) על־פי הכללים שלנו והוראות החוק, כדי שהראיות והעדויות יהיו קבילות בבית המשפט, ברור שזה היה יותר קשה. חקירה כזו לא תמיד מביאה לתוצאות הרצויות. בייחוד כאשר מדובר בקליינטים קשים".

לדברי קרתי, אין זה כלל מתפקידו של השב"כ לנהל חקירות לאיסוף ראיות לקראת הגשת כתבי אישום לבתי המשפט. חקירה כזו היא מתפקידה של המשטרה, שיש לה הכלים לכך, מה גם שהחוקרים יודעים היטב את דרישות החוק. חוקרי השב"כ, אליבא דקרתי, צרי־כים לנהל חקירות ולחקור עדים וחשודים רק לצרכים מבצעיים, כדי לחשוף ולסכל פגיעה בביטחון המדינה — לא לצרכים משפטיים.

בעניין פרשת נאפסו סבור ראש אגף החקירות במשטרה לשעבר שבמשטרה היא זו שצריכה ויכולה לחקור חשדות כלפי חוקרי השב"כ. אומר קרתי: "עם אנשים ברמה, ניסיון וידע כמו של חוקרי השב"כ, אתה לא יכול לחקור בטריקים שאתה מפעיל על פושעים, בתר־מיות או בהתחכמויות. צריך להת־אים את אמצעי החקירה לרמת החוקר ולרמתו של הנחקר. ברור שבמקרה כזה יותר קשה להגיע לממצאים ולחקור האמת".

לנוכח כל אלה, לא ברור אם חקירת משטרה בפרשת נאפסו עשויה להביא לממצאים חד־משמ־עיים ולגיבוש ראיות משפטיות נגד החוקרים. בהחלט קיימת אפשרות של תיקו: גרסה של נאפסו מול גרסאות החוקרים, וקשה יהיה לדעת איזו גרסה מוצקה יותר.

הרפורמים בישראל (א')

תחילת המהפיכה

מאת רן כסלו

התנועה ליהדות מתקדמת, שהיא השלוחה הישראלית של הזרם הרפורמי בעולם, אינה משמעותית עדיין מבחינת מספר הקהילות ומספר החברים. אך היא רואה את עצמה בנקודת זינוק לקראת התפתחות בעתיד

הם אינם אוהבים את השם "רפור־מים". כל ראשי הזרם שעמם נפ־גשתי, עסקנים ורבנים כאחד — להוציא את הרב ריצ'רד (אשר) הירש, מנכ"ל המרכז העולמי של התנועה — מחו על השימוש בשם הזה להגדרת תנועתם בארץ והעדי־פו את שמה הרשמי: "התנועה ליהדות מתקדמת". הם הצביעו על ההבדלים בין התנועה הישראלית לבין התנועה בארה"ב והיו אף שטענו כי בארץ קמה תנועה חדשה לגמרי. "לא תמצא אצלנו עוגב בבית הכנסת, ולא טקס שבו משתתף הרב והכומר ביחד", טענו.

הם צודקים, מן הסתם. יש הבדלים ניכרים בין הקהילה הרפורמית (או המתקדמת) בארץ, לאחותה הבכירה בארה"ב, כפי שיש הבדלים בין קהילה לקהילה ובין בית כנסת רפורמי אחד למשנהו בכל ארץ בנפרד ובישראל עצמה. בכל ארץ שיש בה זרם רפורמי יהודי, מתנה־לות התפילות בשפה המדוברת באותה ארץ: אנגלית, ספרדית, פור־טוגזית, צרפתית או איטלקית. בישראל, כמובן, מתפללים בעברית — הארץ היחידה בעולם שהתפילה אינה מתורגמת ופרקיה הזהים לאלה המושמעים בבתי כנסת אורתודוק־סים. גם סידור התפילות הנהוג בישראל, המעובד על־ידי מועצת הרבנים של התנועה, שונה מזה שב־חו"ל וקרוב יותר לסידור התפילות האורתודוקסי. בית הכנסת הרפורמי בישראל אינו זהה באופיו לזה שבארה"ב למשל: הוא אינו מרכז קהילתי ומעין מועדון חברים — בעיקר בגלל דלות האמצעים.

מעל לכל ההבדלים האלה, נודף מההתכחשות לשמו המקורי של הזרם ריח של התגוננות. נראה שההתקפות של האורתודוקסיה ב־ארץ על "הסטייה" הרפורמית — התקפות החוזרות ונשנות בכל פעם שעולה מחדש שאלת חוק מיהו יהודי, או בעיות רישום הגיור — דבקו במידה מסוימת בפעילים הרפורמים בישראל. ניכר שרבים מהם מתביישים במקורות שמהם צמחה התנועה בארץ. כאילו הם מאמינים שמדובר באיזו כת דתית בשולי החוויה היהודית בעולם ולא באחד משני הזרמים המרכזיים — הרפורמי והקונסרבטיבי, העולים מבחינה מספרית לאין שיעור על הזרם האורתודוקסי.

זוהי כנראה אחת מתוצאות המ־הפך שהיה בזרם הרפורמי בארץ בשנים האחרונות: השתלטות הישר־אלים על מוסדות התנועה, במקום ההנהגה המקורית שמוצאה בחו"ל, בעיקר בארצות הברית ואנגליה. שלא כמו קודמיהם נולדו וגדלו המנהיגים החדשים האלה בארץ, וכאן שולט שלטון ללא מצרים המונופול של האורתודוקסיה.

אלא שלמהפך הזה יש גם צד חיובי, העולה על השלילה. למרות ממדיו הצנועים קם בארץ גרעין מקורי לתנועה הרפורמית, המיועדת לכל אלה שאינם מוכנים לקבל את התאבנותה של הדת הישר־אלית, אך אינם מוכנים להינתק מר־בית המסורת הדתית. אולי זה אף גרעין המבשר טובות לעתיד.

* * *

ביום ששי האחרון, בשעות אחרי הצהריים המאוחרות, התכנסו באולם בית הספר התיכון המקיף ברמת השרון, שהפך לצורך זה לבית־כנסת, כ־60 איש. לרוב — זוגות, בני 30 עד 40, אחדים מבוגרים יותר, וכמה ילדים. חלק מהילדים השתתפו לפני כן בשיעור בר־מצווה. עשרה מילדי הקהילה מתכוננים לבר המצווה שלהם שיהיה בשבועות הקרובים.

הכיסאות מסודרים בחצי עיגול מסביב לשולחן. השולחן מכוסה במפה לבנה ובמרכזו נרות שבת מו־כנים להדלקה. מאחורי השולחן ארון הקודש, ובו ספרי התורה של הקהילה, ומשני צדי השולחן שני דוכנים, למנהלי התפילה. על אחד מהם מנהל את הטקס רב הקהילה, יהודה מזור. מזור הוא גבר צעיר, בן 39, פניו עטורות זקן קצר ומטופח, כיפה לראשו וטלית על כתפיו. על הדוכן השני עומד ילד. שמו גיא, בעוד שבוע יחגוג בבית הכנסת הזה את בר־המצווה שלו. זו הסיבה שהפעם התכבד לקרוא חלק מן התפילות.

אחרי שבירך את חברי הקהילה שחזרו משהייה של חודש או חוד־שים בחו"ל, משמיע רב הקהילה דרשה, המוקדשת לפרשת השבוע. הוא מדבר על שנת היובל ושנת השמיטה. הוא מסביר את הצורך בשנת השמיטה בחקלאות הפרימי־טיבית של הקדמונים והרמז ומה עבה בדבר התיישנות המסורת בד־מנגו. על שנת היובל הוא מסביר כי מכורח המציאות היא לא נשמרה גם אצל הקדמונים.

כשהוא עובר לתפילות, מציין הרב בכל אחת מהן את מספר העמוד בסידור שבידי כל משתתף. התפ־ילה מתנהלת במשותף — לרוב בשירה, לפי מנגינות ישראליות שונות, לצד מנגינות מסורתיות. נשמעים גם שירים של משוררים ישראלים, ואף משירי תנועות הנוער שיש להם קשר לשבת. השירה, כאמור, משותפת לקהל כולו. גברים ונשים יושבים ביחד.

לאחר התפילות באות ההודעות של יו"ר ועד הקהילה ושל הרב מזור, על אירועי השבוע ועל התפי־לות של ערב שבת הבא. יהיו אלה תפילות מיוחדות שיוקדשו ליום י־רושלים, אומר הרב. הוא מזכיר גם את טקס הבר־מצווה של גיא. כולם מתאספים סביב שולחן צדדי, שעליו הוכנו כוסיות יין, פרוסות עוגה ושתי חלות שבת. הרב מברך על היין ובוצע את החלות ומחלקן לקהל כולו, ושב לשירה משותפת — הפעם "הנה מה טוב ומה נעים, שבת אחים גם יחד" והאירוע נהפך למעין מפגש חברתי. אחת הנשים, חברת ועד הקהילה, מספרת לי כי היא ובעלה הצטרפו לקהילה רק לפני כשנתיים. "אנחנו אנשים חילוניים, לי המלים הנאמרות כאן בתפילה הן מלים ריקות. אבל הרגשנו שאנחנו צריכים עוד מימד רוחני להתחבר להתוודעות היהודית" היא מ־סבירה.

לדברי הרב מזור, היה זה טקס רגיל של קבלת שבת, החוזר מדי שבוע. גם מספר המשתתפים היה פחות או יותר זהה לזה שבשבועות שקדמו לו. בקהילה רשומות 65 משפחות — למעלה ממאה איש (יש גם "משפחות" חד הוריות, הצד־מסגרת, הרישום אינו פורמלי כלבד־ה). המשפחה הרשומה משלמת דמי השתתפות בגובה של כ־80 דולר. למרות מספר הרשומים, מתפקדים ב־ימים הנוראים האולם הקטן מקהל: 350 ואפילו 400 איש, הוא אומר.

הקהילה הרפורמית ברמת השרון נוסדה לפני שש שנים, ומזה חמש שנים משמש מזור כרב הקהילה. הוא יליד הארץ, למד לימודי יהדות באוניברסיטת בן גוריון באר־שבע, ולימודי רבנות, בהיברו־יוניון־קולג' בירוש־לים. לדבריו מייצג הרכב הקהילה פחות או יותר את הרכב אוכלוסיית רמת השרון: כשליש ילידי הארץ, עוד שליש — ממוצא אנגלו־סאקסי; היתר — מארצות שונות. 15 מבני הקהילה הם מורות המורה.

היום משקיף. הקהל מתפזר לאט. רובם נכנסים למכוניות החונות במגרש החנייה השכן תוספים לביתם.

* * *

באותו ערב שבת ובשבת ש־למחרת שוהה הרבנית כינרת שריזן, רבנית הקהילה של רמת־אביב הש־כנה, מחוץ לקהילתה, במרכז הי־תנועה בירושלים. באותו יום שבת נערך במרכז ההולך ונבנה סימפוזיון על זכויות האשה. הרבנית כינרת היתה אחת המרצות המרכזיות בו. היא שימשה גם דוגמה חיה ליחסה של התנועה הרפורמית לשוויון האישה: האישה הראשונה בארץ העומדת, כרב, בראש הקהילה.

בהרצאתה דיברה על היחס ל־אישה בנוסח התפילות של הדת הי־הודית. לדבריה נכתבו סידורי התפי־לות על ידי גברים ולצורכי הגבר, תוך התעלמות מוחלטת מהאשה. מכאן הדימוי האלוהית שהיא דמות גברית (אדוננו, מלך העולם), הנוגדת את עצם מושג האלוהות שאינו קשור למין. מכאן גם איסור "אבר תיגר" בתפילות, בלי יחס לאמהות האומה. לדעתה הגיע הזמן לשנות את הנוסח הזה וזוהי אחת המשימות העומדות לפני התנועה ליהדות מתקדמת.

את הרצאתה של הרבנית כינרת לא שמעתי. אך היא חזרה על נקודו־תיה העיקריות בפגישה שהיתה לי אתה השבוע, בבית הכנסת של הקהילה ברמת אביב. בניגוד ל־קהילה ברמת השרון, יש לקהילת רמת־אביב מקום משלה. זהו צריף שהיא מתחלקת בו עם קן הצופים של התנועה המתקדמת — הפועל זה שלוש שנים במסגרת הכללית של תנועת הצופים בארץ. בזמנו היה בצריף הזה גן ילדים, שעבר למשכן קבע בשכונות. אחר כך שימש הצריף כמשכן זמני לבית כנסת ספרדי והאשכנזי — לפי התור. לאחר שגם אלה עברו למבנים שבנו בעבורם, הצליחה הקהילה הרפורמית ברמת־אביב, המונה 87 משפחות, לקבל את הצריף לרשותה.

כינרת סיימה את לימודי הרבנות בבית המדרש לרבנים בניו־יורק. מבחינת התנועה הרפורמית בחו"ל היא לא היתה חריגה. לדבריה מכהנות עתה בקהילות רפורמיות בארה"ב 150 רבניות מתוך כאלף רבנים. המצב הגיע לידי כך, שללימודי הרבנות בשלו־חות של ההיברו־יוניון־קולג' בארה"ב לומדות עכשיו יותר נשים מאשר גברים.

לישראל הגיעה כעולה חדשה לפני כארבע שנים, לאחר שהוסמכה לכהן כרבנית בארה"ב ובאוסטרליה. היא נקלטה באחת הקהילות ברמת־אביב, ולפני שהוחר קשה לומר שהתקבלה בהתלהבות. "אשה אחת עזבה את הקהילה מפני שלא רצתה לקבל אותי כסמכות רבנית," היא מספרת. אך מאז השתנו הדברים. הקהילה שלה גדלה מ־50 ל־87 משפחות. היא מקבלת גם בציבור שאינו רפורמי: היא מרצה בבית ספר בהרצליה, בתוכנית יהדות בת זמננו, מוזמנת לעתים קרובות להופיע בארגונים שונים, גם לפגישות עם קציני צה"ל.

כל זה — בנוסף לפעילות קהיל־תית ענפה שהיא עומדת בראשה: תפילות, לימודי משנה, הרצאות בענייני הלכה, פעילות צדקה וטי־פול בתושבי בית האבות הסמוך.

* * *

הקהילה ברמת השרון וזו שברמת אביב הן שתיים מ־18 הקהילות הפועלות עתה בארץ. מבחינה מספרית אלה קהילות בגודל בינוני. הקהילות הגדולות הן בתל־אביב, בירושלים ובחיפה. לתנועה שני קיבוצים בערבה, וגרעין בקרית כרמיאל. בסך הכל רשומים בתנועה ליהדות מתקדמת כששת אלפים איש, אומר מאיר אזרי מנכ"ל התנועה בישראל.

הרב הירש, מנכ"ל התנועה העול־מית, האיש העומד בראש המרכז העולמי ההולך וקם בירושלים, ליד השלוחה הירושלמית של הי־ברו־יוניון־קולג' (המוסד האקדמי בעל זכויות אוניברסיטאיות מלאות בארה"ב, השייך לתנועה הרפורמית), אינו מתלהב מקצב ההתפתחות של התנועה בישראל. "אתה תצטרך לבקר אותנו על כך", הוא אומר לי. אמנם במשך 20 שנה התפתחה התנועה משלוש קהילות ל־18, וגם בעשור האחרון היתה התקדמות: מ־12 ל־18 קהילות. אך כל זה אינו משביע רצון, ואינו עומד בשום פרו־פורציה להתפתחות התנועה בעולם, הוא אומר.

הירש מצטט ממחקר שנעשה בשנות השבעים ("המחקר נעשה על ידי חוקר של בר־אילן, ואין חשד שהוא אוהד מדי את תנועתנו", הוא אומר) בקרב יהודי ארה"ב ואלה תוצאותיו: האורתודוקסים — 11 אחוזים, מתחלקים ל־7 אחוזים הרשומים בבתי הכנסת ועוד 4 אחו־זים מזדהים. קונסרבטיביים — 42 אחוז, מהם 23 אחוז חברים בבתי הכנסת ו־19 אחוז מזדהים. רפור־מים — 33 אחוזים, מתחלקים ל־17 אחוז רשומים בבתי הכנסת ו־12 אחוז מזדהים. בשנות השמונים היה שינוי בהתפלגות, טוען הרב. בין ה־זרמים שני הזרמים הם אמריקאים מלידה, ירד אחוז האורתודוקסים (הרשומים והמזדהים גם יחד) לכ־שלושה אחוזים בלבד. אצל הקונסרב־טיביים נשארו האחוזים פחות או יותר כפי שהיו. חלקם של הרפור־מים עבר את 40 האחוזים והתקרב מאוד לקונסרבטיביים.

כאמור, הרב הירש אינו מתלהב ממצבה של התנועה הרפורמית בארץ, אך אינו מיואש. בסופו של דבר רק אחרי מלחמת ששת הימים החלה התנועה הרפורמית בארה"ב להזדהות עם ישראל. עד אז נהגו מנהיגיה להסתייג את נטיותיהם הפר־ליטיות. בעקבות המלחמה והחרדה שעברה על יהדות ארה"ב בתקופת ההמתנה, הוחלט על הזדהות מו־חלטת של התנועה עם ישראל ועם הציונות. חלק מהמפנה הזה מתבטא במעבר של מרכז התנועה לירוש־לים, ובעלייתו של הרב ריצ'רד הירש ומשפחתו לארץ (עד אז הוא התגורר בוואשינגטון).

מאז הולך וקם המרכז בירוש־לים, והשלוחה של ההיברו־יוניון־קולג' היא רק חלק ממנו. משנת השבעים חייב כל תלמיד קולג' בארה"ב, הלומד לימודי רבנות, ללמוד שנה ראשונה בירושלים. התוצאה — בקהילות רפורמיות בעולם פועלים היום כ־600 רבנים שהתחילו את לימודיהם בישראל. כל שנה מתוספים למספר זה עוד 50 איש. זוהי התרומה של המרכז להגברת התודעה הציונית במעגלי, טוען הרב הירש. ואילו כלפי פנים — עד היום הוסמכו חמישה רבנים לקהילות בישראל. עשרה נוספים מצויים בשלבים שונים של הי־לימודים.

מה שחשוב יותר מהפעילות הלי־מודית היא הפעילות הציבורית, התרבותית והחינוכית. המתחילה לקבל תנופה במרכז החדש. עם סיום בניית חלקיו השונים (עד עכשיו הושקעו בבניה כ־20 מיליון דולר, מתוך 31 המיליונים המתוכננים). בפעילות הזאת רואה מאיר אזרי את ראשיתה של התנופה שתהפך את התנועה לתנועה המונית. מאיר הוא תוצר המהפכה בתוך התנועה עצמה, שהעלתה השנה את הדור החדש לניהול התנועה, והוא רוצה במהפיכה שתוציא את תנועתו "מבתי כנסת לרחוב ומהפולחן לפוליטיקה".

גברים במלכודת

מאת דן סגיר

הם קוראים לעצמם "אבות בעל כורחם". הם טוענים כי נשים פנויות שהכירו הוליכו אותם שולל והרו במתכוון

בפגישה שהיתה לי אתם בתל אביב השתכנעתי שיש כאן לא רק "סיפור", אלא שמדובר בתופעה חברתית שיש לתת עליה את הדעת. הם מכנים את עצמם "אבות בעל כורחם". טענתם הבסיסית היא שנשים פנויות שהכירו וקיימו אתן יחסי מין הוליכו אותם שולל והרו במתכוון. הילד שבא לעולם כתוצאה מיוזמה חד־צדדית של האשה הביא את הגברים האלה לשורה של התדיינויות. הם לא התכוונו כלל לשאת בעול האבהות כאשר נכנסו למיטה עם גברת פלונית בלילה נדלי אחר כוחיהם.

בעקבות החשיפה התקשורתית הראשונה שהיתה לעמותת "אבות בעל כורחם" בטלוויזיה, קיבלו חבריה מכתבי הזדהות מגברים בכל רחבי הארץ שביקשו להצטרף ולספר את סיפורם. כותב רופא מחיפה: "בפעם הראשונה שקיימתי יחסים עם אשה הייתי רווק. היא כנראה נכנסה להריון למרות שבמפ־פורש אמרה שהיא משתמשת בגלו־לות למניעת הריון. בחודש השביעי להריונה הודיעה לי בפעם הראשונה על ההריון. כאשר נולד הילד הו־דיעה להורי שהם מוזמנים לברית של הנכד, וביקשה שאכיר באבהות. מאז לא שמעתי ממנה וחשבתי שכל זה היה רק אמצעי סחיטה כדי שאתחתן אתה. אחרי שלוש וחצי שנים קיבלתי מכתב תביעה מבית המשפט שבו אני נדרש להכיר באב־הות ולשלם מזונות לילד. נשלחתי לבצע בדיקת רקמות והוחלט ב־סבירות של 89 אחוזים שאני האב. בפסק הדין חויבתי להכיר באבהות ולשלם דמי מזונות לאם. היום אני נשוי (לאשה אחרת) ואב לילדה בת שנתיים וחצי. היחסים ביני לבין אשתי מעורערים על רקע הסיפור הזה, שנודע לה לאחר הנישואין. אשתי אינה מוכנה להשלים עם הצלקת הזו ואנחנו על סף גירושין".

הד"ר שמואל כביאל, פרקליטה של עמותת הגברים, טוען שהיקף התופעה מגיע ליותר מ־4000 מקרים — כמחצית מספר המשפחות החד־הוריות בישראל. להוכחת טע־נותיהם אומרים אנשי העמותה כי מאז שנת 1978, שבה הכיר בית המשפט בבדיקת הרקמות כמבחן הקובע סופית את האבהות, עלה מספר הלידות אצל נשים רווקות באופן משמעותי. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מלמדים כי בשנת 1978 נולדו 650 ילדים לאמהות רווקות. בשנת 1983 נולדו 834, ב־1984 — 818, וב־1985 — 807 לידות.

עם זאת, אנשי העמותה אינם יכו־לים להוכיח שהגידול בלידות אכן נובע מהיכולת שנתן החוק בידי האשה להוכיח אבהות. יתכן שהה־סבר טמון בכך שיותר ויותר מקובל להביא ילד ללא נישואים. השאלה היא כמה מן האבות של אותם 800 ילדים הולידו את הילד מרצון וכמה בעל כורחם.

לארגן את הנפגעים

מאתיים גברים נשלחים מדי שנה על ידי בית המשפט לבדיקת רקמות לבירור שאלת האבהות. את הבדיקות מבצעים בשני מרכזים רפואיים, בהדסה עין כרם ובאיכילוב תל השומר. על פי הערכה המבוססת על חילוקי דעות בין בני הזוג ב־דבר האבהות בכ־1400 לידות מאז 1979.

אנשי העמותה החדשה מבקשים לארגן את כל הגברים הנפגעים ביחד. עד עתה התמודדו גברים לבדם עם צרתם והסתבכותם באב־הות כפויה. גברים נשואים מסתירים זאת מנשותיהם ורווקים העומדים להתחתן אינם ממהרים כנראה לספר לבת זוגם על "הגרוניה" הזו הזורמת ממשכורתם בכל חודש לגידולו של ילד שלא רצו בו, מאשה שלא רצו בה ושאולי גם היא לא רצתה בהם אלא רק בהריון מהם.

"גניבת זרע", "סחיטת ילד", "מעילה באמון", "הפלה במקום לתר־מית" הם חלק מהביטויים שנשמעו מפי האשה והגברים הפעילים בע־מותת "אבות בעל כורחם". הגברים הנמנים עם העמותה הם בדרך כלל משכילים, בני 30—40 ורווקים, שהסתבכו עם נשים בנות גילם הרוצות בילד אך אינן רוצות להתחתן, או שלא מצאו את השותף המתאים. מדוע לא נזהרו הגברים האלה בעצמם? הם משיבים בנוסח "האשה אמורה לנקוט אמצעי מ־ניעה, לה קל יותר", או "עוד לא המציאו את הגלולה לגבר". כביאל מוסיף שאשה הרוצה להרות מגבר תעשה כל שביכולתה לשכנעו לא להשתמש בקונדומים ותבטיח לו ש"זה בסדר".

אנשי העמותה טוענים שיש להב־חין בין שני סוגי התקשרות בין הגבר לאשה. האחד הוא "עשיית אהבה" למטרות הנאה של שני בני הזוג, והשני הוא אקט ההולדה. כאשר האשה אומרת שהיא משת־משת באמצעי מניעה, שוב אין ההסכמה ליחסי מין גוררת בהכרח הסכמה להולדה. לדבריהם, "יצירת יצור אנוש שהאב לא רצה בו ולא התכוון לעשותו היא מעשה הונאה".

מ. בן ה־36 הוא אקדמאי רווק מתל־אביב הפעיל בעמותה החדשה. הוא מספר מדוע החל בפעילותו. "הוליכו אותי שולל. שיקרו לי לאורך כל הדרך. לילה אחד הייתי עם בחורה. אחרי שלושה חודשים שלא ראיתי אותה, ביום שישי אחד, היא רימתה אותי ונכנסה להריון. מתוך עקרונות ואמונה שלא זורקים אשה לרחוב ברגע שנכנסה להריון הסכמתי לעזור בהפלה, ואם היא רוצה את הילד — הסכמתי להעניק לו את השם. והנה שלושה שבועות אחרי שהילדה נולדה מצאתי את עצמי בבית משפט. כל העולם נגדי. ומיסה, ששה מכתבי תביעה שונים בכל מיני סוגים ותחומים.

"לבד מהאספקטים הכלכליים העגומים השתנו חיי לגמרי. אני חושב על כך יומם ולילה. כל מערכת היחסים שלי עם נשים הש־תנתה לחלוטין. יש בי רגשות נקם עצומים כלפי אותה אישה. לא רק בגלל התביעה הכספית. אלא בגלל כל העניין. יש לי רגשות עצ־בים מאוד כלפי הילדה. כמעט כל יום שואלים אותי: תגיד, אין לך שום רגש לילדה? לא. אין לי שום רגש לילדה ואני לא מתבייש בזה. מישהו רצה בכלל להוליד את הילדה הזו אתה כרגיי פתאום כמו איזה כלי. מישהו ניצלה אותי".

הסיפורים קולחים. שתי אחיות ילדו את ילדיהן מחוץ לנישואים. אחת מהן מגישה תביעה שנייה לאבהות ומזונות לילד נוסף מגבר אחר. בירושלים, בת למשפחה אמידה אמרה לפסיכולוג רווק שיש לה התקן תוך רחמי ושכבה אתו. לאחר ההריון הכחישה שאמרה זאת ועכשיו היא תובעת אבהות ומזונות. יש מקרים שהאשה מכחישה ש־הרתה במתכוון ולעתים היא טוענת שרצתה בילד ולא היתה לה ברירה אלא להרות בלי הסכמת הגבר. כביאל משמיע קלטת שבה שואל גבר ממורמר: מה תגידי לילד שישאל היכן אביו? האשה עונה "אגיד לו שאבא שלו פראייר". במקרה אחר נפלט בפה: יכול להיות מישהו אחר".

מבחינה משפטית, ידו של הגבר על התחתונה בכל מקרה. עד שנת 1978, כאמור, היה קשה לאשה להוכיח בבית המשפט כי האב. היתה רק בדיקה ששללה אבהות אך לא חייבה אותה. עתה, מרגע שבדיקת הרקמות חיובית חייב האב במזונותיו של הילד עד שנתו השישית ולפע־מים עד שימלאו לו 18 שנה. לאחר שמלאו לו שש שנים אפשר לחייב את האשה להשתתף בהוצאות.

גובה המזונות נקבע לפי שיקול דעתו של השופט, על פי צורכי הילד וגובה הכנסות האב. הסכומים נעים היום בין 150 ל־500 שקלים בחודש. בית המשפט בישראל עוד לא הכיר בכך שגבר שנהפך לאב בעל כורחו ראוי לפיצוי כלשהו או להתחשבות בנסיבות ההולדה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

רחוק מהבית, במים סוערים

כללים מעורפלים של פתיחה באש, היעדר חיפוי אווירי ומכשלות ציוד היו כנראה הסיבות לאבידותיה הכבדות של הפריגטה האמריקאית "סטארק"

שירות Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

בבסיס צי בפלורידה ניצח רונאלד רייגן על ביצוע נוקב של אבל לאומי. "האנשים האלה היו לבני אלמוות כאשר מתו בעבור דבריהם בן אלמוות", אמר לקהל בן 2000 איש שהתאסף לטקס הזיכרון. לאחר הנאומים והתפילות ניגנה תזמורת את "היבנון הצי". כיתת רובאים ירתה מטח כבוד, ואז עברו רונאלד ונאנסי רייגן בתוך הקהל, חיבקו וניחמו את קרובי המשפחות של 37 מלחים שנהרגו על הפריגטה "סטארק" בשבוע שעבר. אישה אחת זעקה, שתי אחרות התמוטטו והוצאו מהמקום, ודמעות עלו בעיני רייגן כאשר ליטף את ראשה של ילדה בוכייה.

מצלמות הטלוויזיה הנציחו הכל – את הטקסים המוכרים כעת של אבל פטריוטי. המלחים מצאו את מותם בתאונה. התקפת טילים מצד מדינה ידידותית, עיראק, שהתנצלה והסכימה לשלם פיצויים. אולם לאמריקאים רבים היתה התקפה זו הד כאוב למותם חסר הטעם של 241 נחתים בביירות לפני ארבע שנים. בדומה לאותם נחתים, מילאו המלחים על סיפון ה"סטארק" משימה שלא הוגדרה דיה, ולרשותם לא עמדו אמצעי הגנה עצמית מספיקים. אמריקאים היו המומים מהקטל בפריגטה, ואפילו יותר בכך מחוסר יכולתו של הצוות להתגונן או להשיב מלחמה. "שתי שאלות גדולות מציקות לציבור", הודה פקיד בכיר בבית הלבן. "מדוע הם היו שם? ומדוע הם לא היו מוגנים טוב יותר?"

למעשה, מפגין הצי האמריקאי נוכחות במפרץ זה קרוב ל־40 שנה כדי לשמור על זרם הנפט ולסייע בשמירת השלום במזרח התיכון. לא מכבר הרחיב ממשל רייגן את נוכחותו הימית במפרץ. אך ההתקפה על ה"סטארק" מעמידה כעת בספק את התבונה שבמחויבות זו. בכוונת רייגן להרחיק לכת אף יותר, להגן על מכליות נפט כוויתיות בפני התקפות איראניות. לאחר ההתקפה על ה"סטארק" העמידו שיט האניות האמריקאיות האחרות במפרץ בכוננות גבוהה. "מעתה ואילך", אמר רייגן יומיים לאחר ההתקפה, "אם יתקרב מטוס לאחד מכלי השיט בדרך הנראית עוינת, יש פקודת קרב אחת – הגנו על עצמכם. הגנו על חיים אמריקאיים".

אך ללא חיפוי אווירי, אניות כמו "סטארק" הינן פגיעות ביותר. עובדה זו העמידה בסימן שאלה את תפקידו של הצי מעל לפני הים בעידן של לוחמה טכנולוגית מתקדמת, כאשר אפשר להטביע אניות גדולות ויקרות בטילים קטנים וזולים. לאחר שש שנות התעצמות הצבאית של ממשל רייגן, יצאה פריגטה מודרנית של הצי וידה על התחתונה מול מטוס מיראז' אחד ושני טילי אקסוסה. בשמיעת עדויות בקפיטול היל שאל הסנאטור הדמוקרטי פטריק ליהי את שר ההגנה קאספאר ויינברגר: "אם חיל האוויר העיראקי יכול היה לעשות זאת לנו, מה יקרה אם נעמוד נגד מישהו באמת גדול, כמו הסובייטים?"

שאלות ללא מענה

במהלך שנותיו בבית הלבן התנסה רייגן בכמה וכמה תבוסות וכישלונות בתחום מדיניות החוץ, בעיקר במזרח התיכון, ובמהלך תקופה זו רכש מיומנות בניצוח על אירועי אבל ציבורי. "הנשיא הזה קיבל הביתה גופות חוזרות רבות יותר מאשר כל נשיא אמריקאי אחר", אמר קצין צי שפרש. הפעם ככל הנראה לא יימוגו השאלות מעצמן. "כולנו רוצים לדעת מדוע זה צריך היה לקרות", אמרה ארנסטין פוסטר שבעלה רונן נהרג על ה"סטארק" והשאיר שבעה יתומים. ברברה קיזר, באפטיסטית אדוקה שציפתה בבחריין כאשר בעלה סטיון נהרג, שיגרה מכתב ותנ"ך בערבית לטייס העיראקי האלמוני שירה על האניה. "אנחנו רוצים שתדע שאנחנו סולחים לך", כתבה.

אך איכשהו היה זה קל יותר להבין ולהשתתף בצערו של רב החובל של "סטארק", גלן ברינדל, בן 44. "אני לא יודע אם משהו מכל זה היה באשמתי", אמר במסיבת עיתונאים בבחריין. "אני לא יודע אם זו היתה טעות של מפעיל כלשהו. אני לא יודע אם זה היה פגם בציוד. אני לא יודע אם היתה כאן יד אלוהים. אני לא יודע מה בדיוק גרם לטיל הזה לבוא ולפגוע באניה ללא אזהרה."

דבריו של ברינדל רק גידרו את השטח מעל מה שאינו ידוע. בסוף השבוע שעבר עדיין לא ידעו בבירור מדוע פעל מטוס הקרב העיראקי באזור דרומי כל כך, מדוע לא זיהה את "סטארק" ככלי שיט ידידותי, או מדוע התעלם משתי אזהרות ששידרה אליו אניית המלחמה. לא היה הסבר לכישלונם של החיישנים ב"סטארק" לאתר את שיגורם של שני הטילים. איש לא ידע מדוע חש הצוות את כוח ההדף של שני טילים בצד שמאל של האניה, ואילו אחר כך מצאו טיל־דמה בחרטום. במשך כמה ימים בשבוע שעבר לא הצליחו אפילו מומחי הצי להכריע כמה מטוסים תקפו את הפריגטה או כמה טילים נורו, ורק העובדה שלכל הפרשה היה עד מטוס אייוואקס סעודי. בסוף הגיעו המומחים למסקנת ביניים, שמיראז' יחיד ירה שני טילי אקסוסה.

השאלות שנותרו יקבלו אולי מענה בחקירה מטעם הצי, שהחלה בשבוע שעבר בבחריין, או בחקירה אמריקאית־עיראקית משותפת. אך על אף הבעת הצער של עיראק והבטחות לשיתוף פעולה, אחרי ההתקפה על ה"סטארק" איימו מטוסי קרב שלה פעמיים על אניה אמריקאית אחרת, המשחתת "יואר ג'ל". כעבור ימים מספר שינה הפנטגון את תיאור ההתקפה "בשגגה" להתקפה "בלא הבחנה". "התקפה בשגגה משמעה שהטייס באמת לא התכוון לירות על אניית צי אמריקאית", אמר ויינברגר. "התקפה בלא הבחנה משמעה שהטייס לא נקט אמצעי הזהירות מספיקים להבדיל את יעדו מכל כלי השיט שהיו אולי באזור באותו פרק זמן". עד כה לא הסבירו העיראקים כיצד אירעה השגגה שאמורה היתה להתבצע. האם מישהו בצבא עיראק ניסה לפגוע במעמדו של הנשיא סדאם חוסיין? זו היתה עוד שאלה אחת חסרת תשובה.

החיישן לא הזעיק

ההתקפה החלה ב־17 במאי כאשר מטוס מיראז' יצא מבסיסו בעיראק וטס היישר מעל המפרץ בנתיב אווירי הידוע בשם "סמטת המיראז'ים". מטוס אייוואקס סעודי שאויש על־ידי אמריקאים בלבד ושהבחין כי המטוס הדרים יותר מהרגיל למטוסים עיראקיים, הזניק שני מטוסי קרב סעודיים אף־15. המכ"ם של "סטארק" איתר את המטוס העיראקי כשהיה במרחק כ־320 ק"מ מהאניה ושידר שתי אזהרות באנגלית בתדר 243, התדר התקני למסרים כאלה.

בעבר פעלו אזהרות כאלה תמיד כאשר שוגרו למטוסים איראניים, אמר קפטן ברינדל. אך עתה, "בפעם הראשונה או השנייה" ש"סטארק" ניסתה בכלל להזהיר מטוס עיראקי, התעלם מכך הטייס. במקום זאת הוא טס לקראת האניה בטווח של 19 ק"מ. ללא חיפוי אווירי לא היתה "סטארק" ערוכה כל־כך להגן על עצמה. הפריגטה שנבנתה לפני חמש שנים בלבד היא מדגם פרי, הדגם היחיד שנועד בבירור להיות אניית מלחמה זולה, פשוטה וללא סרחי עודף. התיאוריה מאחורי דגם פרי שבה תמכו גארי הארט ואחרים היתה, שאניות בתקציב נמוך יאפשרו לחיל הים לפרוש צי גדול יותר. אניות כמו "סטארק" יכולות היו לקבל הגנה מהזרוע האווירית של הצי, או שאפשר היה לשגרן למשימות בטוחות יחסית בעולם השלישי שאינן מצריכות טכנולוגיה מתוחכמת. שר הצי לשעבר ג'ון להמאן אמר, כי אניות מסוג זה "מיוצרות בגלל המחיר הנמוך והכושר הגבוה, אך לא יכולת השרידה הגדולה".

"סטארק" לא ידעה מה עומד להכות בה עד שהיה זה כבר מאוחר מדי. החיישן של מכ"ם האניה היה משמיע אזעקה אילו היה הטייס העיראקי נועל על "סטארק" במכ"ם הנעיה שלו. אך ברינדל הדגיש שלא היה שום סימן להיתעלות כזאת, והממונה עליו גילה אזהרה. "אני באמת לא מאמין שהם חשבו כי הם נתונים בסכנה כלשהי", אמר סגן אדמירל הרולד ברנסן מפקד כוחות הצי האמריקאי במפרץ. סביר שהטייס העיראקי נמנע מלהפעיל כזאת והחליט לא להשתמש במכ"ם שלו, ובמקום זאת לסמוך על מכ"ם הביות בטיל אקסוסה, כדי שהטיל אכן יפגע ביעדו.

ל"סטארק" היו כמה קווי הגנה מפני התקפת טילים מהאוויר. טילי סטנדרד אס־אם־1 קרקע־אוויר שלה היו מסוגלים להפיל את המטוס העיראקי ממרחק 46 ק"מ. להלכה, אפשר היה לשגר את הסטנדרד גם מול הטילים המתקרבים, אך למעשה לא היה סיכוי רב שיפגע באקסוסה המהיר. אפשר היה לכוון לעבר המטוס גם את תותח 76 המ"מ אוטו־מלארה מהיר־הירי או אפילו לכוון אותו אל הטיל במעופו, עד מרחק של 19 ק"מ. תותח זה נחשב טוב מאוד בהפעלה נגד מטוסים אך בעל ערך מועט נגד טילים, וברגע שהטיל היה מתחיל לסגור על היעד. היתה האניה יכולה לשגר לאוויר קופסאות של נסורת פלסטית ואלומיניום, כדי להטעות את מערכת המכ"ם של הטיל ולהסיטו מנתיבו.

לבסוף, בטווח של 1.6 ק"מ יכולה היתה ה"סטארק" להשתמש בקו ההגנה האחרון, תותח פאלאנקס סיו"ם. הפאלאנקס יכול לירות כדורים בני 20 מ"מ עשויים מאורניום עני (מתכת דחוסה ביותר) בקצב של 3000 כדור לדקה. הוא מכוון על־ידי שני מכ"מים, אחד העוקב אחר הטיל הבא והשני העוקב אחר הכדורים. מחשב משלב את איתותיהם ומכוון את הכדורים לטיל. אולם ל"סטארק" היה רק פאלאנקס אחד, שהוצב בירכתיים והותיר את האניה פגיעה להתקפה חזיתית. אפשר להפעיל את הפאלאנקס באורח אוטומטי, ובמקרה כזה הוא יורה ללא הבחנה בכל מה שנמצא בטווח שלו.

ברינדל הדגיש כי מערכות ההגנה שלו היו "מבצעיות במלואן" בזמן ההתקפה. הצוות היה "במצב כוננות 3". "היינו כשליש מהם היו אז על משמרתם, וכל כלי הנשק היו מוכנים לירי". אך הפאלאנקס לא הועבר לירי אוטומטי. "זה לא היה הליך נכון על פי הכללים של פתיחה באש", אמר ברינדל. "אילו היו עושים כן, היה התותח עלול לפגוע במטרה ידידותית כמו למשל מסוק של הצי".

טילי אקסוסה לא הצליחו מעולם להטביע מכליות נפט בלתי המשוטות במפרץ. מטען הנפץ שלהם נשכך על־ידי הגופים הכפולים העצומים של האניות הללו והמטען הבלתי דליק של נפט גולמי וגז אינרטי. אך מלחמת פוקלנד הראתה, שאניות מלחמה רקות כקליפה מלאות באנשים ובתחמושת הן פגיעות בהרבה. אפשר בקלות לנקב את צדיהן, והאלומיניום במבנה שלהן נמס במהרה.

לדברי דיווח לא מאושר בעיתון ביירותי בשבוע שעבר, שני טייסים עיראקיים שהיו אחראים לירי האקסוסה נעצרו עם שובם הביתה ועברו "תחקור יסודי" קשה. בלי קשר לשאלה מה באמת קרה לטייסים, יכלו מומחים אמריקאים להעלות עד כה רק השערות כהסבר להתקפה. על־פי הנחה אחת, התכוון טייס המיראז' לפגוע באזור מעלת רוחב אחת צפונה יותר. שם תקפו מטוסים עיראקיים שתי מכליות קודם לכן. אם הזין הטייס לפני ההמראה את מערכת הניווט שלו בסיפרה שגויה, היתה המערכת מובילה אותו ל"סטארק" בעודו סבור שהוא נמצא בסביבת מכליות הנושאות נפט אירני.

אך מדוע לא איתרו החיישנים האלקטרוניים של הפריגטה את ההתקפה מיד לאחר שיגור הטיל הראשון? למכ"ם העיקרי על הפריגטה, יחידת אס־פי־אס 49 הזולה יחסית, יש טווח טוב אך יכולת נמוכה להבחין בפרטי פרטים. נראה שהיא לא איתרה את התנתקות האקסוסה מהמיראז'. כאשר הטיל סגר, אפשר שתופעה אטמוספרית הידועה בשם "דאקטינג" (תיעול) סינוורה את המכ"ם, ואפשר גם שאיתותי המכ"ם נתקלו בזרם אוויר חם שעלה מהים.

כמה מומחים בוואשינגטון חושדים שיתכן כי תופעה זו הסתירה את התקרבות הטיל.

עוד חיישן־מפתח אחר לא מילא ככל הנראה את תפקידו. חיישן המכ"ם אס־אל־קיו 32 הוא גירסה טכנולוגית מתוחכמת של הגלאי שמשתמשים בו כמה נהגים כדי לחמוק מהמכ"ם המשטרתי. "סליק 32", כפי שהוא מכונה, מאתר שידורי מכ"ם מתקרבים, בודק אותם על־פי "מילון" המחשב ומזהה את הסכנה המתקרבת. קפטן ברינדל אומר שכל המערכות שלו פעלו אך אל נכון אס־אל־קיו 32 לא קלט את שידורי ההתביית הסופית של המכ"ם מטילי האקסוסה המתקרבים. למרבה האירוניה, חיישנים אלקטרוניים מתקדמים יותר היו זמינים בסמוך, על מטוס אייוואקס. אך גם האייוואקס לא איתר את האקסוסה. וגם אילו הבחין בטילים, לא היה מספיק להזהיר את "סטארק" בעוד מועד. האייוואקס לא עמד בקשר ישיר עם הפריגטה, אלא עם משחתת בצי האמריקאי.

התרחשויות מוזרות במפרץ

פיקוד הצי לעולם אינו בודד כל־כך כמו אחרי אסון. כאשר ברינדל אסף את המתים והשיט את האניה לנמל, הועלו שאלות על ביצועו הוא. מדוע לא פתחה ה"סטארק" באש כאשר המיראז' סגר? לכל הפחות, מדוע לא העביר הקפטן את תותחי הפלאנקס לירי אוטומטי? במבט לאחור אמר רב חובל שפרש מהצי האמריקאי: "הייתי מעדיף שיסלקו אותי על הפלת מטוס עיראקי ידידותי מאשר שאצטרך להסביר את מותם של 37 מלחים". הקריירה של ברינדל עלולה להיפגע, אך רבים יוצאים להגנתו. הדוקטרינה האקטית הסטנדרטית אומרת כי ההגנה הטובה ביותר מפני טיל היא להפיל את המטוס לפני שיוכל לשגר טילים, אמר מקור אחד בצי, אך הוא ציין שמדי יום היו עשרות מטוסים ידידותיים צבאיים ומטוסים מסחריים בטווח של טילי "סטארק". "ואם הקפטן הזה היה מפיל את המיראז' בטווח של 48 ק"מ, "היינו תולים אותו היום על עץ גבוה". התבטאות אחרת נוספת באה מפי רייגן. "מה היינו עושים לו היינו באותו מצב", שאל רייגן קבוצה של כתבים, "ומאמינים שזה מטוס ידידותי לחלוטין?"

בלי לתרץ ולהצדיק, ציין ברינדל כי "כמה דברים מוזרים מתרחשים במפרץ". מקורות צי בוושינגטון אמרו שלעתים קרובות מטוסים עיראקיים ואיראניים באזור מנמיכים טוס מעל אניות מלחמה אמריקאיות. החלטה פוליטית שהתקבלה בוואשינגטון לפני למעלה משנתיים קבעה, שאסור לאניות אמריקאיות להביא לעימות באמצעות ירי על מטוסים עיראקיים או איראניים, אלא אם יש סימנים ברורים של כוונה עוינת.

"אני לא רוצה לומר שאולי היתה זו רק שאלה של זמן עד שמשהו כזה היה קורה וטיל היה נורה בטעות לעבר אנייה אמריקאית", אמר ברינדל לכתבים. "אבל אני חושב שזה ביסודו של דבר מה שקרה".

"כללי הפתיחה באש" הרשמיים שאושרו על־ידי ויינברגר ורייגן העמידו את רב החובל במצב שבו לא יכול היה לנצח. על־פי הכללים, רשאי רב החובל להגן על האנייה שלו מפני כל כלי שיט או מטוס מתקרב, אם הם מפגינים "כוונה עוינת" על־פי שיפוטו. אולם איך יכול היה לאתר כוונה כזאת, אלא על בסיס הטווח? אם מותר למטוסים איראניים ועיראקיים להנמיך טוס מעל אניות אמריקאיות מבלי שאלה ישיבו באש, הטווח שוב אינו משמעותי.

משימתן הכוללת של האניות אינה ברורה יותר מאשר כללי הפתיחה באש. נשיאים אמריקאיים שיגרו אניות לפינות נידחות בעולם כדי להפגין שרירים, מאז ימיהם של שודדי הים מטריפולי.

"אנחנו חייבים לעשות את הדברים האלה", הודה איש צי אחד. "אך לכל הפחות יכול הנשיא להודות במה שכל מי שנמצא שם יודע, שמלחים צעירים אלה מוצבים באזור קרב טרוריסטי ואינם יכולים לעשות הרבה כדי להגן על עצמם".

הצעה שקשה לסרב לה

מכירה מיוחדת בשבת 9.00 ועד 14.00

אנו מחדשים את צי הרכב. נצל את ההזדמנות!
למכירה מכוניות שמורות מבית אמין. מכוניות שעברו טיפולים סדירים וחכו באחזקה יעילה
אחריות למנוע לשלושה חודשים או ל־5000 ק"מ תנתן לכל מכונית
זו ההזדמנות שלך.
להלן רשימת המכוניות במלאי:
סיאט מלגה, סיאט איבזה, רנו 5, רנו 9, אופל קדט אוטו', פיאט רגאטה אוטו'

SALE
europcar rent a car
Yes, I can.

תל־אביב: רח' המסגר 43, טל. 03-337951
חיפה: רח' אלנבי 3, טל. 04-672839, 04-674403
סניפים בכל הארץ.

הרצל והיטלר

המחזאי היהודי־הונגרי גיאורג טאבורי חזר מגלות־מרצון בארה"ב לגרמניה ומציג בה טראגי־פארסה מטורפת על אלוהים, יהודים, נאצים ועוד

מאת פטר פון בקר
שירות DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

השחר עולה ואורח לא־צפוי צץ מהחשיכה, פתיתי שלג על חליפתו הטירולית ועל תרמילו הירוק. האורחים הרצל ולובקוביץ, שישבו ליד המיטות או ליד התנור, מפסיקים את הוויכוח שלהם על ענייני דיומא (על האלוהים ועל העולם). לחדש שעתה־זה בא "לחפש את מזלי כאמן בעיר הוואלסים" פונה שלמה הרצל: "אתה נראה לי מוכר... מה שמך?" כאשר הנוער הצעיר, המסורבל במיוחד אך הפאר תני, מציג את עצמו בשם "היטלר", מגיב הרצל בתמיהה־"מה?, אתה לא נראה יהודי". הפסקת צחוק.

זו התגובה על אחת הבדיחות היהודיות היפות ביותר, או שמא – לאחר אושוויץ – זו אולי "הבדיחה הארית" היחידה האפשרית (מכיוון שהיא האנושית ביותר)? מכל מקום, בהרצל זה אפשר למצוא גם את החוצפה של אחד מהאחים מארקס, וכמו גראוצ'ו הוא מסובב את ראשו של היטלר ומבלבל את עולמו בסחוררת המלים שלו. הוא אורג מסכת הוכחות ניצחת בדבר מוצאו היהודי של בן־שיחו, החל מאברהם לב מאודסה ומבאוואריה התחתית עד לשיטלר מסביבות בראונאו, שמכר לרשם אנטישמי במירשם התושבים, תמורת שתי פרוטות, את האות אס שלו. הסצינה מתרחשת באכסניה לגברים במרתף הווינאי בשנת אלף תשע מאות כך וכך, ובאורח רב־משמעות היא ממוקמת במרתף של אטליז. וכבר אנחנו בעיצומה של קומדיה אנושית גם בשל חוסר האנושיות שלה, שרק גיאורג טאבורי יכול היה להגותה. שם המחזה: "מיין קאמפף". כותרת המישנה אינה צפויה: "פארסה". אבל המחבר אומר כי זה בדיוק מה שהיתה: מהתלה תיאולוגית.

בין שזה מיין קאמפף, בין מיין פאוסט (פאוסט שלי) – כשהמדובר בתיאולוגיה נכנס אלוהים לתמונה. אבל האל הטוב שבשמים, אותו אפשר למצוא במרתף האכסניה, קצת יורד מכסאו בעולם הזה וגם נקרא לפי שעה לובקוביץ. בעצם, יודע הרצל לספר, לובקוביץ הוא "טבח של מזון כשר, פרשטדגל" שהחליט כעת לשאוף לגדולות יותר: הוא עדיין נושא על קודקודו את סימני־ההיכר של הסמל המסחרי הישן (מחציתו נזר, מחציתו מצנפת־שינה), אבל כסימן האמיתי לאלוהותו טבועה על מצחו העין השלישית, העין האלוהית. ובזמן ששלמה ולובו מחכים להיטלר, הם מחקים [illegible] משחק. הארון [illegible] העבר נוסח הנביא שמואל ב'. הרצל, מוכר ספרים נודד שמרכולתו כוללת את התנ"ך ואת הקאמה סוטרה, חוזר בדיוק מסיבובו בווינה והוא מתלונן בפני לובקוביץ החביב: "אתמול בלילה אמר לי מלצר בקפה צנטרל: הכניסה אסורה לכלבים וליהודים". "אסורה לכלבים? לא נשמע כדבר הזה". רוחן לובו. ושוב פועלים שרידי הצחוק. ויש לכך סיבה, שכן גיאורג טאבורי הוא לובקוביץ.

המחזאי בנעלי השחקן

מכיוון שהשחקן הוגו ליננינגר חלה לפני הצגת־הבכורה של המחזה בתיאטרון האקדמיה בבורג הווינאי, נכנס המחבר לנעלי התפקיד. כך, אפוא, אלוהים הוא אל מיטיב וזקן. אם הוא מכה את עבדו שלמה, מפסיד טאבורי "טראחט" קטן בלבד. את חלוק־הטבחים שלו, ששרווליו קצרים מדי, הוא לובש כמן סטואי עצוב כזה, כאילו בעצמו אינו יודע אם זו כתונת־שיער או חליפת־ערב. מאחר שהוא משחק הצגה בתוך הצגה, הוא אינו מוליך מבטים על הבימה אלא נראה כמתבונן בתוך עצמו, מביט לתוך עיניה של הבדיות החכמה, וכאשר הוא מדבר, נראה שהוא רק מקשיב לקולו הוא, אותו קול באריטון אנגלו־הונגרי העומד בסימנו של הומור שחור עד אין גבול.

כאשר היטלר הצעיר, שעשה את דרכו בין אכסניות לגברים בווינה כצייר לעת־מצוא, חסר קורת־גג, לפני מלחמת־העולם הראשונה, פותח את תיק הציורים של ציורי המים הראשונים שלו, ביניהם "כלב בשעת ערבים" (הרצל: "אה, כך". היטלר: הך) מצביע לובקוביץ טאבורי על הפינה התחתונה של התמונה וממלמל בלחש: "זה בדיוק הוא". כל כוח הקטילה בפסקדין זה על אומן בשם א.ה. נעוץ בתנועת אצבע מרושלת. [illegible] שכן טאבורי, שהחודש מלאו לו 73 שנים, שעד כה אפשר היה לראותו במחזות הקודמים שלו, "אומץ ליבה של אמי" (משחק־מלים על השם אמא קוראז'), "יוכל", "מופע הצבה" – רק כמשקיף או מגלם תפקידים קצרים, כמעט אילמים, על הבימה, הפך את הסצינה הזו לנס בזעיר־אנפין, למיניאטורה מונומנטלית. זמן קצר לאחר שהוא יורד מהבימה, נעלם הקוסם הזקן, הלץ הנצחי. מכיוון שלובקוביץ מופיע שוב במחזה רק בשלב מאוחר, הרי כמעט מסתיימת כאן הקריירה המאוחרת של גיאורג טאבורי. בהצגה הבאה, שנערכה ב־19 במאי, כבר אמור היה הוגו ליננינגר, חמום־המוות, לשחק סוף־סוף את תפקיד לובקוביץ. זו אמורה היתה להיות הצגת הבכורה השנייה של "מיין קאמפף" בווינה. אך הפעם בלי הפטריארך שדומה כי יצא מדפי התנ"ך ונישא אל־על (אך לא לגמרי), מעל בודפשט וברודווי כאחד.

זיווגים מיוחדים במינם

מובן שהמהתלה באכסניה טומנת בחובה משחק בשדים ורוחות. ורוחות הרפאים יוצרים זיווגים מיוחדים במינם. היהודי הזקן שלמה אוהב את גרטשן הגויה, המצטיירת להרצל כמלאך תום במערומיו. מאוחר יותר מצליח היטלר להפך באורח זמני את הבלונדית היפה (השחקנית לולי מאלסון) לבתולה של "התאחדות הנערות הגרמניות" (ארגון הנערות הנאצי) אך גלגול זה מגיע לסופו כאשר ידידו של היטלר, הפאתולוג היינריך הימליסטס, משסף את גרונה של מתת האהבה של הנערה – תרנגולת בשם מיצי שהיתה מיועדת להרצל. בעקבות זאת מושמע "קדיש" למיצי. וכך, כשהסיפור מתפרק ואפילו אלוהים היהודי כבר עומד חסר־אונים על בדיו (טאבורי־לובקוביץ נאלץ לקראות הסוף לקרצף את הרצפה. אנחנו בווינה, הנאצים אינם רחוקים), ודרושה יד חזקה כדי להשכין סדר ושקט במבוכה ובבלבול של אגדת החורף הזאת. הדמות המשכינה סדר מכונה מוות. אבל הפעם המוות אינו ווינאי אלא וינאית, המופיעה במפתיע בשמלת־ערב, בדמותה של שחקנית הבורג סניה סוטאר. גברת מוות הגיעה כדי לקחת אחד בשם היטלר שהיהודי הרצל רוצה בטוב ליבו להציל את חייו. אך לבסוף מתברר שלא נדרש כלל קורבן, אלא רק עוזר מכשר: "מלאך המשחית שלי, רוצה המוניס שלי". מאדאם מוות אומרת בצאתה שלובת זרוע עם היטלר: "זו יכולה להיות תחילתה של ידידות נהדרת".

המחזה עובר על־פי סיפור הנושא אותו שם, שהופיע יחד עם שני טקסטים קצרים אחרים בספרו של טאבורי "המאבקים שלי" (מיינה קאמפה, בהוצאת קארל הנזאר, מינכן). לא כל הגאגים והפואנטות טובים במחזה. פעם אחת, למשל, אומר הרצל לרוצח התרנגולת היימלישטס (המיועד להיות קריקטורה של הימלר המגולם על־ידי השחקן היינץ צובאר): "אם אתה מתחיל לשרוף ציפורים, תגמור בשריפת בני־אדם". האם זה באמת כה פשוט – רק דילוג מחשבתי אחד מ"יהד ויתה" לבירקנאו? כל הסיפור של מיצי הוא הבל ורעות־רוח וגם כך מילא גיאורג טאבורי את המחזה שלו בטריקים קלים מנוקו.

נראה שבחזרות האחרונות התעלם הבימאי מהצורך הזועק לשמים לקצץ. שום פארסה, שום מהתלה, אינה יכולה להחזיק מעמד כמעט 4 שעות, אפילו לא בעזרת המוסיקה המעוררת של סטנלי ואלדן. העובדה שהמחזה בכל זאת הוחזר לתחייה אחרי מותו (מיד לאחר ההפסקה ברביעית מבין חמשת המערכות) הוא הנס השני שלו. האשמים הם איגנאץ קירכנר וגינטר איינברודט.

הרצל והיטלר: זוג מטורף

השניים משחקים כהרצל והיטלר את הזוג המטורף ביותר והבלתי־אפשרי ביותר. טאבורי הנה כאן סיפור־אגבה. פאוסט ומפיסטו, אותלו ויאגו, אבל בגלגול באגאלי יותר, מבעית יותר. בתיאטרון־האקדמיה מוצג, אפוא, גלגולו האחרון של הסיפור הישן־חדש על האהבה הגדולה ועל השנאה הגדולה [illegible] הבית. כאשר מצחצח הרצל את נעליו, שנצבעו בתום [illegible] של "האם היטלר", אין כאן שום משחק של סימבוליקה מאירת־עיניים או תיאולוגיה שחורה על משקל המאגיה השחורה, אלא המדובר פשוט במהתלה – פיזה בשאול. איגנץ קירכנר (הרצל) משחק בעקביות את המטורף בעל התבונה המעשית של הקומדיאנט: כאשר מוקד שפמו של היטלר, הוא מסבן אותו בשקדנות, ובאמצעות קיצוץ (משחק־מלים, שכן קיצוץ פירושו גם ברית מילה) הופך הגידול הזה לזקנקנו של היטלר. כאשר הטירולי מסתבך ברגליו ונופל, לא יכול הרצל לעמוד מנגד ונחלץ לעזרתו. וכאשר הוא מהלך ומדבר, הוא קורץ בעיניו בדחניות, בשמחה ולפעמים גם כמי שמסונוור על־ידי פחדים עתידיים. לא ישיש, לא יהודי נצחי הוא כנודר את רגליו באכסניה, אלא זקן טראגי, שליבו כבד אך הוא קל־רגל, אולי אפילו אמן הישרדות.

גם גינטר איינברודט, המגלם את היטלר, מצליח שלא לגלוש לקלישאה. כל אוי (ארתורו) וכל מי שמשחק את הדיקטטור הגדול יודע שאפשר לבטס את היטלר אך לא לחקות אותו. ואפילו אז התוצאה אינה יותר מאשר מופע קברט. המרכיב הקברטי מופיע גם כאן, הוא חלק מהמקצוע, מהמציירות. אבל מרגש יותר לראות כאשר איינברודט מנסה לחשוף בדיקטטור הכל־יכול העתידי הרגזן, את הילד העקשן והמרוכז בעצמו, הבלתי אהוב או המפונק. הקאמפף שלו מוצג בתור מלודראמה. ניסיון זה מצמיח סצינה על תיאטרון גדול המעלה כאוב רוחות־רפאים. כאשר היטלר הזה מעלה בפני הרצל, בכל העקשנות האינפנטילית שלו ובאיפתו לשלטון כוחלט אינפנטילית גם היא ("אף פעם לא ייחסתי חשיבות גדולה לכוח המשיכה") – רעיון בדבר יקום בעל ארבע פינות שמשפטו אפשר להשליך בריאים כמו גמדים. לבסוף אין היטלר רוצה ליטול מהרצל את חייו, אלא להפקיע לעצמו את הביוגרפיה שלו, והוא לוחץ עליו לפרסם מחברת שכתב ושעליה הוא שומר בקפידה. זה אמור להיות ספרו של הרצל, שעל־פי עצתו של לובקוביץ יכונה "מיין קאמפף". אבל הפואנטה האמיתית היא שהיטלר של טאבורי יוצא בכתב־היד המחוקק רק משפט אחד ויחיד: "ואם לא מתו, הם חיים עד היום". זה יותר מאשר סופה המוכר של אגדה, זו אוטופיית־הנגד של סופר יהודי. כך, בסיום ההצגה, אנחנו יוצאים לחופשי, לעולם העגול עדיין שמעל לעולם השאול.

מ"הקתדראלות של התיאטרון" רצה גיאורג טאבורי לרדת שוב ל"קטקומבות". לאחר שטאבורי, ההונגרי במוצאו, חזר לפני קרוב ל־20 שנה מגלותו באמריקה ומצא לו מקלט נוח בתיאטרון העירוני הגרמני, הוא רוצה כעת להתחיל פעם נוספת "מלמטה", בתיאטרון קטן מכולו, הנופשי יותר מ"ההפקות המסחריות למחצה של המוסדות הגדולים". מקומו החדש הוא ה"שאר־פיליהאוס" הווינאי לשעבר, כיום "התיאטרון בפורצלנגאסה" (רחוב החרסינה) – דר קרייס (המעגל). הוא שוכן בפורצלנגאסה מספר 19 בפינת ברגאסה 19, בצד האחורי של מה שהיה בזמנו ביתו ומרפאתו של זיגמונד פרויד. גם שכנות זו סוגרת מעגל בעבור טאבורי, הפסיכודרמטיקן המרתק ביותר של זמננו.

הרבנות הראשית לישראל

ועדת – שמיטה

אוצרות בתי דין: פירות גולן
גוש עציון
דרום הר חברון
ישובי פא"י
ישובי מסה בנימין

הודעה ובקשה לציבור

הרינו להודיע כי ברשות אוצרות בית הדין נמצאים פירות קיץ מסוגים שונים (דובדבן, גודגדן, שזיף, אפרסק, נקטרינה, מישמש ותפוחי עץ), אשר מקורם מישובים אשר שומרים שמיטה כהלכתה, לא מכרו את אדמותיהם ונמנעו מעיבודים האסורים.

כל העיבודים במטעים וכל דרך השווק נעשים עפ"י הוראת בתי הדין. הפירות יופיעו ברשתות השווק באריזות מסומנות ע"י אוצר בית־הדין כאשר המוכרים הינם שליחי בית הדין.

כל המשתמש בפירות אלו מחזק בכך שומרי שמיטה כהלכתה ומקיים מצות עשה (לדעת הרמב"ן) של אכילת פירות שביעית.

רבנויות ומוסדות אשר מעוניינות בפרטים נוספים לגבי אפשרות הפצה וקבלת פירות אלו יפנו אל:

אורי מאיר טל: 057-941115 בית, 051-47233 עבודה
מנחם ברוט: 03-248117/1423 מנוי
דני רוטשטיין: פירות גולן: 06-961988/9

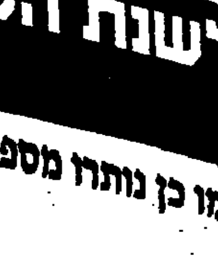
נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח באולפן עקיבא

כמו כן נותרו מספר מקומות בקורסי הקיץ (בתנאי נופש)

עברית מ־22.6.87 עד 15.7.87
מ־20.7.87 עד 12.8.87
ערבית מדוברת מ־29.6.87 עד 15.7.87
מ־27.7.87 עד 12.8.87

ההרשמה לקורסי הקיץ תסתיים ב־15.6.87

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, טלפון מס' 053-52312-3-4
ניתן לקבל חוברת מידע גם באמצעות טלפון מס' 03-220131

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי החברה, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
המרכז למחקר ע"ש פנחס ספיר, בית הספר לחינוך, היחידה לסוציולוגיה של החינוך והקהילה

סמינר בינלאומי בנושא: ריבוד ומוביליות חברתית

SUNDAY, MAY 31, 1987
10.00-12.00 – IMMIGRANTS, ETHNICITY AND STRATIFICATION
14.00-16.00 – SCHOOLING AND SOCIAL MOBILITY
16.30-18.30 – THE ASSESSMENT OF MOBILITY
MONDAY, JUNE 1, 1987
09.30-12.00 – OPPORTUNITY AND ACHIEVEMENT
14.30-16.30 – SEGREGATION AND INTEGRATION IN SCHOOLING
17.00-19.00 – CASE STUDIES OF SOCIAL MOBILITY
TUESDAY, JUNE 2
09.00-11.30 – EDUCATIONAL SETTINGS AND SOCIAL MOBILITY
12.00-13.30 – CONCLUSION OF SYMPOSIUM

בניין נפתלי, חדר 525, קומה ה' אוניברסיטת תל־אביב, קרית האוניברסיטה רמת־אביב
ההרצאות תנתנה בשפה האנגלית
הציבור מוזמן • כניסה דרך שער [illegible] (4)

תבל TEVEL
שרותי יבוא ויצוא בע"מ
import export services ltd.

הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח־1968 כי החברה מציעה ניירות ערך לציבור כדלקמן:

240,000 מניות רגילות בנות ‎.1 ש"ח ע"נ רשומות על שם המוצעות לציבור ע"י החברה במחיר ‎.5 ש"ח המניה (500%)

רישום המניות בבורסה מותנה בפיזור מינימלי של המניות בציבור (כמוגדר בתשקיף).
אם לא יושג פיזור מינימלי כאמור, תתבטל ההנפקה (ראה עמ' 5 לתשקיף).

נתונים מותאמים לש"ח של ספטמבר 1986

הון, קרנות ועודפים (גרעון בהון) של החברה: ליום 31.3.1985 היה (162,109) ש"ח; ליום 31.3.1986 היה (54,886) ש"ח; וליום 30.9.1986 היה 77,396 ש"ח.

ההפסד לשנה שהסתיימה ביום 31.3.1985 היה: (5,296) ש"ח
הרווח לשנה שהסתיימה ביום 31.3.1986 היה: 107,223 ש"ח
הרווח לתקופת 6 החודשים שהסתיימה ביום 30.9.1986 היה: 132,282 ש"ח

מר דב נוימן ערב לחלק (כ־40%) מהתחייבויות החברה. לתאריך 31.1.1987 הסתכם היקף ערבויותיו בכ־2.65 מיליון ש"ח. מר דב נוימן הסכים כי בשנתיים שלאחר תאריך התשקיף, יעמיד לחברה ערבויותיו הנ"ל. התחייבות זו לא תחול לאחר תקופת השנתיים הנזכרת (ראה עמ' 33 לתשקיף).

מחיר ההנפקה בשעור 500% נקבע בהתחשב ברווחיות החברה, בהונה העצמי, בהיקף הפעילות שלה ובתנאי השוק. ראה עמוד ו' בתמצית בקשר למחיר ולפרטים נוספים בגין ערך החברה בסך של כ־3.6 מיליון ש"ח.

לאחר הרישום, תסחרנה מניות החברה בבורסה במסגרת "הרשימה המקבילה" (ראה עמודים 5־6 לתשקיף).

סה"כ ההוצאות הכרוכות בהנפקה ע"י החברה, הכנתה וביצועה, יעלה לכ־20% מתמורת ההנפקה ברוטו. מתוכן, תשלם החברה עמלות חיתום, הפצה, ניהול וריכוז בשיעור של כ־7.5%. כמו כן, הקצתה החברה ערב התשקיף לקרדן השקעות בע"מ 16,200 מניות רגילות בנות ‎.1 ש"ח תמורת 37,000 ש"ח, דהיינו, במחיר 2.28 ש"ח המניה (228%).

הנפקה זו הינה הנפקה ראשונה לציבור על ידי החברה.

החתמים: קרדן השקעות בע"מ, מנהל הקונסורציום (חברה רשומה בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ)
בנק כללי לישראל בע"מ (הבנק המרכז)
בנק הספנות לישראל בע"מ
"איגל" אנגלו־ישראל להשקעות וניירות ערך בע"מ
אי.בי.אי – שרותי בורסה והשקעות בישראל בע"מ
דינבאר בע"מ
נשואה סחר השקעות בע"מ
סחר ניירות ערך בע"מ
צמיתה ניירות ערך והשקעות בע"מ
שחק עוז ניירות ערך והשקעות בע"מ

רשימת החתימות למניות המוצעות לציבור ע"י החברה, תיפתח ביום שלישי, 2 ביוני 1987 שעה 8.30 ותסגר ביום חמישי, 4 ביוני 1987 בשעה 12.30

תאריך התשקיף: 26.5.1987

חריקות / זאב יפת

עו"ד דן מירקין

קורפו: שר התחבורה

הוולבו טסה

במוצאי שבת ה-16 במאי הו־דיעה הטלוויזיה בשידור "מבט לחדשות" כי שר התחבורה החליט להעביר כל נהג בישראל קורס לנהיגה מונעת. מי שלא יעמוד בבחינה בסוף הקורס, רישיונו לא יחודש. כל נהג בישראל, מסר השר, עובר במ־מוצע כאלפיים עבירות תנועה בשנה. לשמע הדברים לא נותר לעו"ד דן מירקין בת"א אלא לעיין ברישומים המתועדים של־פניו ולגחך. רק ביום הקודם, יום שישי, בשעה 11.25 בכביש תל־אביב ירושלים, עקפה אותו במ־הירות רבה מכונית הוולבו החדשה של השר (מספר 5316687). מירקין נהג במהירות של כ-90—95 קמ"ש. כאשר הב־חין בשר התחבורה שישב במ־כונית ליד הנהג, החליט לדלוק בעקבותיה ולמדוד את מהירות נסיעתה, שעמדה על 120 קמ"ש. במהלך הדרך אותת מיר־קין בפנסי מכוניתו ונהג השר אכן האט, ל-90 קמ"ש, אולם זמן קצר אחר כך פקעה כנראה סבלנותו והוא שב והעלה את מהירותו ל-110 קמ"ש. כך נסע כל הדרך לתל־אביב ועו"ד מיר־קין בעקבותיו.

במבואות תל־אביב, בכביש נתיבי איילון צומת דרך השלום, סבר כנראה נהג השר כי נפטר מהמרדף שבעקבותיו; על כל פנים, מכונית השר נעלמה מעיניו של מירקין, חוצה את הצומת באור אדום ותוספת בערבה בכיוון לקריה.

תגובת דובר שר התחבורה:

השר נימנם לאורך כל הדרך. השר תמיד נוהג לנמנם בנסיעות מחוץ לעיר. הנהג מכחיש שנסע באור אדום. במהלך הנסיעה אכן הגיע למהירות של 110 קמ"ש, ואת לפי הוראות הביטחון השגרתיות הקובעות שעליו להשתחרר מכל רכב חשוד הכנסה להיצמד אליו.

במכוניתו של עו"ד מירקין נמצאו עו"ד נוסף, סטאז'ר ול־קוח. כל הארבעה היו עדים לאשר אירע. האירועים נרשמו ותועדו, כדי לא להשאיר מקום לספק. ואם אמנם כל הארבעה נראו לנהג השר טיפוסים חשו־דים שיש "להשתחרר" מהם, מדוע לא הגיע את הוולבו החזקה למהירות גבוהה יותר? אין לכך הסבר. בוודאי לא נזכה להסבר מפי השר. שנימנם.

פרופ' רמון ועיסקת הטיעון

בעוד תשומת לבו של הציבור מתמקדת בקיצוץ תקציבי בתי־החולים, הפוגעים קשות בחולים, הדעת אינה ניתנת להתמוטטות נורמות התנהגות בתוך כותלי בתי־החולים — הטכניקות השונות והתעריפים בדולרים הנהוגים כדי להתקבל ללא תור לאשפוז, כדי להקדים תור לני־תוחים וכדי לזכות ביחס מיוחד של מנהל המחלקה.

הבעיה היא שבשל הצורך בב־דיקות תקופתיות חוזרות, הנ־משכות חודשים או שנים, נוצרים יחסי תלות פציינט־רופא. לכן רק מעטים מעזים להתלונן.

אחד המקרים היחידים שבהם הצליחה המשטרה לשים את ידה על רופא העוסק ברפואה שחורה בקנה־מידה גדול, היה מקרהו של פרופ' יוחנן רמון, ששימש מנהל המחלקה לניתוחי פה ולסת בבית־החולים תל השומר. אך למרות ההוכחות המוצקות שהיו בידי התביעה, לרבות רשימה ארוכה של עדי תביעה, ניאותה הפרקליטות לבצע עיסקת טיעון נדיבה שבמסגרתה הסכימה להסתפק בהטלת קנס בסך 5,000 ש"ח על הנאשם. במסגרת העסקה הורשע רמון על־פי הודאתו בשתי עבירות: קבלת דבר במרמה והפרת אמונים.

כידוע, בית־המשפט אינו חייב לקבל את ההסכמים הנערכים בין התביעה לבין פרקליטי הנאשם, אך במקרה זה התערבה בעסקה הנדיבה שופטת בית משפט השלום אסתר קובו והו־סיפה לקנס עבודות לתועלת הציבור שיעשה הנאשם באזור מגוריו בהרצליה.

נפגשתי עם כמה רופאים העובדים במחלקה לפה ולסת בתל השומר. הם גוללו את הסי־פור שמאחורי הקלעים. מאז 1976, ומריבה לאחר שנתמנה למנהל המחלקה, שיגרו רופאים אחרים מעובדי המחלקה תלונות להנהלת משרד הבריאות על המתרחש, אך תלונותיהם לא נבדקו. בינתיים, ב-1978 הורשע פרופ' רמון בבית־המשפט המחוזי ברשלנות רפואית — בעת טיפול שערך במרפאתו הפרטית התרשל בעבודה ובגין זאת נגרמה פג־יעה מוחית לצעירה שהורדמה. היא לא חזרה להכרתה ונהפכה לצמח (כעבור שנה נפטרה). בית־המשפט חייב את רמון בתשלום 3 מיליוני לירות לקרובי הנפגעת.

בעקבות פסק־הדין שוב פנו למשרד הבריאות רופאים מהמחל־קה, וגם הפעם לא היתה התייחסות. לתלונות הספציפיות. גם מסקנות ועדת חקירה פני־מית שהקים משרד הבריאות בעקבות הפגיעה המוחית בצע־ירה, לא פורסמו.

רק מקץ שנים נוספות, ב-1985, בעקבות תלונות חוזרות ונשנות מצד רופאים ופציינטים, הקים משרד הבר־יאות ועדת חקירה שחשפה מחדלים קשים בתחום הרפואה השחורה, כמו העובדה שפרופ' רמון השתמש במעבדת בית־החולים לביצוע בדיקות בעבור עשרות רבות של לקוחות פרטיים שלו שטופלו במרפאתו הפרטית. ממצא נוסף: הוא דרש מחולה שהיה בשעתו בטיפול במחלקתו אלף דולר בעבור העתק של תוצאות בדיקותיו. נוכח ממצאיה הקשים של הוועדה, הוחלט להעביר את החומר למשטרה ולהפסיק את עבודתו של רמון בבית־החולים; אך עד היום הוא ממשיך לשמש כנהל הסקציה (מחלקה) לכירור־גיית הפה והלסת בבית־הספר לרפואה בת"א. מה מתכוון פרופ' רמון ללמד את הסטודנטים, אולי אתיקה רפואית?

מעקב

העירייה וחסידי בעלז

ב-30 באפריל סופר במדור זה על עלילות עמותת "בית מלכה" של חסידי בעלז ברמת גן. העמותה קיבלה כספים ממשרד החינוך כדי לבנות בית־ספר לבנות, השקיעה את הכספים בהקמת חניון תת־קרקעי גדול, וממילא לא נותר כסף להקים את בית־הספר מעל לחניון. העמותה נתונה: חייבת מאות אלפי דולרים לקבלן, ובצר לה פנתה לעיריית בני ברק. זו נח־לצה לעזרה, הודיעה לקבלן כי עליו לעזוב את השטח וכי היא, העירייה, תמשיך בבנייה; אותה עירייה שקיבלה כספים ממשרד החינוך והיתה אמורה להעבירם, תחת פיקוח צמוד, לעמותה כאשר זו תתחיל לבנות את בית־הספר.

העירייה פירסמה מכרז על הקמת בית־הספר, ואנו ציינו כי המכרז אינו חוקי משום שהקרקע אינה רשומה על שם העירייה שאינה צד בעניין.

בעקבות הסיפור בדק מרכז הקבלנים את המקרה, גילה כי חמישה קבלנים מבין חבריו אכן השתתפו במכרז, ושיגר אליהם את ההודעה הבאה:

1. המכרז אינו בר ביצוע.
2. בית־הספר שייך לעמותה ולא לעירייה.
3. לעירייה אין כל זכות על הקרקע.
4. העירייה פעלה בניגוד לחוק בעצם פרסום המכרז.
5. יש מקום לתבוע מהעירייה החזר כספים בגין הוצאות ההשתתפות במכרז.

נסיתי לברר אצל האדמו"ר מ־בעלז, המתגורר בירושלים, כיצד ייתכן שנמצאו לחסידיו 15 מי־ליון דולר לצורך הקמת "בית הכנסת הגדול ביותר בארץ" בירושלים, ובו בזמן אין להם כסף לבנות בית־ספר לבנות. האם הוא יודע כי הכסף שנת־קבל ממשרד החינוך לצורך זה הושקע עמוק באדמה, בבניית חניון? אך התברר שאי אפשר להגיע לאדמו"ר. ראש לשכתו מנע כל שיחה עמו.

חשבון הטלפון תופח

החל בחודש יולי בשנה שעברה החלו חשבונות שני הטלפונים של אזרח (שמו שמור במערכת) לזנק מעלה בתלילות מדהימה. האזרח, המתגורר ברמת גן, פנה בתלונות לחברת בזק בגין חשבונות טלפון מנופחים. עד מהרה גילה כי נקלע למבוך קפקאי. הוא החליט להילחם, לא לוותר, גם לאחר שבזק ניתקה את הטלפונים, שברשותו בשל אי תשלום החשבונות.

במהלך מאבקו פירסם שתי מודעות בעיתון ובהן ביקש ממנויים שנפגעו מחשבונות טלפון מוגזמים לפנות אליו. הוא קיבל 87 מכתבים מכל חלקי הארץ, מאזרחים מכובדים, בהם רופאים, מרצים באוניברסיטה ואף פקידי ממשלה שפנו אליו לא משום שסברו שהוא יוכל לעזור להם, אלא כדי לתנות בפניו את תסכוליהם ואוזלת ידם מול בזק.

87 אזרחים אלה אינם יכולים אמנם לשמש מדגם מייצג. שהרי בזק משגרת מדי חודש כמיליון ורבע חשבונות טלפון והנהלת בזק עצמה, בשיחה אתי, אישרה כי כשמדובר במספר כה גדול של חשבונות נופלות בהכרח טעויות וכי כמחצית מהתלונות המתקבלות אמנם נמצאות מוצדקות. עם זאת, אי אפשר להתעלם מהסיפורים המזועזעים ומאטימות הלב של בזק, שנגלו בכל אותם סיפורים.

המתלונן עצמו כילה לא מעט מזמנו, במאות פניות בכתב, חד כזות, פניות טלפוניות ופניות אישיות. לגורמים האחראיים בבזק, בניתוק קווי הטלפון שלו הוא ראה ניסיון בוטה לאלצו לשלם סכומי כסף שלא כדין. הנהלת בזק אומרת כי "הציוד ששירת את הטלפונים של המנוי נמצא תקין". היא מוסיפה כי לפנים משורת הדין הסכים המנוי לוותר על חלק מהחוב ולהפחית מהחשבונות מעל 3000 פעימות מונה. "הלכנו לקראתו מעל ומעבר, החברה לא תהיה מוכנה להכנע ללחצים".

לא ברור לאילו לחצים מתכוונת הנהלת בזק, שהרי האזרח בסך הכל מתלונן על חשבונות טלפון מוטעים. המתלונן עצמו מוחל על השובות, אינו רוצה ברכבות, ואינו מוכן להסתפק באמירה הכללית כי הציוד נמצא תקין. כיוון שהציוד שייך לבזק, מונה הפעימות שמור בחזקתה הבלע־דית, וגם הטכנאים הבודקים הם אנשיה, הוא דורש הסברים מפורטים שאותם אין הוא מקבל — מה נבדק, באיזה ציוד נערכו הבדיקות והאם אנשי מקצוע מוסמכים הם שביצעו אותן. "עשינו את כל הבדיקות, אין לנו מה להוסיף" נאמר לו שוב ושוב בלא כל הסבר נוסף. בינתיים מתבצרים שני הצד־דים בעמדותיהם. לבזק לא אכפת הדבר, אך עיסקו העדיף של המתלונן, העוסק בניתוח ובתכ־נון מערכות מחשבים, נפגע בגין ניתוק הטלפונים.

במהלך החודש האחרון נפ־גשתי מספר פעמים עם המתלונן. עיינתי שוב ושוב בהררי המסמכים, פרי התכתבו־תו עם בזק, קראתי את 87 המכתבים ששיגרו אליו נפגעי בזק האחרים. קשה להניח שבעיד סימפטי זה הוא סחטן המנסה להוציא מבזק כסף בכד־עות שהוא וזאת בשעה שהוא מתקשה לתפקד בשיגרת עבודתו בגין ניתוק הטלפונים. הוא פשוט אינו מוכן להיכנע לתכתיבי הממסד. במקרה זה בזק, המשמעים בבחינת כוח ראה וקדש.

פלא־פון — יעיל, לא סודי

בתשדיר הפרסום בטלוויזיה נראה איש עסקים צעיר חולף במכוניתו החדישה סמוך לאתר קידוח נפט. לפתע פורץ נפט ואיש העסקים ממהר להשתמש במכשיר הפלא־פון שבמכוניתו, מורה לסוכנו לקנות מניות מתאימות בטרם יזנק מחירן.

במודעות בעיתונות מוצג טלפון המנהלים, או הפלא־פון, כמעין סמל סטטוס, וכערוץ בטוח להתקשרות דחופה לצורך ניהול שיחות חשאיות. רצוי שאלה המשתמשים במכשיר יידעו כי שיחותיהם, האמורות להיות חשאיות, חשופות להאזנה, מקרית או מתוכננת מראש.

כשאתה משוחח, ממכוניתך או ממשרדך, ברדיו לאוויר, שיחו־תיך חשופות להאזנה. אפשר לקלוט את השיחות או להתביית עליהן סמוך לנקודת השידור או סמוך לנקודת תחנת ההגברה שאליה מגיעה השיחה. כך קורה לא פעם שאזרחים פותחים מקלט רדיו ועולים דרך מקרה על שיחות האמורות להיות סו־דיות. יותר מזה, הפלא־פון הוא חגיגה לבלשים פרטיים. אלה ה־עוברים על החוק למניעת האזנות סתר ונוהגים לצותת לטלפונים, תוך השארת עקבות שהקלו, בעבר, על הפללתם בדין, יכולים עתה להאזין לשי־חות הפלא־פון בעזרת ציוד זול ומבחינתם כמעט ללא כל "סיכון מקצועי" שיביא להעמדתם לדין.

כספת/נחמיה שטרסלר, אריה לביא, יונתן שרמן

תיק ההשקעות שלך

לפני חודשיים המלצנו על תיק השקעות מסוים, אך מאז חלפו כספים רבים בבורסה, כך שהגיע הזמן לרעננו. בינתיים חלף גם חודש מאי, שהוכיח פעם נוספת ששוק המניות שלנו יודע גם לרדת. שוק זה נראה לנו עדיין חסר יציבות, ולכן היינו ממליצים להישאר בינתיים מ־חוץ למניות.

מתי כן להיכנס? בשני מקרים: כשהשוק יירד חזק פעם נוספת ב-10%—15%, או שנהיה עדים לצבירה מחודשת של כספים בקרנות הנאמנות. אם הן תצבור־נה משהו כמו 50 מיליון דולר — סימן שהמגמה משתנית לכיוון עליה.

ואם לא מניות, אז מה לעשות עם הכסף? ניקח כדוגמה שכיר שמעבידו מפריש בעבורו קרן פנסיה וקרן השתלמות, ולרשותו חיסכון בסך 30.000 דולר.

המלצה שלנו היא:

● 15.000 דולר במניות הבנקאיות הנותנות תשואה יפה של 16%, ומבטיחות גם בפני פיחות.

● 15.000 דולר בתפ"סים. מתוך סכום זה ניתן יהיה להפריש בבוא הזמן 5,000 דולר לשוק המניות.

לא המלצנו על אגרות חוב, כי צפויים מדדים נמוכים ומחירי אגרות החוב צפויים לרדת. וגם משום שקרן ההשתלמות והפנ־סיה צמודות של המשקיע שלנו. צמודה ממילא למדד.

מחירו של בג"ץ

לפעמים, במסיבות הקיטורים של ערב שבת, כשהעניינים מתחממים, שומעים פתאום מישהו אומר: "על זה הייתי הולך לבג"ץ". הם לרוב מסתפקים במי־לים, כי הקליינטים המקובלים לבג"ץ הם דווקא אנשי־עסקים הרוצים רשיון כלשהו. אם הם רוצים, למשל, רשיון להסבת בניין־משרדים לבית־מלון, או רשיון לפתיחת בית־קולנוע בא־זור־מגורים, והרשות מסרבת, נשארת בפניהם דרך אחת בלבד: בג"ץ.

לעורכי־הדין העוסקים בשטח זה יש שיטת תעריפים מיוחדת. הם מחשבים את עלות הכנת הבג"ץ, וזה כולל העסקת מספר עורכי־דין, מתמחים ומזכירה, במשך שבועיים. כאשר השלב הראשון הוא הכנת צו על תנאי, והשלב השני — הבג"ץ עצמו. העלות, שעיקרה שכר עבודה, מגיעה אז לכ-10.000 דולר.

התעריף המקובל לגבי לקוח פרטי נע בין פי ארבעה לפי עשרה מהעלות. במקרה שלנו, בין 30.000 דולר ל-100.000 דולר — בלי קשר לנצחון או להפסד בבג"ץ עצמו.

יש עורכי־דין שלוקחים תע־ריף נמוך יותר, אך בתנאי שיקבלו בונוס למקרה של זכיה. כי אז, הרווח הכספי לאיש־העסקים הוא משמעותי ביותר.

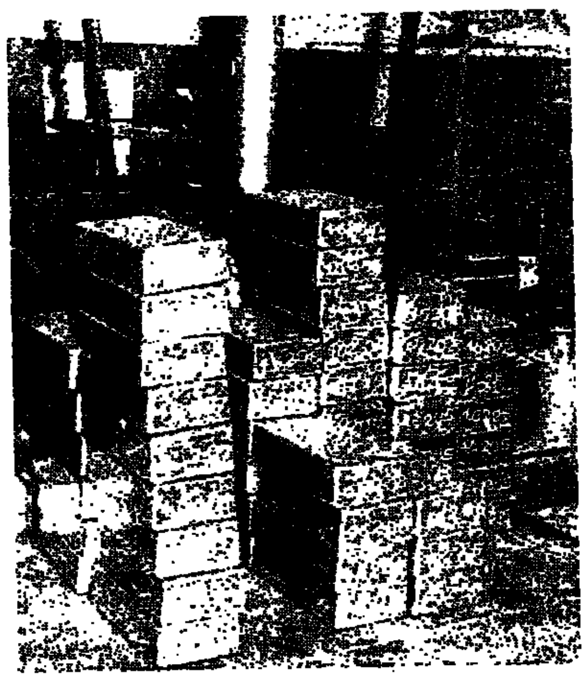
זהב: ברזיל מכרה השבוע 2.2 מיליון אונקיות

הזהב צפוי לרדת

מרבית המומחים בעולם סבו־רים כי הגיע הזמן לממש רווחים מהשקעות בזהב. מחיר מתכת זו עלה תלולות בחודשים האחרו־נים בעיקר בגלל חולשת הדולר והרכישות מוגברות של זהב על־ידי מדינות שונות.

כיום שער של הדולר התיי־צב במידה מסוימת וקיימת מגמה של מכירת רזרבות זהב על־ידי מדינות שונות. השבוע בלטה הודעת בראזיל, שמכרה 2.2 מיליון אונקיות המהווים שליש מרזרבות הזהב שלה, על־מנת לגייס מטבע־חוץ.

גם דרום־אפריקה הולכת ומ־גבירה את מכירות הזהב שלה, על־מנת לנצל את רמת המחירים הגבוהה יחסית.

מי מפחד מעמותות

יוקר הדירות הביא בשנים האחרונות לתופעה חדשה: בניה עצמית. הדבר היה מקובל בעבר רק לגבי וילות וקוטג'ים, אך באחרונה מתארגנים אנשים, כד־רך כלל עם מכנה משותף של מקום־עבודה, ומקימים עמותה הבונה בהיקף גדול.

מגייסים כספים, רוכשים קר־קע, ובשלב מאוחר יותר מגיעים להסכם עם קבלן. בדרך כלל, הדברים אמורים בציבור מתוח־כם, כאשר העומדים בראש העמותה יודעים בדיוק מה הם רוצים, וגם מודעים לתחרות החריפה בענף הבניה, ולכן הם מצליחים להביא להוזלה משמ־עותית של הבניה.

למסקנה זו הגיע, כנראה, גם המוסד המאוחד לענף הבניה, שהמליץ באחרונה בפני חבריו לנהוג בזהירות בכל הקשור להתקשרות עם עמותות־בניה. ניסיון העבר מלמד, שקבלנים נקלעו לקשיים כתוצאה מהקשר עם העמותות. המסקנה: לבנ זה כדאי.

לא רק הקו־אופ

בשבוע שעבר פורסם בטור זה הסיפור של הקו־אופ שהחליט לוותר על ביטוח רכוש למכוני־תיו. מתברר שהקו־אופ אינו היחיד.

עורך־דין ידוע, שמבקש להי־שאר בעילום־שם, מספר שהוא נוהג בדרך דומה זה שנים ארו־כות בכל הקשור לביטוח־שלו.

האיש, שהוא עתיר־נכסים, נמנע מלבטח את דירתו המפוא־רת. מדי שנה הוא מבקש מסוכן הביטוח הצעה לביטוח הדירה, ואת סכום הכסף המסדים אין הוא נותן לסוכן, אלא מפקיד באגרות חוב. ביטוח הוא עושה רק למקרה של אש או רעידת־אדמה. "מגנבה איני פוחד". הוא מסביר. "יפרצו לבית, יוציאו טלוויזיה, וידאו, אולי תמונות. עד היום לא פרצו ולא גנבו. אולי אני ברמזל. אבל אין טעם לתת לחברת־הביטוח להרוויח ככה סתם. ביטוח צריך לעשות רק למקרה של קטסטרופה".

האיש לא סיפר לנו כמה צבר בינתיים, אך יש להניח שאם תהיה בכל זאת פריצה. הוא יוכל להסתדר היטב מכספי הקרן שצבר.

לתבוע את המזיק שמסוגל לשלם

היה נגרם לך נזק על־ידי מספר אנשים, לא צריך לטרוח לאתר את כל גורמי הנזק. דיני הנזיקין קובעים, כי בנסיבות אלו די שהניזוק יתבע אחד מגורמי הנזק על מלוא הסכום. אם בית־המשפט ימצא שתביעתו מוצדקת, הנתבע יהיה חייב לפיצויים מלאים.

לכן, כדאי תמיד לתבוע את המזיק המבוסס ועתיר־הנכסים ביו־תר. כי הוא גם יוכל לשלם.

הנתבע, מצידו, יכול לבקש מבית־המשפט לצרף את יתר המזיקים לכתב־התביעה, ואם בקשה זו לא נענית, לשלוח להם הודעת צד ג'. המעניקה לו זכות לתבוע על חלקם בנזק.

היצואנים יכולים לקבל את ההיטלים

במכון היצוא ריכזו את רשי־מת ההוצאות שעליהן זכאי היצואן להחזר, לאחר שהתברר כי יצואנים רבים אינם מודעים לכל זכויותיהם. בין השאר, זכאי יצואן להחזר היטל על עמלות לסוכן בחו"ל, תמלוגים המשתל־מים תמורת ידע, שירותי הפר־סום בחו"ל, לרבות הפקת קטלוגים והוצאות על הערובות. היטלים אלו יוחזרו רטרו־אקטיבית מאפריל '85.

ביותר לציין, כי האוצר לא יחזיר לך את הכספים בלי שת־תבע זאת רשמית.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למתמטיקה ולמדעי־הטבע

מודיעה על

פתיחת תכנית לימודים

לתלמידים מצטיינים לתואר בוגר

החל משנת הלימודים תשמ"ח

תכנית הלימודים מיועדת למספר קטן של תלמידים מצטיינים. התכנית תותאם על פי נטיות התלמיד, תאפשר גיוון בין חוגים שונים, תכלול פרויקט מחקר ותתבסס על חונכות אישית.

לתלמידים שיסיימו בהצלחה את לימודיהם לתואר בוגר במסלול המצ־טיינים, יוצעו תכניות לימודים לתארים גבוהים יותר שיותאמו להשגיהם כולל מסלול ישיר לתואר דוקטור.

ההצטרפות לתכנית תהיה בתחילת שנת הלימודים הראשונה על בסיס תחרותי ולמספר מוגבל של תלמידים, ובהסתמך על נתוני הקבלה לאוניברסיטה.

התכנית תורכב בראיון אישי על סמך נתוני המועמד.

בדבר פרטים נוספים אפשר לפנות לגב' לוינה שפירא, מזכירה לענייני הוראה. טלפון: 02-585363

אוניברסיטת תל-אביב

הפאקולטה לרפואה ע"ש סאקלר

מפגש פתוח

למועמדים ללימודי התואר השני

בבית הספר לרפואה

ביום שישי זה בסיון תשמ"ז — 5 ביוני 1987, בשעות 09.00—13.00 יתקיים בפאקולטה לרפואה ע"ש סאקלר באולם ע"ש מרבאום, מפגש פתוח למעוניינים בלימודי התואר השני (M.Sc.) בביה"ס לרפואה.

חוגי הלימוד:

אמבריולוגיה וטרטולוגיה: אנטומיה ואנתרופולוגיה: היסטולוגיה וביולו־גיה של התא: כימיה פתולוגית: מיקרוביולוגיה המנית: פיזיולוגיה ופרמ־קולוגיה: פתולוגיה: תורשת האדם (גנטיקה המנית).

תוכניות מיוחדות:

לימודים לתואר "מוסמך בבריאות בתעסוקה".

לימודים לתואר "מוסמך במנהל מערכות בריאות".

המחקר מתקיים בחוגים, במכונים, בקמפוס ובבתי חולים.

מוזמנים להשתתף בוגרים ותלמידים בתחומים הבאים:

רפואה (רופאים — [illegible]) הפקולטה לרפואה ובוגרי החוגים: סיעוד, פיזיותרפיה, לימודי הפרעות בתקשורת; מדעים מדוייקים: מדעי הטבע: רוקחות: מדעי החיים: חקלאות: הנדסה (למעוניינים בלימודי ביו־הנדסה): חינוך גופני (בוגרי מכון וינגייט בעלי תואר ראשון).

תכנית המפגש:

09.00-09.30 התכנסות, הרשמה, קבלת מידע כתוב ברחבה שלפני האולם ע"ש מרבאום.

09.30-10.45 פגישה מרכזית באולם ע"ש מרבאום, דברי פתיחה — יו"ר הוועדה לתואר שני פרופ' א. שיינברג, סקירה קצרה על החוגים — ראשי החוגים.

10.45-11.00 כיבוד קל ברחבה שלפני אולם מרבאום.

11.00-13.00 פגישות עם חברי הסגל בחוגים וסיור במעבדות המחקר. על מנת לאפשר למעוניינים לבקר בשני חוגים יערכו בחוגים שני מפגשים והם:

11.00-12.00 מפגש ראשון

12.00-13.00 מפגש שני

ההרשמה תמשך עד 31.7.87. פרטים נוספים במזכירות הסטודנטים טל. 03-420661

אוניברסיטת תל-אביב

הפאקולטה למדעי החברה

החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

תואר שני [M.A.]

בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה מציע תכנית לימודים כללית לתואר שני לסטודנטים המעוניינים בלימודים אקדמיים ופרופסיונליים. מסגרת התוכנית מאפשרת התמקדויות שונות לפי בחירתו האישית של התלמיד. כמו כן מוצעים גם מוקדי לימודים ספציפיים:

סוציולוגיה ארגונית: הקניית כלים סוציולוגים להבנת מושג הארגון ומיקומו בחברה המודרנית. התמקדות בגישות לחקר ארגונים. הקשר בין ארגונים וריבוד חברתי ומהות העבודה בחברה המודרנית תוך הדגשת היבטים תיאורטיים ומעשיים.

סוציולוגיה של הרפואה: הקניית כלי הניתוח והמחקר הסוציולוגיים והאנתרופולוגיים להבנת תופעות ומסגרות ארגוניות בתחום הסוציולוגיה של הרפואה.

אנתרופולוגיה עירונית: יישום כלי מחקר אנתרופולו־גיים וסוציולוגיים להבנת תחומים שיש להם השלכה על חיי היומיום של האדם בחברה המודרנית.

לימודי נשים: התמקדות בעולמה ומעמדה החברתי של האשה בימינו: הקניית כלי חשיבה ומחקר להבנת תהליכים ארגוניים וחברתיים בישראל לגבי סוגיה זו.

סוציולוגיה יישומית, סקרים והערכה: הכשרת תלמידים למתן שרותים סוציולוגיים (יעוץ, בתכנון, פיתוח, יישום והערכת שרותים ופרויקטים חברתיים, עריכת סקרי שיווק, דעת קהל, כח אדם) למוסדות וארגונים העוסקים בכך.

כמו כן מוצעת תוכנית לימודים לתואר שני ב־סוציולוגיה של החינוך, בשיתוף עם ביה"ס לחינוך.

פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, חדר 615, בנין נפתלי, טל' 420734, אוניבר־סיטת תל־אביב.

אוניברסיטת חיפה

החטיבה ללימודי האשה

הרצאה בנושא

האינטראקציה שבין התפקידים התעסוקתיים לתפקידים המשפחתיים בחברה הסובייטית והשלכותיה על התנועה הפמיניסטית בברית המועצות.

תינתן על ידי

דר' שלויה בן — ברק

ביום ראשון 31 למאי 1987 בין השעות 14.00—16.00

בחדר 718 בנין הראשי

ההרצאה בחסות נשים לנשים־ארה"ב ישראל

הציבור מוזמן

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

מכרז רכב מס' 73/580

	סוג הרכב	מס' רשוי	שנת ייצור
1.	מרצדס 190 אוטומטי + מזגן	13-966-84	1984
2.	פג'ו 505 אוטומטי + מזגן	15-971-53	1983
3.	אופל אסקונה 1600 אוטומטית + מזגן	41-436-53	1983
4.	סובארו 1300 רגיל	82-788-83	1983
5.	סובארו 1300 רגיל	82-784-83	1983
6.	סובארו 1300 רגיל	82-783-83	1983
7.	סובארו 1300 רגיל	82-781-83	1983
8.	דיאטסו 1000 רגיל	73-099-83	1983
9.	טרנזיט די.	17-945-54	1984
10.	פולקסווגן מסחרי	78-743-81	1981

את הרכבים ניתן לראות במפעלנו באזור התעשיה חדרה, ולהגיש הצעות למח' התחבורה עד לתאריך 8.6.1987

יש לצרף להצעות המחאה בנקאית בגובה 10% מערך ההצעה.

הוצאות העברת הבעלות על חשבון הקונה.

לרכב מסחרי יש להוסיף 15% מ.ע.מ.

אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא

הופיע

מהדורה נוספת לספרו של

חגי סגל

"אחים יקרים"

סיפורם המלא והדרמטי של גוש אמונים

הקמת המחתרת היהודית והגילוי

להשיג ברשת חנויות כתר

ובכל חנויות הספרים המובחרות

CHRISTIE'S

In Israel

מומחים של כריסטי' מלונדון

יבקרו בתל אביב בחודשים יוני, יולי 1987:

★ מר ריימונד סנקרופט בייקר — מומחה למטבעות, מדליות ושטרות 3.6—7.6

★ מומחה לבולים 13.7—14.8

לתיאום פגישה ולייעוץ אנא התקשרו למרי גילבן, לרולי חסון—נשר 03-295211

כריסטי בישראל: שדרות בן ציון 6, תל אביב 64285

פתוח בימים ב'—ה' 9.00—15.00: ו' — 9.00—13.00

NON-RESIDENT AMERICAN UNVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 253 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

צדפור (אל־על)

סיור

להלסינקי פינלנד

יציאה 6.7.87

חזרה 21.7.87

הלוך־חזור — $465

כיוון אחד — $355

טל': 02-717385

ארצ' טורס, ירושלים 93546

המדור החם

ראה בלוח העיר.

אוניברסיטת תל-אביב

תכנית ייחודית לתלמידים מצטיינים

אוניברסיטת תל-אביב מודיעה על ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח לתכנית הייחודית לתלמידים מצטיינים בוגרי בתי-ספר תיכוניים. לתכנית יתקבלו מספר קטן של תלמידים בעלי כישורים גבוהים במיוחד.

יתקיימו שני מסלולי לימודים: המסלול הבין-תחומי, אותו מרכז פרופ' יהודה אלקנה, שיכלול לימודים הן ממדעי הטבע והן ממדעי הרוח והחברה, ודורש לכן בסיס חזק במתמטיקה, באנגלית ובעברית; והמסלול הדיסציפלינרי, אותו מרכז פרופ' עוזי קלדור, שיתמקד בתחום לימודים אחד או בשני תחומים (ואופשרנה השלמות מתחומים אחרים) ודורש כישורים מובהקים בתחום הלימודים המיועד.

תלמיד שיתקבל לתכנית יוכל לסיים את לימודי התואר הראשון בפרק זמן קצר מהמקובל, ויוכל אז להמשיך במסלול הישיר לדוקטורט (אם עמד בדרישות מסלול זה והתקבל ע"י אחד החוגים באוניברסיטה); לחילופין, יוכל התלמיד ללמוד ישירות לתואר שני, כולל כתיבת עבודות גמר ברמה גבוהה, ויהיה זכאי להתקבל ללימודי תואר שלישי בתחום התעניינותו עפ"י תנאי החוג המתאים.

תנאי הקבלה

לתכנית יתקבלו תלמידים בעלי כישורים בולטים במדעי הטבע, הרוח ו/או החברה. עליהם לשלוט היטב בשפות עברית ואנגלית, ולהיות מסוגלים לקרוא קריאה שוטפת חומר ספרותי ומדעי כאחד, בשתי השפות. התלמידים יתקבלו ע"פ ציוני בחינות הבגרות והבחינה הפסיכומטרית. יובא בחשבון גם כישרון נדיר בתחום מתאים שגילה התלמיד. המועמדים למסלול הבין-תחומי ידרשו להיבחן בבחינות קונקורס.

סדרי ההרשמה

על המעוניינים לפנות בכתב אל הגב' שמחה מנחם, בנין גילמן, חדר 375, אוניברסיטת תל-אביב עד ה-20.6.87 (טלפון לבירורים 420732). הפנייה תכלול המסלול המבוקש, תחומי התעניינות, פעילויות מיוחדות של המועמד, ת.ז., טלפון, כתובת ומיקוד;

מועמדים הרשומים לשנת תשמ"ח באוניברסיטת תל-אביב יציינו זאת בפנייתם ויציינו את מספר תעודת הזהות.

מי שאיננו רשום לאוניברסיטת תל-אביב יצרף לפנייתו צילום של תעודת הבגרות והציון בפסיכומטרי (או המועד שבו נבחן בבחינה זו).

מועמדים שטרם נבחנו בבחינה פסיכומטרית, יהיו חייבים לעמוד בבחינה שתתקיים ב-2.7.87 (ההרשמה לבחינה זו היא עד סוף חודש מאי 1987).

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

בן־גוריון: מאבקים מבית ומחוץ

"הקרקע הבוערת", קנאת דוד: חיי דוד בן־גוריון, כרך ג'
מאת שבתי טבת
הוצאת שוקן, תל־אביב, 1987, 501 עמ'

דוד בן־גוריון, זיכרונות, מן העיזבון
כרך ששי, ינואר–אוגוסט 1939
עורך, מבואות והערות: מאיר אבי זוהר
עם עובד, המרכז למורשת ב.ג., אוניברסיטת ב.ג. בנגב והחברה להפצת משנתו של ב.ג., 1987, 600 עמ'

מאת אלי שאלתיאל

באירועים ובטקסים לציון מלאות מאה שנה להולדתו של דוד בן־גוריון, טרחו כל מוקירי זכרו ומנציחי, מה שמכונה אצלנו "מורשתו", כדי לשכנע אותנו, כי המנהיג המנוח לא היה רק אישיות בעלת חשיבות היסטורית־פוליטית מכרעת, אלא גם אדם שהתברך בחן ורבתום אנושיים. אנשים שפגשו בו פה ושם מתייצבים ומספרים נפלאות על ההיבטים הסמויים באישיותו של המנהיג, שלא היכרנו עד כה. כל הנצחה, משמעה הקבעה ויציקת דפוס־קבע המודים ומהמדים. אין קביעת גבולות המורשת ותוכנה בלא יצירת "הקו הרשמי" האחד והיחיד, שכל חריגה ממנו לסטייה תיחשב. זה היה צפוי. ולפיכך ההפתעה אינה כה מוחלטת. אך המיפוי והטוטאליות של התהליך בכל זאת מדהימים. בן־גוריון נמנה עם היצורים הפוליטיים שמעולם לא חששו ממחלוקות ומהתנצחויות. הקורא בתולדות חייו מתרשם, כי לעתים טיפח מריבות ומדון והדגיש ניגודים, כשהוא כובע בכוחם של יצרי התנצחות שלא ידע לשים להם מחסום. לתמידיו לעומת זה מנסים להפוך אותו לישיש נוח לבריות.

בימים האחרונים אנו שומעים גם על גישתו החיובית לדת ישראל. לפני ימים אחדים צפיתי בטלוויזיה בכתבת־תחקירית המתארת את ממדי התמורות העוברות על ברית־המועצות בימים אלה ומשמעותם. צלמי רשת הטלוויזיה הזרה הוליכו אותנו לכיתת לימודים באחד מכפרים הנידחים של האימפריה האדומה, ולנגד עיני הבשתאות תנוכה תמונתו של ולאדימיר איליץ' הנשקפת מעל הקיר. עסקו הילדים כחולי־העיניים ובהירי־השיער בשינון אגדות יפות ומרגשות על דמותו של לנין, הסבא הטוב שאהב ילדים והקים להם את המולדת. במעמדם ההיסטורי של בן־גוריון מזה ולנין מזה קווי דמיון מפליאים. בתקופה מסוימת בחייו לא הסתיר בן־גוריון את הערצתו הרבה לאחד הפוליטיקאים המהירים ביותר בעת החדשה. בן־גוריון העריך בלנין את התכונות, שלימים יתגלו בו עצמו בגיוון ובעצמה לא פחות מרשימים: חושים פוליטיים נדירים, סלידה מדוגמאטיות מחשבתית, כשרון מופלא של התאמת המחשבה למציאות, ובעיקר — הכרה מעמיקה של יסודות הארגון וחשיבותו. הביוגראפים של לנין מתקשים ונכשלים באותם תחומים שהביוגראפים של בן־גוריון מהלכים בהם על קרקע רעועה: השילוב והמינון המתאים בין התחום האישי לתחום הציבורי בחיי הדמויות הללו. הביוגראפיה, על־פי הגדרתה הפורמאלית, חייבת לעמוד על הדמות בכל היקפה וחוויותיה. לפיכך, ביוגראף המתעלם במה שמוגדר כחיים הפרטיים־האישיים של גיבורו, נותר כמי שנכשל במלאכתו ולא העמיד תמונה שלמה. ציבור צרכני הביוגראפיות חורג מגבולות קהל קוראי החיבורים ההיסטוריים, והנדמות המקובלות בשוק קובעות, כי לאלה יש עניין בהיבטים האישיים של חיי הגיבור. הביוגראפיה הפוליטית היתה ענף כתיבה היסטורי מקובל ופופולארי מאוד לפני שנים לא רבות, אך היום סר חנה, חובל. קשה להעלות על הדעת דמות מתאימה יותר לכתיבת ביוגראפיה פוליטית מבן־גוריון. מעבר לסיפור המעשה הפוליטי, מעט מאוד העניין בחייו. ובכל זאת אני חושש מאוד, שיותר מכל דבר אחר ייתפסו קוראי הכרך השלישי בביוגראפיה של שבתי טבת לשתי פרשיות אהבים המתוארות בו בפרוטרוט, ולעוד ספק־פרשיות־אהבים, הרמוזות בקווים מעורפלים. נחזור בהמשך הדברים.

התקופה הנסקרת בכרך זה, 1933–1943, היא מן החשובות המרתקות בחייו של דוד בן־גוריון. בשנים אלה עוצבו תפישותיו המדיניות והתגבשו העיקרים שינחו אותו בהמשך פעילותו כמנהיג המדינה־בדרך וכראש־ממשלתה הראשון. שבתי טבת משכיל להדגיש את הממד הדראמאטי של התפתחות זו, שהרי בן־גוריון פעל בה לא כמי שהכוח והסמכות בידיו לפעול כרצונו. אף שנחשב למנהיג מפא"י, ומכוח עובדה זו למנהיג הבלתי־מוכתר של היישוב היהודי בארץ־ישראל, היו מתנגדים רבים לדעותיו ולהכרעותיו. האירועים וההתפתחויות המרתקים ביותר בתקופה זו, עניינם במאבקים שניהל מבית ומחוץ, במפלגתו ומחוצה לה, להפצת תפישותיו ולקבלת דרכו. העובדה שלעתים נכשל ולא עלה בידו להשליט את רצונו, מלמדת על טיבו של היישוב שבו חי ופעל ומשווה יסוד דראמאטי מאוד לדרכו הפוליטית.

בן־גוריון, כמותו כרבים מעמיתיו להנהגת תנועת העבודה, לא התנער על ברכיה של המסורת הדמוקראטית, וכלליה של העשייה הפוליטית בחברה הדמוקראטית היו זרים לו. אחד מכישוריו המופלאים של בן־גוריון, שטבת מאיר ומתאר בכשרון רב, הוא יכולתו להבין את צווייה ועקרונותיה של פעילות זו, תכונה שהיתה טבועה בו ועל מקורות צמיחתו אתה מתקשה לעמוד. חושיו הפוליטיים הבריאים באו לביטוי מלא במערכת הבחירות שקדמה לכינוסו של הקונגרס הציוני הי"ח באוגוסט 1933 בפראג. המחבר, המתאר את מסעו של בן־גוריון בחורף 1933 בקהילות היהודיות באירופה כ"מכריע בחייו כמדינאי ואולי אף בחיי העם היהודי", אומנם נדרש ללשון דראמאטית ברצונו להדגיש את חשיבות האירועים שהוא מתאר, אך דומה כי לא הגזים. במערכת בחירות זו היתה לבן־גוריון יד מכרעת בעיצוב ניצחונה של תנועת העבודה בהסתדרות הציונית. ניצחון זה גיבש את ההגמוניה של תנועת העבודה, שעמדה בעינה למעשה עד למהפך של שנת 1977. כלום תהיה זו הגזמה לראות בהישג זה עובדה היסטורית בעלת חשיבות עליונה?

בן־גוריון המדלג מקהילה יהודית אחת למשנה, מחשב חישובים על קולות בטוחים ואפשריים, מתווה את דרכי המאבק ברוויזיוניזם ואף מנצל את פרשת רצח ארלוזורוב למאבק בז'בוטינסקי ובחסידיו, מתנהג כאילו כל סודות הפסיכולוגיה החברתית ורזיה של הפוליטיקה הדמוקראטית ידועים לו. במסע בחירות זה, שהיה אלים וקשה, הורעו מאוד היחסים בין הרוויזיוניסטים לאנשי תנועת העבודה. ידו של בן־גוריון בתהליך זה ברורה למדי. אורחות הימים ההם והתלהטות המאבק סחפו אותו לתוכן במידה מסוימת. אך אין ספק כי הוא היה מודע לתהליך המתפתח לא מעט בהשראתו. בן־גוריון חתר להחרפה ועיצב למעשה את התנאים שהכשירו את הפילוג בהסתדרות הציונית. כלום היה המאבק ברוויזיוניזם, שבן־גוריון לא התקשה לאתר בו נימים של פאשיזם והימנה קיצונית, תכלית לעצמה? שבתי טבת קובע, כי הדיעה שבשלב זה או אחר ייאלץ לצאת למסע חזיתי חסר־פשרות בז'בוטינסקי ובחסידיו, קיננה בבן־גוריון כבר בשלהי שנות העשרים, עוד בטרם קמה המפלגה — מפא"י — שבראשה עמד. המאבק ברוויזיוניזם היה שלב בנתיב ביצורה של הנהגת תנועת העבודה ביישוב.

כבר בכרכים הקודמים של הביוגראפיה ניכרה מגמתו של טבת לאתר כמה עקרונות ברורים ומודגשים בעשייה המדינית והחברתית של בן־גוריון, שאותותיהם ניכרים גם בנסיבות משתנות. אחד העיקרים שגילה בן־גוריון היה התידתו ליצירת מרות. במתירה זו רואה שבתי טבת את אחד מגילויי מהפכנותו של בן־גוריון. יסוד הכניעה למרות זר ונדיר בהיסטוריה היהודית, ובניסיונותיו ליצור את מנגנוני המרות ולאלץ את היישוב היהודי להישמע להם פעל בן־גוריון כמי שמבקש לכפות מהפכה בדרכי ההתנהגות והחשיבה של העם היהודי. בכרך הקודם תוארה יצירת ההסתדרות ככלי שיכונן את החברה היישובית, יעצב את אופיה ויפתח את אמצעיה המשקיים. השלטת מרותה של ההסתדרות על תנועת העבודה והמסתופפים לה עמדה במוקד פעילותו של בן־גוריון בשנות העשרים. אגב מלאכה זו היתווה דרכים לעיצוב הכלים שיכפו על הפועל את תלותו בהסתדרות ויבטיחו את מרותה של זו עליו. בכרך שבו אנו עוסקים עתה מתאר בן־גוריון בחתירתו לעיצוב סמכותה ומרותה של תנועת העבודה בהסתדרות הציונית בכלל וביישוב היהודי בארץ־ישראל בפרט.

בדרכו אל ההנהגה, כמו בכל מעשיו בשנות השלושים, קובע טבת, הניעה את בן־גוריון תחושה של משבר נורא הקרב ובא. הדיעה ש"הקרקע בוער" — זה שמו של הכרך הנסקר — וכי מה שלא ייעשה עתה, ייתכן שלא ייעשה לעולם, השרישה בו תחושה של פעילות במצב חירום. לאחר השואה היתה מידת צפייתה לאסון הערכה הקובעת את גדולתם וחשיבותם של מנהיגי התנועה הציונית. חסידיו של ז'בוטינסקי מצאו בכתבי רבם ובנאומיו הוכחות לרוב כי שנים רבות לפני ההתלקחות הגדולה כבר חזה אותה והזהיר את העם היהודי מפניה. נאמניו של בן־גוריון לא התקשו לאתר את הקריאות הנואשות שהפנה כלפי העם היהודי. להד־דרו ולעלות, כי אסון איום ונורא עתיד להתרחש. הנדקדקים אף מצאו, כי חזה בבהירות רבה את מועד פריצתה של מלחמת־העולם השנייה. באווירה שהשתררה באירופה בשנות השלושים, רק אופטימי חסר־תקנה יכול היה להתעלם מן הסימנים הקשים שהעידו על קרבתו של משבר.

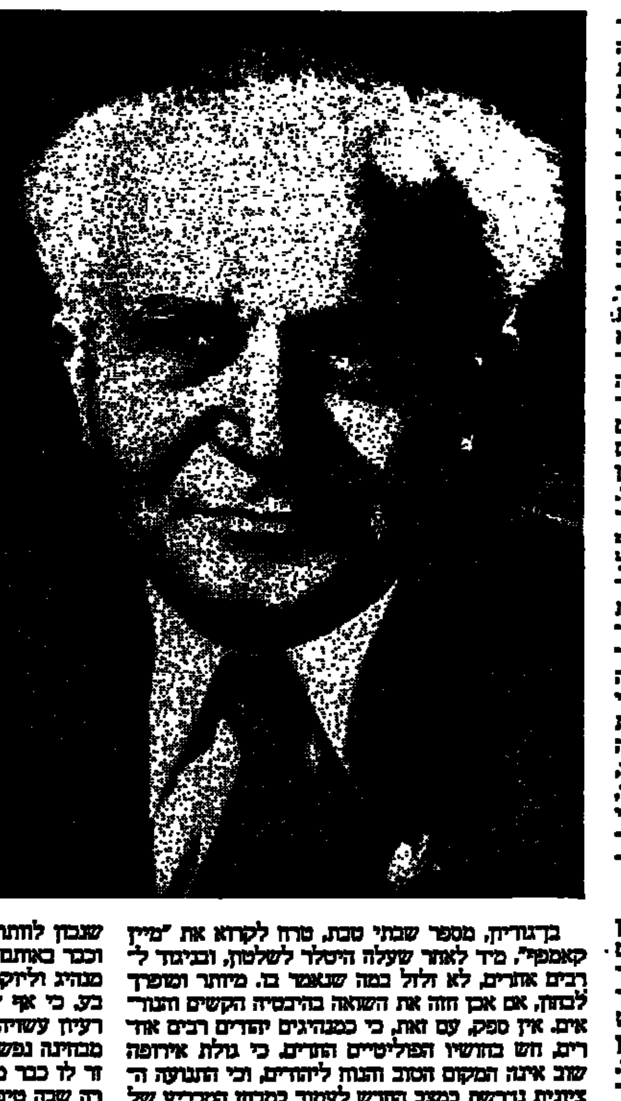

התקופה שאותה סוקר שבתי טבת בכרך הנוכחי, היא מן החשובות והדראמאטיות ביותר בביוגראפיה של דוד בן־גוריון. בשנים הללו עוצבו תפיסותיו המדיניות ונתגבשו העיקרים שהנחו את ב.ג. בהמשך פעילותו כמנהיג המדינה־שבדרך וכראש ממשלתה הראשון

בן־גוריון, מספר שבתי טבת, טרח לקרוא את "מיין קאמפף", מיד לאחר עליית היטלר לשלטון, ובניגוד לרבים אחרים, לא זלזל במה שנאמר בו. מיותר ומופרך לטעון, אם אכן חזה את השואה בהיבטיה הקשים והנוראים. אין ספק, עם זאת, כי כמנהיגים יהודים רבים אחרים, חש בחושיו הפוליטיים החדים, כי גלות אירופה שוב אינה המקום הטוב והנוח ליהודים, וכי התנועה הציונית נדרשת במצב החדש לעמוד במבחן המכריע של קיומה. האומנם תצליח למצוא מוצא ריאלי למצוקתם של המוני היהודים, שכל בסיס קיומם יילך ויתערער? מבחנה העליון של התנועה הציונית בשנות השלושים לא היה ביכולתה לצפות את המשבר הנורא ומשמעותו, אלא במידת נכונותה הנפשית להציע מדיניות המתחייבת מן המצב החדש. ראשיתה של נכונות זו בגמישות מחשבתית, ובמהלכיו הפוליטיים בשנות השלושים הוכיח בן־גוריון, כי מידה זו לא חסרה בו. לשאיפה הבהורים תכונה זו בתפישתו את מהותה של התנועה הערבית הלאומית ואת המסקנות המתחייבות מתפישה זו לגבי עתידו וגודלו של הבית הלאומי. המחבר נמנע מדיון מדוקדק ומפורט בסוגיה זו, לאחר שייחד כרך נפרד לשאלה זו. אך גם מן הכרך שלפנינו בולט המאמץ הניכר שנדרש מבן־גוריון בניסיונותיו לשכנע את חבריו למפלגה, כי אין מנוס מתמורה מושגית ופוליטית.

תפישת המשבר הקרב ובא ומהכרה באופיו הלאומי של העימות היהודי־ערבי בארץ־ישראל נבעה נכונותו לתמוך ברעיון החלוקה ותקוותו הגדולה, כי הצעה זו אכן תקוים עוד וגדים ותעניק לתנועה הציונית אפשרות לפתוח במפעל־הצלה גדול. כשהציעה ועדה מלכותית של ממשלת הוד־מלכותו לחלק את שטח המאנדאט ולהקים בה שתי מדינות — יהודית וערבית — התלקח ויכוח מר ומהותי מאד בין מצדדים לשוללים. רבים מדוחי רעיון החלוקה נימקו את עמדתם בסירובם לוותר על חלקים מארץ־ישראל. בן־גוריון הוצג כמי שבכוח לוותר על רעיון אחדותה ושלמותה של הארץ, וכבר באותם ימים לא הוסיפה עמדה מעין זו לתגו של מנהיג וליוקרתו בציבור. צודק שבתי טבת כשהוא קובע, כי אף שהתייצבותו החד־משמעית במכתו של הרעיון עשויה להיראות כתפנית חדה ומפתיעה, הרי שמבחינה נפשית רעיון ההפרדה בין שני העמים לא היה זר לו כבר מתחילת שנות העשרים. לאחר תקופה קצרה שבה טיפח את רעיון שיתוף־הפעולה בין היהודים לערבים, הגיע למסקנה, כי עיקרו של המעשה הציוני בארץ־ישראל הוא בהבצבת הירך מתמבר הולך בין היישוב היהודי לתושבי הארץ הערבים. כל מעשה של כיבוש ציוני, התיישבות ובנייה, הגביר את עמידתו העצמאית והנבדלת של היישוב היהודי והקטין את התלות בין שני העמים. בארץ נוצרו שתי יחידות לאומיות נבדלות, על משקיה, אורח חייה ואף יתורן האגראפי. זמן רב לפני שבא הפרופסור קופלנד, איש הוועדה המלכותית, והציע להציגה עובדה זו בפריזמה של הפרדה בין שני העמים, בן־גוריון מיהר להכיר בעובדות פוליטיות אלו זמן רב לפני חבריו להנהגה, וכשהובאה הצעה לפני התנועה רשמית, לא התקשה להכיר ביתרונותיה.

בשנות השלושים התחזק מעמדו של בן־גוריון בתנועה הציונית. וככל שהעמיקה מעורבותו בענייני התנועה בכלל, התרחק מענייניה הצרים של מפלגתו. תהליך זה בא לידי ביטוי מובהק בהתבצרותם של המחנות היריבים במפא"י. צודק המחבר בתארו את המחלוקת בין טבנקין וסיעתו לבן־גוריון כיריבות בין איש מפלגה המבקש לשמור על טוהרה האידיאולוגי ועל קווי ייחודה המבדילים והעצמאיים, לבין מנהיג המבקש להפוך גם את המפלגה לאמצעי להשגת מטרות על־מפלגתיות, לאומיות כלליות. אך בן־גוריון הרחיק לכת בשלהי שנות השלושים והעביר לו להוותה. כי המפלגה שביקש לרתמה לשירות המטרות הכלליות שלו, אינה נתונה בידיו לעשות בה בכל העולה על רוחו. המפלגה דחתה אותו כשהעמיד לפניה הסכם שגיבש עם ז'בוטינסקי. דחייה זו היתה דראמאטית ומכאיבה, אך מהותית יותר היתה העובדה, שבסוף התקופה הנסקרת, לאחר פרוץ המלחמה, הידרדרה מנהיגותו של בן־גוריון לשפל המדרגה.

הספר הלבן של מאי 1939 חולל משבר קשה בתנועה הציונית. המלחמה באירופה ביטלה לחלוטין את האפשרות לצאת במאבק מתואם ורב־משמעי נגד ממשלת בריטניה, שלא התירה את כוונתה לסגת ממדיניות הבית־הלאומי. בשעתו הקשה של היישוב לא התייצבה מפא"י כאיש אחד מאחורי בן־גוריון, ולמעשה אף דחתה את קו המדיניות שהציע. שהייתו הממושכת של בן־גוריון בארצות־הברית בשנים הראשונות של מלחמת־העולם השנייה, משקפת עובדה זו. בן־גוריון חש שמפלגתו אינה נדרשת למנהיגותו והיעדרותו מן הארץ לא יצרה בעיות מנהיגות קשות.

בתקופה זו — החודשים שקדמו לפרסום הספר הלבן, דיוני ועידת סט. ג'יימס ותגובות היישוב עד פרוץ מלחמת־העולם השנייה — עוסק הכרך הששי של זיכרונות בן־גוריון, שעתה זה יצא לאור. ראוי כרך זה לציון ולשבח בזכות מלאכת העריכה וההבאה לדפוס שהושקעה בו, ובזכות מאמרי המבוא המקיפים של העורך, מאיר אביזוהר. פרק מרתק בספר זה, עניינו בתגובות להנהגת ורחייה בהנהגה היישובית לאחר פרסום הספר־הלבן. "המצנים המעונים", כפי שמכנה אותם בן־גוריון ביומנו, תבעו להיפטר מן "הספחת המפלגתית" הדמוקראטית, שכיסא את מעמדה ההגמוני של מפא"י ביישוב. היתה זו בלא ספק תקופה קריטית ליישוב ותפוצתן של נטיות פופוליסטיות לאדמוקראטיות מלמדת על כך. בן־גוריון השכיל לנתח בחוות ובהבנה את משמעות התמורה במדיניותה של בריטניה במזרח־התיכון, ויעיד על כך ספר המעל, שחלקיו החשובים מובאים בכרך הזיכרונות. אולם לא עלה בידו לגבש קו ברור של מדיניות־תגובה. קשיי המצב היו אובייקטיביים ומרחב התמרון מוגבל עד כאב. שבתי טבת, המייחד מקום נרחב בחיבורו להבהרת מהות "הסיסמאות הכפולות" של בן־גוריון, מודה כי הסיסמה הכפולה המפורסמת ביותר שלו — זו שעסקה בקשר בין המלחמה בהיטלר למלחמה בספר הלבן — העידה על מחשבה דיאלקטית חדה ומתחכמת, אך נכשלה כקו של מדיניות. היפה לציבור גדול נבוך, שאינו יודע כיצד עליו לנהוג נוכח האיום המוחשי על המשך קיומו ובניינו.

רגישותו של בן־גוריון להיסטוריה היא מן המפורסמות. תכונה אינטואיטיבית זו שבה מחייבת את הביוגראפים שלו למשנה זהירות וזקפרה. כל צעד שנקט, דאג להנצחתו ואף היה ער לדרך שבה יצטייר בעיני מפרשיו בעתיד. עושר התעודות ופירוטן והסבר המובא בצמן, עלול לכבוש את החוקר, הנדרש למידה לא קטנה של נכונות להתמודד עם הגרסה הרשמית של בן־גוריון עצמו. בשבתי טבת נמצא לבן־גוריון ביוגראף אוהד מאוד, שיחסו לשאר־כתיבתו גובל בהערצה. קשה מאוד לעמוד בגדולתו הכובשת של בן־גוריון, ולמרות של טבת ייאמר, כי הוא אינו מתמיד מקוראיו את בן־גוריון ברגעיו הקשים והחלשים.

הפרקים המביכים בספרו של טבת הם סיפורי אהבתיו של דוד בן־גוריון. חלקה של המבוכה מקורה בעובדה, שלקורא המובא בסודה של חשיפה זו נדמה, כי המתאר עצמו התקשה בהבאתה, ומכל מקום איבד לרגע את אמת הבחינה המחמירה והשקולה. נחסך מן הקורא את פרטיהן של שתי הפרשיות הללו, אולי הוא ימצא בהן עניין. בשתיהן מבקש הביוגראף להפנות את עינינו לבן־גוריון האחר, והתמונה המתגלה אינה מחמיאה לגיבור. שבתי טבת מוצא באיגרות האהבה של בן־גוריון הרבה פיוט ועומק רגשות. בן־גוריון המבקש להרשים את הנשים הצעירות ולזכות בקרבתן בהפגנת בקיאות מפוקפקת בכתבי הפילוסופים היוונים ובתיאורי טבע שאבלעים... הרמזים על סבלה ורימזתה של פולה, הניצבת ברקע, מרתקים ומעוררי־אהדה. אך שבתי טבת מסתפק, כאמור, רק ברמזים.

התמונה של טבת והיקף הדיוקן שהוא פורש ראויים לכל השבח וההערכה. בן־גוריון המתגבש הולך לנגד עינינו ביצירתו הוא ענק, ובתקופה של הגותו־יסוד זו יצליח טבת לשכנע גם את יריביו הפוליטיים ואת מתנגדיו הרבים. בן־גוריון, אחרי ככלות הכל, הוא האיש שכולנו נוסיף להתווכח עמו, כל עוד נגלה עניין במדינת ישראל, גורלה ואופייה. עיקר מלאכתו של טבת עדיין לפניו, וקוראי שלושת הכרכים הראשונים מצפים בלא ספק להמשך.

יורם ברונובסקי/מכתבים מארגנטינה (ד')

פגישה עם ארנסטו סאבאטו

בדומה שלא יכולתי לפלל למדריך טוב יותר בארצו של ארנסטו סאבאטו מאשר מריו (משה) ויינשטיין, המתרגם העברי של ספרו המרכזי של סאבאטו, "על גיבורים וקברים", העומד לצאת בקרוב בספרייה־לעם של "עם עובד". פגשתי בו בעת ביקור במכללת שז"ר, בית־ספר עברי גדול ומרשים להפליא במרכז בואנוס איירס, ונפשי נקשרה מיד בנפשו של הבחור הצנום מן העיר לה־פלטה, ארגנטינאי נעים־הליכות וישראלי גמור בעת־ובעונה אחת, המחלק את זמנו בין שתי המדינות, שתי המולדות שלו. זה שנים הוא בן־בית אצל משפחת סאבאטו. הוא טען שאינני יכול לבקר בארגנטינה ביקור ספרותי שכזה מבלי להיפגש עם גדול סופריה החיים של המדינה, ומי שהוא אף יותר מ"סתם סופר", מי שמתקרב לאידיאה הרוסית של הסופר כמצפון־האומה. האמנם מריו קבע לי פגישה עם סאבאטו, בקבוע שעה ויום, והיה זה היום האחרון שיועד לשהותי בארגנטינה — לדידי, בבחינת סיכום נאה של הימים העשירים שעשיתי כאן.

על מעמדו הספרותי של סאבאטו ידעתי, כמובן, זה כבר, שהרי הכרתי את ספריו, אמנם לא את כולם. את "על גיבורים וקברים" קראתי לפני שנים רבות ואצרתי בזכרוני בעיקר את החלק הקרוי "דו"ח על העיוורים" — מריו מאשר שזהו אמנם החלק החזק ביותר של הרומאן רחב־הממדים הזה — ואת האווירה הכללית של טירוף ומלאנכוליה המתמקדים בדמותה של הגיבורה הראשית אלחנדרה. אך במשך השנים קראתי עוד כתבים של סאבאטו, כגון הרומאן הראשון "המנהרה" (שכבר ראה אור בעברית) ואף מסותיו, כגון המסה הנודעת על "שני בורחס". על סאבאטו האיש ידעתי גם מתוך יומנו של ויטולד גומברוביץ' שהיה ידידו ואף כתב הקדמה מעריצה למהדורה הצרפתית של "על גיבורים וקברים", ומתוך קריאה כללית על חיי קריית־ספר הארגנטינאית, שסאבאטו הוא כבר שנים הדמות המרכזית בה.

סאבאטו: קול המצפון

אך יותר על כן, לסאבאטו נועד כיום מקום חשוב כמי שהיה מיוזמי חקר הפשעים שנעשו בשנות שלטונם של הגנראלים, כמבטא המחאה נגד הפשעים הללו, מה שבא על ביטויו במבוא שכתב לאוסף סיפורי־הזוועה משנות השלטון השחור הזה שהופיע תחת השם "לעולם לא עוד". סאבאטו הוא כיום גיבור המצפון הנפשי של ארגנטינה, ויכולתי להיווכח במשמעותו של מעמד זה ימים אחדים קודם לפגישתי עם הסופר, כאשר הלכתי לפגישה שלו עם קוראים במסגרת יריד הספרים. מאות ממש צבאו בתור. לאולם העניק, אף שלא באמנותי — אני מכיר יותר לא האמנ, כי הייתי בחברת עמיתי האיטלקי — שנזכה להיכנס לאולם, נעמדנו בתור. כדוקנו לבסוף לתוך האולם שכבר היו כבר המדרגות מלאות ביושבים. מאחור יותר ביקש סאבאטו להושיב את הנדחקים על הבמה עצמה, כך שהערב קיבל אופי של שיחה אינטימית, אף שהמגינים היו באולם ההומה והנרגש, ההרגשה היתה של השתתפות באיזה טקס מסתורי־עממי. ואמנם אין ספק שסאבאטו הוא קולו של המצפון המתקים ופה לרחשים הניאורים של החברה זו, עטופת החוליים, הקשיים והבעיות. אף שזה כבר הוא מזוהה כללית עם השמאל, הוא רואה את עצמו מעל לפוליטיקה והכוונה על־פוליטית — על כוחה של הדירות ועל כך שידידיו באים מכל החוגים — הוא פותח את הערב.

עכשיו חזרה ליום הביקור שלנו בסנטוס לוגארס, העיירה בצפונה של בואנוס־איירס שבה מתגורר סאבאטו. קודם שהוא מביאני לשם, לוקח אותי מריו לכמה אתרים הקשורים בספר הגדול של סאבאטו, והוא מאייר את הסיור בהם בציטוט עמודים שלמים בעל־פה מתוך הספר, שארבע שנים עמל על תרגומו. אך לבסוף אנו מגיעים לסנטוס לוגארס, עיירה שקטה וצנועה המזכירה מאוד מושבה ארצישראלית ישנה וצנועה. מקץ רגעים אחדים אנו יושבים בחדרו של הסופר שהוא כיום כבן שבעים וחמש. מאוחר יותר הוא יראה לי את הבית ואת הגינה היפה שבפתחה ניצב פסלו של דיונסוס נושא אשכול־ענבים, פסל שהיה פעם בגן לאסאמה, שם נפתחת עלילת "על גיבורים וקברים". ושניתן לסאבאטו בתוקפה מאת השלטון המקומי. אך הוא יעצור בפתחו של חדר־הסטודיו שלו שם הוא מצייר, ציורים שמריו אומר כי הם נפלאים מאוד. כבר בערב עם הקוראים סיפר סאבאטו על כי חדל כבר לכתוב ועתה הוא מצייר בלבד. הסיבה היא שהוא מאבד את מאור עיניו, "אף שיימצא מי שיטען שזאת סיבה מוזרה לעבור מכתיבה לציור דווקא".

כך או כך, סאבאטו רואה את עבודתו הספרותית כגמורה ותמה. הספר האחרון שכתב היה "אבדון, המלאך המשמיד", שהוא מעין חלק שלישי של טרילוגיה ש"על גיבורים וקברים" הוא חלקה התיכון ואילו "המנהרה" הוא חלקה הראשון. גם "אבדון, המלאך המשמיד" ראה זה לא כבר אור בתרגום עברי. שב ושוב חוזר סאבאטו בשיחתנו לנושא המטריד אותו מאוד, לעובדה ש"אבדון" ראה אור לפני "על גיבורים וקברים" ועלולה להיווצר אצל הקורא אי־הבנה. שכן היכרות עם הרומאן המרכזי הוא תנאי ממש להבנה טובה של הספר החותם, "אבדון, המלאך המשמיד".

סיבוכיה או כשליה של המו"לות העברית גרמו שסדר ההופעה של הספרים — שתוכנן תחילה בקפידה מסוימת — ישתבש, ובידי הקורא יימצא הספר החותם קודם לספר המרכזי. דבר זה גורם טורח־נפש רבה לסופר, "שכן התרגום העברי חשוב לי ביותר". מדינת־ישראל קרובה מאוד ללבו של ארגנטינאי מובהק אינטלקט זה שבמשך שנים חשבתיו — ודאי בשל הסוגסטיה של שמו — ליהודי. "אבל לא, אני היא היהודיה" — אומרת מטילדה, רעיית הסופר. כך או כך, סאבאטו אינו נרגע ממש גם לאחר שאני מנסה להסביר שבכל מקרה תוך זמן קצר יהיו שני הספרים בידי הקורא העברי, והסכנה של אי־הבנה אינה גדולה כל־כך. סדר־הקריאה חשוב כאן ביותר. הוא ממשיך וטוען, ואני יכול להבטיחו רק זאת שאפנה לציין בהדגשה ברשימתי על פגישתנו שאת "אבדון, המלאך המשמיד" (הוצאת הקיבוץ המאוחד, במסגרת "הספרייה") יש לקרוא אחרי "על גיבורים וקברים" (עם עובד, הספרייה לעם).

אך שיחתנו מתחילה מזיכרונות שמעלה סאבאטו על ויטולד גומברוביץ'. אני מבחין בספר הפולני "טנגו גומברוביץ'" (על שהייתו של גומברוביץ' בארגנטינה) על מדפיו של סאבאטו ומעורר אותו לומר דברים על אותו אדם מוזר שהיה גומברוביץ', ידיד לא־ידיד — "בעצם, לא יכולת להיות באמת ידידו של גומברוביץ'" — שהפרק הזה ביותר בקשריהם חל דווקא לאחר שגומברוביץ' עזב את ארגנטינה והתחיל להתגעגע עליה בהיותו בברלין, ואחר־כך בצרפת (שם מת). אז קרא גומברוביץ' בפעם נוספת את "על גיבורים וקברים" וכמו גילה את סאבאטו מחדש. "שמורים עמי מכתבים שלו על הספר מברלין ומפאריס". אחר־כך החליט לכתוב את המבוא הנלהב למהדורה הצרפתית של הרומאן שיצאה תחת השם "אלחנדרה". עוד קודם לכן כתב סאבאטו עצמו מבוא לתרגום הספרדי של הרומאן "פרדידורקה" ובו סיפר על הפגישה הראשונה שלו עם הכתיבה של גומברוביץ' — כאשר פרק מתוך "פרדידורקה" ראה אור בכתב־עת בבואנוס איירס, וסאבאטו גילה בו עיון שבו דמיון מפתיע לרעיון שהיניעה אותו ואת ידידיו הספרותיים באותה העת — מין עירוב של אקזיסטנציאליזם עם אבסורד, וכל זה בשנת 1941! אחר־כך באו הפגישות הראשונות עם הפולני המוזר, בבארים של בואנוס־איירס, הידידות המוזרה לא פוסקת שפתיחה היתה להימשך קרוב לשלושים שנה. גומברוביץ' לא תמיד היה נלהב ביותר לכתיבתו של סאבאטו, כפי שהדבר בא על ביטויו ביומניו, אך תמיד הצביע על הכיוון שלו בספרות כעל זה הראוי יותר לצעוד בו — הכיוון המנוגד לזה של בורחס. נדמה, שהוא העמיד לעצמו את סאבאטו כמין אנטי־בורחס.

האמת על יחסו או זיקתו של סאבאטו לבורחס היא כמובן מורכבת הרבה יותר. כמעט כדבר מובן מאליו אנו מגיעים בשיחתנו לנושא־בורחס, שלא רק גומברוביץ' אלא גם רבים אחרים בארגנטינה ניסו זה כבר להעמיד את סאבאטו כמין קוטב נגדי לו. הזיקות, באמר, מורכבות הרבה מעבר לסכמה באנאלית שכזאת. "בורחס הרי אימץ אותי והייתי לו כעין בן חורג", אומר סאבאטו. הוא רואה בבורחס את האב הגדול של הספרות הלאטינו־אמריקאית החדשה ובתוך זה את אביה של ספרותו שלו, במידה מסוימת. בורחס מופיע, אגב, בשמו ובדמותו באפיזודה קצרה של "על גיבורים וקברים". "למדתי ממנו הרבה במישור הטכני", סאבאטו אומר. בורחס פשוט לימד את הדורות הצעירים לכתוב. הוא הכתיב לספרות הלאטינו־אמריקאית החדשה את יסודות הקצב הפנימי שלה. העניק לה את העיגון הראשוני שהסתעף אחר־כך לעשרות העיגונים של הסופרים הנודעים הרבים (דברים דומים לאלו אמר גרסיה מארקס בדברו על השפעת בורחס על כתיבתו). סאבאטו שב ומזכיר את אי־ההבנה הרבה שבה נתקלת הפרוזה הבורחסית: הטראגדיה של בורחס היא שאין מבינים כלל בשל מה הוא גדול ומעריצים אותו בשל התכונות שהוא אינו ראוי כלל להערצה בגללן; סאבאטו חוזר בקצרה על הטיעון של מסתו המפורסמת משכבר הימים "שני בורחס" — על בורחס החיצוני, אשף האורטוריקה הכוזבת, אשף המשחקים המפליאים אך חסר־העומק, ובורחס האמתי, הפנימי, הנבואי, שלא קל להבחין בו כשהוא נתון לצד המשחקי, קל־הדעת שלו.

דומה, שבעיני סאבאטו חגיגות בורחס אלה הערוכות בשבוע זה — "התנבלות באפותאוזה" — אינן נושאות חן רב, שכן ביטוי לאותה הבנה מסולפת המתבוננת יותר אל בורחס החיצוני, הזוהר, ומתעלמת מן הצדדים [illegible] באטו עולים יפה בקנה אחד עם מחשבותי הצנועות. [illegible] עם זאת, ברור שבשביל סופר כסאבאטו צריך היה בורחס להיות מאז ומעולם בעיה ואתגר של ממש: החיים הספרותיים של ארגנטינה התנהלו במשך קרוב לחמשים שנה בצלו של בורחס, תחת דומינאנטיות מוחלטת כמעט שלו, ולפחות מבחינה חברתית־פוליטית היה בורחס בצד של לוחמים המנוגדים לאלה שבהם דגל סאבאטו. אפשר לשער שההיפוך אל הסופר היתה מגלה תמיד בטירה מגישותיו התבתיות השמרניות — ככלות הכל בורחס לא התייחס באיבה אף לשלטון הגנראלים! ובכל מקרה היה בורחס תמיד הסופר הארגנטיני בה"א הידיעה — וכביכול לא הותיר הרבה מקום לאחרים. לא בכדי מסתובבת האנקדוטה (האפוקריפית, ככל הנראה) על הצעקה שצעק גומברוביץ' לעבר מלוויו, הסופרים הארגנטינים הצעירים, בעומדו על סיפון האונייה היוצאת מנמל בואנוס איירס לאירופה: "חבריה, תהרגו את בורחס!"

אך נדמה שגם בלי "להרוג את בורחס" זכה ארנסטו סאבאטו למעמד של סופר ראשון במעלה לא רק בארגנטינה, אלא גם בכלל כותבי הספרות הלאטינו־אמריקאית. "על גיבורים וקברים" הוא כאותם אפוסים לידיים שספרות זו מצטיינת בהם. ספר רווי־סיגנון ומעמיק לתוך התהדהודהו הדרום־אמריקאי. אולי יותר מכל ספר אחר של הספרות הזאת. ההיסטוריה והרוחות של ארגנטינה במאה התשע־עשרה היא רקעו העמוק של הספר, ומתאחדים בו זרמים מקומיים והשפעות אירופיות מרכזיות, אולי גם השפעות של הספרות הרוסית בת המאה התשע־עשרה שהיתה כה זרה לבורחס. אין ספק, סאבאטו הוא סופר "רציני". בתקופה מסוימת קראו לזה "מגויס". ולא הכל נוטים חסד לסופרים מסוג זה (ההסתייגויות שהביע גומברוביץ' ביומניו מספרו של סאבאטו היו בכיוון הזה). מגריו האמתיים יכולים להתגלות אולי רק על רקעה של החברה הארגנטינית, כה מתקדמת מבחינות רבות, אך גם כה נחשלת ואנאכרוניסטית מהרבה בחינות אחרות. כאן יכול היה להיווצר הסוג הספציפי של הקיטוב של קלות־דעת בארוקית־אורדיסיזית מול רצינות יתרה, המשחק האליטארי מול האחריות החברתית, הקדמה מול המסורתית. כלומר, יש יסוד עמוק לקיטוב בורחס־סאבאטו. ואפילו מקבלים את כל השגותיו של הסופר על הסכמה הזואלית הזאת שפשטנים רבים נדרשים לה. על כל פנים, חשוב להבין שהספרות הארגנטינית איננה רק "בורחס" ונתיבתו, לציון האידיאה שבאנוהרי השם, שהיא במידה יתרה גם "סאבאטו".

מן האידיאות וה"אוניברסאליה" הללו אנו חוזרים אל הגן שלנו, כלומר אל גינתו היפה של ארנסטו סאבאטו בעיירת־הבתוב סנטוס לוגארס, המזכירה אם נס־ציונה ואולי את אבן־יהודה. מריו ובעל הבית משוחחים עוד בעניני דיומא הבוערים תמיד בארגנטינה של שעה זו (ובנו של סאבאטו הוא האיש מספר שניים במשרד הפנים הארגנטיני, מספר לי מריו). אחר־כך בא תורו של הסיור בחדרי הבית הישן, המקסים. הגן הקטן מעלה על דעתי את האווירה הנהדרת שיוצר פרק הפתיחה של "על גיבורים וקברים" שבו משמש הגיבור ברטין (בקרמותו של הסופר) בגן לאסאמה. עוד מעט קט ואנו נפרדים מבני הזוג האצילי הזה, מטילדה וארנסטו סאבאטו. ופנים חזרה לעבר העיר האדירה שבה פגשנו זה עתה את אחד מגדולי משורריה.

אשר רייך / אירוע

אי־הבהירות ותוסת האפשרויות
עושה שירים או מחלות.
כאב יכול להיות דו־פרצופי
לא פחות ממלים. חשבתי בלבי

צרבת ההבצרה בחזי. שגיתי.
כשיכתי בבדיה.
מלים קרחו בראשי
בצפירות עולות ויורדות,
כאלו שיר עומד להולד.

לא היתה כעת גדולה מזו.
החזה קלט הזעקה במין אזעקה.
שמש שקעה בורידי.

שרידי הלב באמל נאטם
ורק אבני הקיר הובבו אותי ימים
מן החשך.

וכשיצאתי החוצה אל אור החיים
להכות עיני את הרחוב בשקיקה
בכוס בירה גדולה וצוננה.

הנסיבות הדרושות שנו את חיי.
כל הדרכים נדרשו לעזרה.
לעבד במשורה לדבר בבעת הזין
בלי הבליטי הרגש.
מעכשו על ימי ינושו סביב
לב פנים, כמו שהארץ נעה סביב השמש.

תקתוקה של פצצת־זמן

הסיכוי הנצחי
מאת מוני אלון
הוצ' ספריית פועלים, 1986

מאת אריה סימון

מ.מ. בובר, במסתו "על המעשה החינוכי", מדבר על בני הנעורים כעל "סיכוי האושר הנצחי של האנושות... סיכוי שכל פעם מוגש לה מחדש, וכל פעם הוא מבוזבז..." לא במקרה קרא מוני אלון (מוותיקי המחנכים בתנועה הקיבוצית) לספרו בשם זה. הספר דן "במקומם של אנשים צעירים בחברה המודרנית (מתוך הנחה) שבתקופתנו נוער אינו רק מושפע מן החברה שהוא חי בה, כי אם משפיע עליה".

הדרך שבה נבדקים יחסי־הגומלין בין הנוער לבין החברה העומדת בסימן "החולשה האוטוריטה של עולם המבוגרים כלפי בניו", משתקפת בשלושה חלקי הספר: "תרומת המדעים להבנת הנוער", "הנוער בתקופה המודרנית", "הנוער בארץ". בחלק הראשון נסקרת תופעת "הנוער" מזווית הראייה של הפסיכולוגיה, הסוציולוגיה, הפילוסופיה והעיון בספרות היפה, מתוך גישה בין־תחומית סינאופטית ומקשרת. החלק השני הוא תיאור היסטורי מעיקרו, ובו פרקים על מקום הנוער בתנועות לאומיות וסוציאליות, על תנועות נוער ומרד הסטודנטים, ועל "תרבות הנגד" של בני הנעורים. בחלק השלישי יש מן השילוב של נקודות־ראות שונות לצד ניתוחן של בעיות עכשוויות. חלק זה דן בין השאר בתגובת הנוער על משבר החברה בישראל ובהשפעת המלחמות והמתח הביטחוני. תוכנו ושמו של הפרק המסכם, יש בהם כדי לאפיין את גישת היסוד של המחבר: "בין חוקים מעצבים לבין חירות הבריאה".

תהליכים המסתמנים בקרב הנוער הישראלי נתפסים על רקע התמורות במערב. על אף זהירותו של אלון מגזרות שוות, יש דברים המפתיעים במידת אקטואליותם. למשל כשמדובר על בני נוער אידיאליסטים באירופה של שנות ה־30, שמתוך "המבוכה השוררת בכל תחומי החיים" אימצו לעצמם מטרות "אנטי־הומאניסטיות כיסודן. (עד כדי) ביטול המושג של שיוויון אנושי של כל הנוצר בצלם" עם כל הנובע מכך [155].

חולשתו העיקרית של הספר היא במה שחסר בו. בעיותיו של נוער הגדל בתחושה של קיפוח חברתי ותרבותי אינן תופסות את המקום הראוי להן. אמנם מדובר על תופעות מסוימות המצויות בקרב נוער זה, למשל על ביזוי והתו (של בן הנעורים) והמבוכה הרעיונית הנפשית המביאות ל"סגידות מקופחת", או על שלילתם המוחלטת־כמעט של ערכים, שזוהו כמצב עם תנועת העבודה. מצד רוב הנוער "המזרחי" הצטרפותו אל המחנה הלאומי. יש עניין בניתוח התופעות הללו כשלעצמן. אך הן שוליות לבעיות העיקריות של אותו מגזר בחברתנו.

פרק הקדמה נקרא "הנוער כמקור לתקווה ולחרדה". דו־ערכיות היחס אל הנוער היא מוטיב חוזר בספר כולו. בשנות ה־30 מתחו הוגי דעות כקארל יאספרס ויאן הויזינגה ביקורת חריפה על פולחן הנוער. "לא זו בלבד שניצחון הנאצים התפרש על ידם כניצחונה של דיקטטורה ריאקציונית ואנטי־הומאנית, אלא אף כתבוסתו של הדור הוותיק, שנגרר אחרי בניו והניח את הד־בתו לחנכם ולהדריכם. האידיאלים של הנוער, שלא התמזג כראוי עם המעצורים הרוחניים של ספקנות, תבונה ובחינת אמצעים לאור המטרות, הפך לקנאות חשוכה שסיכנה את מהות החיים וכבוד האדם". ארבעים שנה לאחר מכן העריכה חנה ארנדט את "מרד הסטודנטים" של שנות ה־60 הערכה ביקורתית. "יותר מאחרים שומעים הם את 'תקתוקה של פצצת הזמן' הכל־תרבותית המאיימת על קיומה של תרבות המערב. אך גם אם קיימת הצדקה מוסרית למאבקם, הרי הדרך שבחרו בה, דרך האלימות והזוועה, תוביל בהכרח לתבוסתם, ואף להכחשת הרעיון שלמענו הם נלחמים".

אצלנו יש גוון מיוחד לדו־ערכיות ההיא. מלכתחילה היה "זוהרה של הציונות מכוון לדמות של 'היהודי החדש'... נוסח 'דור חדש יקום בארץ'. היה ברור "שהמשכו של המפעל הציוני תלוי... בדור הצעיר". מתוספת ההכרה שהעוצמה הביטחוני מוטל בעיקר על כתפי הצעירים, "חוללי המלחמות השונות הם על פי רוב משרתיהם". מכאן — עוסק "ההדרה לשלום הדורות הצעירים, הציפיות והאמון בכוחות הטמונים בהם, הענקת זכויות וזירותיות, ואף פינוק" — אלא שלעתים קרובות הופכת "הציפייה והערדה ללחץ פסיכולוגי..."

ב"רקמת היחסים הבסיסית" מסתמנות, במערב וגם אצלנו, תמורות של ממש בהשפעת הצעירים, למשל ביחסים בין הורים למתבגרים, בין צעירים לסמכות, בין גברים לנשים וכיו"ב. אלא שאצלנו מתעורר רושם כי הנוער עם היותו "מושפע מתרבות הנעורים המערבית... עוקר מתוכה יסודה המודרני ובמקומו מודגש הצד הספונטאני של 'כאן ועכשיו'", עד שדומה שהתמורות יסודן לא באידיאות מקוריות חדשות, אלא בחולשתה של האידיאולוגיה הרשמית ובתחושת חלל ערכי ריק".

גם בהערכת משמעותם החינוכית של השינויים ניכרת השאיפה לראייה מאוזנת. בין השאר מעלה אלון את תרומתם החיובית של הספורט, הטיס ותיורי האופנה, שחידשו בשביל צעירים רבים "את אפשרויות המשחק, הדמיון וההתמודדות, שהחיים בתוך התרבות העירונית התעשייתית המטושטשת צמצמו אותם במידה רבה". מן הצד השני הוא מצביע על סכנת שיבוש "קנה המידה הרציונאלי המוסרי, שעליו אמונים אנשי רוח בכל התקופות" ועל קלקול הטעם הטוב בעטייה של "אמנות הפופ" האומרת להפוך "את העולם כולו למעין תבנית כלי־בו ענקית". לעומת אלמנטים חיוביים, כגון "המרדנות נגד כל דיכוי שמקורו באי־שיוויון חברתי," הערך שמייחסים לחיי הפרט ולאמתותם של יחסי אנוש, העדפת הקהילה הקטנה המשוחררת מלחצים ביורוקראטיים והתנגדות למלחמה (אלמנטים שבולטים רווחים יותר מעבר לים מאשר אצלנו) מסתמנים גם "קווים רגרסיביים", כגון "השלילה הכפייתית של כל דבר מגובש", הרגשנות בתחומים שמן הדין להשתמש בהם בניתוח רציונאלי, רדידות היחסים בין המינים, הנטייה לראייה פשטנית שחור לבן וכיו"ב. אמנם מאז שנות ה־80 ניכרים חיפושים אחרי סינתזות חדשות. אבל "הסתירה בין מרדנות לבין חיפוש אוטוריטה חדשה עלולה להגביר את השפעתם של הלכי רוח טוטאליטאריסטיים. דאגה יתרה מתעוררת לנוכח הקיטוב בין 'שתי תרבויות פוליטיות' — רציונאלית מכאן ונשלטת על־ידי ריגושים ומצוויים מכאן".

אלא שאין להפריד תופעות אלה מן הבעיות המעיקות על הנוער. מביטוייו של המשבר כאן ושם: "גידולה של פשיעת הנעורים, האלימות לשמה, השימוש בסמים ובאלכוהול, אי־הביטחון של הזהות המינית והדחף בנארקיסיזם עד לידי יצירת בעיות בתקשורת האנושית". "למרות ההישגים העצומים של התרבות הטכנית המודרנית ניצב הדור הצעיר לפני בעיות שדור האבות לא פתרו: הנשק האטומי וסכנת ההשמדה ההדדית, איכות הסביבה, בדידות הפרט בקהילתו ומשבר היצירה התרבותית...". בפני הצעיר הישראלי עומדות בעיות נוספות, ואקטואליזם, לפחות הסובייקטיבית, בדרך כלל גדולה עוד יותר. הזרפת הקונפליקט עם הערבים, התגבשות הלאומנות ותהליך הקיטוב החברתי העדתי".

מהי המסקנה שמסיק אלון המחנך מביקורות החברה־והתרבות? "הבסיס האפשרי היחיד לקיום משותף הוגן בין הדורות בימינו הוא בקיומו של דיאלוג — במשפחה, במוסדות ההשכלה ובתחומים התרבותיים והפוליטיים. שני יסודותיו העיקריים הם החינוך ותורשת הדורות. החינוך צריך להבטיח מידה סבירה של רציפות תרבותית, והאיך לספח את היכולת לשנות את אורח החיים בהתאם לתמורות הצפויות... הוא צריך ליצור אקלים של חירות ובשר הבריאה של הפרט, אך גם של קבלת אחריות והחויבות..."

כשם שאין דיאלוג בלא "תחושת חירות" מצד הדור העונה עלפי התקוה, הנענה, כך גם אין דיאלוג בלי שחרור הנושא באחריות החינוך יאמר את דברו. בימינו מתגברים מורים רבים, מתוך חשש לקונפליקטים, בניעין "ניטראליות ערכית" ונמנעים מלגעת בשאלות שנויות במחלוקת. אולם בכל שורדך של אינדוקטרינאציה מגונה לעצם החינוך ולמוסרו, כך יש בבריחה אל הנייטראליות משום התמוטטות מחינוך־לאמיתו, מפני שאין חינוך בלא הפגשה עם ערכים חיים. "בלא התמודדות של אמת על ערכים ועקרונות, לא יימצא מוצא מן הסבך בו נתון החינוך". כתוך אמונה בסיכויה ובמשמעותה של התמודדות זו מסתיים ספר עשיר־התוכן והדוברייריעה זה בנימה של אופטימיות זהירה. דומה שהעיון בו, יש בו כדי להפרות מחשבתו של כל מי שעוסק בבעיות של חברה, תרבות או חינוך.

העורך: אברהם דמן

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

תרגום

בוג ז'ארגאל, רומאן
מאת ויקטור הוגו
מצרפתית: אביטל ענבר
מועדון קוראי מעריב/ספרייה לנוער, 1987, 198 ע'

*

בוג ז'רגל 1791
מאת ויקטור הוגו
מצרפתית: מיכה פרנקל
איורים: פ. מיה, ריו, ג. רושגרוס
זמורה ביתן/ספריית מרגנית, 1987, 223 ע'

כשהיה ויקטור הוגו תלמיד תיכון, התערב עם חברים במסיבה שיצליח לכתוב רומאן בחמישה־עשר יום. אחד החברים הציע שהרומאן יתחיל באספה של מפקדים ערב־קרב, שבו יספרו כל אחד בתורו את סיפור חייהם "כדי להרוג את הזמן בטרם יהרגו את העולם או שיהרגו בידיו". הוגו עמד בהבטחה וניצח בהתערבות. הסופר הגאון קיבל את התשואות הראשונות בקריירה המהוללת שלו, שתשתרע על־פני כל המאה התשע־עשרה. בשנת 1825 עיבד הוגו מחדש את רומאן־הנעורים, הרחיב בו את הדרמה, הוסיף לו סיפור אהבה וזה ספר נהפך לאחד החביבים והמרתקים שלו בעיקר על בני־הנעורים.

הרומאן בגרסתו הראשונה מספר את סיפור מרד העבדים העקובים־מדם שהיה במושבה הצרפתית בסנט־דומינגו ב־1791 בהנהגת עבד גיבור שהיה לאגדה, ושמו בוג ז'רגל. כשפרוץ המרד מגלה בוג ז'רגל אצילות־נפש, ובמקום להתנקם במעבידו הוא מציל אותו ואת משפחתו מזעם המורדים. אך כשמדכאים הצרפתים את ההתקוממות הם ממיתים את בוג ז'רגל מות כלבים — הוא, סמלה של האנושיות והכבוד.

בעיבודו המאוחר של הרומאן, שהוא המתורגם כאן בשתי גרסאות, הוסיף לו הוגו כאמור סיפור־אהבה: מציג העבדים יפה־התואר מתאהב בבת־אדונו, מגן לה רומאנסות ספרדיות במנדולינה שלו ומציל אותה מלוע הפעור של תנין. אך אין זה הסיבוך העלילתי היחיד הנוסף. בשבע השנים שחלפו בין הגרסה הראשונה לשנייה קורא הוגו חומר אתנולוגי עם חיי הכושים בסנטו דומינגו וספרות היסטורית על תולדות המושבה, ומרפד את הרומאן בעובדות ובאווירה אותנטית יותר. הוא מוסיף גם דמות של גמד מפחיד, המפלצת הראשונה בסדרת המפלצות המאכלסות את הרומאנים שלו. כאשר נאחז הגמד בשורש של עץ מעל תהום עמוקה ומתחנן על חייו מאריבו הצרפתי כדי למשוך אותו אחריו למוות, מי לא ייזכר בסצנה המצמררת המסיימת את "הגיבן מנוטר דאם", כאשר קלוד פרולו נאחז בזיז של מגדל הקתדרלה ומתרסק על אבני המרצפת?

תרגום ישן נושן של "בוג ז'רגל" כבר פרנס את דמיון נעורינו. בצירוף מקרים מוזר יצאו עתה במקביל שני תרגומים כמעט־זהים של היצירה המרתקת והנוסטאלגית הזאת. הקורא הצעיר יבחר לו את זה שירצה. אפילו האיורים־העתקים של התחריטים של ההוצאות המקוריות זהים בשתי המהדורות.

הערומים והמתים, רומאן
מאת נורמן מיילר
מאנגלית: חיים גליקשטיין
זמורה, ביתן, 1987, 614 ע'

יש פשטות גדולה בארכיטקטורה הנאטוראליסטית של "הערומים והמתים" (1948) התחום במתכונת במיקרוקוסמוס של מקום וזמן. המקום הוא אי זעיר ושמו אנופופי אי־שם באוקיאנוס השקט, שהאמריקאים כובשים מידי היפאנים במלחמת העולם השנייה. הרומאן מתחיל בלילה שלפני הנחיתה האמריקאית על האי, ומסתיים שלושה או ארבעה חודשים לאחר מכן, עם השלמת כיבושו של האי. ששת אלפים החיילים האמריקאים המגיעים ומתים בג'ונגל הסמיך של אנופופי מתחלקים לשני מעמדות ברורים, וסיפור העלילה מסופר משתי־נקודות המבט שלהם: האחד — האריסטוקרטיה של היחידה, המיוצגת במפקד העליון ארנולד קאמינגס, השני — החיילים הפשוטים, המיוצגים בסרג'נט קרופט.

מיילר מרגיש במתכונת את הפער המעמדי הזה ואת הנוקשות ההיראכית של הצבא האמריקאי, הנלחם לכאורה באויב הפאשיסטי, בעוד שהוא עצמו, במבנהו הפנימי וברוחו, פאשיסטי לא פחות. המפקד קאמינגס גורס שהצבא פועל כהלכה רק כאשר אתה פוחד מן הממונה עליך, וכן לפקודיך. מיילר, בהדרגה, בארבע החטיבות הגדולות של הרומאן, מתאר את פעולתו של עיקרון פחד זה על החיילים האמריקאים שבאי, שכמו חיות מעבדה בניסוי פאבלובי נהפכים אט אט ליצורים פסיים אוטומאטיים לחלוטין, החדלים לחשוב ופועלים על סמך תגובות מותנות.

במיטב המסורת הנאטוראליסטית של זולה — שגרסה כי לאדם אין בחירה חפשית וכל כולו תוצר צפוי מראש של מורשתו וסביבתו — משתמש מיילר בטכניקת הפלשבק, כדי להוכיח כי התנהגותם ה"פאשיסטית" של חיילי היחידה בהווה היא תוצאה ישירה של שטיפת־המוח הגזענית, אי־היציבות הכלכלית וההדחקה המינית של התרבות האמריקאית שספגו בחייהם האזרחיים. שלא בהבדל גדול מהנאצים שמצדו השני של המתרס, הם מתעללים במיעוטים בשמה של תרבות ה"ווספ" ומקדישים את עצמם לפולחן של גבריות־ברוטאלית מתוך צורך לחפות על תחושה של כשלון בחיי המין שלהם. ומה נוקב יותר ב"ערומים והמתים" מאשר הערצתו של קאמינגס להיטלר, חלומו לרשת וליישם את האידיאלים של היטלר באמריקה. רומאן פסימי, אפוקאליפטי אולי אף יותר מ"1984" של אורוול, שנכתב באותה השנה — 1948.

גליקשטיין הצליח במידה רבה לשמר בתרגום את עגת החיילים הברוטאליות של לשונם. העברית שוטפת והקריאה מרתקת, ואין זה דבר של מה בכך בג'ונגל התרגומים המקיף אותנו.

שירה

אקסיון אסטי, פואמה
מאת אודיסיאוס אליטיס
מאנגלית: אלון מרגלית
ספריית פועלים, 1987, 79 ע'

המשורר היווני הנודע אודיסיאוס אליטיס (פסודונים של אודיסיאוס אלפודליס) נולד בהרקליון ב־1911 וגדל באתונה. בשנת 1929 — כך כתב באחת מרשימותיו האוטוביוגראפיות — נפל לידיו במקרה ספר שירים של פול אלואר, וכך התוודע לראשונה אל הסוריאליזם. אליטיס, בסגנון הפרוע והמשוחרר של הסוריאליסטים, שילב בשיריו חלומות כתיבה אוטומאטית ונסיונות בתחום הלשון. שיריו הראשונים מלאים ניאולוגיזמים ומיישמים את תורות הסוריאליזם באדיקות יתרה. הצורה השירית משועבדת בהם לשטף האימאז'ים באופן שאין דומה לו בשירה היוונית שקדמה לו.

בשנת 1940 נקרא אליטיס לשרת בצבא ונשלח לגבול האלבאני. וכאן נבקע השבר הגדול בחייו, שיוליד עשרים שנה לאחר מכן את "אקסיון אסטי". בהשפעת מוראות המלחמה נעשית שירתו רצינית וחמורת קווים, נוטה יותר ויותר אל האיזון הקלאסי ואל אקספרסיוויות רטורית. יצירתו הגדולה הראשונה שלאחר המלחמה היא "מזמור טראגי למגן שנפל באלבניה" שקיבלה את תשואות הקהל. אחריה באה שתיקה של חמש עשרה שנה, שבסופה נולד ה"אקסיון אסטי" הנודע.

פואמה של יופי מונומנטאלי ומזור, המזכירה אולי יותר מכל את הארכיטקטורה של גאודי. שלושה חלקים בפואמה: "בראשית", "היסודות" ו"תהילה", כמו שלושה החלים שבקתדרלה. כמו בקתדרלה, החלק האמצעי הוא הארוך מכולם. בעוד "בראשית" הוא כעין הקדמה ו"תהילה" (או ה"גלוריה" שבמיסה) הוא הסיום. פרק ה"יסודות" — ייסורי הצלוב במקור — נהפכים בידי אליטיס לייסוריה של אומה שלמה. אליטיס משלב פרוזה שירית ושירה הגותית, ומספר בדרך שאינה תמיד אלגנטית שלמד מהסוריאליסטים, את המערכה שבה הדף הצבא היווני את הפאשיסטים האיטלקים באלבניה, את הכיבוש הנאצי, את מאבק המחתרת ואת מלחמת האזרחים שהיתה ביוון בין הקומוניסטים למלוכנים בשלהי המלחמה.

אפוס גדול, המשלב פגאניות ונצרות באורגיה שירית שאין דוגמתה. מצד אחד משתמש אליטיס במסורת האפית היוונית שתחילתה בהומרוס, אך מכפיף אותו לקוויה החמורים של הליטורגיה הכנסייתית־המזרחית.

אלון מרגלית תרגם את הפואמה לא מהמקור אלא מאנגלית. האם זו הסיבה שאין בה, בלבושה זה, הכוח שחש כל מי ששמע אותה בהלחנתו של מיקיס תאודוראקיס.

טיולים

ארץ קשת וענן — מסלולי טיולים
כתב ואייר: עודד פיינגרש
צילומים: שמעון בשט
ספריית מעריב, 1987, 160 ע'

מי שמוכן להרחיק הקיץ בטיוליו מאר־התנועה שבפינת ארלוזורוב והדרך היפה בתל־אביב או מפארק הירקון העשן ממנגלים, ימצא בספר הזה את מבוקשו ואולי אף "יותר" ממבוקשו. הצילומים כה יפים, עד שמיותר לנסוע כה רחוק ולגלות שמציאות באתרים אלו פחות יפים מאשר בעין המצלמה.

ששה־עשר מסלולי טיולים בספר, למקומות שהמכנה המשותף שלהם הוא שאינם שגרתיים. תחילה מצויר המסלול על מפה, ולאחריו בא הטקסט של פיינגרש, המבקש להיות "ספרותי", לפעמים יתר על המידה. הוא מלא התחכמויות וסגנון אישי, המקשטים את העובדות "נטו" של מסלול הטיול. אבל האיזון בין המידע ל"ספרות" נשמר בדרך־כלל. ולא נותר אלא לצאת בעקבות הצילומים היפים והמסלולים המרגשים שחלקם מצויים מתחת לאפנו, ואנו לא יודעים. כגון אזור. ולוד. ואתרי לטרון, ועוד ועוד. נסיעה טובה.

גננות

עציץ ופרח — מדריך לטיפול בצמחי־בית
עריכה והתאמה: אורי רוזנברג
גראפיקה: רחל לשם
ספריית רות סירקיס, 1987, 87 ע'

מדוע במשתלה נראים העציצים יפים כל־כך ולאחר שבוע שבועיים בבית הם מתחילים להצהיב. או לקמול, או לנשור, או לאבד את צבעם? לכל אחד מהסימפטומים הללו יש סיבה, המוסברת בחלקו הראשון של הספר. בליווי עצות לריפוי הצמח. אך עיקרו של הספר הוא מדריך קצר וקומפאקטי של צמחי הבית והמרפסת הנפוצים, זיהויים ודרך הטיפול בהם, בליווי צילומים יפהפיים.

הספר במקורו אנגלי ומחברתו היא איבון ריס. שמה מתנוצץ איכשהו על השבון שם העורך העברי, שהתאים את המדריך לתנאי הארץ, השונים כידוע כל כך מתנאיה של אלביון. הצמחים מתחלקים למשפחותיהם: צמחים פורחים, צמחי עלווה, שרכים, צמחי בצל ופקעות, ומה שקרוי "צירופים ירוקים", שהן הצעות לגידול בצוותא של "קוקטייל" צמחים בעציץ אחד.

בישול

מאכלי קיץ
מאת סוזי דוד
צילום: ראן דוד
עיצוב: עפרה רוזנפלד
הוצאת כתר, 1987, 391 ע'

אין לה דבר נגד חמין, בתנאי שאוכלים אותו בלילה קר בחורף. אבל כשהחום־צורב ביום חם או בערב מחניק צלוגט הוא עינוי לכל דבר. סוזי דוד מציעה תחליף מרענן: של מתכונים מהמטבח הים־תיכוני והבלקני המתאימים לקיץ הממשמש ובא. הרבה סלטים, מרקים קרים, גלידות (ניסיתי והכנתי אחת מהן — סורבה לימון — מעדן), מאפים ותבשילי־ירקות שאינם דורשים הימצאות יתרה ליד הכיריים.

חידוש מרענן שיש בספר — אין בו התחכמויות וסיפורי סבתא מסביב לכל תבשיל, כפי שהשתרש המנהג ברוב ספרי הבישול המהודרים היוצאים לאור. המתכונים הם מתכונים נטו, ברורים מאוד וגם העיצוב הסכמטי, בלי אותם דפי כרומו שהיו לורא מלאים בתצלומי התבשילים, ששמם מה במטבח אינם נראים אף פעם כמו שהם נראים בתמונה. נסו ותיהנו.

מקור

התוכי שתק פעמיים
מאת ראובן מירן
הוצאת זמורה, ביתן, עמודים לספרות עברית, 169 עמ'

זה, כביכול, סיפור על נישואין במשבר: עקרות, חוסר־קשר, בדידות. האשה, נורה, בת שלושים וחמש, אירופית בשורשיה, חיה לבדה (לעתים מצטרף אליה בעלה) בבית בודד בעמק־יזרעאל. האיש, נמרוד, כתב של שבועון בין־לאומי גדול, איש הטרבה בנסיעות ו־מתעסק בשאלות גדולות והרות־גורל, בעל שורשים ארץ־ישראליים. אבל דווקא האשה, ששורשיה באירופה, קרובה לאדמה ולמקום, ובמהלך הספר מסתמלים בה השורשיות והקשר לדברים הארציים. ואילו נמרוד, בעל השורשים הישראליים, הוא למעשה נוור עקור שורשים, איש העולם הגדול. הוא — איש צמא להזדהות. היא — אשה משתוקקת לילד ולאהבה. השבר בחייהם נובע מן העקרות ועניין זה יבוא על תיקונו בסופו של דבר בסיוע חייל צעיר, שאולי ייהרג במלחמה המשמשת ובאה, זו אשר מפניה מנסה נמרוד להזדהות ולשוא.

כביכול, סיפור של נישואין במשבר. כאמור. אבל באמת לא כל־כך סיפור על אנשים כמו על מהויות, כגון היסוד הנקבי והיסוד הזכרי, כשהיסוד הנקבי מגלם את המהויות ואת כוחות החיים, בעוד שהיסוד הזכרי הוא הפעיל במציאות החברתית־מדינית ומגלם את הכיבוש, את הכוח המכריע גורלות־אנוש ובקצרה, נמרוד הוא "גיבור צייד" המצליח בציד אבל נכשל בהפקת תועלת כלשהי מציד זה. לפיכך, צריך לתפוס את מקומו על לוח השחמט חייל פשוט.

ראובן מירן יודע להעמיד דף אבסטרקטי, לעתים יפהפה. הוא בונה אותו ממשפטים קצרים ותמציתיים. את האבסטרקטיות הוא משיג על־ידי השתלת זוטרים של אגדה או מיתוס בקטע של מציאות מוכרת עד לזרא, ובאופן כזה מפקיע אותו מסביבתו המידית ומורים בו חיים חדשים. הוא אף פעם אינו קורא לדברים בשמותיהם. הכל אנונימי וחסר זהות מוגדרת, ומירן מפעיל את הדמויות שלו — בנקאי, פקיד, יועץ מורה — כמאריונטות במחזה ביניימי. תחושה זו של מחזה ביניימי מתעצמת עוד יותר בגלל התוכי השותק, המוזר הר כל הזמן בינו לבין עצמו ומשחק את תפקידו של אלוהים יודע־כל. הנה כי כן, יש בספר של מירן הצללות והסתייגויות יותר משיש בו הארות. כל התכסיסים הללו אמנם מפעילים את המלים כמאגיה ומקנים לדמויות הילה רומאנטית, אלא שדווקא דבר זה הוא בעוכריהן, משום שהן נשארות בלתי מורכבות וחד־ממדיות.

במישור הרעיוני של הספר הזה מסר מפורש בדבר אחריות האדם לגורלו ולגורל העולם שבו הוא חי: "להתערב בתמונה בפועל". זה הצד המוסרי, כמו שאומר נמרוד לעצמו באחד המקומות. אבל בעניין זה הוא נכשל, כאמור. מה שהופך את הסיפור כולו למשל־מוסר על האחריות, וככזה מספק אינו הצדקה למגמתיותו.

גבריאלה דותן

מעולם הספרות והאמנות

רטושינסקאיה: השירה בצעקה

אירינה רטושינסקאיה: ברכבת בדרך לסיביר

לפני כשבועיים נערך בלונדון, באלברט הול, פסטיבאל לשירה שבו הופיעה בין השאר המשוררת הרוסיה אירינה ראטושינסקאיה. ראטושינסקאיה לא חששה כלל מקריאת שירתה לפני 4000 איש. זה היה קל יותר מלצעוק את שירה בקרון רכבת מלא אסירים, העושים דרכם למחנה עבודה בסיביר.

אז, לפני ארבע שנים, היתה ראטושינסקאיה האסירה הפוליטית היחידה בקרון. האסירים שאלוה מה היה פשעה, ומשאמרה כתיבת שירים, נתבקשה לדקלם את השורות הנפשעות, וכך עשתה, צועקת, כדי שהכל יוכלו לשמוע. השומרים שהיו אמורים להפסיקה, שמרו כדי שלא תיתפס. הם החזירו אותה כאשר עבר המפקד, ואותתו לה להמשיך משחלפה הסכנה.

היא הגיעה לאנגליה לפני כמה חודשים. בהופעה פרטית שלה בכנסיית ארמון לאמבת בפברואר קראה את שיריה מן הזיכרון. במחנה העבודה, שבמרחק 400 ק"מ ממוסקבה, שבו עשתה מאה ימים בתא עונשין קופא, הצליחה לכתוב 150 שירים על פיסות הסבון, למדה אותם בעל פה, ואחר־כך השמידה את הכתוב. כיום היא מתגוררת בלונדון, ברובע צ'לסי. אבל הדיים במדינה הדמוקראטית לא יבשו את מעיין שירתה. במאסר לא הורשתה לקרוא ספרות רוסית, וכשאמה שלחה לה כרכים של שירת פושקין, הוחרמו הספרים בטענה שזה חומר מסוכן מבחינה אידיאולוגית. "הם יודעים". אומרת אירינה, שכאשר מפרידים בין משורר לבין שפתו, הוא מתקשה לכתוב. בעלה של אירינה, הפיסיקאי איגור גאראשצנקו, לוחם לזכויות האדם, הוא מבקרה החמור ביותר. "כשהוא אומר ששיר אינו גרוע, אני יודעת שאני יכולה להראות אותו".

היבול השנתי של ראטושינסקאיה היה 30 שירים. היא מספרת: "בעלי איגור אומר, שאם אכתוב כמספר הזה של שירים בשנה הבאה, למרות שאנו מרבים כל־כך בנסיעות, הוא יקנה לי סוס — משהו שתמיד רציתי בו. עד כה כבר יש לי שתי רגליים יפות".

על מכנסי הג'ינס שהיא לובשת היא מספרת, כי קנתה אותם ברוסיה בהון עתק אחרי ששוחררה מן הכלא. "אמרתי לאיגור שעבדתי כל כך קשה בשנים האחרונות ושעכשיו אני רוצה ג'ינס. וקנינו אותם, כי זה היה בבחינת הגשמה של חלום".

חלום אחר שלה הוא לחזור לחיות כצוענייה. היא נדרה להפסיק רק כאשר לא יהיו עוד אסירים פוליטיים בברית־המועצות. למרות שהיא עדיין מתייסרת בכאבי הראש שנגרמו לה כתוצאה מהזנה כפויה כאשר שבתה רעב בבית הסוהר, היא מסיירת במערב, כשהיא פועלת למען שחרורם של אסירים. "מטרתי", היא אומרת, "להוכיח לק.ג.ב. שאין שום תועלת במאסר של משוררים. כי התוצאה היא הפוכה. אני לא אופטימיסטית. איני סבורה שהם יחדלו לאסור משוררים. או יתירו להם לפרסם את שיריהם". התקפי־הלב שמהם סבלה במחנה פסקו. אבל היא עדיין מקבלת טיפולים בשל חוסר הפוריות, שנגרמה לה בשל התנאים הקשים במחנה.

בחודש הבא תקבל המשוררת משרת משוררת־בית באוניברסיטה של שיקאגו, עיר שבה יוכל בעלה לקבל עבודה. "אני מקווה שיום אחד אוכל להיות עקרת־בית ומשוררת עם ילדים סביבי". ("סאנדיי טיימס")

פאנורמה של גוויות

הסופרת האנגליה מרגרט דראבל שמספריה הופיעו בתרגום עברי (הוצאת "שוקן") כתבה מאז 1963 שמונה רומאנים. חמשת הראשונים, כותב מבקר המוסף הספרותי של ה"טיימס" הלונדוני, הצטיינו בצמצום וכתיבה מלאת ביטחון. אבל מאז "קוף המוחץ" נתרחבו ספריה, נעשו יותר מלידיים אך פחות בטוחים. כשדראבל נוטשת את טכניקת הכתיבה מתוך פרספקטיווה בודדת, בדרך כלל זו של אשה צעירה, משכלת ומבדיקה. ספרה החדש "הדרך הקורנת", שפורסם מקץ שבע שנות שתיקה, מאופיין בפסימיות, באנקדוטיות וברבדי של זוויות תצפית. מבחינת תוכנו הוא משרטט את גורלן של שלוש נשים מהחוג הן שייכות ובוחר כנושא את מצב האומה.

הספר פותח ערב ראש השנה 1979, כשבביתה של ליז הארלאנד נערכת מסיבה שבה נאספים ידידיה, אנשי תקשורת וכן חברותיה הותיקות אליקס ואסתר. ליז, המארחת, מרוצה בראותה את אורחיה משוחחים זה עם זה, הימין עם השמאל, צעיר עם זקן, מתקבצים לקבוצות, עוברים מקבוצה לקבוצה, הכל כפי שיאה למסיבה מוצלחת. התחלה סרדונית זו מעוררת בקורא ציפיות לפאנורמה חברתית וציפייה זו מתחזקת, כותב המבקר, בשל התחבולה נוסח טרולופ של הכנסת דמויות לרומאן זה מן הרומאנים הקודמים.

הספר חדור צירופי מקרים. גורל וחיים מקבילים של גיבורים שונים, תמציות של קריירות, דו"חות על מקרים שונים — ליז היא פסיכיאטרית — זיכרונות ילדות, קטעי עיתונות, לוחות של תכניות טלוויזיה. כל אלה קשורים זה בזה וכוונתם לצייר תמונה של אנגליה בת הזמן. על רקע של צמצומים, שביתות והידרדרות כללית נחשפת מולדתה של אנגליה. ואולם מה שמקשר בין העניים והעשירים ומשותף לחייהם של כל גיבורי הספר הריקון הסידרוך והמוות. הדמיונות האפלים של התבגרותה המופרעת של ליז הם רק נקודה אחת על מפה של מצבי־נפש מעורערים למן חרדות ומבוכות דרך פוביות ופסיכוזות.

בסופו של דבר מתברר שאין זה כלל ועיקר רומאן פאנורמי נוסח המאה ה־19, כי אם ציור אלגורי מלא גוויות המבטא בדרך מתוחכמת ביותר תחושה של אימה ונבואה קודרת.

The Radiant Way by
Margaret Drabble
Weidenfeld and Nicolson, 10.95

הבלה"ה: רות אלמוג

תערוכות

התיאטרון הוא החיים

תערוכת בוריס אהרונסון, מוזיאון ישראל, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

ציורו של בוריס אהרונסון כאמני האוואנגארד היהודי־רוסי של הרבע הראשון למאה ולימים מהבולטים באמניה של אמריקה בתחום העיצוב לבמות התיאטרון, האופרה והבאלט, נפרשת לראשונה לפנינו בתערוכה שתיפתח בשבוע הבא במוזיאון ישראל.

אהרונסון, העלום כמעט לגבינו (למעט רישומי תלבושות שעיצב בשביל ריקודיו המודרניים של ברוך אגדתי) בשל פעילותו במחוזות תרבות רחוקים, היה בנו של ר' שלמה הכהן אהרונסון, רבה הראשי של קייב ומי שכיהן כרבה הראשי של תל־אביב בין השנים 1923—1935.

את הכשרתו האמנותית קנה בד־הרב בבתי האולפנה הידועים לאמנות ולתיאטרון בקייב. בשנים הסוערות של 1919—1920 שימש כמנהל הליגה הרוסית לתרבות והיה בין מארגניה של תערוכת האמנות היהודית בעידן הפורה וקצר הימים בו חלמה קבוצת יוצרים יהודים בראשותם של אנסקי, רפופורט, שאגאל, ליסיצקי, טשייקוב, אלטמן וריבק על ביטוי גלוי וחופשי של תרבות לאומית יהודית במסגרת התמורות שחוללה המהפכה. עם התבדות התקוות עקר אהרונסון לברלין, שם שימש אביו תקופה קצרה כרבה של קהילת יוצאי־רוסיה ושם השתלם באמנות התחריט אצל הרמן שטרוק. בשנת 1924 התיישב בניו־יורק והקדיש את עיקר מרצו לאמנויות הבמה. ראשית פעילותו היתה במסגרת התיאטרון האידי "אונזער" עת עיצב תפאורות ותלבושות למחזה "יום ולילה" מאת אנסקי ולמחזה "המאזין הסופי" מאת ד' פינסקי. לאחר מכן שיתוף פעולה עם מוריס שוארץ ויוסף בולוף, השם שעשה לו במסגרת התיאטרון האידי הוביל לקריירה בת חמשים שנה על בימותיה של ברודוויי. אהרונסון עיצב תפאורות להצגות ולמחזות מוסיקאליים שהם מנכסי צאן־ברזל של התרבות האמריקאית, כמו דרום־פאסיפיק, קאבארט, השושנה המקועקעת, מראה מעל הגשר, להצגות בעלות תכנים יהודיים כמו יומנה של אנה פראנק וכנר על הגג ולאחרים, דוגמת קוריולאנוס, אנדרוזה, תקרית בווישי, סיפורו של חייל, המחיר וזורבה היווני.

בוריס אהרונסון: מורשת האוואנגארד הרוסי

התיאטרון כחיים והחיים כתיאטרון הם נושאים העוברים כחוט השני לאורך יצירתו הן זו המפורשת לבמה והן התבטאותו הציורית. דימויים מעולם התיאטרון חודרים לציוריו הנתונים לא פעם במסגרת כפולה, ויוצרים אשליית במה. מורשת האוואנגארד הרוסי מתבטאת במוטיבים הקוברפוטוריסטים שאפיינו את תפאורותיו ותלבושות התיאטרון.

סגנונו העצמאי מתעצב בשנות השלושים, אך בתכניו נשאר קשור בטבורו לעולם התיאטרון — רקדנים, מוקיונים, זירת הקרקס וכו'. בשנות החמשים הצטרף לזרם הרומנטי־הזוהר להפשטה, אך יצר גם קולאז'ים ותבליטי־ברונזה מעניינים. קבוצת עבודות בולטת בתערוכה היא הדיוקנאות העצמיים שצייר בשנים האחרונות לחייו.

עם מותו בניו־יורק ב־1980 הותיר אחריו, פרט לעזבונו הציורי, אוסף נדיר של מסמכים ורישומים המתעדים את הפרק המזהיר וקצר־הימים של האוואנגארד היהודי־רוסי. רובם ככולם יוצגו גם הם במוזיאון ישראל במסגרת התערוכה "התחייה היהודית באמנות והאוואנגארד ברוסיה", שתיפתח בקרוב.

אשליה של נפח וצורה

תערוכת דוד גרשטיין, מוזיאון ישראל.

דמיון, כוח המצאה, שעשוע, הומור והרות יצירה הם היסודות היותר בולטים בתערוכה יפה זו, המוצגת באגף הנוער של מוזיאון ישראל. דבר שבדומה לספרות ילדים מן הסוג המעולה אינו מפחית ממידת ההנאה שיפיקו ממנה צופים מבוגרים.

הפן ההומוריסטי, הנושא לעתים אופי קאריקאטוראלי, אינו נוטל בהוא זה מכוחם של מעשי פיסול מקוריים אלה העוזיך הכמעט מיד־מיד העולה על־פני המתבוננים בהם. אינו גורע מהיותם אמנות רצינית, בין־גבולית, המשלבת ציור ופיסול באינטנסיביות מפתיעה.

תנם הרב של מעשי פיסול אלה אינו הופך אותם לתיבנים גרידא ודמויות חלק ניכר מהם לצעצועי ילדים, אינה עושה אותם למצעצעים. שכן דוד גרשטיין שניחן בחוש קליגרפי מפותח מאוד, משכיל ליצור אשליית נפח ותנועה ועושה זאת בתחכום מעודן שאינו בגדר התחכמות. כשם שבהשתמשו ביצירות מפורסמות מתולדות האמנות כמקורות השראה ובמוטיבים מוכרים, אין בכך כדי להפוך את יצירותיו לפאראפראזות ולגרוע ממקוריות התבטאותו.

אדום נייטראלי

מיכאל ארגוב. גלריה שרה לוי, פינלס 10, ת"א.

העבודות באדום שלהן מוקדשת התערוכה הזאת מותירות רושם כי הצבע הזריז הזה מילא, לעתים, אצל ארגוב תפקיד של רקע נייטראלי. בעוד שמשטחים קטנים של אוקר או ירוק, הכתובים בתוכה, הם בשמי־המלודיה העיקרית שמצמיחה ביסודו של התזמור שלו. יש בכך בין השאר משום תרגיל מעניין בתחום היחסים הבין־צבעיים. המעורר סקרנות לגבי מהותה של התוצאה שהיתה מתקבלת אילו הוצב בתוך המשוואות האלה הצבע האפור במקום האדום.

המבחר הלוהט הזה נאסף מציורים של האמן המנוח שבוצעו משנות ה־חמשים ועד לשנות השמונים. מכיוון שכך מצויות בתוכו עבודות אבסטראקטיות לצדן של אלה הפיגורטיביות: דמויות הרומפים. לעתים דומה כי הדמויות מסגירות במידה מסוימת את מה שהאמן התאמץ להסתיר במקצת, והוא מידה מופלגת של רגשיות כמעט רומאנטית של סערות־נפש, אשר בדרך מסוגננת יותר הוא היטיב לבטא אותן באמצעות דוגמים אלכסוניים בלתי רגועים. לעומת זה השלווה שופעת מתוך מחזורי ישר־הזווית הגובלים בפוריים נאומבדי.

רוח התקופה

יגאל ורדי, בית יד לבנים, פנקס 64, תל־אביב.

מאת נסים מבורך

מידה של אכספרסיוניזם, או אולי נאו־אכספרסיוניזם פיגוראטיבי כמעט שמרני וספרותי כמוצהר, מציג צייר צעיר זה, הפוסל במסכיקות מקובלות, ובעיקר בצבעי שמן לציור, לא בצבעי־סמבור האף לא צבעי־אקריל.

דמויות של אנשים משתוללים או מתעוותים, ובדרך־כלל סובלים הם רוב נושאיו. בדומה להם, שני נופים עדי־ביטוי מתפתלים, כאילו סביב הצופה, כמו הנחשים סביב לאוקון, ואופפים אותו מכל עבר. התדירות המעידמודרניסטיות הבודדות שמרשה לעצמו יגאל ורדי לבצע הן, ברובן, בתחום המחבר, בטובן של בהדרת וזוויות־מבט בלתי שגרתיות. וכן הלוקות לא מקובלות ואף נועזות עד כדי ילדותיות ביטה. של הבד או הדף. חותמה של הצעירות מוטבע גם בנטיות ההרואיות המאפיינות חלק מדמויותיו, ובעיקר אלה שמרמזות על דמות־עצמו. גם סרדוניות שהיא, כמדומה, בלתי־מתוכננת, המופיעה אצלו, משרתת את ניסיונותיו של צייר מוכשר זה, להשתלב ברוח התקופה: מסר כלשהו מסתתר מאחורי בהקם העבודות המרגימות את התפתחות מרישום בצבע של דיוקן ועד לפורטרט הגמור בצבעי־שמן עשיר היטב ומפגין מיומנות מרשימה ברוב עבודותיו.

מכל מקום, מעבר לכל אלה, מיטיב המציג לתאר ביד בוטחת, בטחות־צבע נמרצות ובצבעוניות סוערת, את המצב האנושי. הטראגי־קומי הפרוע, מבקורת ראותו, היפה בזכות התמימות האדולסצנטית כולה.

ספרים טובים

איסק דינסן

הבארונית קארן קריסטנס בליקסן, שנודעה בשם העט איסק דינסן, נולדה ב־1885 ברנגסטד, דנמרק, לקצין דני שהיה גם סופר ידוע בארצו. ב־1914, לאחר שלמדה אמנות בקופנהאגן, בפאריס וברומא, נישאה לבן דודה, הבארון ברור בליקסן־פינקה, ונסעה עימו לקניה, לנהל שם מטע קפה. לאחר גירושיהם המשיכה לנהל את המטע לבדה. את ספריה כתבה באנגלית ואחר־כך תרגמה בעצמה לדנית. יש המשווים אותה לוולדימיר נבוקוב ולג'וזף קונרד, זרים שנעשו רבי־אמנים של השפה האנגלית. דינסן מתה ב־1962. היתה מועמדת פעמיים לפרס "נובל".

קרנבל

לקראת שבוע הספר הקרוב עומד להופיע **קרנבל**, שבו קובצו 11 סיפורים מאת איסק דינסן, שראו אור לאחר מותה. אוסף זה מאפשר לעקוב אחר התפתחות כ.רונה הגדול של דינסן לשזור אמירה סמלית מורכבת בתוך מסגרת של אגדה או שיחה, ולשתול אותם בנוף אינטלקטואלי ומיסטי כאחד.

שבעה סיפורים גותיים

ספרה הקלאסי, אולי החשוב ביותר, של דינסן. מאז הופיע בשנת 1934 זכה לפרסום רב, ונחשב לקלאסיקה של המאה העשרים. "כמו להתבונן בהשתקפויות האין־סופיות שבאולם־מראות, כאשר כל אחת מן הדמויות מספרת את סיפורה שלה" – ג'ון דייבנפורט.

סיפורי חורף

צרור אגדות מודרניות, המטפלות ביחס שבין אדם ואלוהיו ובין אדם וגורלו, בסגנונה הזך והצלול של דינסן, המשלב שנינות, השקפה מוסרית ואירוניה דקה.

זכרונות מאפריקה

שבע עשרה שנים חיתה איסק דינסן בקניה. ב־1931, לאחר שמטע הקפה שלה התמוטט ואהובה נהרג בתאונת־מטוס – חזרה לדנמרק וכתבה את זכרונותיה – סיפור מרגש על נישואים מתפוררים, אהבה ופרידה.

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

מהדורה נוספת לספרה של
לילי פרי – אמיתי
גולם במעגל
ששה
להשיג ברשת חנויות כתר
ובכל חנויות הספרים המובחרות

יד יצחק בן־צבי
כנס חוקרים בנושא
גאולת קרקע ברעיון ובמעשה
בעת החדשה עד קום מדינת ישראל
ייערך ב"יד יצחק בן צבי", רח' אברבנאל, ירושלים.
בז' – ח' בסיוון תשמ"ז (4 – 5 ביוני 1987).
בכנס יהיו שבעה מושבים בהשתתפות מרצים וחוקרים מהאוניברסיטאות השונות. הכנס יחל ביום חמישי, ז' בסיוון בשעה 9.00 בבוקר ויימשך עד השעה 21.30. ולמחרת, יום ששי מ־8.30 בבוקר ועד 13.00 בצהריים.
פרטים נוספים: טלפון 02־639201, 637268.

משרד המשפטים | לשכת עורכי הדין

משפט עברי
סמינריון בסדר הדין
יום ה' – מוצ"ש, 4-6.6.87
בית הארחה קרית ענבים

דברי פתיחה: **מר אברהם שריר** שר המשפטים
יושב ראש: **עו"ד יעקב רובין** ראש לשכת עורכי הדין
מרצים: **השופטת מרים בן פורת** המשנה לנשיא בית המשפט העליון
הנושא: מה בין הוראה דיונית להוראה מהותית
ד"ר אליאב שוחטמן המכון לחקר המשפט העברי האוניברסיטה העברית
הנושא: סופיות הדין
פרופ' יוסף נדבה
הנושא: בעיות מוסר בגיטו בתקופת השואה
מנחים בסדנאות: **עו"ד אריה אדרעי** המכון לחקר המשפט העברי האוניברסיטה העברית
ד"ר שמשון אטינגר המכון לחקר המשפט העברי האוניברסיטה העברית
דברי סיכום: **פרופ' נחום רקובר** המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

*

פרטים והרשמה: משרד המשפטים 02-270266

*

הסמינריונים הבאים:
דיני שכירות – 9-11.7.87 בית הארחה ניר עציון
דיני ערבות – 27-29.8.87, בית הארחה שורש

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

רגעים של אשלייה רכה

זו היא עיר של קנאות חשוכה, של שנאות תהומיות, של צדיחי מגורים, כיפות מס־גדים ובתי כנסת. אבל אסתר דר הצליחה להביא לסרטה על העיר, על ירושלים, אנשים רכים, ואווירה, רכה ועצובה. זוהי עיר המכונה לאחרונה עיר "שחורה", — ועמוס עוז יוצא נגד הכינוי והדימויים שלה — עיר מחייבת ויפהפיה, מאין כמותה; עיר שבנשמת אנשיה זורמים עדיין חומות, גדרות תייל ושד־רות מוקשים.

אין פלא שאסתר דר בחרה כמוטו לסרט שורה משל יהודה עמיחי: "כל האבנים האלה, כל האור, כל העצב הזה..." ואכן, זו אינה ירושלים "שחורה", אלא י־רושלים של אור, וירושלים של עצב גדול וכבד, המרחף כמו ענגה מעליה.

דר בוחרת לראות את ירושלים מבעד לעיניהם של אוהביה הגדולים, המוחזים עם ירושלים בלבם; מהם, אחד כמו סרי נו־סייבה, הנותן להתרשותיו כלפי העיר ביטוי כמעט פיוטי: "אילו מחקו את ירושלים מן הגיאוגר־פיה שלי" הוא אומר, "לא הייתי קיים". אני חשה קנאה רכה בנו־סייבה, ובאחרים כמותו, שאין להם בעיית זהות, הזדהותם עם עיר מולדתם ולזמותיהם היא מובנת מאליה. אין להם גם בעייה של שייכות ו"ירידה" אינו מושג מוכר להם.

לצדו של נוסייבה, ההופך בכח אישיותו לדמות מרכזית בסרט, ירושלמי גזעי כסמי נחמיאס, שבחר לגור בבית סבו, וזה כדבר טבעי, המובן מאליו, וגם הוא מעיד על עצמו, בדומה לנו־סייבה, שהקשר שלו לירושלים אינו פוליטי, אלא קשר שנותן לו להבין דברים אחרים.

אתם. הסופר אלי עמיר. יליד עיראק, שהקשר שלו לירושלים הממשית חדש יחסית, וגם הוא איש רך. המחפש דיאלוג של ממש, ומגלה, לאחר שנים של נסיונות, "איחוד פיסי בלבד". וחומות בלבבות. וישנו האב הצרפתי־קאתולי דיבואה, ש־אהבתו לירושלים היא תערובת של תפילה מרגשת ושל אינ־טלקט חד כתער, והוא משחק כדורגל עם ילדים ערבים ברחוב ירושלמי, כשהעברית מתנגנת בפיו.

אסתר דר מנסה להביא את בעיותיה של ירושלים המאוחדת דרך משקפיים שונים, שלעיתים תיהם צבעים רכים ועצובים, כמעט מתנגנים. אבל עדיין לא כהים ומאיימים. כך אנו עדים לעימות מרתק בין פייסל חו־סייני, הנחשב לקיצוני, ובין סרי נוסייבה. השניים דנים דיון אינטליגנטי מאוד בנושא הפחד, הפחד הקיים בלב שני הצדדים כאחד. אף כי חוסייני, דווקא, מאמין שעל הפלסטינים ללמוד ולהכיר את הפחדים הדוחפים את החברה הישראלית, וכך גם להגיע למגזרים רחבים יותר שלה. — לשם השפעה.

שעה שנוסייבה מדבר על פחדים מול אינטרסים והיגיון הוא מאפיין את הפלסטינים כעם שליו ופאסיווי, שאינו מצדד ברו־בו בטרור, ונותן ביטוי לביקורת נועזת על דרכי הפעולה של אש"ף, שאינם מוליכים לשום מקום. ויש מפגש, בין אלי עמיר — המחפש כאמור דיאלוג, ומ־אמין שיוכל להגיע אליו. אלי בנקל, מפני שגם הוא שייך למזרח, והערבית היא שפת אמו — עם סוחרים ערבים בעיר העתיקה, ומתקבל הרושם שהם כמו עוקבים אחרינו, ויודעים במדוייק מה נעשה אצלנו וביני־תים — משחקים שש־בש, ומ־עשנים נרגילה, ויש להם זמן למכביר. הם מכוכבים שהזמן פועל לטובתם. הם הרי כבר ראו כאן כובשים רבים, שנעלמו כלא היו.

ישנו גם המפגש המרגש בוהארי ויותן, בין סמי נחמיאס ובין בעל כרם־זיתים; מפגש בין אנשים ואדמתם. מפגש שאיננו נזקק אפילו למלים, והמראות מדברים בעד עצמם.

על רקע מראותיה של י־רושלים, הנושאים גם הם, בסרט, אופי שונה, לא נוקשה וחד. אלא רך ומעוגל. אנו מגלים שאהבת ירושלים איננה פריווילגיה של־נו בלבד. אהבה זו היא חלק מקיומם של איש צעיר ונאור, מוסלמי, שמשפחתו חייה מזה דורות בירושלים; של כומר קתולי, ושל בעל מטע זיתים, בעל פנים מופלאות. ממש כשם שירושלים היא אהבתם של סמי נחמיאס ושל אלי עמיר, ושל רבים מאתנו, הנושאים את י־רושלים בלבם תמיד.

אלה האנשים שדמנה אסתר דר לסרטה, בכותה תגדילה, הם כאלה המסוגלים לשוחח ולהד־ברר זה עם זה, לצחוק ולבכות יחד, ולהאמין שאפשר לפתור בעיות בין אנשים שלא ברובד הפוליטי. אבל אנו כבר מפוכחים דיינו לדעת שלא אנשים בעלי כוונות טובות פותרים בעיות; זו היא רשותם של פוליטיקאים. ואלו מדברים בשפה שונה ועולם המושגים שלהם אחר וזר. מב־חינה זו היה סרטה של אסתר דר מעין רגע של אשלייה. חולפת עוברת, של קווים עגולים ורכים. ושל עצב וכאב רב. לי דווקא היו חסרים, בסרט, אנשים שונים מאלה, כמו לדוגמה מרדן ב־בנבישתי, ויהודי חרדי, מנטורי קרתא, אולי כדי להעניק לו גם מימד מציאותי יותר.

ד"ר יגאל קם

שושנה ארבלי־אלמוזלינו

שרת הבריאות — מי מחקה את מי?

השורה האחרונה ,וגם ה־ראשונה קובעות, שאין בישראל תורמים להשתלות לב וכבד, וכי רמת המודעות בנושא חיוני זה נמוכה מאד. הכוונות טובות. המרכזים הרפואיים צויידו ל־מסרת השתלות. ישנם רופאים מומחים כד"ר יגאל קם, שוויתרו על קריירה בחו"ל. גם סיפורים על חולים שימיהם ספורים, אם לא יתרחש הנס והם ישיגו את הלב או הכבד הדרושים להם. מצויים בשפע. אלא שכל אלה לא ישנו את תמונת המצב שנ־חשפה ב"כניסה חופשית" (יום א') אם לא ימצאו תורמים. ואם פעולות ההתרמה לא יאורגנו ויוסדרו על־ידי משרד הבריאות, בשיתוף פעולה הדוק עם בתי־החולים, שגם הם כאילו נאבקים על הבכורה בנושא ההשתלות. משום כך עוררה בי שרת הבר־יאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, רגשות זעם. שרת־הבריאות היא אשה פעלתנית ודעתנית, ש־דרכה לפסגה רצופה כוונות טובות ומלל רב, החושפים צד־דים שונים באישיותה. בתכנית היא מדברת בשטף בלתי־פוסק, עד שקשה להבין מה בעצם אמרה, ונדמה כאילו היא זו שמחקה את רבקה מבאלי. לאחר שהתברר שתורמים אינם בנמצא, וכי היוזמה הפרטית של הזוג בן דרור, מפתח־תקווה, אין בה תועלת, משום שאין להם קשר עם בתי־חולים, מכריזה גברת ארבלי־אלמוזלינו כי המדינה דואגת לאזרחיה החולים, ונקבעו תקנות, שבמקרה דחוף של צורך בנסיעה לחו"ל — נסיעות שממו־מנות על־ידי גרבות ומכספי ציבור ההולך ומתעייף — מ־עניקים לחולים הנזה ממס־נסיעות. שרת־הבריאות משוללת כנראה חוש הומור, ולמשמע הצ־חוק באולם הזאן, היא תוהה, בכעס ניכר, מה מצחיק כל־כך, ומסבירה את אזנינו שמאה שקל, "גם זה כסף". אלא שהיא שכחה כי המדובר בהוצאה של מאות אלפי דולרים — הוצאה שהיא בחזקת קטסטרופה למשפחה. מתברר, אם־כן, שמשרת־הבר־יאות לא ניזושע, וגם התכנית לא הביאה עימה פתרונות. אם כי היו בה כמה מעמדים נוגעים ללב של חולים חולים לשעבר, שסיפרו על דרך היסורים ועל רצון החיים שלהם. צר היה לצ־פות בד"ר יגאל קם, הנראה רופא אנושי מאד, שוויתר על קריירה בארה"ב, ובא לכאן, והנה הוא בחזקת מובטל, ואין הוא יכול לעשות דבר כדי להציל חיי אדם.

בן־גוריון וגרמניה האחרת

דוד בן־גוריון

הסדרה בת שלושת הפרקים על בן־גוריון, מתרכזת בשלושה נושאים עיקריים, שבאמצעותם אנו אמורים להבין לא רק את אורח מחשבתו ודרך פעולתו של בן־גוריון, אלא גם לעמוד על היבטים באישיותו רבת־הפנים ועל ההשלכות שהיו למעשים פוליטיים חשובים, עליו ועל דרכו. ואכן, הפרק השני בסדרה דן (יום ה') "בבן גוריון וגרמניה". גם אם אין באפשרותה של הטלוויזיה להעמיק־חקור ול־השתהות על עניינים הזוקקים להרחבה ולהבהרה, היא משמשת מעין אלבום של תמונות וקולות המזכירים נשכחות, מחברים קי־צוות ויוצרים תמונה ברורה וב־הירה, שאפשר ללמוד ממנה על אנשים ועל הלכי־רוח.

בנושא היחסים הסבוכים וה־קשים עם גרמניה, הוכיח בן־גור־יון, ולא בפעם הראשונה, את גישתו הפרגמטית ואת יכולתו להתגבר כמדינאי גם על בעיות רגשיות. יש הסוברים כי אנו יכולים ללמוד מפרשה זו על כושר ראייתו מרחיקת־הלכת ועל יכולתו להבין את שעלול להתרחש במפה הפוליטית. יש מי שמצביע על העקשנות הס־פוסית לו. ואכן, מעולם, בכל שנות הקריירה הסוערת שלו, לא אולץ בן־גוריון להתמודד עם התנגדות חריפה ותקיפה כל כך, שהיו בה, לצד אלמנטים רג־שיים, עמוקים ועזים, גם טיע־נים הגיוניים.

ההתנגדות לשילומים וליח־סים דיפלומטיים עם גרמניה, הצתה את הקשת הפוליטית. לצד מנחם בגין, שהיתה זו שעתו הגדולה, ניצבו אנשי־קיבוצים, פרטיזנים לשעבר, לו־חמים בגיטאות וניצולי שואה. כקצין המשטרה מיכאל גלעד, שלדבריו "הגיענו נשרף ב־אושוויץ". לאחר־מכן, בפרשת מכירות הנשק לגרמניה, נ־תלהטו הרוחות. האופוזיציה כ־ללה אז גם את אחדות העבודה ומפ"ם, שהתנגדו "לסחור הנשק עם השטן". לדברי יצחק בן אהרון, היו אלה עסקות קשות לעיכול, שבמיזמן התפטרה ממ־שלת בן־גוריון. גם מקורביו של בן־גוריון, כגולדה ואיסר הראל. לא ראו בעין יפה מהלכים אלה. אבל בן־גוריון התעקש, ומת־חילת המגעים עם אדנאואר, גיבש לעצמו את התיזה של גרמניה האחרת, ולא נטש אותה. הוא גם התעקש על כינון יחסים דיפלומטיים עם גרמניה, מפני שבחושיו הפוליטיים החדים ה־בין שגרמניה תשחק תפקיד חשוב באירופה, והיא עתידה להפוך למעצמה כלכלית בעלת השפעה רבה. כינון היחסים הדיפלומטיים התעכב בגלל ל־חץ ערבי, והתממש רק ב־65'. לאחר פרישתו של בן־גוריון. מכל מקום, רצונו במערכת היח־סים עם גרמניה השפיעה על שקיעתו הפוליטית, וזהו המחיר שכנראה היה חייב לשלם.

ריכוז החומר על בן־גוריון ועל היחסים עם גרמניה לאחר המלחמה, והזמנת מרואיינים שהיה להם מה לומר, הם שעשו את התכנית למאלפת. התכנית נכשלה כשניסתה לסכם בקצרה את תפקידה של הנהגת היישוב בימי השואה. דווקא נושא זה, שלאחרונה דנים בו בהרחבה, העלה בתכנית בשטחיות וב־חוסר רצינות ואחריות. בסדרה כזאת אין לתפוס את המרובה ומי שמנסה עשוי להיכשל.

ביזיון משעמם ומלוקק

קשה להם להיפרד מבזיונות — לאנשים בטלוויזיה; וכך, לאחר הביזיון הבידורי בערב יום העצמאות, מטילים את מלאכת "ההצדעה לירושלים" על הצמד דליה שטיינר את אבודי קאר לאראשו, והללו מביאים הן לבר־יכת השולטן והן למסך הטלווי־זיה ביזיון בידורי נוסף, ארוך כאורך הגלות, מייגע עד מוות, שהטעם הרע נוטף ממנו, ממש כמו השעמום.

בבוקר שלמחרת אני שומעת את טדי קולק . ידידי, מדבר על הערב הנפלא, ואני חושבת בו שגורם כדרכו, והתעורר רק לקראת סיום; או אולי זו שטיפת המוח, שעושה הטלוויזיה לצד פיה. הא כבר הכל "עובר" וכל זוועה מצטיירת כערב נפלא ממש. ובאמת, ירושלים שאוהדה לה יהודי, לפני עשרים שנה, היתה ראוייה לערב שונה, ועוד בגוף הנפלא הזה, כשחומות העיר העתיקה, המוארות כולן, משקיפות מלמעלה.

אני שואלת את עצמי כיצד אפשר לבחור בדברי קישור תפלים כאלה, שאחראי להם דן אלמגור, ואת יהודה גאון, זמר אוהב־קול, כמנחה־קריין, כאשר אין לו כישורים מתאימים, וטעמה של ההגשה שלו כטעם "פארווה". אני שבה ותוהה מי בחר את הפזמונים, ומה עושה שם על הסלעים להקה צבאית. אני האמנתי לתומי שכבר ביטלו את להקות הזקינים המקפצות האלה, הנראות כפארודיה על להקה צבאית.

כיצד מתירים בימוי מלוקק כזה, הנראה כמו אלבום תמונות־משפחה שאבד עליו כלח. לוא לפחות היה בערב זה רגע אחד של התעלות נפש אמיתית. אבל ירושלים המאוחדת זכתה בחל־טורה מביישת, עד שאפילו השירה בצוותא עם שהל'לה שרון — שאיננו נמנית עם אהו־דיה — היתה בחזקת משב אויר צח.

שוב פלאי התכנון של ה־טלוויזיה; הרי היה מתקבל על הדעת שביום ירושלים יקרינו קודם־כל את סרטה המצויין של אסתר דר, מייד לאחר "מבט". בשעת צפיה טובה. ורק לאחר מכן את הביזיון המשעמם "הצ־דעה לירושלים". אני רק מקווה שלא רבים אצרו נשאו וסגרו את הטלוויזיה מייד לאחר מהדורת "מבט" השנייה, אם כי אני יודעת שיש כאלה שעשו ממש כך.

עיזאת נאפסו — איש השבוע

איש השבוע הוא עיזאת נאפסו. "ערב חדש" הקדים את "מבט" וגזל את נאפסו במבצע מוצלח מהטלוויזיה הכללית. רפי רשף שראיין את נאפסו, חשף אותו כצעיר סימפאטי מאד. מעורר אהדה, ולו רק בגלל מה שעבר עליו. קשה להבין מהיכן לקח את כוחות הנפש לעמוד בשבע שנות מאסר על לא עוול בכפו. ולהאבק ללא ליאות על חפותו, מבלי לאבד תקוה. במשך שבע שנים היה עיזאת נאפסו בחזקת אדם אבוד, עלום־שם, שאיש לא ידע על קיומו. מתברר שהצליח, למרות הכל, לשמור על שפיותו ועל חוסנו הנפשי, הן בשל התמיכה הבלתי־נלאית שלה זכה מבני משפחתו ומבני עדתו הצ'רקסים, הן בגלל אופיו האופטימי, וגם מכוח האמונה העזה, שלו עצמו, בחפותו ובצדקתו. "לא שאלתי את עצמי", הוא אומר, "למה זה קרה דווקא לי. רק ניסיתי לתאר לעצמי מה יקרה מחר". אני מסתכלת בעיזאת נאפסו, שלי דבריו האמין שיבוא יום והוא יו־פיע בטלוויזיה, ותוהה מה הוא באמת חושב ומרגיש. הוא אומר שאין הוא חש רגשות נקם, ורק יש בו כעס רב כלפי אלה מאנשי השב"כ שהתעללו בו. בנחישות, אם כי בשקט, הוא טוען כי "הם עברו עבירה פלילית, ועליהם להישפט ולשלם את המחיר". בעברית רהוטה ואינטליגנטית, ללא שמץ של מבטא זר, ומתוך שליטה עצמית רבה, הוא חושף את מחשבותיו בכלא על השנים העוברות ועל הבדידות.

עיזאת נאפסו הינו דמות שי־כולה לשמש השראה לסופרים ומחזאים — איש צעיר במרכזה של דראמה אנושית טראגית. שלנו קשה אפילו לתפוס אותה על כל משמעויותיה.

בקראוף לחג השבועות
חגיגת גבינות ויין

שחף
בורקס גבינה 1 ק"ג 5.09 5.99

מחלבת גד
גבינת שמנת 250 גרם 3.99 4.30

מחלבת מיר
גבינת צאן עדינה בתוספת תבלינים 15.75 16.60

בית יצחק
גבינה כמון 1 ק"ג 10.65 11.10

מחלבת דן
גבינת הצרפתיה הקטנה טבעי 125 גרם 2.49 2.69

מחלבת רינן
גבינת קרם בטעמים שונים 200 גרם 2.99 3.39

מחלבת אגם
לבנה טבעי בשמן זית 500 גרם צנצנת 8.46 9.40

מחלבת משק ומי עדן
לבנה בגביע 250 גרם 1.89 2.05

תנע
גבינה שומרון 40 גרם 2.25 2.55

מעדנות
שטרודל גבינה 500 גרם 4.63 5.00

מבשלת יד מרדכי
מזון מלכות 150 גרם 6.80 8.60
מזון מלכות מעושר 150 גרם 8.00 10.10

מוצרי הרבוע הכחול
קורנפלקס קו־אופ 375 גרם 3.39 3.80

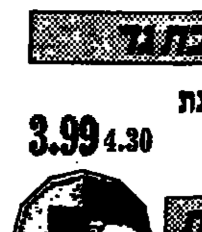

תרה
גבינת פאר 1 ק"ג 8.35 9.49
גבינת פאר (פרוס) 200 גרם 1.99 2.24
גבינת לבנה 9% 250 גרם 0.84 0.94

ביצים...ביצים...
ביצה מס' 1 במחיר של ביצה מס' 2

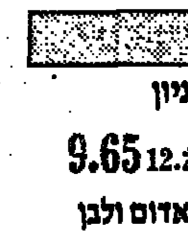

כרמל
ברנדי דומיניון 750 מ"ל 9.65 12.29
יין פנטזיה אדום ולבן 750 מ"ל 3.95 4.99

אליעז
יין גרנש אקספורט 750 מ"ל 3.99 4.60
יין שטוק גולן קברנה סובניון 750 מ"ל 15.75 17.50

שמוק
וודקה אורנג' 7.80 8.90
וודקה קגלביץ 5.95 6.90

חדש
מוצרי הרבוע הכחול

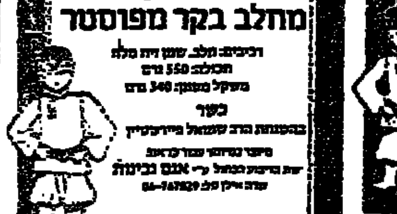

זית מנסנילו בצנצנת 280 גרם 1.84
זית ירוק מנסנילו 560 גרם 1.84
זית חרוזית ללא גלעין 560 גרם 1.84

כדאי
גם אשראי וגם זול
קנו עכשיו בקו אופ
ושלמו ב-2.7.87
לבעלי כרטיסי אשראי ישראכרט, ויזה וקו־אופ זהב

כלבוטק והמועצה לצרכנות קבעו:
הקניה הכי זולה בהיפר קו אופ
• בסניפי סופר קו־אופ על כל קניה מעל 50 ש"ח
בסניפי היפר קו־אופ וקו אופ רעננה על כל קניה מעל 100 ש"ח

בקו אופ
משלמים בישראכרט, ויזה וקו־אופ זהב

המבצעים בתוקף עד 6.6.87
מחירי מוצרים בפיקוח, מוצרים במחירים מירביים ומוצרים שקיבלו אישור להעלאה כפופים לשינויים.

סופר קו־אופ • היפר קו־אופ של רשת הריבוע הכחול

מכתבים למערכת הארץ

השבח לתביעה

בדיונים, בתגובות הציבור וב־אמצעי התקשורת בעניין פרשת נאפסו נעדרו השבחים שהיה צריך להרעיף על התביעה. היה כאן מקרה שהתביעה נטלה יוזמה, בדקה את טענות הסניגורים עוד לפני שמיעתו של הערעור, והיועץ המשפטי לממשלה, ביחד עם הפרקליט הצבאי הראשי והתובע הצבאי. באו לידי מסקנה שאכן היו כאן חריגות מכללי החקירה הנאותים. בכנות, ביושר ובאומץ לב הודיעו לבית המשפט את מסקנותיהם.

רק לעתים רחוקות קורה שהיועץ המשפטי, שבידו מסורות הסמכויות, יפעל בצורה כזו. יש לדעת כי בלא תביעה המייצגת בפני בית המשפט עמדה כנה ואמיצה, השומרת על זכויות האחרת, לא יתכן הליך מש־פטי נאות ולא יתכן משפט צדק. ראוי שנדע כי אנחנו מבורכים בתביעה כזו. מבחינה זאת משמשת התביעה ברשות היועץ המשפטי כמגן על האזרח שלא יובא לדין פלילי לא מוצדק.

ברוך גרוס
תל־אביב

לאן התברג ד"ר בורג?

מדיוני הסיכום המכריעים של ועדת אבן נעדר אחד מחבריה: ד"ר יוסף בורג. לפי השמועה הוא התבר־גן וטס לחו"ל.

הציבור כבר התרגל להיעדרותם התכופה של הח"כים מישיבות הכנסת ודיוני ועדותיה. אך הפעם מפגין בורג את שיא הציניות הזול־זול בבית הנבחרים ובציבור הבוחרים גם יחד.

נוכחותו, שיקול דעתו ונסיונו הרב היו יכולים למלא תפקיד חשוב באחד מהדיונים החשובים ביותר שהתקיימו אי־פעם מטעם הכנסת. קולו, שאינו מייצג אף אחד משני הגושים הגדולים, המערך והליכוד, המתגוששים ביניהם בתוך הוועדה, היה עשוי לשמש לשון מאזניים אובייקטיווית בגיבוש מסקנותיה הסופיות. היתכן שדווקא מסיבה זו העדיף בורג, שועל פרלמנטרי ממולח ומנוסה, להמוק ולהיעדר מזירת הוויכוחים?

במדינות אחרות היו מביאים באלונקה מבית החולים חבר בוועדה כה חשובה כדי שישתתף בדיוניה הגורליים.

היינו מעוניינים לדעת אילו אמצעים דיסציפלינריים שוקלת נשיאות הכנסת לנקוט במקרה זה, אם בורג לא יוכל לשכנע אותה שנ־סיעתו לחו"ל היתה הכרחית לחלו־טין.

אליהו טל
צהלה

האומנם מבקש חוסיין לגיטימציה

במאמרו "יעתה: רכישת תומכים מבית" ("הארץ" 25.5), קובע אברהם שוייצר כי הוועידה הבינלאומית דרושה לחוסיין כדי להעניק לגיטי־מציה לנסיגתו מהתביעה הערבית שישראל תשוב אל הגבולות שלפני מלחמת 1967. אולם בחינה מפוכחת של צעדי חוסיין חושפת מלכודת.

אם אמנם זקוק חוסיין לוועידה בינלאומית, כדי לסגת מן התביעה שישראל תחזור אל קווי 1967, כלום יוכל להסתפק ב"פתיחה" בינ־לאומית טקסית בלבד (כגרסת פרס), שבה יסתפקו השותפים בשתיית וודקה, ויסקי, שמפניה או עראק, יאחזו את חפציהם ויחזרו למדינו־תיהם? הדעת נותנת שכדי לספק אליבי לוויתורים טריטוריאליים מצדו, יעמוד חוסיין על מעורבות פעילה של המעצמות הקבועות במוע־צת הביטחון ושל מדינות ערב. אם לא כן, מניין הלגיטימציה (כלשון שוייצר) לוויתורים שבדעתו לע־שות?

כידוע, גורסים כל המשתתפים המיועדים בוועידה הבינלאומית כי במסגרת שלום עלינו לסגת לקווי יוני 1967 (במקרה הטוב "בתיקונים קלים"). האפשר להעלות על הדעת כי לאחר שכל אחת מן המשתתפות תצהיר בפתח הוועידה על עמדתה זו, דווקא אז תתרכך ירדן ותיסוג מתביעתה לנסיגתנו הטוטאלית? אפשר להציג את הקושיה גם בדרך שונה: אילו ידע חוסיין כי המשתת־פים המיועדים בוועידה גורסים פשרה טריטוריאלית כתפיסת "המע־רך" — כלום גם אז היה תובע ועידה להשגת שלום ישראלי־ירדני?

ידידיה באורי
תל־אביב

ההחלטה והכינויים

בדיווח על ישיבת מועצת שינוי, שבה הוחלט על פרישת התנועה מהממשלה ("הארץ" 21.5), יוחסה לי ההכרזה כי ההסכם בין הליכוד לבין ש"ס הוא "מביש, מרושע ואווילי". אין ספק, ההסכם עם ש"ס אכן ראוי לשמות־תואר אלה. כינויים אלה התייחסו להחלטת הממשלה בעניין שכר הסטודנטים.

פרופ' אמנון רובינשטיין
ירושלים